

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇANAKKALE VALİLİĞİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜĞÜ**

ÇANAKKALE İLİ 2023 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

**HAZIRLAYAN:
ÇED VE ÇEVRE İZİNLERİNDEN SORUMLU ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ**

ÇANAKKALE -2024

İÇİNDEKİLER

Sayfa

GİRİŞ	1
A. HAVA	4
A.1. HAVA KALİTESİ	4
A.2. HAVA KALİTESİ ÜZERİNE ETKİ EDEN KİRLİTİCİLER	9
A.3. HAVA KALİTESİNİN KONTROLÜ KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALAR	11
A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları	11
A.4. ÖLÇÜM İSTASYONLARI	12
A.5. ÇEVRESEL GÜRÜLTÜ	26
A.6. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EYLEM PLANI ÇERÇEVESİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR	26
A.7. ULAŞIM VE HAREKETLİLİK	27
A.8 SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	27
B. SU VE SU KAYNAKLARI	29
B.1. İLİN SU KAYNAKLARI VE POTANSİYELİ	29
B.1.1. Yüzeysel Sular	29
B.1.1.1. Akarsular.....	29
B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar.....	30
B.1.2. Yeraltı Suları.....	32
B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri	33
B.2. SU KAYNAKLARININ KALİTESİ	34
B.3. SU KAYNAKLARININ KİRLİLİK DURUMU	35
B.3.1. Noktasal kaynaklar	35
B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar.....	35
B.3.1.2. Evsel Kaynaklar	43
B.3.2. Yayılı Kaynaklar	52
B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar.....	52
B.3.2.2. Diğer	52
B.4. DENİZLER	52
B.4.1. Deniz Kıyı Sularının Kirlilik Durumu.....	52
B.4.2. Plajların Su Kalitesi ve Mavi Bayrak Durumu	53
B.4.3. Acil Müdahale Planları	54
B.4.4. Atık Kabul Tesisleri ve Atık Alma Gemileri.....	54
B.4.5. Denizdeki Balık Çiftlikleri	55
B.4.6. Deniz Çöpleri	55
B.5. SEKTÖREL SU KULLANIMLARI VE YAPILAN SU TAHSİSLERİ	55
B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu.....	55
B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	55
B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	57
B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.	57
B.5.2. Sulama.....	58
B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı.....	59
B.5.2.2. Damla, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	59
B.5.3. Endüstriyel Su Temini	59
B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	59
B.5.5. Rekreasyonel Su Kullanımı	59
B.6. ÇEVRESEL ALTYAPI	59
B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri.....	59
B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri.....	62

<i>B.6.3. Düzenli Depolama Tesislerinde Oluşan Sızıntı Sularının Yönetimi</i>	62
<i>B.6.4. Artılmış Atıksuların Yeniden Kullanılması veya Bertarafı</i>	63
B.7. TOPRAK KİRLİLİĞİ VE KONTROLÜ	63
<i>B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirleşmiş Sahalar</i>	63
<i>B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi</i>	64
<i>B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar</i>	65
<i>B.7.4. Tarımsal Faaliyetler ile Oluşan Toprak Kirliliği</i>	65
B.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	66
C. ATIK	67
C.1. BELEDİYE ATIKLARI	67
C.2. HAFRIYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARI	71
C.3. SIFIR ATIK YÖNETİMİ	71
C.3.1. Eğitimler.....	72
C.3.2. Atık Getirme Merkezleri	73
C.3.3. Temel seviye Sıfır Atık Belgesi Alan Bina/Yerleşke Sayısı.....	74
C.4. AMBALAJ ATIKLARI.....	75
C.5. TEHLİKELİ ATIKLAR.....	76
C.6. ATIK YAĞLAR.....	78
C.7. ATIK PİL VE AKÜMÜLATÖRLER	79
C.8. BİTKİSEL ATIK YAĞLAR	79
C.9. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER	80
C.10. ATIK ELEKTRİKLİ VE ELEKTRONİK EŞYALAR	81
C.11. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ ARAÇLAR	82
C.12. TEHLİKESİZ ATIKLAR	82
C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları.....	84
C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül	84
C.12.3 Atıksu Arıtma Çamurları.....	88
C.13. TIBBİ ATIKLAR.....	88
C.14. MADEN ATIKLARI	89
C.15. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	89
Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI	91
Ç.1. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALAR.....	91
Ç.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	91
D. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ ÇALIŞMALARI	92
D.1. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ (PGD).....	92
D.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	92
E. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK	93
E.1. FLORA	93
E.2. FAUNA	127
E.3. ORMANLAR, MİLLİ PARKLAR VE TABİAT PARKLARI	137
E.3.1. Ormanlar.....	137
E.3.2. Milli Parklar.....	138
E.3.3. Tabiat Parkları.....	141
E.4. ÇAYIR VE MERA	143
E.5. SULAK ALANLAR.....	144
E.6. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA ÇALIŞMALARI	153

<i>E.6.1. Tabiat Anıtları</i>	153
<i>E.6.2. Tabiatı Koruma Alanları</i>	153
<i>E.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri</i>	156
<i>E.6.5. Doğal Sıt Alanları</i>	158
E.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	159
F. ARAZİ KULLANIMI	160
F.1. ARAZİ KULLANIM VERİLERİ	160
F.2. MEKÂNSAL PLANLAMA	162
<i>F.2.1. Çevre Düzeni Planı</i>	162
F.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	165
G. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	166
G.1. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ İŞLEMLERİ	166
G.2. ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	168
G.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	169
H. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI	170
H.1. ÇEVRE DENETİMLERİ	170
H.2. ŞİKÂyetLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	171
H.3. İDARİ YAPTIRIMLAR	171
H.4. ÇEVRE KANUNU UYARINCA DURDURMA CEZASI UYGULAMALARI	173
H.5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	173
I. ÇEVRE EĞİTİMLERİ	174

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa

Çizelge 1 – Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği limit değerleri ve uyarı eşikleri ...	7
Çizelge 2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları.....	8
Çizelge 3 - Ulusal hava kalitesi indeksi	8
Çizelge 4 –2023 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri, (ÇÇŞİDİM,2024)	9
Çizelge 5 – 2023 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları.....	11
Çizelge 6-2023 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler	12
Çizelge 8 – Tamamlanan Gürültü Bariyerleri	26
Çizelge 9- 2023 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı.....	27
Çizelge 10– Tamamlanan Bisiklet Yolları	27
Çizelge 11– Tamamlanan Yeşil Yürüyüş Yolları	27
Çizelge 12– Tamamlanan Çevre Dostu Sokak.....	27
Çizelge 13– Çanakkale İlinin Akarsuları	29
Çizelge 14 - Çanakkale ilindeki Mevcut Sulama Göletleri	30
Çizelge 15- Çanakkale ilindeki İl Özel İdaresi Göletleri	31
Çizelge 16– Çanakkale ilinin Yeraltı Suyu Potansiyeli	32
Çizelge 17– Çanakkale ilindeki Kuyuların Yeraltı Suyu Seviyeleri	33
Çizelge 18-Çanakkale İlinin Su Kalitesi	34
Çizelge 19 - 2023 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları	34
Çizelge 20– Kıyı su kütlelerinin ekolojik kalite değerlendirmesi	53
Çizelge 21–2023 yılı itibariyle acil müdahale planı hazırlaması gereken ve onaylı plana sahip kıyı tesisi sayısı.....	54
Çizelge 22- İlçelere göre içme ve kullanma suyu şebekesi ve arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye sayısı.....	56
Çizelge 23-İlçelere göre belediyelerin içme ve kullanma suyu arıtma tesisi mevcut durumu	56
Çizelge 24-İlçelere göre belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılan su miktarı	57
Çizelge 25-İçme Suyu Amaçlı Kullanılan Barajlar.....	57
Çizelge 26-Sulamaya Harcanan Su Miktarı	58
Çizelge 27-Enerji Üretimi Amaçlı Su Kullanımı	59
Çizelge 28 – 2023 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu	61
Çizelge 29– 2023 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu	62
Çizelge 30 – 2023 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı.....	62
Çizelge 31 – 2023 yılı itibariyle yeniden kullanılan veya bertaraf edilen arıtılmış atıksu durumu.....	63
Çizelge 32– 2023 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler.....	63
Çizelge 33 – 2023 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları.....	65
Çizelge 34 - 2023 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)	65

Çizelge 35 - 2023 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları.....	66
Çizelge 36- Çanakkale İli Evsel Belediye Atıkları Düzenli Deponi Tesisleri Son Durum	68
Çizelge 37- yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri ...	70
Çizelge 38–2023 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi	71
Çizelge 39-2023 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri/ Mobil Atık Getirme Merkezleri.....	73
Çizelge 40-2023 yılı itibariyle temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina/yerleşkelerin sayısı.....	74
Çizelge 41-2021 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları.....	75
Çizelge 42- Kayıtlı ekonomik işletme sayısı.....	75
Çizelge 43-2023 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı	76
Çizelge 44-2023 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı.....	76
Çizelge 45-2021 yılında atık işleme yöntemine göre atık miktarları*	77
Çizelge 46-2021 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları	79
Çizelge 47- Yıllar itibariyle atık akü ve pil miktarı (kg)*	79
Çizelge 48-2021 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler.....	79
Çizelge 49-2021 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler	80
Çizelge 50- Yıllar itibariyle beyan edilen ÖTL miktarları (ton/yıl).....	80
Çizelge 51-2023 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar.....	81
Çizelge 52- Çanakkale İlinde yer alan ÖTA Tesis sayısı (Adet)	82
Çizelge 53- Yıllar itibariyle teslim alınan ÖTA miktarı (adet)	82
Çizelge 54-2021 yılı tehlikesiz atıkların miktarı ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri	83
Çizelge 55-2023 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi	84
Çizelge 56- 2023 yılı termik santrallerde kullanılan kömür, oluşan cüruf ve uçucu kül miktarı	84
Çizelge 57–2023 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı	88
Çizelge 58 -Yıllara göre tıbbi atık miktarı	88
Çizelge 59–2023 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı.....	89
Çizelge 60–2023 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı*.....	90
Çizelge 61–2023 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı.....	91
Çizelge 62–2023 yılında BEKRA denetimi yapılan kuruluş sayısı	91
Çizelge 63–2023 yılında Katı Yakıtlara Ait Piyasa Gözetimi ve Denetimi	92
Çizelge 64- Çanakkale İlinin dahil olduğu ÖÇK Bölgeleri (2023).....	156
Çizelge 65- Arazi kullanım sınıflandırması	161
Çizelge 66- Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2023 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı*	166
Çizelge 67— Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2014-2023 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı	168
Çizelge 68– 2014-2023 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı	168
Çizelge 69— 2023 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları.....	168
Çizelge 70- 2023 yılında ÇŞİDİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı	170
Çizelge 71–2023 yılında ÇŞİDİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları	171

GRAFİKLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Grafik 1-2023 yılında Çanakkale istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	13
Grafik 2-2023 yılında Çanakkale istasyonu PM _{2,5} parametresi günlük ortalama değer grafiği	13
Grafik 3-2023 yılında Çanakkale istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	14
Grafik 4-2023 yılında Çanakkale istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	14
Grafik 5 -2023 yılında Çanakkale istasyonu NO _x parametresi günlük ortalama değer grafiği	15
Grafik 6-2023 yılında Biga istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	16
Grafik 7-2023 yılında Biga istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	16
Grafik 8-2023 yılında Biga istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği.....	17
Grafik 9-2023 yılında Biga istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	17
Grafik 10-2023 yılında Biga istasyonu NO _x parametresi günlük ortalama değer grafiği	18
Grafik 11- 2023 yılında Biga İçdaş istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği.....	18
Grafik 12- 2023 yılında Biga İçdaş istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği.....	19
Grafik 13- 2023 yılında Biga İçdaş istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği.....	19
Grafik 14- 2023 yılında Biga İçdaş istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	20
Grafik 15 - 2023 yılında Biga İçdaş istasyonu NO _x parametresi günlük ortalama değer grafiği	20
Grafik 16-2023 yılında Biga İçdaş istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği	21
Grafik 17- 2023 yılında Çan istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	21
Grafik 18-2023 yılında Çan istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	22
Grafik 19-2023 yılında Çan istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği.....	22
Grafik 20- 2023 yılında Çan istasyonu NO _x parametresi günlük ortalama değer grafiği.....	23
Grafik 21- 2023 yılında Çan istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği.....	23
Grafik 22- 2023 yılında Lapseki istasyonu PM _{2,5} parametresi günlük ortalama değer grafiği	24
Grafik 23- 2023 yılında Lapseki istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	24
Grafik 24- 2023 yılında Lapseki istasyonu NO _x parametresi günlük ortalama değer grafiği	25
Grafik 25- 2023 yılında Lapseki istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği.....	25
Grafik 26– 2023 yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı	26
Grafik 28– Yıllar itibariyle plajların durumu, mavi bayrak almış plaj ve marinaların sayısı	53
Grafik 29 – Yıllar bazında kanalizasyon şebekesi tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam nüfusa oranı	60
Grafik 30– Yıllar bazında atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı (tuik.gov.tr, 2024).....	60
Grafik 31 – 2023 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi.....	64
Grafik 32- 2023 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi.....	64
Grafik 33 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı	73
Grafik 34- Yıllar itibariyle temel seviye sıfır atık belgesini alan bina/yerleşke sayısı.....	75
Grafik 35- Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı	75
Grafik 36– Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı	76
Grafik 37- Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*	76

Grafik 38– Yıllar itibariyle ilinde atık madeni yağ miktarları &.....	78
Grafik 39- Yıllar itibariyle beyan edilen ÖTL miktarları (ton/yıl).....	80
Grafik 40- Yıllar itibariyle beyan edilen atık elektrikli ve elektronik eşya miktarları (ton)	81
Grafik 41- Yıllar itibariyle AEEE işleyen tesis sayısı.....	81
Grafik 42- Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikesiz atık yönetimi.....	82
Grafik 43-2023 yılı kül atıklarının yönetimi	84
Grafik 44– 2023 yılında madencilikte proses atıklarının bertarafı.....	89
Grafik 45- Arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması	160
Grafik 46- 2023 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı.....	167
Grafik 47-2023 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı.....	167
Grafik 48-- 2024 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı.....	169
Grafik 49– ÇŞİDİM tarafından 2023 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı.....	170
Grafik 50 –2023 yılında ÇŞİDİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı.....	171
Grafik 51–2023 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı.....	172
Grafik 52 - 2023 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı.....	172

HARİTALAR DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Harita 1 - HEY Portalı Ulusal PM Emisyonları Dağılım Haritası; (ton/yıl)	5
Harita 2 - NEFES Yazılımı İstanbul İli Kağıthane İlçesi Görseli	6
Harita 3- Çanakkale ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri (https://sim.csb.gov.tr/STN/VWSTN_Station/AirQualityDashboard , 2022).....	12
Harita 5- Çanakkale ilinde bulunan termik santraller uydu görüntüsü.....	85
Harita 6-- Çanakkale ilinin Çevre Düzeni Planı (https://mpgm.csb.gov.tr/balikesir-canakkale-planlama-bolgesi-1-100.000-olcekli-cevre-duzeni-plani-i-82273 , 2024)	165

RESİMLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Resim 1 - Çanakkale Kordon’ dan Genel Bir Görünüm (Kaynak: Yunus Emre Eroğlu, 2020)	1
Resim 2- Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi.....	69
Resim 3- Cenal Elektrik Üretim A.Ş (Cenal Elektrik Üretim A.Ş, 2019)	86
Resim 4- 18 Mart Çan Termik Santrali, (Çan Termik Santrali,2019).....	86
Resim 5- Bekirli Termik (İçdaş) Santrali (İçdaş Elektrik Üretim,2019)	87
Resim 6-Değirmencik Termik Santrali (İçdaş), (İçdaş Demir Çelik Üretim,2019)	87
Resim 7- Çan-2 Termik Santrali (ODAŞ), (Çan -2 Termik Santrali, 2019)	88
Resim 8- Troya Tarihi Milli Parkı Girişi.....	139
Resim 9- Troya Tarihi Milli Parkı.....	139

Resim 10-Temsili Truva Atı (Troya Tarihi Milli Parkı)	140
Resim 11-Troya Tarihi Milli Parkı.....	140
Resim 12- Troya Tarihi Milli Parkı.....	140
Resim 13-Ayazma Pınarı Tabiat Parkı Girişi.....	141
Resim 14- Ayazma Pınarı Tabiat Parkı.....	142
Resim 15- Ayazma Pınarı Tabiat Parkı.....	142
Resim 16- Ayazma Pınarı Tabiat Parkı.....	143
Resim 17- Ayazma Pınarı Tabiat Parkı.....	143
Resim 18-Gökçeada Lagünü	144
Resim 19- Gökçeada Lagünü	145
Resim 20- Gökçeada Lagünü	145
Resim 21- Gökçeada Lagünü	146
Resim 22-Çardak Lagünü.....	146
Resim 23- Çardak Lagünü.....	147
Resim 24-Araplar Boğazı.....	147
Resim 25-Araplar Boğazı.....	148
Resim 26-Kumkale Deltası	148
Resim 27- Kumkale Deltası	149
Resim 28- Karabiga-Kocabaş Çayı Deltası.....	149
Resim 29- Karabiga-Kocabaş Çayı Deltası.....	150
Resim 30-Tuzla Deltası ve Azmakları	151
Resim 31- Tuzla Deltası ve Azmakları	151
Resim 32- Büyük ve Küçük Kemikli Tuz (Suvla) Gölü	152
Resim 33-Kavak Deltası.....	152
Resim 34-Kavak Deltası.....	153
Resim 35- Çanakkale Merkez Kordon Bölgesi'nde yer alan tescilli Manolya Ağacı.....	156
Resim 36- Saros Özel Çevre Koruma Bölgesi	157
Resim 37- Marmara Özel Çevre Koruma Bölgesi	157

GİRİŞ

Resim 1 - Çanakkale Kordon' dan Genel Bir Görünüm (Kaynak: Yunus Emre Eroğlu, 2020)

Çanakkale; Balkan Yarımadası'nın Doğu Trakya topraklarına bir kıstakla bağlanmış Gelibolu Yarımadası ile Anadolu'nun batı uzantısı olan Biga Yarımadası üzerinde toprakları bulunan bir ilimizdir.

Avrupa ve Asya'da toprakları bulunan Çanakkale, Edirne, Tekirdağ ve Balıkesir il sınırları ile çevrilidir. İl sınırlarına; Ege Denizinde Türkiye'nin en büyük adası olan Gökçeada ile Bozcaada ve Tavşan Adaları da girer.

İl, 25° 40'-27°30' doğu boylamları ve 39°27'-40°45' kuzey enlemleri arasında 9.933 km² lik bir alanı kapsar.

Anadolu Yarımadası'nın en batı noktası Baba Burnu ile Türkiye'nin en batı noktası olan Gökçeada'daki Avlaka Burnu il sınırları içerisindeydir. İlin toplam kıyı uzunluğu 671 km.dir. (1)

Çanakkale ilinin toprakları, genellikle dağ ve tepelerle kaplı alanların vadilerle parçalanmış engebeli görünüşündedir. En yüksek dağı 1767 m ile Kaz Dağı'dır. Gelibolu Yarımadası'nda Tekir Dağlarının uzantısı olan Kuru Dağı 726 m yüksekliktedir. Diğer yüksek dağlar, kaz dağı dolaylarında yer alır. Biga yöresinde kuzeydoğu, güneybatı yönünde uzanan 500-1000 m arasındaki az yüksek sıralar, dalgalı bir görünüm Gelibolu Yarımadası'nda, boğazdan Saroz Körfezine doğru basamak basamak bir yükselme görülür. 400 metreye yaklaşan, tepeler dik yamaçlarla Saroz Körfezine iner.

Akarsu ağızlarında ve geniş tabanlı vadilerde görülen ovalar Çanakkale'de az yer kaplar. Ezine Ovası, Bayramiç Ovası, Kumkale Ovası, Biga ve Karabiga Ovaları, Agonya (Yenice-Hamdibey- Kalkım) Ovası, Umurbey ve Sarıçay Ovaları, Anadolu yakasındaki ovalardır. Gelibolu Yarımadasında ise Kavak Ovası, Cumalı Ovası, Yalova Ovası, Kilye ve Piren Ovaları vardır.

AKARSULAR VE GÖLLER

İlimiz dâhilinde büyük, küçük bütün akarsuların düzenli bir rejimi yoktur. Sonbahar yağmurlarıyla ve karların erimeye başladığı nisan, mayıs aylarında kabarırlar, bunun dışındaki sürelerde birkaç yüz litrelik debiye kadar düşerler. Bu düzensizlik yüzünden ilimizdeki akarsulardan ulaşım ve tarım yönünden yararlanma imkânı olmamaktadır. Akarsuların çoğu Kazdağı'ndan doğarlar. İlimizdeki akarsuların belli başlıları; Tuzla Çayı, Menderes Çayı, Sarıçay, Kocabaş Çayı, Bayramiç Deresi, Bergaz Çayı ve Kavak Çayı'dır.

İl sınırları içinde kalan arazide önemli bir göl yoktur. Mevcut göller Gelibolu Yarımadası'nda ve Gökçeada'da yazın kuruyan tuz gölleri'dir.

SANAYİ VE TARIM

Çanakkale Sanayi 1970'li yılların başına kadar önemli bir gelişme göstermemiş olmasında Türkiye'de sanayinin hızla geliştiği Marmara Bölgesi gelişim alanı dışında kalmasının temel etkenlerinden birisinin stratejik bir konumda ve özellikle askeri bir bölge olması durumu etken olmuştur. İl dışından gelebilecek sermaye ise, gerekli altyapı çalışmalarının tamamlandığı Balıkesir, İzmir ve Bursa İllerini tercih etmiştir. Çanakkale sanayi yönünden yeterli seviyede gelişmemiştir. Çanakkale'de sanayinin gelişimi 1970 li yıllara kadar önemli bir atılım sağlayamamıştır. Ancak 1973 yılında Çanakkale'nin kalkınmada öncelikli iller arasına alınması neticesinde sağlanan teşvik unsurları ile yatırımlar hızla artmaya başlamış, özellikle doğal kaynaklara dayalı gıda ve taş- toprağa dayalı orta büyük ölçekli sanayi yatırımları gerçekleştirilmiştir.

İlimizde madencilik ve enerji sektörlerinde faaliyet gösteren sanayi tesisleri olarak, Çan İlçesinde Çan Linyitleri İşletmesi, EÜAŞ Çan Termik Santali, ODAŞ grubu bünyesinde faaliyet gösteren Çan 2 Termik A.Ş., Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik A.Ş. Fabrikaları, Ezine İlçesinde Akçansa Çimento San. A.Ş.'ne ait çimento ve klinker üretim tesisi, Biga İlçesinde İÇDAŞ Çelik Enerji ve Tersane Ulaşım A.Ş.'ne ait demir çelik üretim tesisi ile Değirmencik Termik Santrali, İÇDAŞ Bekirli Termik Santrali ile CENAL Termik Santrali faaliyet göstermektedir.

İlimizde tarımsal faaliyetlerin gelişiminin bir sonucu olarak, tarıma dayalı üretimde bulunan çok sayıda sanayi tesisi bulunmaktadır. Bu tesislerin en önde gelenleri; Dardanel Önentaş, Tahsildaroğlu Süt Ürünleri, Özsoylar Süt Ürünleri, Akpınar Süt Ürünleri, Ulubay Gıda, Akua Tek Su Ürünleri işletmeleridir. Diğer yandan küçük işletmeler olarak ise Ayvacık, Ezine ve Bayramiç, Eceabat ilçelerinde çok sayıda zeytinyağı işletmeleri ile Ayvacık, Ezine, Bayramiç, Eceabat ve Biga ilçelerinde çok sayıda süt işleme tesisleri bulunmaktadır. Zeytinyağı ve süt işleyen tesisler küçük ölçekli olmalarına rağmen il ekonomisi içerisinde önemli bir yer tutmaktadırlar.

TURİZM

Çanakkale, sahip olduğu tarihi, turistik ve kültürel zenginlikleri ile yerli ve yabancı turistlerin daima gözdesi olmuş bir ilimizdir. Deniz turizmi için uygun olan koyların başında; Ege Denizi kıyılarında bulunan Ayvacık Assos Antik Liman, Kadirga Koyu, Geyikli Beldesi ve Dalyan Köy kıyıları, Gülpınar Beldesi sahil kıyıları, Bozcaada ve Gökçeada İlimizin deniz turizmi potansiyelinin bulunduğu önemli merkezlerdir. Yine boğazın doğusunda Lapseki-Dalyan ve Çardak Beldesi kumsalı, Çanakkale Merkez İlçe güneyinde yapılaşmanın yoğunlaştığı Güzelyalı kıyısı, boğazın batısında Seddülbahir Köyü, Ertuğrul ve Morto koyları, Kilitbahir Zargana plajı ve Gelibolu

Hamzakoy'dur. Bu koylar güneşlenme, yüzme, su sporları gibi çeşitli rekreasyonel faaliyetler için uygundur. Bununla beraber boğazın dar bir yarımada ile bağlandığı Saroz Körfezi kıyıları da (Kum Limanı, Anafarta Limanı, Ece Limanı ve Yıldız Koyu) son yıllarda deniz turizimi açısından önemli gelişme gösteren rekreasyonel alanların başında gelmektedir.

Milli Tarihimizin en önemli olaylarının cereyan ettiği Gelibolu Yarımadası Tarihi Alan Başkanlığı ve Truva Milli Parkını da sınırları içerisinde bulundurmaktadır. Çanakkale Savaşlarının cereyan ettiği Gelibolu Yarımadası, Tarihi Milli Park alanında bulunan Türk Anıt ve Şehitlikleri ile Yabancı Anıt ve Mezarlıkları özellikle 18 Mart ve 25 Nisan tarihleri arasında yoğun olarak yerli ve yabancı turist akınına uğramaktadır. Anadolu'daki en eski uygarlık merkezlerinden Troya, Assos, Priapos, Alexandria- Troas, Neandria, Abydos ve Sestos'un bulunduğu Çanakkale, Troya, Alexandria Troas ve Assos, Priapos gibi nice eski uygarlık merkezlerinin beşiği olan İlimiz, yerli ve yabancı ziyaretçileri tarihin derinliklerine götürmektedir. Diğer taraftan 671 km. sahil bandı, ada konumundaki iki ilçesi, muhtelif yerlerdeki termal kaynaklar ve zengin flora ve faunası ile Kazdağları ilin en önemli turizm değerleridir.

Uygarlık tarihinin en eski el sanatlarından olan seramikçilik ve halıcılık, Çanakkale Folklorunun otantikliğini kaybetmeden en belirgin özelliklerini günümüze kadar taşımıştır. Çanakkale adının, burada yapılan çanak-çömlekten geldiği kabul edilmektedir. Eski adı Kale-i Sultaniye olan Çanakkale'nin 17. Yüzyılın sonlarında ipek, yelken bezi, çanak-çömlek imalatıyla ün yaptığı belirtilmektedir. Çevresi eşsiz doğa güzellikleri ve denizlerle çevrilmiş olan İlimiz sağlık turizminin en önemli faktörlerinden biri olan kaplıcalarla da hizmet vermektedir.

Personel Durumu: İlimiz taşra teşkilatı olarak, Çevre Mühendisi İl Müdür Yardımcısı idaresinde; Çevre Yönetimi ve Denetiminden Sorumlu Şube Müdürlüğü ile ÇED ve Çevre İzinlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü olarak iki şubeden oluşmaktadır.

Çevre Yönetimi ve Denetiminden Sorumlu Şube Müdürlüğü: Bir Şube Müdür Vekili, 12 teknik personel, 1 Büro Personeli ve 1 şöför ile hizmet vermektedir. Şubemizde: 9 Çevre Mühendisi, 2 Su Bilimleri Mühendisi, 1 Makine Teknikeri, 1 Büro personeli ve Sürekli İşçi (Şöför) ünvanlarında personel hizmet vermektedir.

ÇED ve Çevre İzinlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü: Bir Şube Müdürü ve 8 Teknik personel ve 1 memur ile hizmet vermektedir. Şubemizde: 1 Kimyager, 3 Çevre Mühendisi, 1 Ziraat Mühendisi, 1 Orman Mühendisi, 1 Su Bilimleri Mühendisi, 1 Çevre Teknikeri ünvanlarında personel hizmet vermektedir.

Kaynak

-Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin bir sonucu olan hava kirliliği, yerel ve bölgesel olduğu kadar küresel ölçekte de etki alanına sahiptir. Hava kirliliğinin insan sağlığına önemli etkileri olması sebebiyle, hava kalitesi konusuna tüm dünyada büyük önem verilmektedir. Hava kirliliği problemlerini çözmek ve strateji belirlemek için, bilimsel topluluk ve ilgili otoritenin her ikisi de atmosferik kirlenici konsantrasyonlarını izlemek ve analiz etmek konusuna odaklanmışlardır (Kyrkilis vd, 2007). Otoritelerin hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi konusunda sorumluluklarının yanı sıra, halk sağlığını doğrudan etki eden bir konu olması sebebiyle, kamuoyuna iletişim araçları vasıtasıyla hava kirliliği güncel bilgilerini sunması da sorumlulukları arasındadır.

Ülkemizde dış ortam hava kalitesine ilişkin parametrelerin yönetimi Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği gereğince gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, 2022 yılı itibarıyla geçerli olan hava kalitesi limit değerlerine ilişkin bilgi Çizelge A.1'te verilmektedir.

Hava kalitesi limit değerlerinin sağlanması amacıyla hava kalitesi yönetiminin bileşenleri; emisyon envanteri, hava kalitesi modelleme ve hava kalitesi ölçümleri olarak çalışılmaktadır. Son yıllarda gelişen bilgi teknolojileri hava yönetimi alanında kullanılmaya başlanmış web tabanlı coğrafi bilgi teknolojilerini kullanan "Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı" Bakanlığımız sunucularında devreye alınmıştır. Bu portalda tüm kirlenici kaynakların coğrafi lokasyonları ve bilgileri kayıt altına alınmakta ve hava kirliliğine katkıları ortaya konulmaktadır. Meteorolojik/topoğrafik etmenler ve sınır ötesi kirlilik taşınımı, şehirlerimizin kirliliğe katkıları bütüncül olarak değerlendirilmekte ve hava kalitesi haritaları hazırlanmaktadır. HEY Portalı aracılığıyla hava kalitesini iyileştirmek üzere Bakanlığımız önderliğinde yerel politikalar geliştirilmektedir.

Ancak farklı kirlenicilere ait ölçümleri anlamak bu konuda çalışan bir bilim insanı için mümkün olsa bile genel halk ve yerel otoriteler için oldukça zor olmaktadır. Bu sebeple, hava kirliliğinin/hava kalitesinin durumunu kamuoyuna açıklarken halkın kolayca anlayabileceği bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan, Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) denilen bu sınıflama sistemi ile havadaki kirlenicilerin konsantrasyonlarına göre hava kalitesi için iyi, orta, kötü, tehlikeli vb şeklinde derecelendirme yapılmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde indeks hesaplanmasında kullanılan yöntem ve kriterler, kendi ülkelerinde uygulanan hava kalitesi standartlarına uygun şekilde oluşturulmuştur.

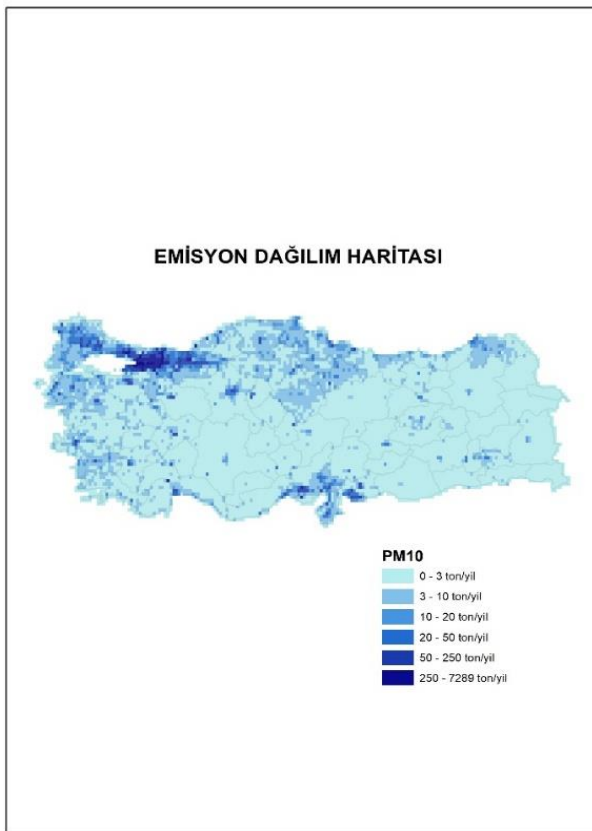
Bir ulusun hava kalitesinin iyileştirilmesi konusundaki başarısı, yerel ve ulusal hava kirliliği sorunları ve kirlilik azaltmadaki gelişmeler konusunda doğru ve iyi bilgilendirilmiş vatandaşların desteğine bağlıdır (Sharma vd, 2003a). Bir bölgedeki kirlenici seviyelerini anlamak için uygun bir aracın geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araç, vatandaşın hava kirliliği seviyesi hakkında doğru ve anlaşılabilir şekilde bilgi sağlarken, aynı zamanda ilgili otoritelerin toplum sağlığını korumak için önlem almaları konusunda kullanılabilir olmalıdır (Kyrkilis vd, 2007).

Bu amaçla, geliştirilen standart değerler, gerek uyarıcı ve anlaşılabilir olması gerekse de kullanımı açısından yaygın olarak bir indekse çevrilerek sunulabilmektedir. Belli bir bölgedeki hava kalitesinin karakterize edilmesi için ülkelerin kendi sınır değerlerine göre dönüştürdükleri ve kirlilik sınıflandırılmasının yapıldığı bu indekse Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) (Air Quality Index/AQI) adı

verilmektedir. İndeks belirli kategorilerde farklı tanım ve renkler kullanılarak ifade edilmekte ve ölçümü yapılan her kirletici için ayrı ayrı düzenlenmektedir (Yavuz, 2010).

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uygun olarak oluşturulmuştur. 5 temel kirletici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM₁₀), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Hava kalitesi yönetimine esas değerlendirme ve politika üretme amaçlı çalışmalar için sadece ölçüm sonuçları yeterli olmamaktadır. Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği çerçevesinde hava kalitesi modelleme araçları ile ulusal ölçekli bütüncül değerlendirmeye altlık oluşturacak hava kalitesi haritaları elde edilmektedir. HEY Portalı aracılığıyla hava yönetimi alanında bilgi işlem teknolojilerinin etkin olarak kullanımıyla, vatandaşlarımızın soludukları ve yarın soluyacakları hava kalitesi hakkında yüksek çözünürlüklü harita bilgisi edinebilmeleri amaçlanmaktadır.

Harita 1 - HEY Portalı Ulusal PM Emisyonları Dağılım Haritası; (ton/yıl)

Hava kalitesi yönetimi bileşeni olan modelleme çalışmaları Bakanlığımızca hem ulusal/bölgesel /yerel ölçekte yürütülmekte; hem de geliştirilen yerli ve milli NEFES yazılımıyla sokak seviyesinde hava kalitesi değerlerinin 3 Boyutlu ortamda tespit edilmesi için kullanılmaktadır.

Harita 2 - NEFES Yazılımı İstanbul İli Kağıthane İlçesi Görseli

Bakanlığımızca, 5 metreye kadar kısa mesafeleri dahi modelleyebilen 3 boyutlu NEFES yazılımıyla hava kirliliğine neden olan noktalar ve kirlilik kaynağı tespit edilebilmektedir. Geliştirilen yerli ve milli yazılım NEFES ile stratejik hava kalitesi haritaları, 3 boyutlu bina modeli, kent atlası, topoğrafya, trafik yoğunluğu, kavşaklar, binaların yakıt tipi gibi çok sayıda etmen ele alınarak 3 boyutlu ortamda hava kalitesi değerleri halihazırda 59 ilimiz için ortaya konulmaktadır. Şehirlerimizde politikalar için uygulama sürecinin bu yöntemle etkinleştirilmesi planlanmış olup, kalan 22 il için çalışmalar sürdürülmektedir.

NEFES yazılımıyla evsel ısınma, sanayi, kara, deniz, hava ve demiryolu ulaşımına bağlı hava kirliliği kaynak noktaları tespit edilip, kaynağa özgü önlemler geliştirilebilmektedir.

Hava kalitesi tahminlerinin Bakanlık kaynakları ve altyapısıyla gerçekleştirilmesine 2021 yılı itibarıyla başlanmış olup, çalışmaların 81 ilimizde yaygınlaştırılması planlanmaktadır. Bu amaçla hava yönetimine esas faaliyette olan Operasyonel Merkez günlük olarak hava kalitesi tahmin sonuçlarını üretmektedir.

Çizelge 1 – Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği limit değerleri ve uyarı eşikleri

KİRLLETİCİ	ORTALAMA SÜRE	LİMİT DEĞER	UYARI EŞİĞİ
		($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	
SO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	350	500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² 'de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	125	
	yıllık ve kış dönemi (Ekosistemin korunması) -insan sağlığının korunması için-	20	
NO ₂	aatlik-insan sağlığının korunması için- (2024 yılı itibarıyla hedeflenen sınır değer mevcuttur)	220	400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² 'de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	yıllık -insan sağlığının korunması için-(2024 yılı itibarıyla hedeflenen sınır değer mevcuttur)	40	
NO _x	yıllık -vejetasyonun korunması için-	30	----
PM ₁₀	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	50	----
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	40	
Pb	yıllık -insan sağlığının korunması için-	0,5	----
Benzen	yıllık -insan sağlığının korunması için-	5	----
CO	maksimum günlük 8 saatlik ortalama (mg/m^3)-insan sağlığının korunması için-	10	----

Çizelge 2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5.500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5.501-10.000	121-160	51-100
Hassas	101 – 150	251-500	201-500	10.001-16.000 ^L	161-180 ^B	101-260
Sağlıksız	151 – 200	501-850	501-1.000	16.001-24.000	181-240 ^U	261-400
Kötü	201 – 300	851-1.100	1.001-2.000	24.001-32.000	241-700	401-520
Tehlikeli	301 – 500	>1.101	>2.001	>32.001	>701	>521

L: Limit Değer
B: Bilgi Eşiği
U: Uyarı Eşiği

Çizelge 3 - Ulusal hava kalitesi indeksi

Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler	Sağlık Endişe Seviyeleri	Renkler	Anlamı
Hava Kalitesi İndeksi bu aralıkta olduğunda..	..hava kalitesi koşulları..	..bu renkler ile sembolize edilir..	..ve renkler bu anlama gelir.
0 - 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi iyi seviyededir.
51 - 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun olup, hava kirliliğine hassas gruplar orta düzeyde etkilenebilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel halkın etkilenmesi beklenmemektedir
151 - 200	Sağlıksız	Kırmızı	Hassas gruplar ciddi sağlık sorunları yaşayabilir. Genel halkın bazı sağlık etkileri yaşaması muhtemeldir.
201 - 300	Kötü	Mor	Nüfusun tamamının hava kirliliğinden etkilenme olasılığı yüksek olup, hassas gruplar açık hava etkinliklerini kısıtlamalıdır.
301 - 500	Tehlikeli	Kahverengi	Herkes, ciddi sağlık etkileri yaşayabilir. Açık hava etkinliklerinden kaçınılmalıdır.

Çizelge 4 –2023 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri, (ÇÇŞİDİM,2024)

SEKTÖR	TESİS SAYISI	BACA SAYISI
Ağaç İşleme		
Atık Yakma		
Cam		
Çimento	1	3
Enerji	5	9
Gıda		
Gübre		
Kağıt		
Kimya		
Kireç	1	2
Lastik		
Maden		
Metalurji	1	4
Otomotiv		
Rafineri		
Şeker		
Tekstil		
Jeotermal Enerji (JES)		
TOPLAM	8	18

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Kirleticiler

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO₂), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı partiküller oluşturur. SO₂ ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO₂), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO₂' nin ozon

veya radikallerle (OH veya HO₂ gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibari ile NO₂ kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO₂ derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO₂ derişimine uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM₁₀), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM₁₀ -10 µm'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 µm'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM₁₀ için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM₁₀ solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirebilir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkayıcı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM₁₀'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM₁₀ maruziyetine karşı hassastır. PM₁₀ yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler %100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerlere ulaşılmasının bir sebebi de enverziyon durumudur. CO'in global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m³ arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

Enverziyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'in ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO'e maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂ = O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC'dır.

Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xylene (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur.

Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur. *

Çizelge 5 – 2023 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları
(AKSA Doğalgaz, 2024)

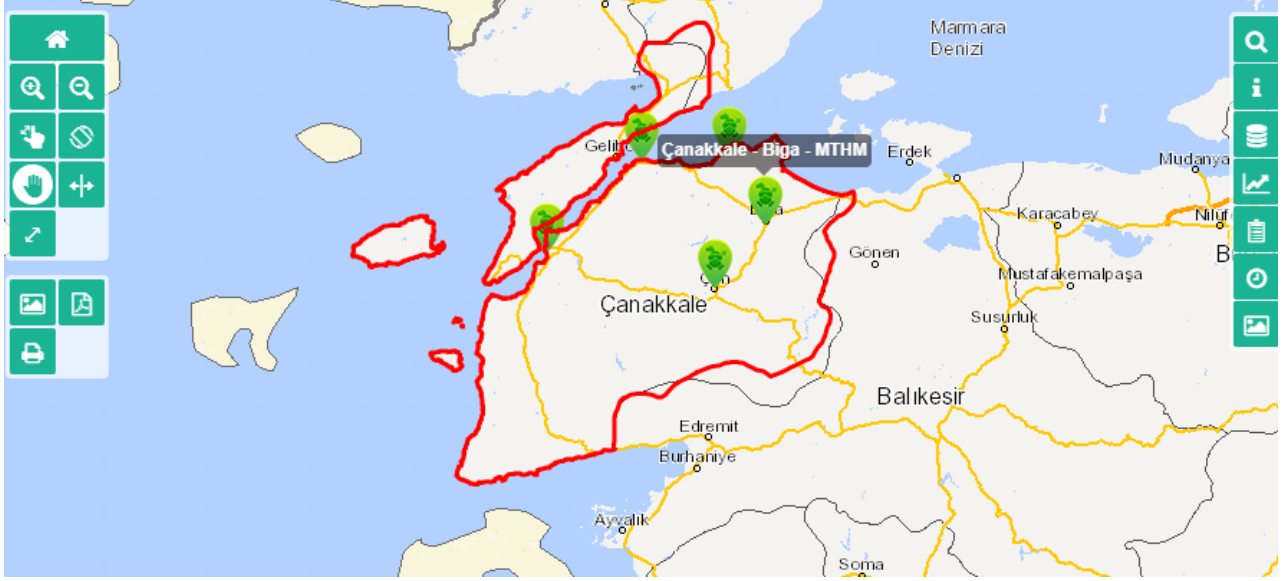
	Katı Yakıt			Doğalgaz		Fuel Oil	
	Kullanım Yeri	Cinsi	Tüketim Miktarı (ton)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (sm ³)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (kg)
Sanayi				Proses/Isınma	74.196.573,01		
				Elektrik Üretimi	31.029.336,99		
		Tüketim Miktarı (ton)		Tüketim Miktarı (sm ³)		Tüketim Miktarı (m ³)	
Konut				98.144.900,44			

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları

İlimizde hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerlerini gösteren harita ve ölçülen parametreler ile ilgili grafikler aşağıda verilmiştir.

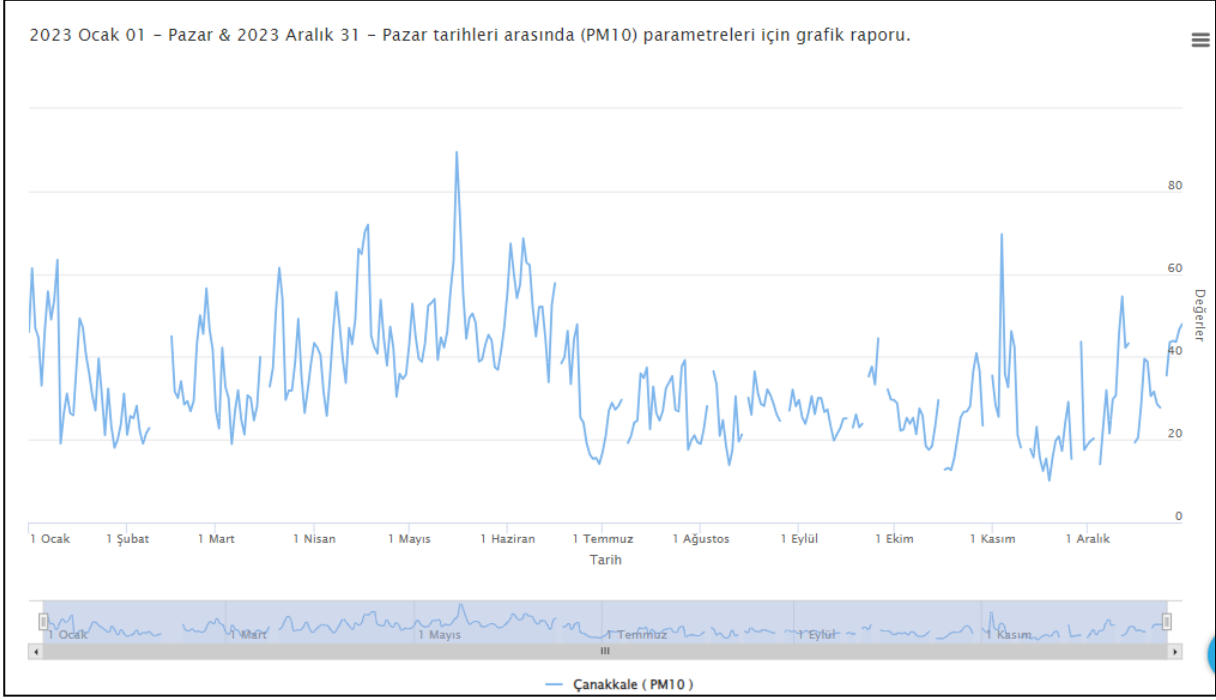
A.4. Ölçüm İstasyonları

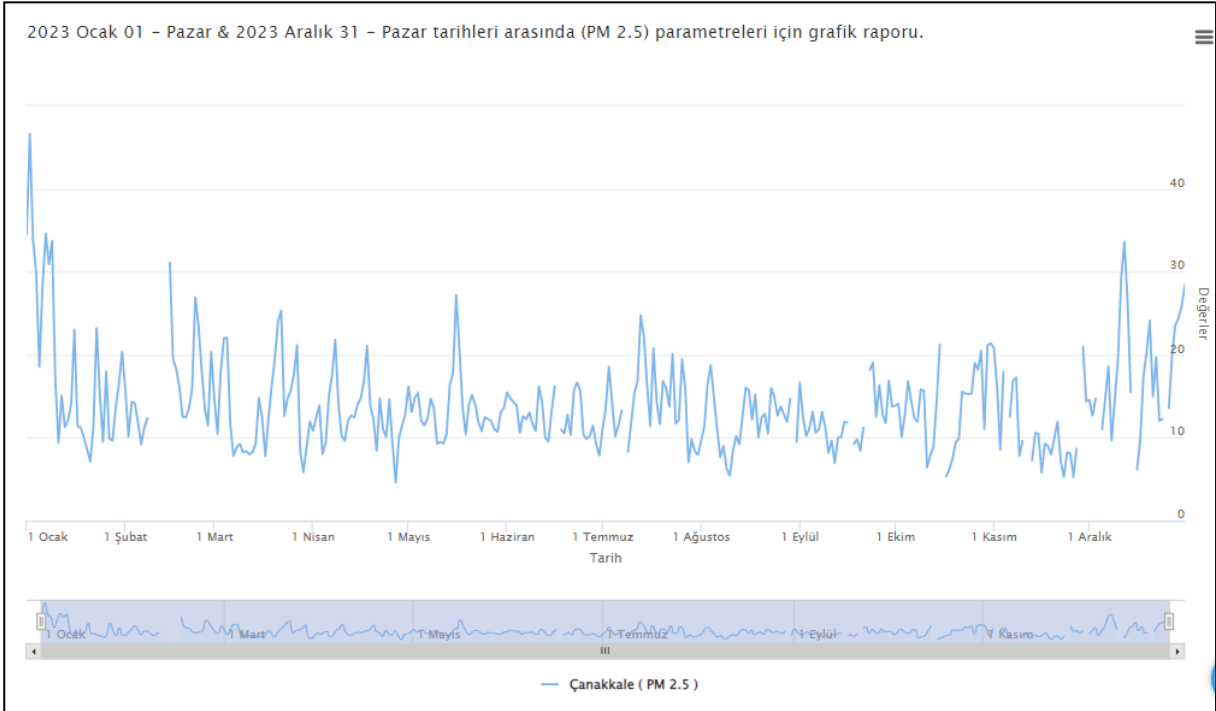
Harita 3- Çanakkale ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri
(https://sim.csb.gov.tr/STN/VWSTN_Station/AirQualityDashboard, 2022)

Çizelge 6-2023 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler
(havaizleme.gov.tr, 2024)

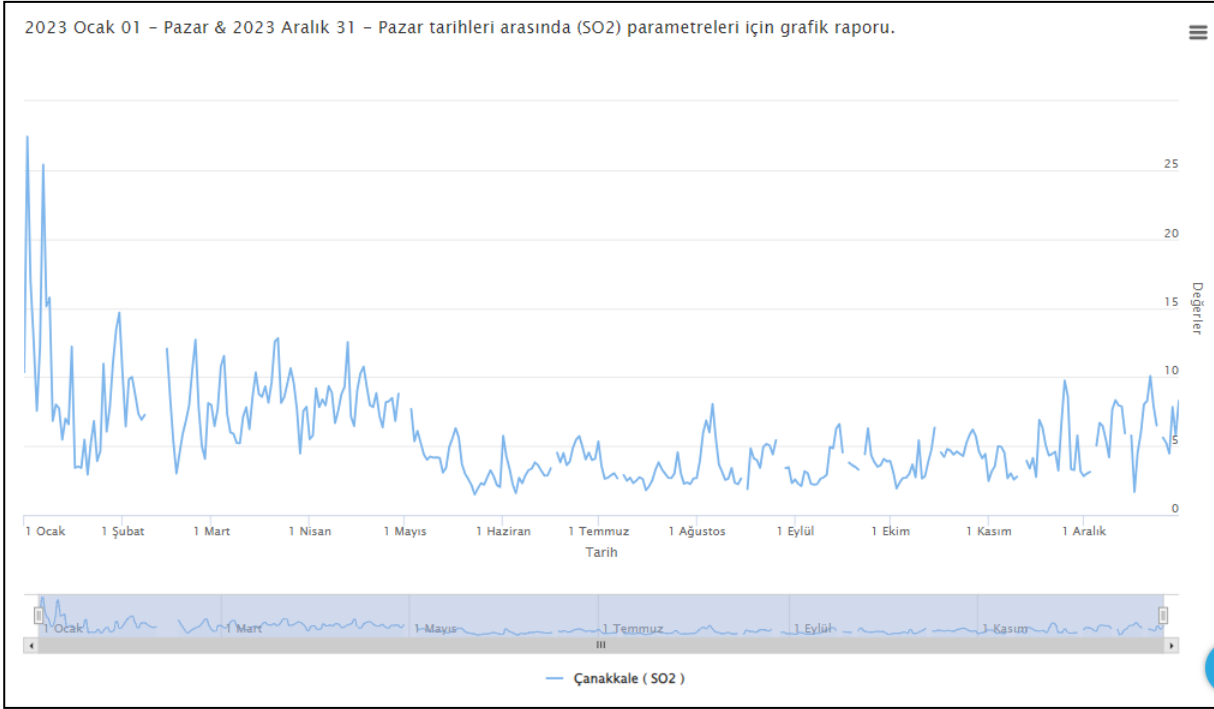
İSTASYON ADI	KOORDİNATLARI		ÖLÇÜLEN HAVA KİRLİTİCİLERİ							
	ENLEM	BOYLAM	PM ₁₀	PM _{2,5}	SO ₂	NO	NO ₂	NO _x	CO	O ₃
ÇANAKKALE	40°08'29.65"N	26°23'57.63"E	X	X	X	X	X	X		
ÇAN	40°01'43.06"N	27°02'44.04"E	X		X	X	X	X		
LAPSEKİ	40°24'11.06"N	26°46'14.28"E		X		X	X	X		
BİGA İÇDAŞ	40°25'02.53"N	27°06'26.68"E	X		X	X	X	X	X	
BİGA	40°12'54.04"N	27°14'33.70"E	X		X	X	X	X		

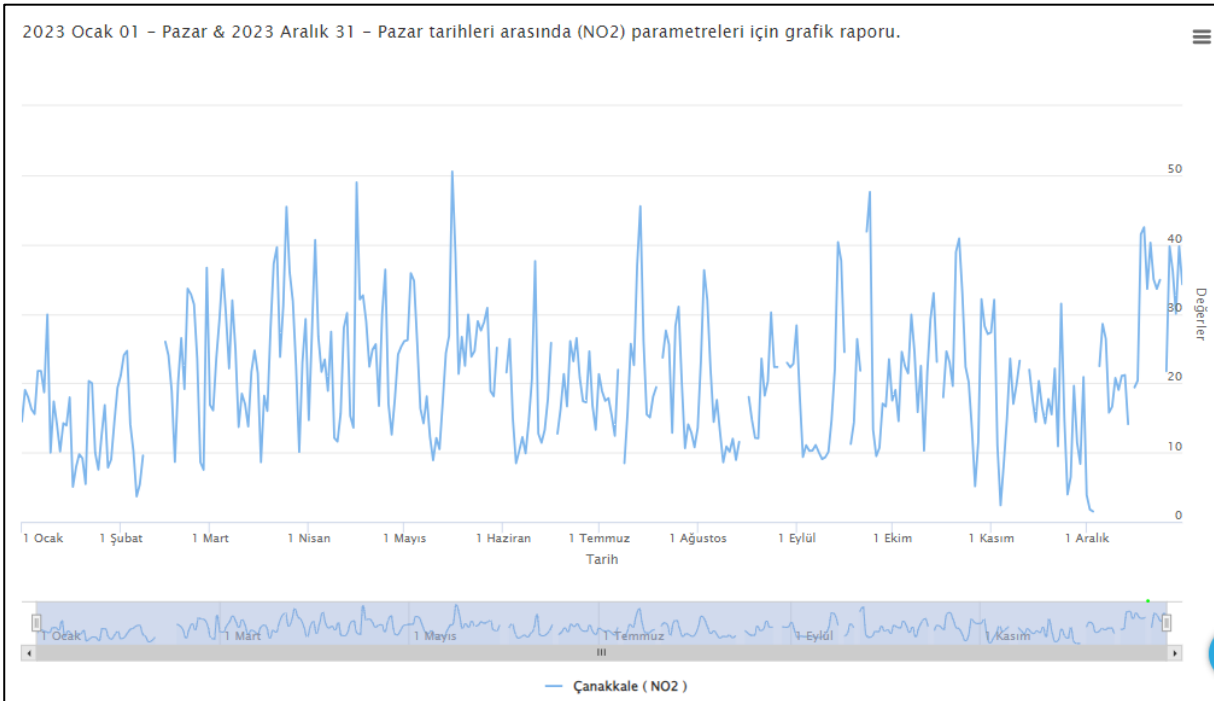
Grafik 1-2023 yılında Çanakkale istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

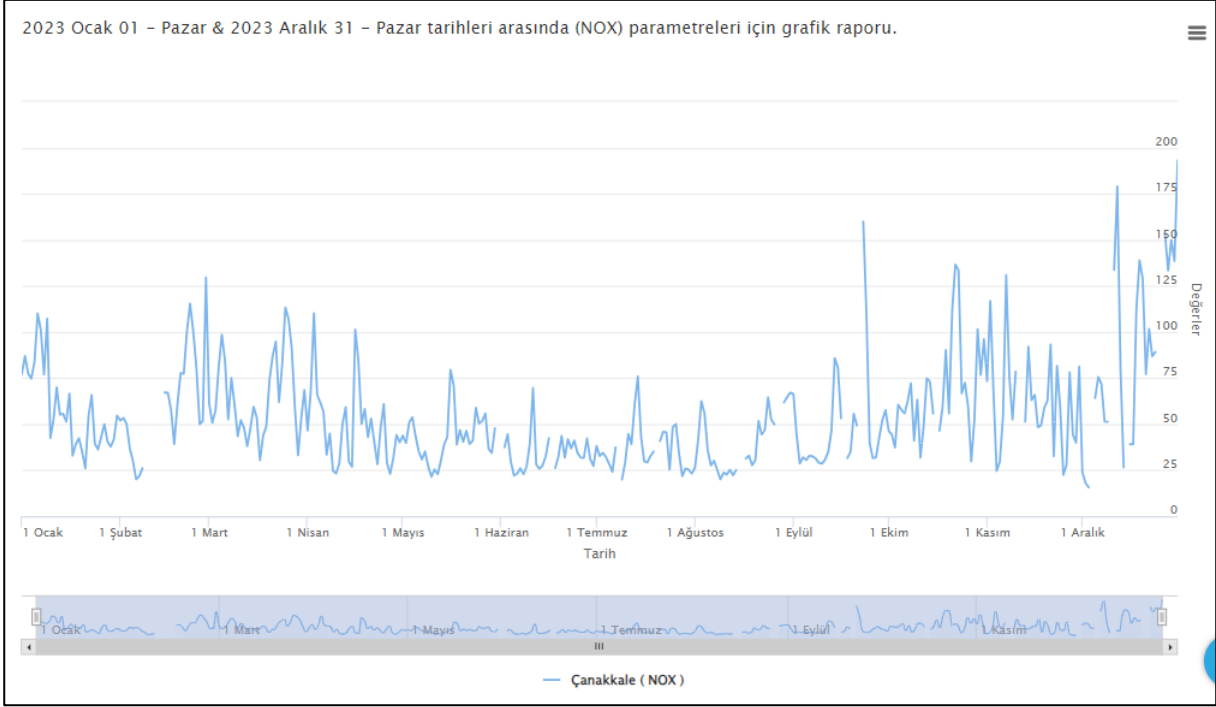
Grafik 2-2023 yılında Çanakkale istasyonu PM_{2,5} parametresi günlük ortalama değer grafiği
(https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

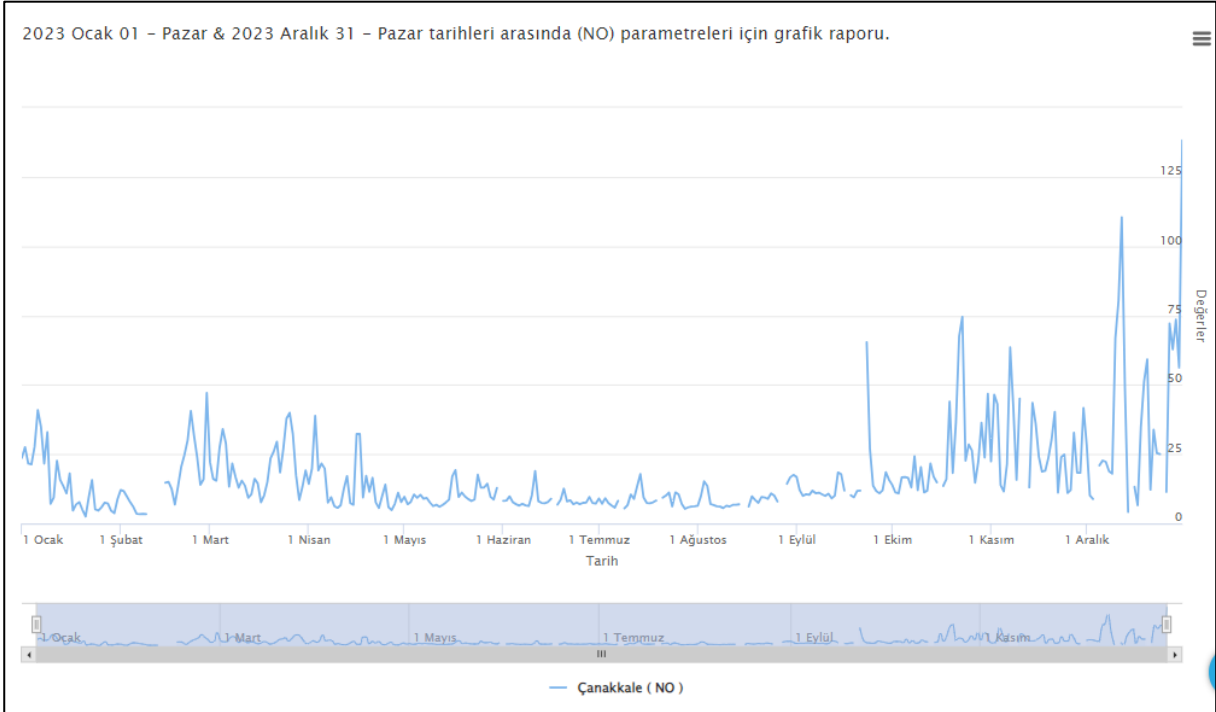
Grafik 3-2023 yılında Çanakkale istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

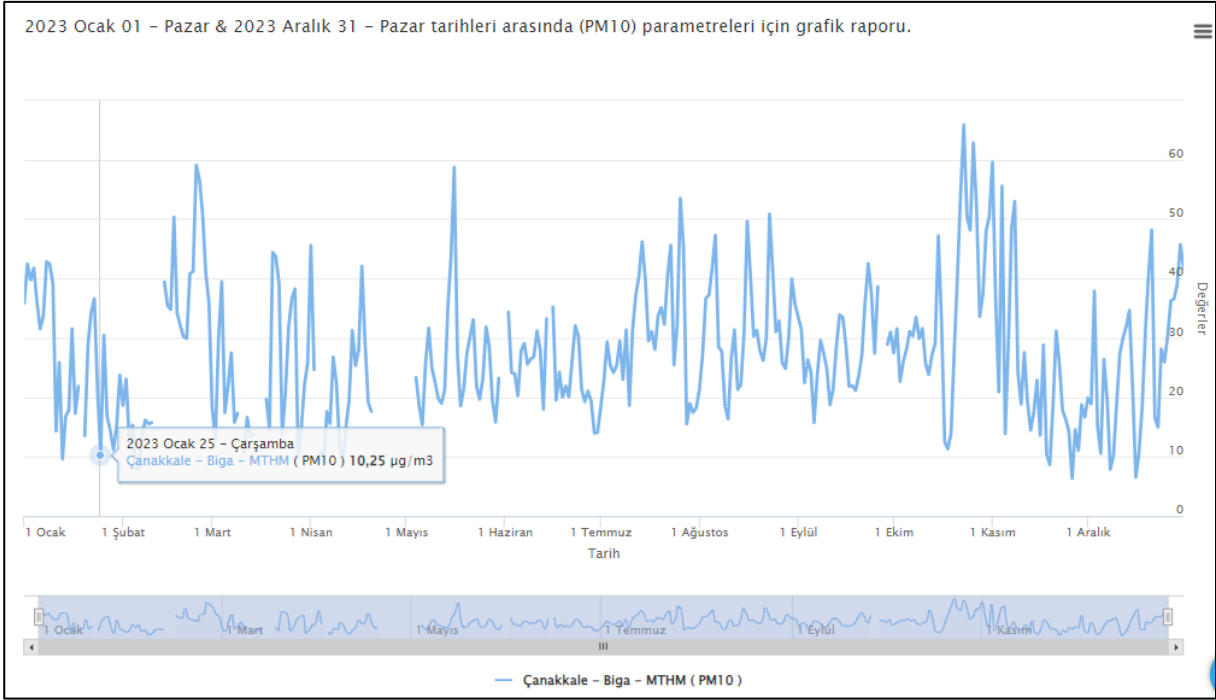
Grafik 4-2023 yılında Çanakkale istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

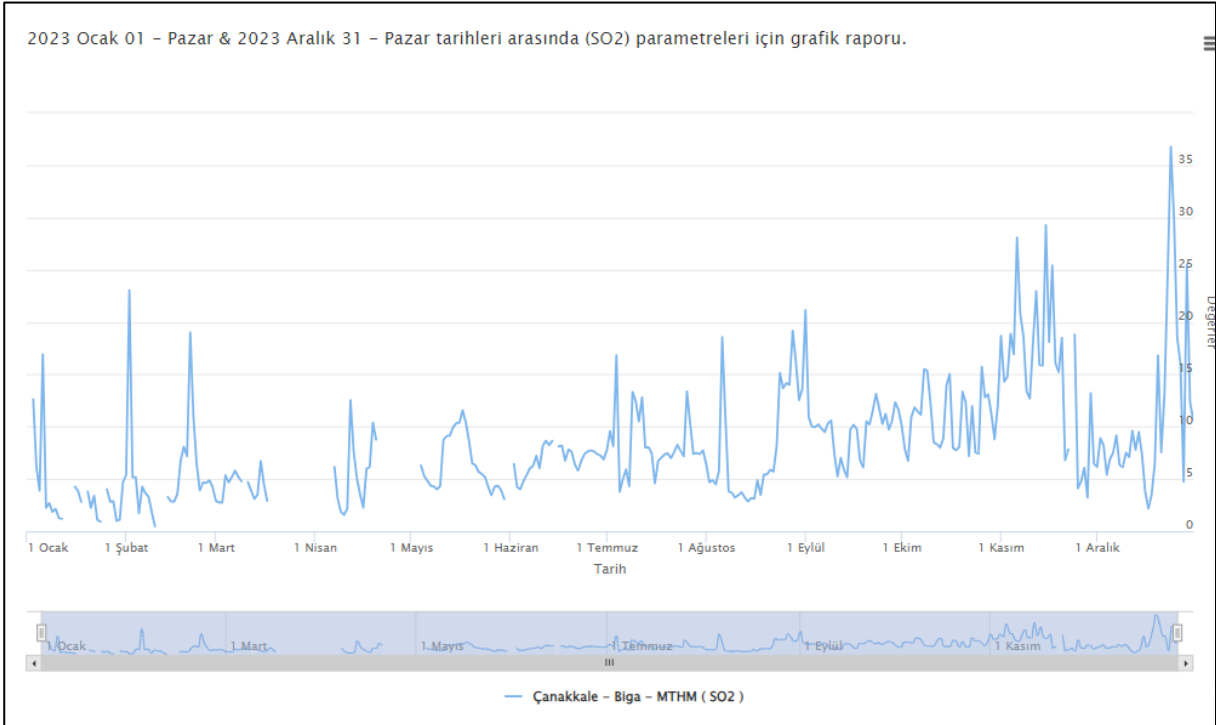
Grafik 5 -2023 yılında Çanakkale istasyonu NO_x parametresi günlük ortalama değer grafiği
(https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

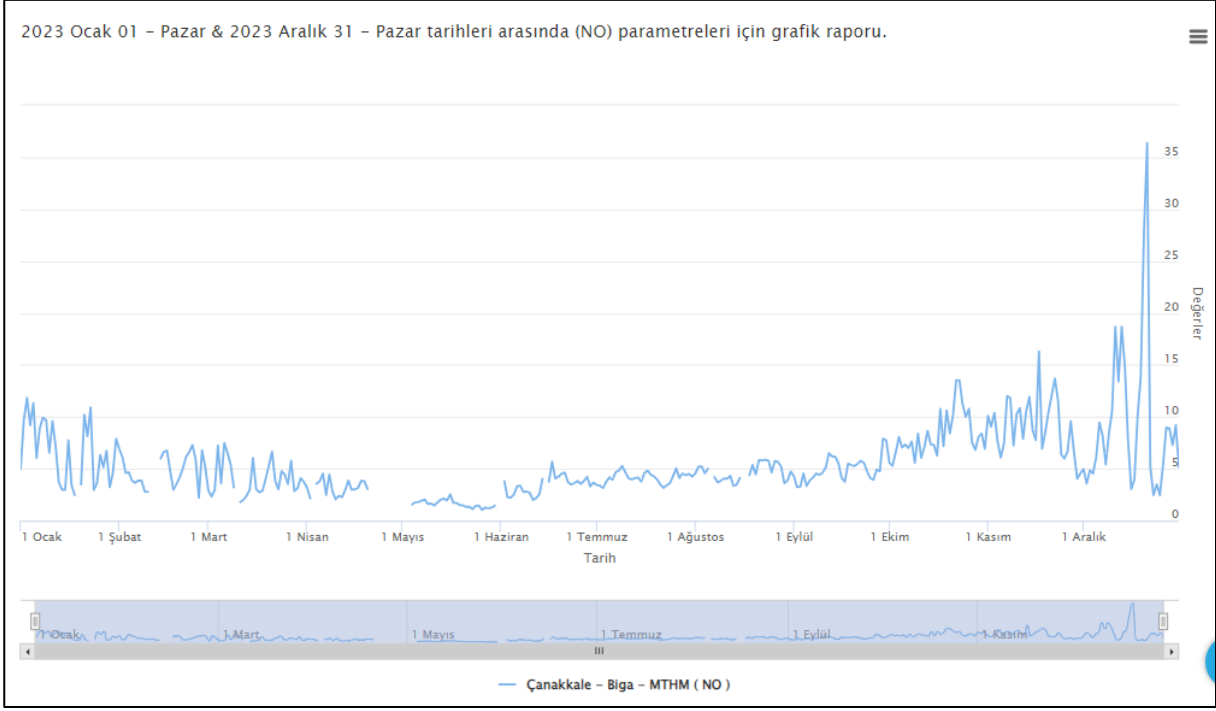
-2023 yılında Çanakkale istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği
(https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

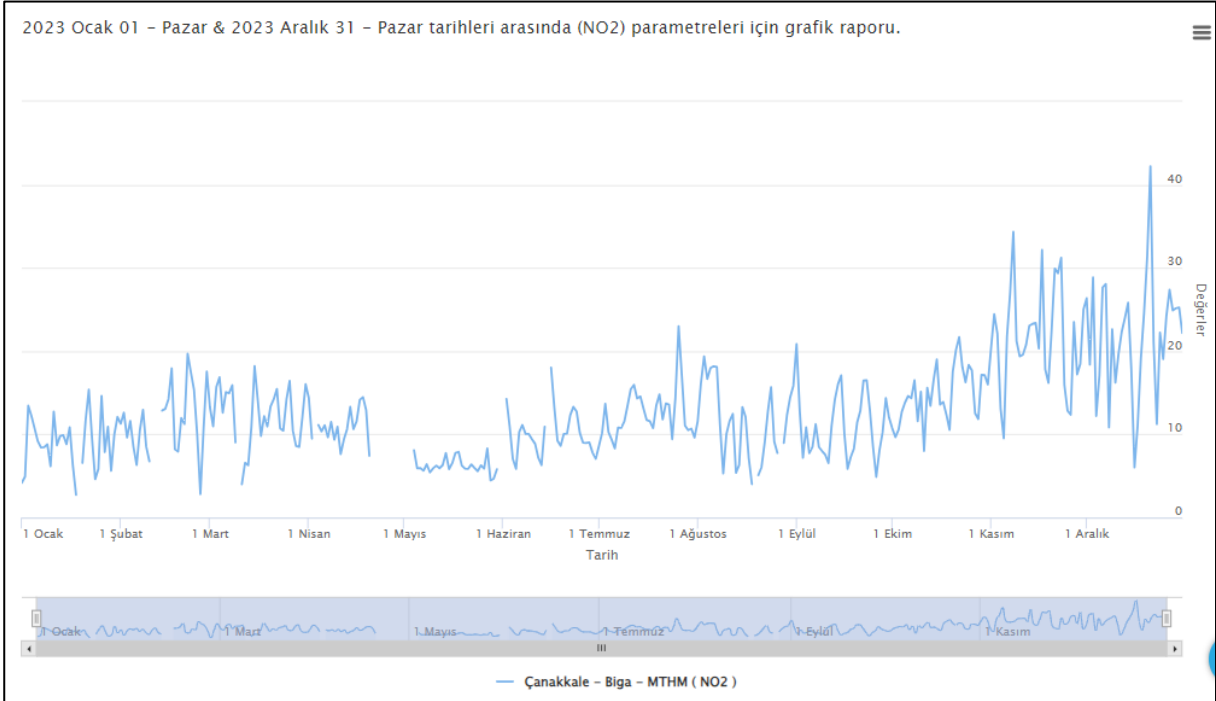
Grafik 6-2023 yılında Biga istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

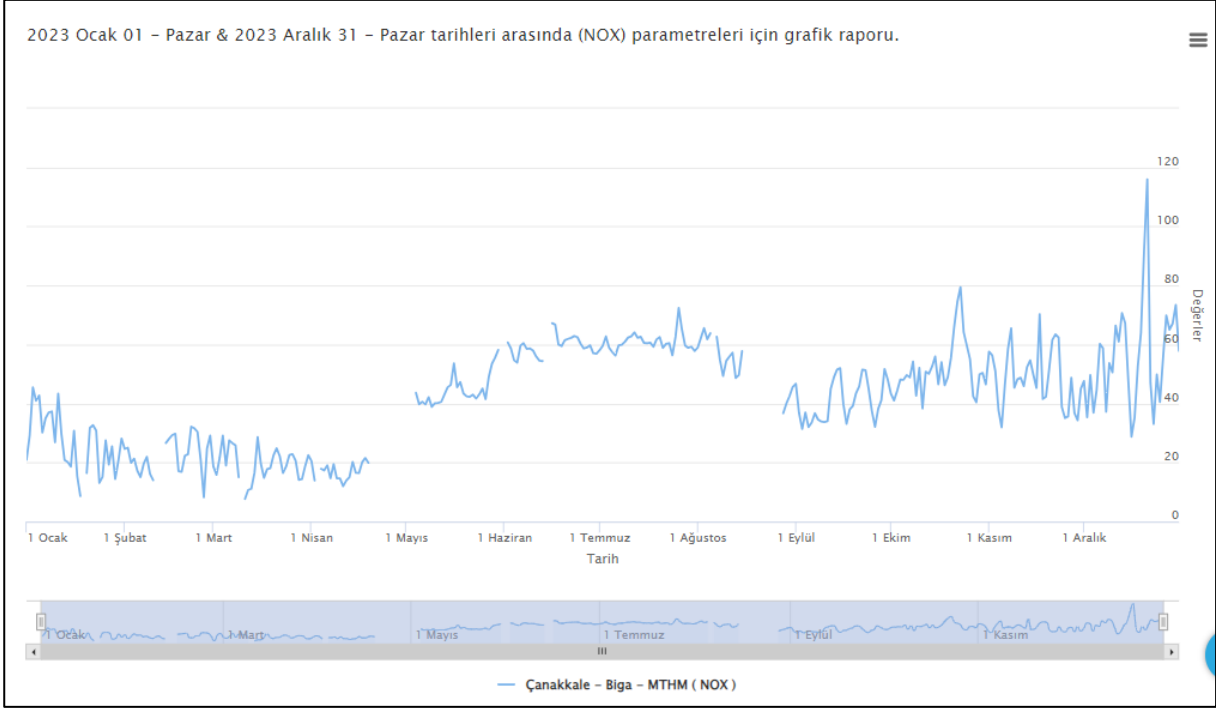
Grafik 7-2023 yılında Biga istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

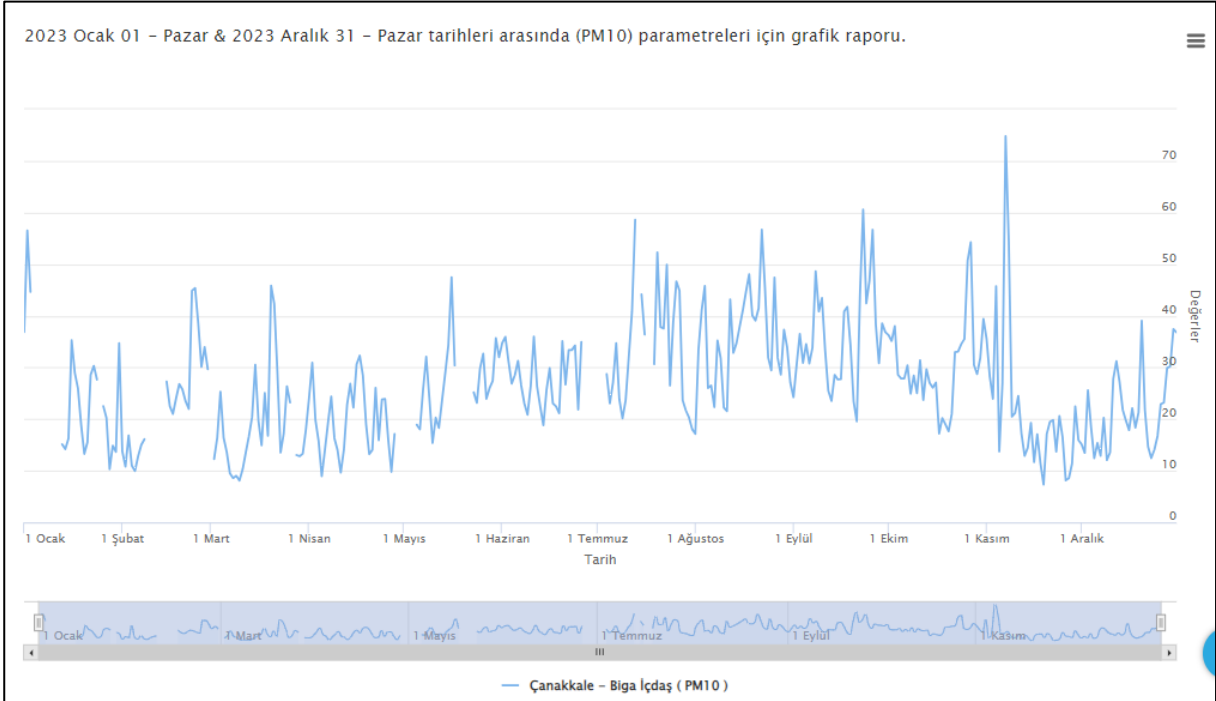
Grafik 8-2023 yılında Biga istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği
 (https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

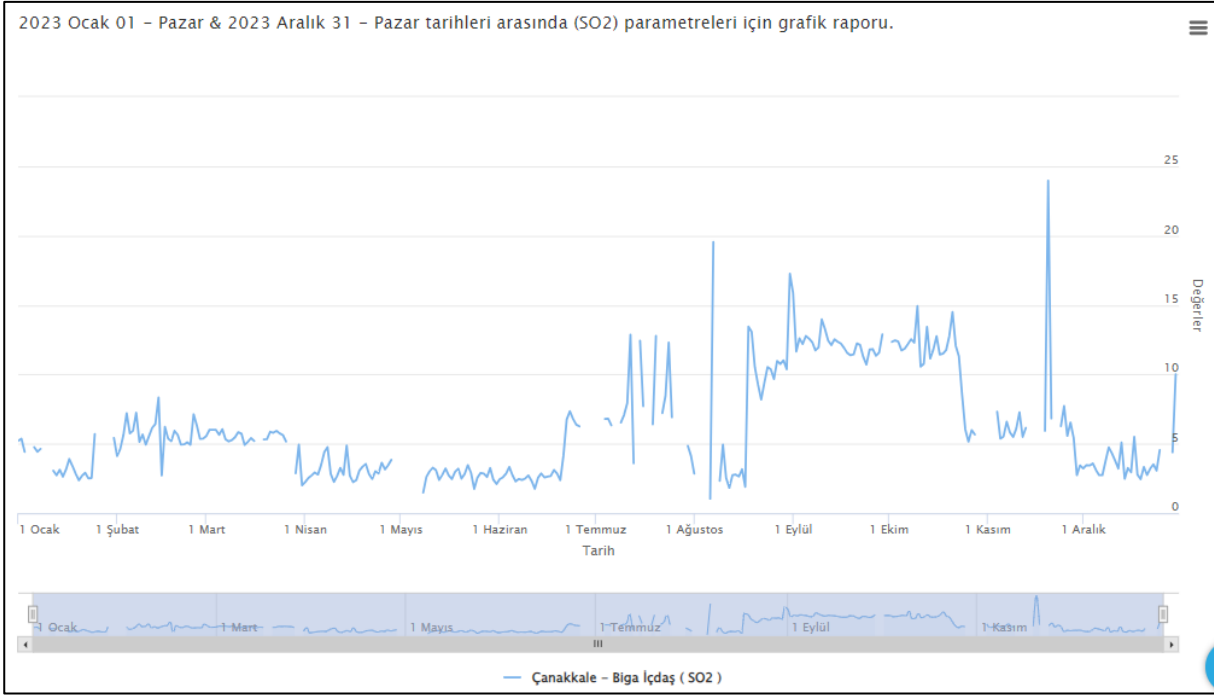
Grafik 9-2023 yılında Biga istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
 (https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

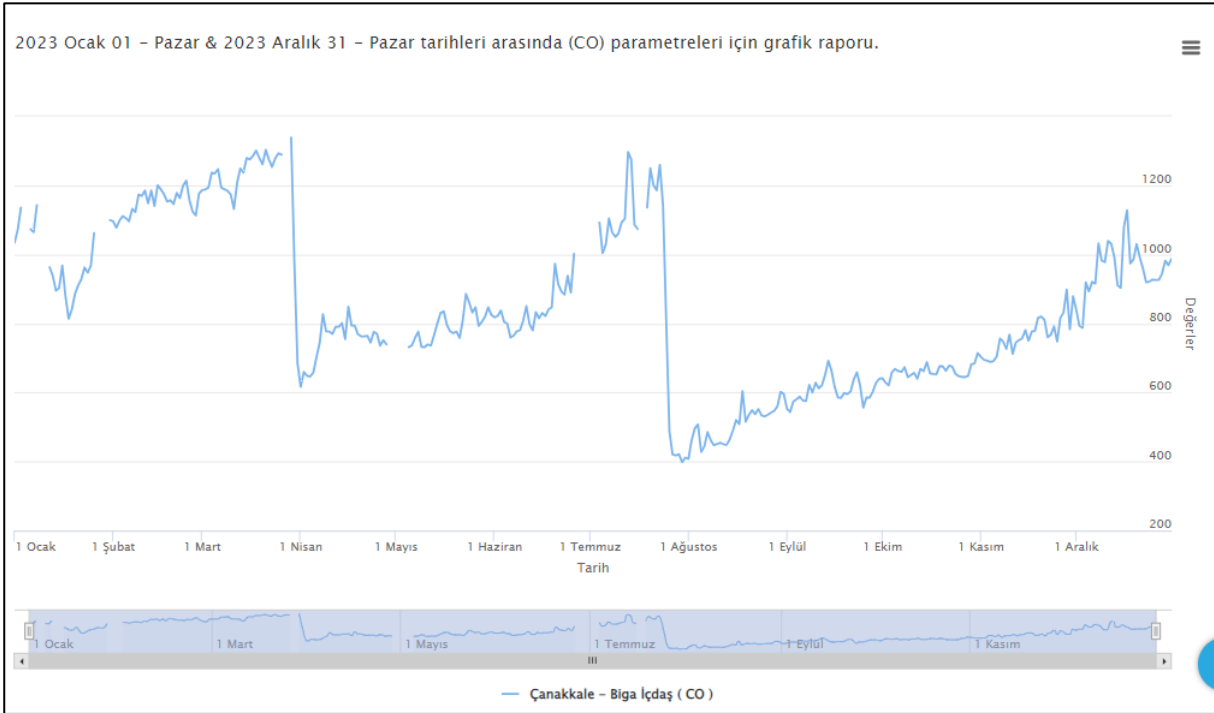
Grafik 10-2023 yılında Biga istasyonu NO_x parametresi günlük ortalama değer grafiği
 (https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

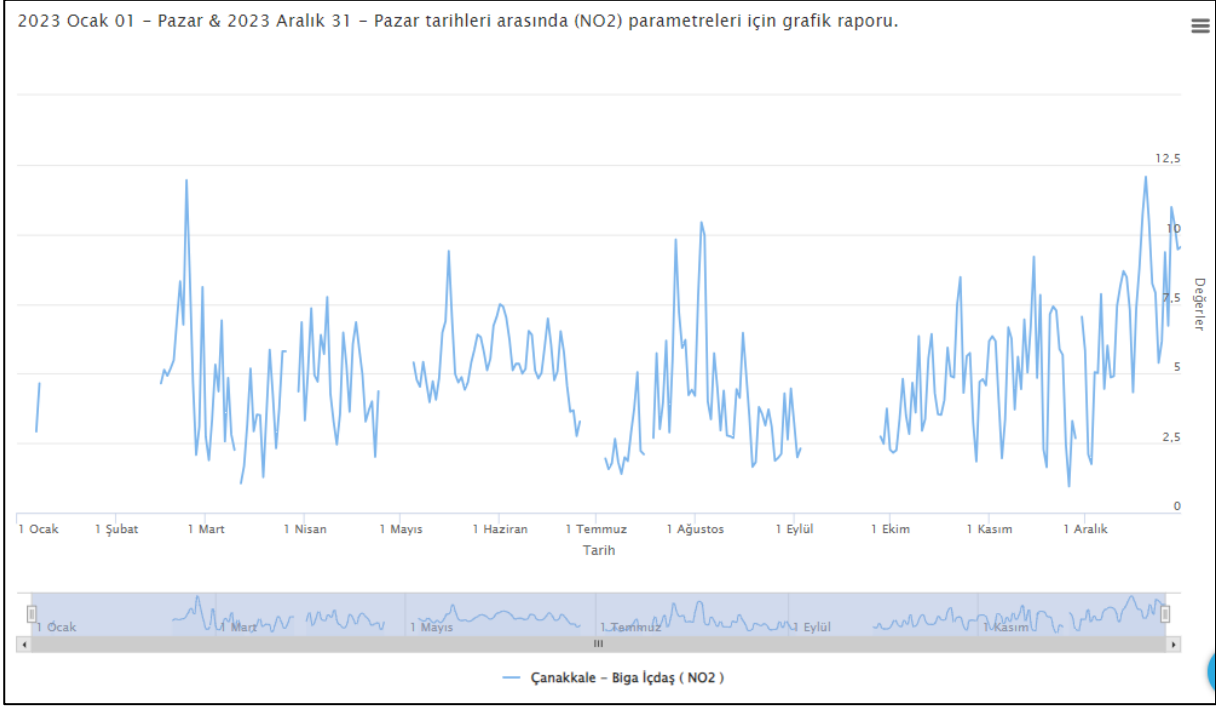
Grafik 11- 2023 yılında Biga İçdaş istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği
 (https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

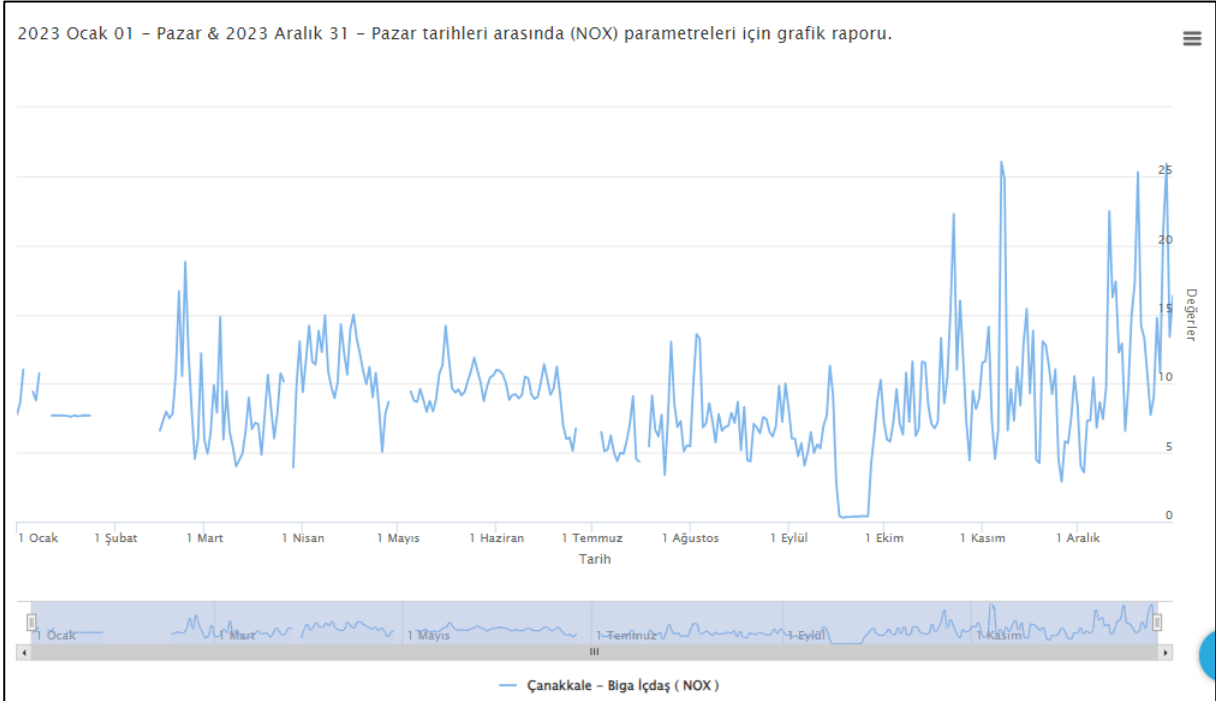
Grafik 12- 2023 yılında Biga İçdaş istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
 (https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

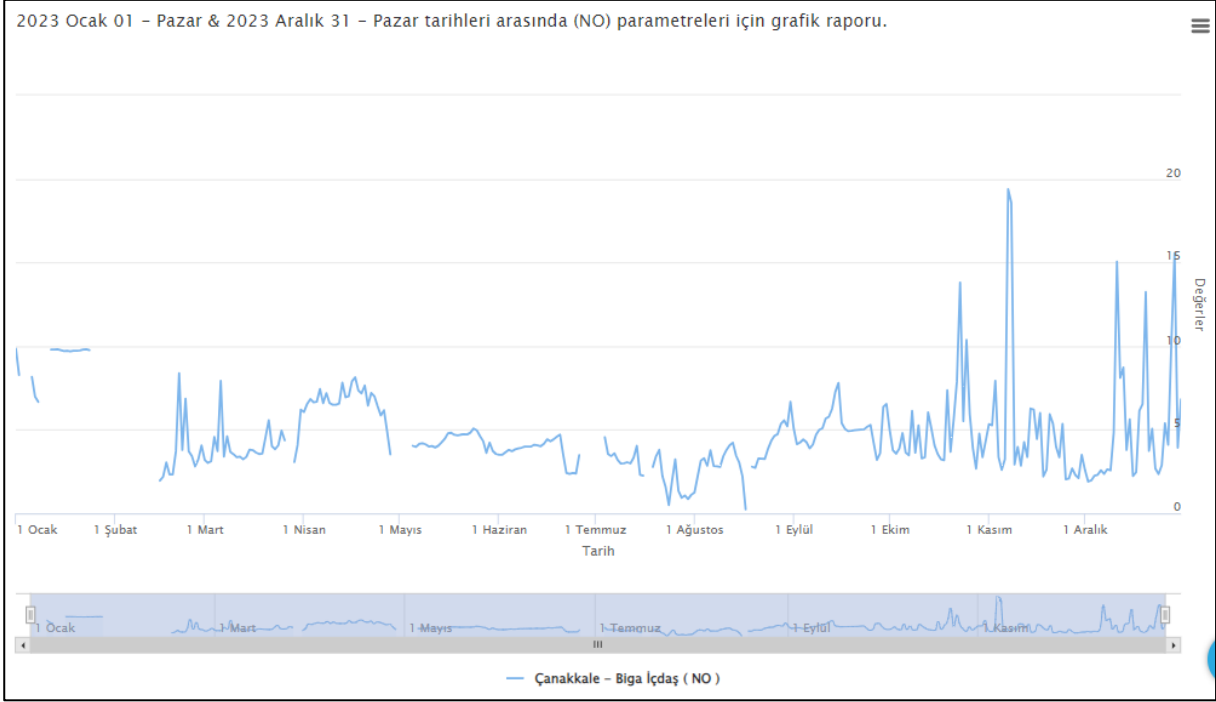
Grafik 13- 2023 yılında Biga İçdaş istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği
 (https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

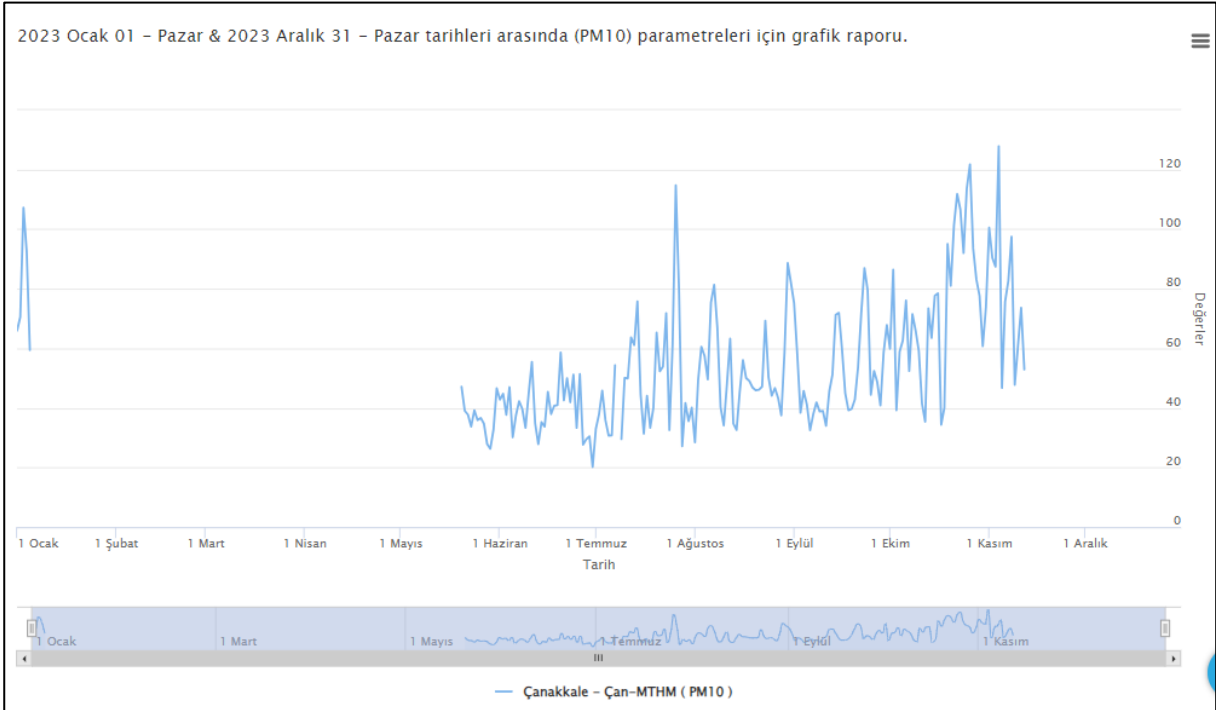
Grafik 14- 2023 yılında Biga İçdaş istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
 (https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

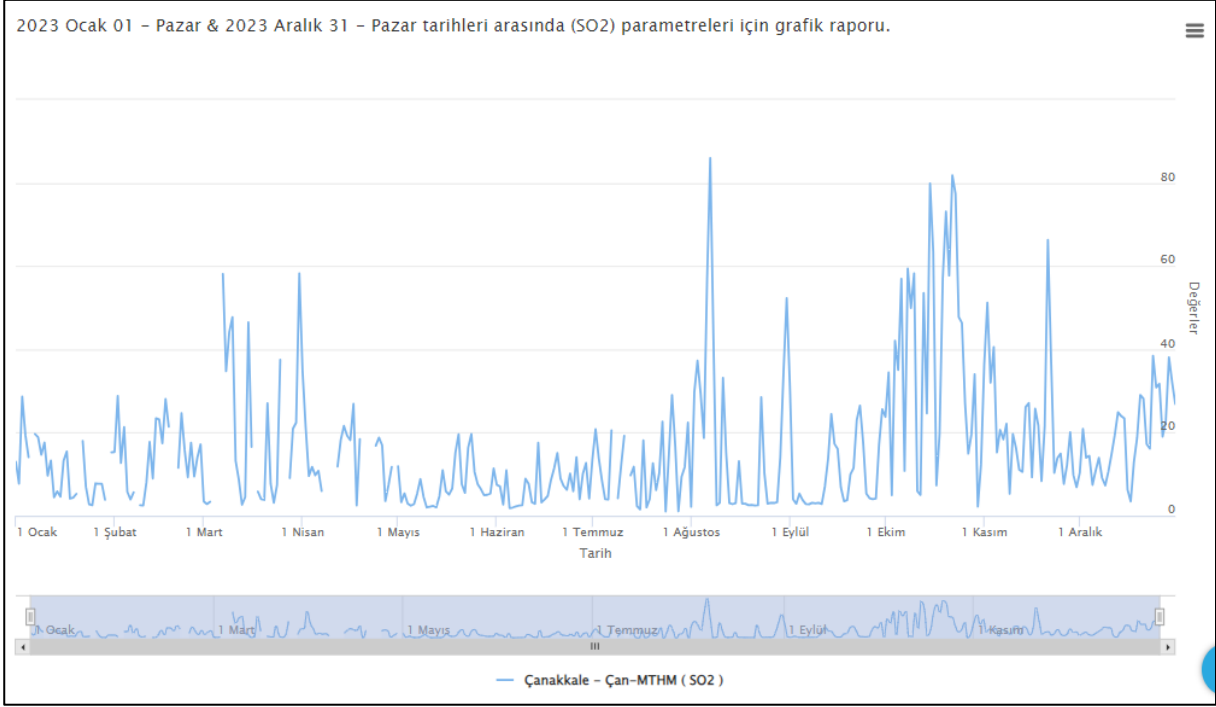
Grafik 15 - 2023 yılında Biga İçdaş istasyonu NO_x parametresi günlük ortalama değer grafiği
 (https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

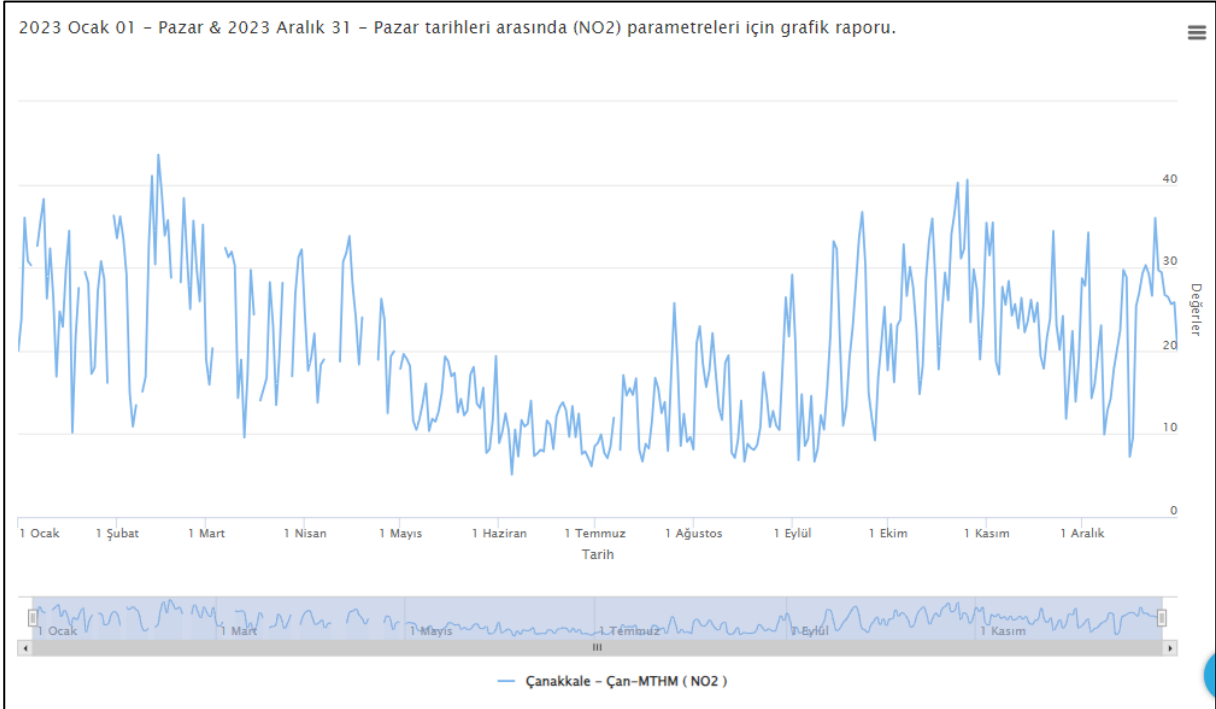
Grafik 16-2023 yılında Biga İçdaş istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği
 (https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

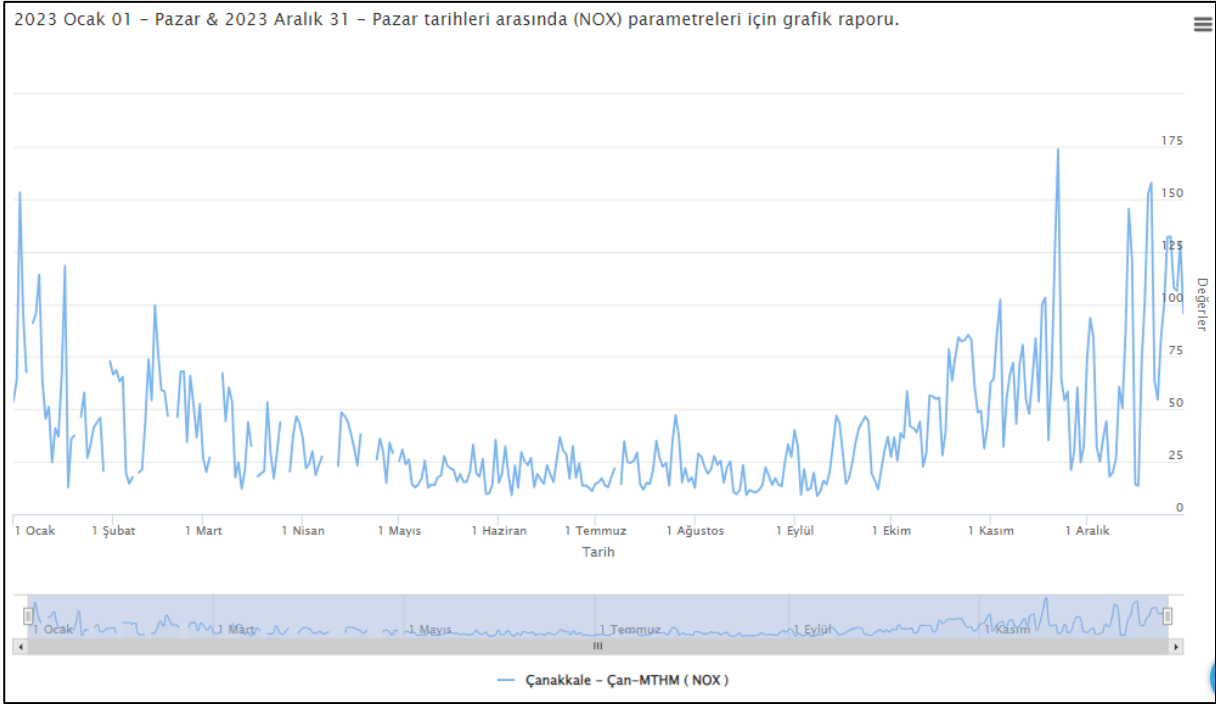
Grafik 17- 2023 yılında an istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği
 (https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

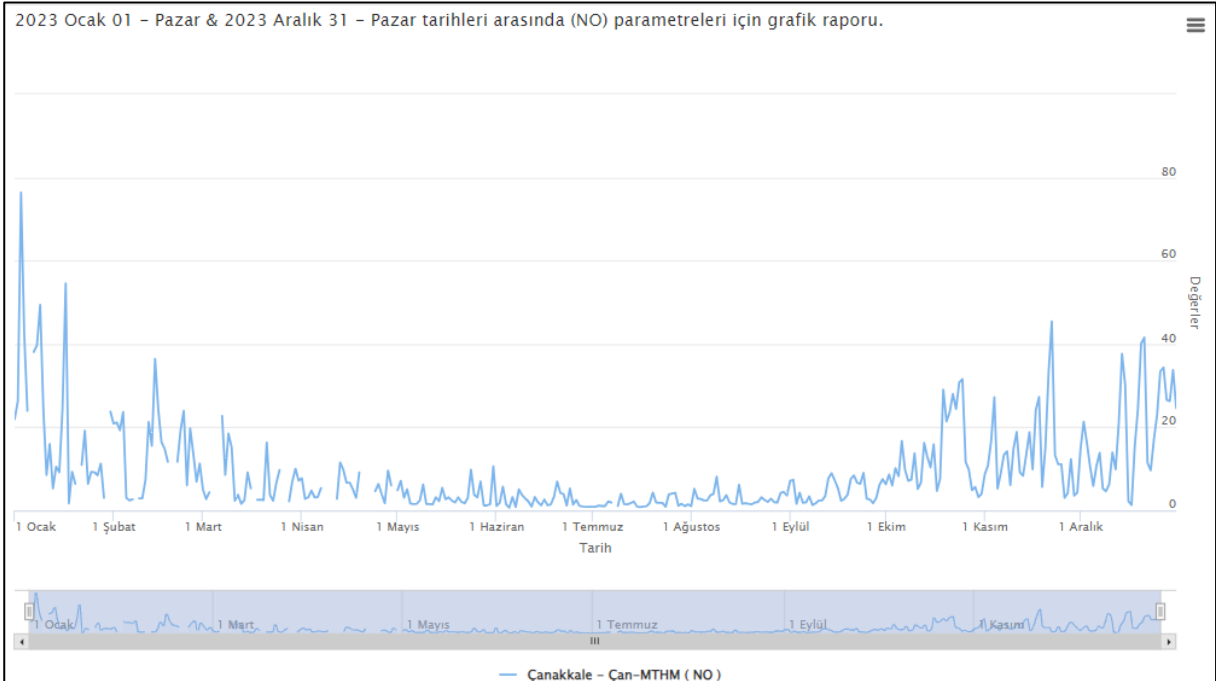
Grafik 18-2023 yılında Çan istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

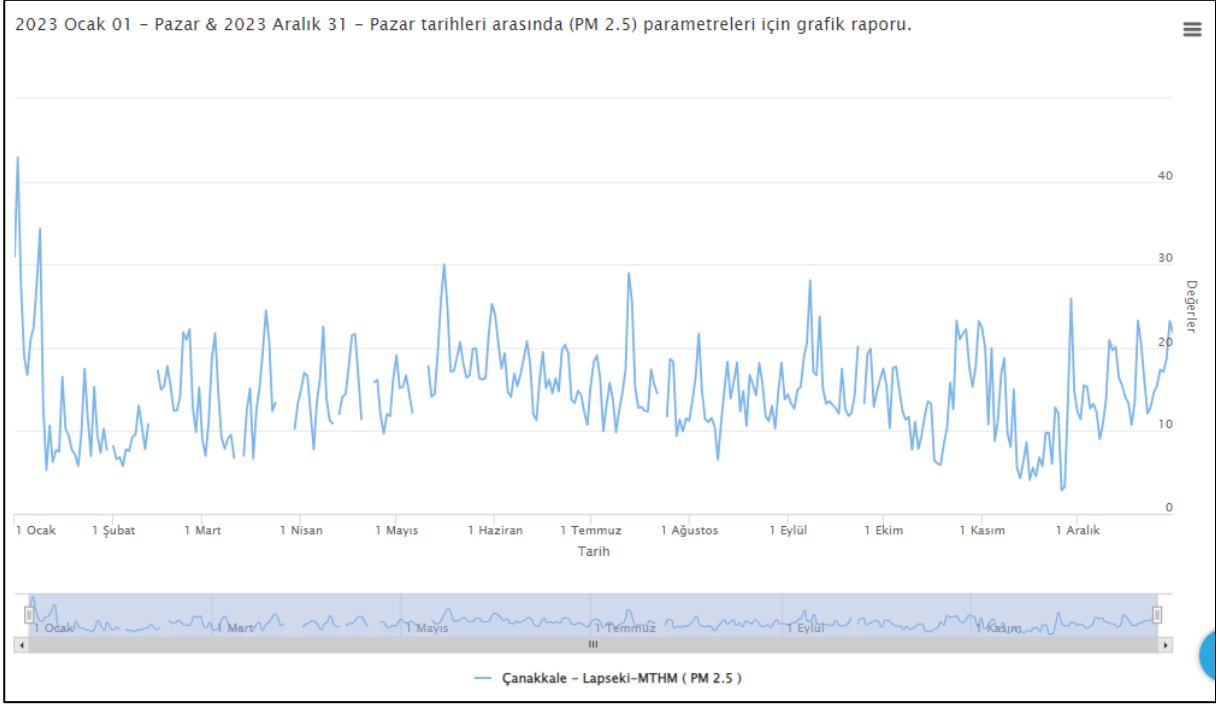
Grafik 19-2023 yılında Çan istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

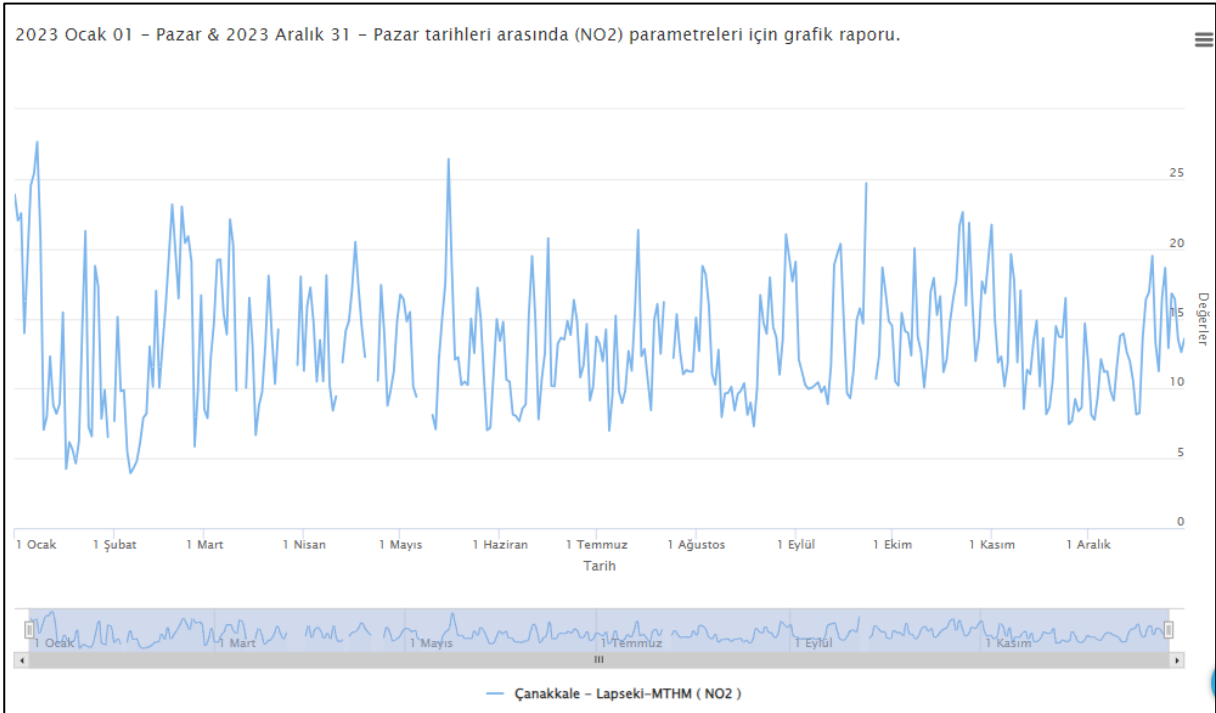
Grafik 20- 2023 yılında Çan istasyonu NO_x parametresi günlük ortalama değer grafiği
 (https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

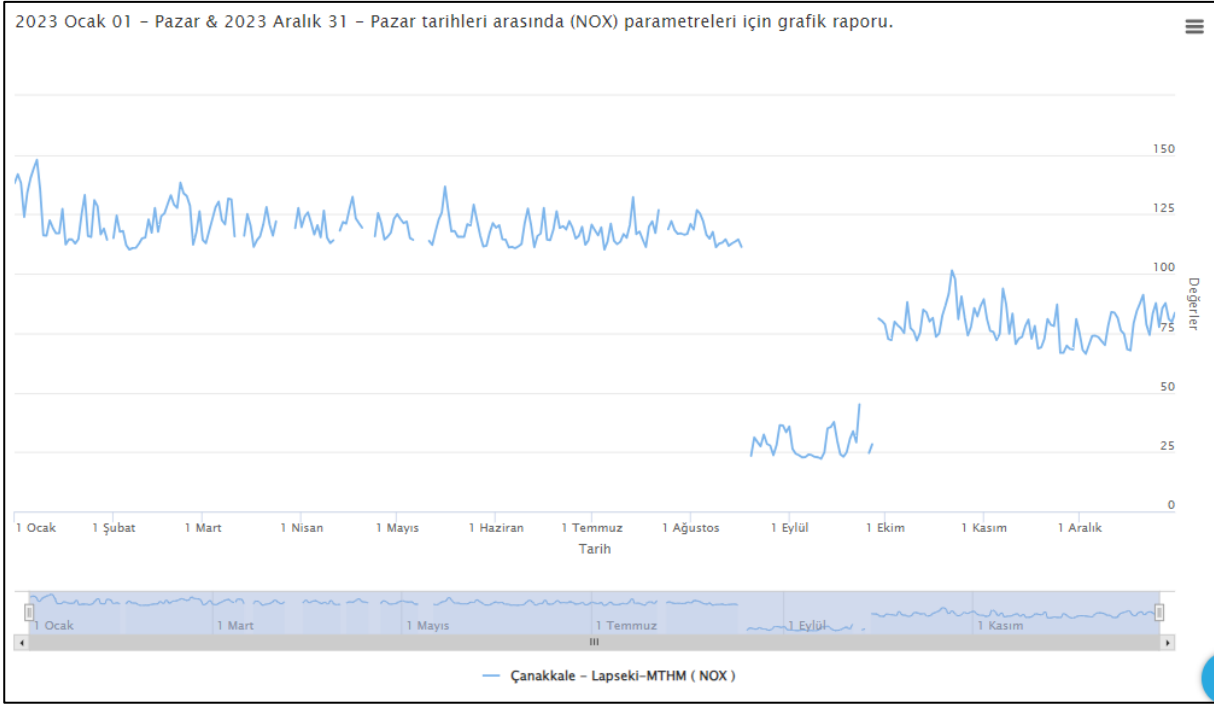
Grafik 21- 2023 yılında Çan istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği
 (https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

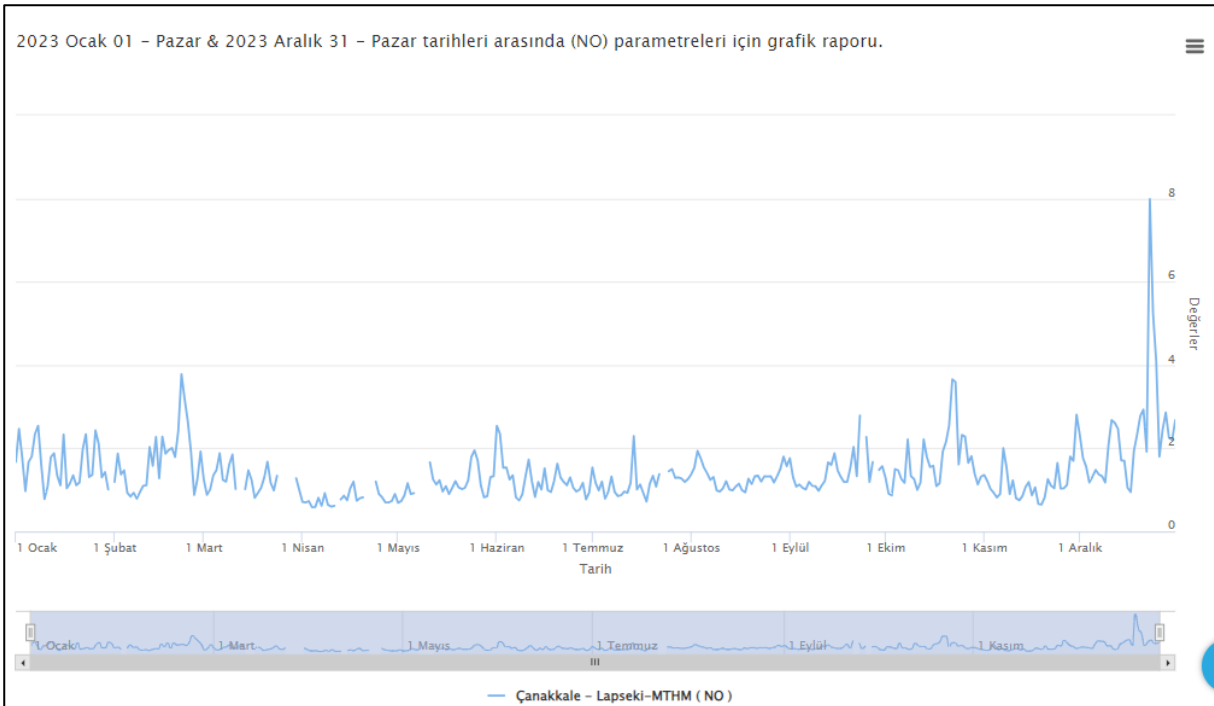
Grafik 22- 2023 yılında Lapseki istasyonu PM_{2,5} parametresi günlük ortalama değer grafiği
 (https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

Grafik 23- 2023 yılında Lapseki istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
 (https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

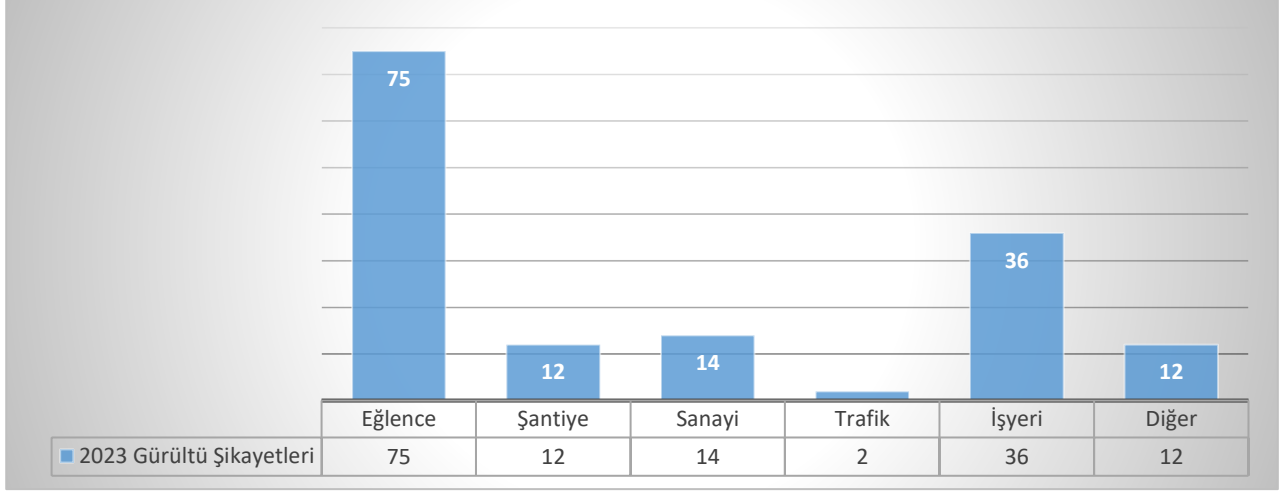
Grafik 24- 2023 yılında Lapseki istasyonu NO_x parametresi günlük ortalama değer grafiği
 (https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

Grafik 25- 2023 yılında Lapseki istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği
 (https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNewHKI, 2024)

A.5. Çevresel Gürültü

İlimizde gürültü konusunda yetki devri almış herhangi bir belediye bulunmamaktadır.

Grafik 26– 2023 yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı
(Çanakkale ÇŞİDM, 2024)

İlimizde 30.11.2022 tarih ve 32029 sayıyla Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Gürültü Kontrol Yönetmeliği’nin Ek.3 1.3. maddesinde belirtilen kriterleri sağlayan herhangi bir alan bulunmadığından stratejik gürültü haritası hazırlanmamıştır.

İlimizde hazırlanan herhangi bir gürültü eylem planı bulunmamaktadır.

Çizelge 7 – Tamamlanan Gürültü Bariyerleri

İli/İlçesi	Konumu	Tamamlandığı Yıl	Bariyer Alanı (m ²)	Bariyer Tipi

Çizelge-8 ile ilgili herhangi bir veri bulunmamaktadır.

A.6. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, İklim Değişikliği Başkanlığı tarafından desteklenen, TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi, İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik Başkan Yardımcılığı tarafından yürütülen, “Tekirdağ, Çanakkale ve Yalova İlleri için Yerel İklim Değişikliği Eylem Planlarının Hazırlanması Projesi” kapsamında Çanakkale İli İklim Değişikliği Eylem Planı hazırlanmıştır.

Çanakkale İli İklim Değişikliği Eylem Planının amacı yerel ölçekte sorumlu kurum ve kuruluşların katkılarıyla iklim değişikliğinden etkilenmesi beklenen alanları azaltmak ve iklim değişikliğine uyum sürecinde hayata geçirilecek önlemleri almaktır. Bu konuda ilgili kurumlar ile yazışmalar sürmektedir.

A.7. Ulaşım ve Hareketlilik

Çizelge 8- 2023 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı
(*egzoz.csb.gov.tr, 2024*)

Egzoz Gazı Emisyon Ölçüm Yetki Belgesi Düzenlenen Firma Sayısı	İldeki Toplam Araç Sayısı	Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı
15 (14 sabit+1 mobil)	-	79.630

Çizelge 9– Tamamlanan Bisiklet Yolları
(*Küçükkuyu, Karabiga, Kepez, Eceabat Belediyeleri,2024*)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)
Çanakkale- Küçükkuyu Beldesi	Mıhlı Mah-Sahil Mah.	2 km
Çanakkale-Eceabat	Kemalpaşa Mah. Ecebey Cad.	0,65 km
Çanakkale-Kepez Beldesi	Sahil Yolu	7,58 km
Çanakkale-Karabiga Beldesi	Sahil Yolu	1,5 km

Çizelge 10– Tamamlanan Yeşil Yürüyüş Yolları
(*Kepez,Biga, Çan Belediyeleri,2024*)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)
Çanakkale-Kepez Beldesi	Sahil Yolu	2,57 km
Çanakkale-Biga	Abdiağa Mesire Alanı-Şelala Arası Biga Trekking Parkuru	5,82 km
Çanakkale-Çan	Çay Boyu Yol Kenarı	0,5 km

Çizelge 11– Tamamlanan Çevre Dostu Sokak
(*ÇÇŞİDİM,2024*)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)
Çanakkale	-	-

A.8 Sonuç ve Değerlendirme

Hava kirliliği; atmosferde toz, gaz, duman, koku ve su buharı şeklinde bulunabilecek olan kirleticilerin havanın doğal kalitesini bozarak insan sağlığı ve ekosisteme büyük ölçüde zarar verecek potansiyele dönüşmesi olarak tanımlanabilir. Hava kirliliğine sebep olan en büyük etmenler ise sanayileşme, ısınma amaçlı kullanılan kalitesiz yakıtlar ve motorlu taşıtların çok fazla sayıda kullanılmasıdır. Çanakkale ilçeleri özellikle Çan, Biga gibi ilçelerde sanayileşmenin artması sonucu hava kalitesinin düşük olduğu tespit edilmiştir. Bunun dışında mevsimsel olarak hava kirliliğinde bir artış görülmektedir. Özellikle kış aylarında hava ısisının düşmesiyle birlikte seyreden hava kirliliği kalitesiz yakıtların iyileştirilme işlemine tabi tutulmadan kullanılması, yanlış yakma tekniklerinin uygulanması ve kullanılan kazanların bakımlarının düzenli olarak yapılmaması sonucu havaya salınan genel kirleticiler hava kalitesini önemli ölçüde etkilemektedir.

İlimizde motorlu taşıtlardan kaynaklanan kirleticilerin hava kirliliği üzerine etkisi de mevcuttur. Özellikle sabah ve akşam saatlerinde yaşanan trafik yoğunluğu hava kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir. Sanayiden Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında yapılan tüm iyileştirme çalışmalarına rağmen sektörel bazda bazı sanayi tesislerinin kuruluş yerlerinin teknolojilerinin güncelliğini yitirmiş olması nedeniyle bu sektörler için alt yapısı geliştirilmiş yerleşim yerlerinin dışında özel organize sanayi bölgelerinin oluşturulması ve hali hazırda faaliyette bulunan bu işletmelerin taşınmalarının özendirilmesi için teşvik edilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

- havaizleme.gov.tr
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğu, 2024
- egzoz.csb.gov.tr
- sim.csb.gov.tr
- Kepez Belediye Başkanlığı
- Çan Belediye Başkanlığı
- Biga Belediye Başkanlığı
- Karabiga Belediye Başkanlığı
- Küçükkuyu Belediye Başkanlığı

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Çizelge 12– Çanakkale İlinin Akarsuları
(DSİ, 2024)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl İçindeki Uzunluğu (km)	Sınırları	Max. Debisi (m ³ /sn)	Doğduğu yer	Döküldüğü yer
Kara Menderes Çayı	109	109		1530	Kazdağı	Çanakkale Boğazı
Tuzla Çayı	80	80		1400	Kırburun	Ege Denizi
Sarıçay	40	40		1300	Küçükburun	Çanakkale Boğazı
Kocabaş Çayı	84	84		1345	Kaynarca	Marmara Denizi
Mihli Çayı	28	12		75	Kazdağı	Edremit Körfezi
Kavak Çayı	50	18		1100	Ballı	Saroz Körfezi
Bayramdere	11	11		1,123 ortalama	Taşlıburun	Marmara Denizi
Büyükdere	10	10		1,048 ortalama	Genişdağ	Kaleköy
Çınardere	28	28		0,791 ortalama	Sislandağı	Marmara Denizi
Tayfurdere	19	19		0,642 ortalama	Ağılyeri	Çanakkale Boğazı
Umurbey Çayı	22	22		16,677 ortalama	Avcı Tepesi	Çanakkale Boğazı
Kocaçay	62	62		4,584 ortalama	Bardakçı	Kocabaş Çayı
Agonya Çayı	148	70		2,304 ortalama	Katrandağı	Ortaca

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

Çizelge 13 - Çanakkale ilindeki Mevcut Sulama Göletleri
(DSİ,2024)

Göletin Adı	Tipi	Göl hacmi, hm ³	Sulama Alanı (net), ha	Bitiş yılı	Kullanım Amacı
Atikhisar Barajı	Zonlu toprak dolgu	9,22	3069	1975	Sulama + taşkın + içme suyu
Gökçeada Zeytinli barajı	Zonlu toprak dolgu	14,48	700	1984	Sulama + içe suyu
Bayramiç Barajı	Toprak Dolgu	86,50	16437	1975	Sulama + enerji + içme suyu
Bakacak Barajı	Kil çekirdek, kaya dolgu	136	9000	2000	Sulama
Tayfur Barajı	Kil çekirdek, kaya dolgu	5,712		1985	İçme suyu
Umurbey Barajı	Kil çekirdekli kum-çakıl, kaya dolgu	52,694	3661	2008	Sulama
Ayvacık Barajı	Kil çekirdekli kum-çakıl, kaya dolgu	39	3368	2008	Sulama + içme suyu
Taşoluk barajı	Kil çekirdek, kaya dolgu	88	9352	2009	Sulama
Bayramdere Barajı	Kil çekirdek, kaya dolgu	18,45	1050	2010	Sulama + içme suyu
Yenice - Gönen Barajı (Gövde İl Sınırları Dışında)	Kil çekirdek, kaya dolgu	227,04	20515	1997	Sulama + Enerji + İçme
Gelibolu Çokal Barajı (Gövde ve Göl Alanı İl Sınırları Dışına)	Ön Yüzü Beton Kaplı Kaya Dolgu	204	12757	2012	Sulama + İçme Suyu
Uzun hızırlı göleti	Kil çekirdek, kaya dolgu	4,9	319	1966	Sulama
Koyunyeri göleti	Homojen dolgu	2,9	423	1988	Sulama
Fındıklı göleti	Homojen dolgu	0,85	69	1990	sulama
Alpagut göleti	Homojen dolgu	1,85	214	1990	Sulama
Uluköy göleti	Homojen dolgu	2,9	303	1993	Sulama
Küçükklü göleti	Homojen dolgu	5,92	800	1998	Sulama
Kozçeşme göleti	Homojen dolgu	4,24	739	1999	Sulama
İntepe göleti	Kil çekirdek yarı geçirimli dolgu	0,67	114	2008	sulama
Kayatepe göleti	Homojen dolgu	1,3	307	2008	Sulama
Yenice Çınar göleti	Homojen dolgu	0,73	168	2009	Sulama
Tavaklı Alemşah göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	0,85	147	2006	Sulama
Örenli göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	1,17	198	2006	Sulama
Çan Karakoca göleti	Homojen dolgu	1,72	323	2011	Sulama
Biga Ayırdere göleti	Kil çekirdek toprak dolgu	6,78	1157	2010	Sulama
Hamdibey Asar göleti	Kil çekirdek yarı geçirimli dolgu	3,56	870	2011	Sulama
Beybaşı göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	0,52	87	2013	Sulama
Biga Hacipehlivanlı göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	0,94	180	2012	Sulama
Çan Altıkulaç göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	3,3	532	2012	Sulama

Ezine Akçin göleti	Toprak dolgu	10,298	820	2011	Sulama
Biga Kaynarca göleti	Homojen dolgu	18,51	2045	2011	Sulama
Biga Gürgendere göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	1,23	310	2016	Sulama
Lapseki Balcılar Göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	1,3	195	2016	Sulama
Ayvacık Çamköy Göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	0,45	69	2017	Sulama
Bayramiç Zeytinli Göleti	Homojen dolgu	2,8	504	2017	Sulama
Bayramiç Yassıbağ Göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	2,36	518	2018	Sulama
Biga Kaldırımbaşı Göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	0,41	50	2015	Sulama
Yenice Torhasan Göleti	Kil çekirdek zonlu dolgu	0,83	127	2015	Sulama
Bayramiç Çavuşlu Göleti	Kil çekirdek zonlu dolgu	2,13	259	2019	Sulama
Çan Karlı Göleti	Homojen dolgu	0,89	233	2022	Sulama
Yenice Kovancı Göleti	Homojen dolgu	0,392	90	2022	Sulama
Yenice Yukarınova Göleti	Homojen dolgu	0,812	175	2022	Sulama

Çizelge 14- Çanakkale ilindeki İl Özel İdaresi Göletleri
(DSİ,2024)

1	Yenice Kalkım Olukpınardere Göleti	İşletmede	Gölet
2	Gökçeada Uğurlu Göleti	İşletmede	Gölet
3	Çan Terzialan Sarısudere Göleti	İşletmede	Gölet
4	Gelibolu Demircili Göleti	İşletmede	Gölet
5	Ezine Kemallı Göleti	İşletmede	Gölet
6	Merkez Dümrek Göleti	İşletmede	Gölet
7	Lapseki Nusratiye Göleti	İşletmede	Gölet
8	Gelibolu Değirmendüzü Göleti	İşletmede	Gölet
9	Ayvacık Kösedere Göleti	İşletmede	Gölet
10	Bayramiç Yeniceköy Köylüçay Göleti	İşletmede	Gölet
11	Yenice Çınarcık Göleti	İşletmede	Gölet
12	Bayramiç Çırpılar Göleti	İşletmede	Gölet
13	Yenice Hamdibey Ahladeresi Göleti	İşletmede	Gölet

14	Bayramiç Işıkeli Göleti	İşletmede	Gölet
15	Yenice Davutköy Göleti	İşletmede	Gölet
16	Yenice Karaköy Göleti	İşletmede	Gölet
17	Merkez Aşağıokçular Göleti	İşletmede	Gölet
18	Yenice Koruköy Göleti	İşletmede	Gölet
19	Biga Akyaprak Soğuksudere Göleti	İşletmede	Gölet
20	Gökçeada Aydıncık Göleti	İşletmede	Gölet
21	Gelibolu Karainebeyli Örendere Göleti	İşletmede	Gölet
22	Yenice Semedeli Göleti	İşletmede	Gölet
23	Ezine Bahçeli Göleti	İşletmede	Gölet
24	Yenice Merkez Göleti	İşletmede	Gölet
25	Gökçeada Şahinkaya Göleti	İşletmede	Gölet
26	Gökçeada Dereköy Göleti	İşletmede	Gölet

B.1.2. Yeraltı Suları

Çizelge 15– Çanakkale ilinin Yeraltı Suyu Potansiyeli
(DSİ,2024)

Kaynağın İsmi	hm ³ /yıl
Bayramiç – Evciler – Ayazma Kaynağı	50,08
Yenice Çınar K.	0,409
Yenice – Ilıca K.	1,04
Geyikli – Pınarbaşı – Kırkgözler K.	0,63
Karadağ Köyü Su Kaynak Alanları	4,20

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

Çizelge 16– Çanakkale ilindeki Kuyuların Yeraltı Suyu Seviyeleri
(DSİ,2024)

Kuyu Yeri	Kuyu No	Doğu	Kuzey	1.5.2023 Statik seviye (m)
ÇNK Biga Çavuşköy	8243/B	519954 D	4456125 K	4.21
ÇNK Biga Çavuşköy	8243/C	519948 D	4455613 K	4.85
ÇNK Biga Çavuşköy	64482 (8243 yerine)	519954 D	4456160 K	5.36
ÇNK Biga Bahçeli	9898	526489 D	4456687 K	3.97
ÇNK Biga Gümüştay	16342	523204 D	4458763 K	3.19
ÇNK Biga Çeşmealtı	64483 (8242 yerine)	526505 D	4463099 K	3.25
ÇNK Biga Kaldırımbaşı	52437 (18925)	518683 D	4456465 K	2.13
ÇNK Biga Örtülüce	53166	517162 D	4469550 K	3.04
ÇNK Biga Örtülüce	57394	519184 D	4470358 K	2.74
ÇNK Lapseki Bayramdere	62679	481454 D	4469667 K	9.42
ÇNK Lapseki Çardak	61638	477084 D	4470514 K	0.97
ÇNK Lapseki Merkez	61639	472351 D	4465623 K	2.95
ÇNK Lapseki Yeniceköy	61640	476552 D	4465152 K	2.31
ÇNK Lapseki Umurbey	61641	465763 D	4456369 K	1.76
ÇNK Çan Hurma-Durali	62671	499325 D	4427938 K	4.95
ÇNK Mrk Kirazlı (Hav.Al.)	62668	452464 D	4443894 K	2.47
ÇNK Merkez Saraycık	62669	454352 D	4443736 K	1.77
ÇNK Merkez Kepez	62670	447521 D	4438072 K	6.05
ÇNK Gelibolu Evreşe	62680	488919 D	4499982 K	3.34
ÇNK Gelibolu Cumalı	62681	463233 D	4465813 K	2.99
ÇNK Eceabat Bigalı	62682	445893 D	4453862 K	4.41
ÇNK Ayvacık Tuzla	62676	426694D	4380364 K	1.09
ÇNK Ayvacık Mrk Panayır yeri	62677	450184 D	4382835 K	3.01
ÇNK Ezine Kunmkale	62678	430369 D	4419957 K	4.88
ÇNK Ezine Geyikli Çamoba yolu	8259	431312 D	4408143 K	5,12
ÇNK Ezine Geyikli Düğün salonu	64487	431679 D	4406644 K	15.94
ÇNK Bayramiç DSİ Sul.Brl.	61643	464940 D	4407404 K	4.95

Konu ile ilgili güncel veri bulunmamaktadır.

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

TESİS ADI	AAT Kapasitesi (m ³ /gün)	Atıksu Miktarı (m ³ /gün)	Aritma Türü	Koordinat	Deşarj Yeri
BERGAZ GIDA SAN.TURİZM VE TİC.LTD.ŞTİ.	60	50	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.790117351580214,2 6.252501606941223	Alıcı Ortam (Dere)
TAHSİLDAROĞLU SÜT ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	500	500	Fiziksel, Biyolojik	39.777541009904695,2 6.48622334001629	Alıcı Ortam
BİGA KENT HİZMETLERİ A.Ş.	200	200	Fiziksel, Kimyasal, Biyolojik	40.24315003250715,27 .223846912365843	Kanalizasyon
HAS CEYLANOĞLU PEYNİRCİLİK GIDA SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	50	50	Fiziksel, Kimyasal, Biyolojik	YOK	Alıcı ortam
KALEMADEN ENDÜSTRİYEL HAMMADDELER SAN.TİC.A.Ş. SEMEDELİ ENTEGRE TESİSİ	120	120	Fiziksel	YOK	Alıcı ortam
NS SEZGİN OTOMOTİV GIDA TARIM İNŞ.TUR.NA K.SAN TİC LTD ŞTİ SARISÖĞÜT KÖYÜ TESİSİ	60	60	Fiziksel, Biyolojik	39.72874500166549,26 .36908125121408	Alıcı ortam (Akçin Çayı)
Yüzey İşleme Tesisi Atıksu Arıtma Tesisi	312	0	Fiziksel, Kimyasal, Aktif Karbon, Kum Filtre	40.43830006571375,27 .140741944313046	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Araç Yıkama AAT	120	0	Fiziksel, Kimyasal, İleri	40.44768392147702,27 .143416106700894	Endüstriyel Yeniden Kullanım
BURCU İDA NATUREL KONSERVEÇİLİK GIDA İTHALAT İHRACAT VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ.	200	200	Fiziksel, Biyolojik	39.96505806648843,27 .21841335296631	Alıcı ortam (Sazak Deresi)
SARUHAN MOTORLU ARAÇLAR TAŞIMACILIK İNŞAAT TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ - (merkez)	18	18	Fiziksel Yağ tutucu	YOK	Alıcı ortam

AKPINAR SÜT ÜRÜNLERİ / PEYNİR ÜRETİM TESİSİ	150	140	Fiziksel, Biyolojik	39.77322463811076,26 .49155890563634	Alıcı ortam (Karaayıt Dere Yatağı)
Anasaha Yağ Kapanı (Çöktürme Havuzu)	100	100	Fiziksel	39.86797671208396,26 .245412528514862	Alıcı ortam (Kuru Dere)
Ekşiler Yağ Kapanı (Çöktürme Havuzu)	40	80	Fiziksel	39.86057955307611,26 .24949753284454	Alıcı ortam (Kuru Dere)
DEMKO DEMİRCİ KONSERVEÇİLİK A.Ş BİGA GÜMÜŞÇAY İŞLETMESİ	5000	3600	Fiziksel, Biyolojik	40.28339457995985,27 .293440103530884	Alıcı ortam (Hoşap Çayı)
FİZİKSEL ATIKSU ARITMA TESİSİ	7	5	Fiziksel	29.925239682197567,3 6.698294996621115	Alıcı ortam
ERDEM PETROL ÜRÜNLERİ SANAYİ PAZARLAMA LTD. ŞTİ.	10	5	Fiziksel	40.43836539183905,26 .675689816474915	Alıcı ortam
Kıvam Gıda Tarım Nakliyat Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi Ezine Şubesi	189	122	Fiziksel, Biyolojik	39.77491790974013,26 .371807157938747	Alıcı ortam (Karaman Deresi)
ÇANAKKALE LİMAN İŞLETMESİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	960	960	Kimyasal	40.10298191938371,26 .380877494812008	Alıcı ortam (Marmara Boğazı)
ULUBAY SOĞUK DEPO İŞLETMECİLİĞİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	500	496	Fiziksel, Biyolojik	40.361747700296334,2 6.704574581181078	Alıcı ortam (Marmara Denizi)
Asa Kahramanlar Et ve Süt Ürünleri Akaryakıt Nak. İnş. Tur. San. Tic. Ltd. Şti.	60	55	Fiziksel, Biyolojik	39.74356480693743,26 .349586865399033	Alıcı ortam
ETİLİ SERAMİK İNŞAATSANAYİ VE TİCARET A.Ş. SERAMİK ÜRETİMİ	250	75	Fiziksel	39.99313373975555,26 .88830316066742	Endüstriyel Yeniden Kullanım
KALESERAMİK ÇANAKKALE KALEBODUR SERAMİK SAN. A.Ş. - SEMEDELİ ŞUBESİ	360	140	Kimyasal	39.989008436190225,2 7.105517983400205	Alıcı ortam (Kanlıdere)
MİLLER OTO TİC.SAN.A.Ş. ÇARIKLI PO İST.	10	8	Fiziksel	YOK	Alıcı ortam
ÖZERLER PETROL VE PETROL ÜRÜNLERİ İNŞAAT TURİZM TAŞIMACILIK İTHALAT İHRACAT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	5	3	Fiziksel	40.33024702124994,26 .662428996060044	Alıcı ortam (Kuru Dere)

ECEABAT SÜT ÜRÜNLERİ TARIM SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	400	300	Fiziksel, Kimyasal, Dezenfeksiyon	40.33015808655251,26 .35166496036618	Alıcı ortam (Koca Dere)
KALESERAMİK ÇANAKKALE KALEBODUR SERAMİK SAN. A.Ş. - ÇAN ŞUBESİ	4500	2800	Fiziksel, Kimyasal, Biyolojik	40.02299720367735,27 .043479681015015	Alıcı ortam (Kocabaş Çayı)
İÇDAŞ ELEKTRİK ENERJİSİ ÜRETİM VE YATIRIM A.Ş. - BEKİRLİ TERMİK SANTRAL-Kimyasal AAT	2400	1920	Kimyasal	40.39988995174237,27 .0515638589859	Endüstriyel Yeniden Kullanım
İÇDAŞ ELEKTRİK ENERJİSİ ÜRETİM VE YATIRIM A.Ş. - BEKİRLİ TERMİK SANTRAL-Kömür Stok FAAT-4	82	17	Fiziksel	40.401642614471214,2 7.048937305808067	Endüstriyel Yeniden Kullanım
İÇDAŞ ELEKTRİK ENERJİSİ ÜRETİM VE YATIRIM A.Ş. - BEKİRLİ TERMİK SANTRAL-Güney DDT FAAT-2	1584	25	Fiziksel	40.3984515571777,27. 057545185089108	Endüstriyel Yeniden Kullanım
İÇDAŞ ELEKTRİK ENERJİSİ ÜRETİM VE YATIRIM A.Ş. - BEKİRLİ TERMİK SANTRAL-Batı DDT FAAT-3	1584	25	Fiziksel	40.398259930624214,2 7.04333484172821	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Akdeniz Yaş Gıda ve Konservelik Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi-Çanakkale-Yenice Şubesi	500	400	Fiziksel, Kimyasal, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.827773980420574,2 7.23369389772415	Alıcı Ortam (Kalkın Deresi)
VİNERO BAĞCILIK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ ÇANAKKALE ŞUBESİ	80	50	Fiziksel, Kimyasal, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.266183226034755,2 6.381757259368896	Alıcı Ortam (Ağıl Deresi)
ÖZSOYLAR SÜT ÜR.VEİNŞAAT SAN.TİC. LTD.ŞTİ.	50	49	Fiziksel, Biyolojik	39.77540440984268,26 .378860473632812	Alıcı Ortam (Kuru Dere)
BİGA ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ ATIKSU ARITMA TESİSİ	900	685	Fiziksel, Biyolojik	40.32863636989221,27 .074542343616486	Alıcı Ortam (AYIT DERE MEVKİİ (KURU DERE YATAĞI))
DARDANEL ÖNENTAŞ GIDA SANAYİ A.Ş.	500	500	Fiziksel, Kimyasal	40.10707056242567,26 .40306204557419	Alıcı Ortam (Marmara Denizi)
ÇANAKKALE ALTIN TARIM HAYVANCILIK SOĞUK DEPO SAN VE TİC LTD ŞTİ	100	80	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.08521524874155,26 .37827306985855	Alıcı Ortam (Kanlı Deresi)

S.S.BİGA DERİ SANAYİCİLERİ / ATIKSU ARITMA TESİSİ	180	360	Fiziksel, Kimyasal	40.22876396453828,27 .25609838962555	Alıcı Ortam (Kocabaş Çayı)
GOLTEKS PETROL VE KİMYA SANAYİ VE TİC.LTD.ŞTİ. BİGA ŞUBESİ	5	5	Kimyasal	40.32250466119301,27 .07745794672519	Kanalizasyon (Organize Sanayi Bölgesi)
SÖNMEZLER OTOMOTİV / ARMUTLU MEVKİİ	10	2	Fiziksel	40.07087964781893,26 .372852325439453	Alıcı Ortam (Bostan Deresi)
TÜMAD MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ LAPSEKİ ŞUBESİ/Kuru Atık Depolama Tesisi	1305,4	443,8	Fiziksel	40.30409673269886,26 .770119667053223	Endüstriyel Yeniden Kullanım
TÜMAD MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ LAPSEKİ ŞUBESİ/Yeraltı Çöktürme Havuzları	288	120	Fiziksel	40.30663107430269,26 .77818238735199	Alıcı Ortam (Kovanlık Deresi)
TÜMAD MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ LAPSEKİ ŞUBESİ/Pasa Sızıntı Havuzu	4687,5	304,57	Fiziksel	40.31044979363748,26 .768885850906372	Alıcı Ortam (Kovanlık Deresi)
ÇAN 2 TERMİK A.Ş. ÇANAĞKALE ŞUBESİ/ ENDÜSTRİYEL AAT	708	29,4	Fiziksel, Kimyasal, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.03516811675476,26 .950653791427612	<u>Alıcı Ortam</u> <u>(KURU DERE</u> <u>YATAĞI)</u>
ÇAN 2 TERMİK A.Ş. ÇANAĞKALE ŞUBESİ/ ENDÜSTRİYEL AAT	708	29,4	Fiziksel, Kimyasal	40.03516811675476,26 .95047676563263	<u>Alıcı Ortam</u> <u>(KURU DERE</u> <u>YATAĞI)</u>
ÇAN 2 TERMİK A.Ş. ÇANAĞKALE ŞUBESİ/ Sızıntı Suyu Toplama Havuzu	688	688	Fiziksel	40.02712786345113,26 .94984912872314	<u>Alıcı Ortam</u> <u>(KURU DERE</u> <u>YATAĞI)</u>
CENAL ELEKTRİK ÜRETİM ANONİM ŞİRKETİ -BİGA ŞUBESİ/DÜZENLİ DEPOLAMA TESİSİ SIZINTI SUYU HAVUZU	715,66	10	Fiziksel	40.43593603384491,27 .312355041503906	Alıcı Ortam (Marmara Denizi)
CENAL ELEKTRİK ÜRETİM ANONİM ŞİRKETİ -BİGA ŞUBESİ/ENDÜSTRİYEL NİTELİKLİ ATIKSU ARITMA TESİSİ	480	33	Fiziksel, Kimyasal	40.41748785599321,27 .32052242377904	Endüstriyel Yeniden Kullanım
KSE MADENCİLİK İNŞ. SAN. VE TİC. A.Ş- LAPSEKİ ŞUBESİ/ Hazır Beton Tesisi Geri Dönüşüm Havuzu	56,59	30,24	Fiziksel	40.299518722125875,2 6.805487275123593	Endüstriyel Yeniden Kullanım

KSE MADENCİLİK İNŞ. SAN. VE TİC. A.Ş-LAPSEKİ ŞUBESİ/Araç Yıkama Fiziksel Atıksu Arıtma Tesisi	10	9	Fiziksel	40.300819743279746,2 6.758854389190674	Alıcı Ortam (Çörlek Deresi)
DEMMA DEMİR ÇELİK MAMÜLLERİ ÜRETİMİ ANONİM ŞİRKETİ BİGA ŞUBESİ	25	0	Kimyasal	40.32337088549846,27 .081663608551025	Kanalizasyon (Organize Sanayi Bölgesi)
İÇDAŞ Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım San. A.Ş Kocaalan Şubesi.	9360	110	Fiziksel	40.43269516680755,27 .1373650431633	Endüstriyel Yeniden Kullanım
HOMER GIDA TARIM HAYVANCILIK NAKL.SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.- ÇANAKKALE ŞUBESİ	100	100	Fiziksel, Kimyasal, Biyolojik, Dezenfeksiyon	YOK	Alıcı Ortam
MARMOTEK MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ - ÇANAKKALE ŞUBESİ	50	50	Fiziksel	40.28153765173411,26 .949664601124823	Alıcı Ortam (Arnavut Deresi Yan Kolu)
ÇANAKKALE MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1822,4	1335,71	Fiziksel	40.222485145715126,2 6.749826073646545	Endüstriyel Yeniden Kullanım
HOCAOĞLU EZİNE SÜT ÜRÜNLERİ GIDA SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ. - İMALATHANE	40	34,76	Fiziksel, Biyolojik	39.600201841970595,2 6.16991650302225	Alıcı Ortam (Babadere Deresi)
İÇDAŞ A.Ş. - Hazır Beton Tesisi	960	60,4	Fiziksel	40.39904207248389,27 .057480812072754	Endüstriyel Yeniden Kullanım
MARMOTEK SAN. VE TİC. A.Ş. ZENGİNLEŞTİRME TESİSİ	240	820	Fiziksel	40.211512611459796,2 6.77642844595539	Endüstriyel Yeniden Kullanım
METİN GÜN	120	80	Fiziksel	39.76041701355042,26 .21574878688989	Alıcı Ortam (Kışla Deresi)
ALAEDDİN KONSERVE SANAYİ VE TİC.LTD.ŞTİ. ÇANAKKALE/ KİMYASAL AAT	30	30	Fiziksel, Kimyasal, Diğer İleri	40.231258142545315,2 6.435405611955503	Alıcı Ortam (Marmara Denizi)
KALYON İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ - TÜNEL İNŞAATI HAZIR BETON TESİSİ/ T1 BETON SANTRALİ ÇÖKTÜRME HAVUZU	10	3,2	Fiziksel	39.581913246825714,2 6.521704196929928	Endüstriyel Yeniden Kullanım

HASAN ÜNAL BETON MADENCİLİK YAPI SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	54	3,2	Fiziksel	39.811196019549385,2 6.588440239429474	Endüstriyel Yeniden Kullanım
LİMAK İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ ÇANAĞKALE ŞUBESİ-BETON SANTRALİ ÇÖKTÜRME HAVUZU	108	108	Fiziksel	40.3135790598677,26. 662375330924988	Endüstriyel Yeniden Kullanım
FARUK DUMAN HAZIR BETON İNŞ.TURİZM SAN.TİC.LTD.ŞTİ. ÇAN ŞUBESİ	153	2	Fiziksel	40.00617493145708,27 .048895061016083	Endüstriyel Yeniden Kullanım
ÇALIŞKANLAR / HAZIR BETON ÜRETİM TESİSİ - ÇANAĞKALE	8,4	8,4	Fiziksel	40.14654035939851,26 .432831883430477	Endüstriyel Yeniden Kullanım
OREKS MADENCİLİK LTD. ŞTİ. KALKIM MADEN ZENGİNLEŞTİRME TESİSİ ÇANAĞKALE ŞUBESİ	400	0	Fiziksel	YOK	
NEBAHAT KAYMAK-KAZDAĞI R.K. PEYNİRLERİ	60	0	Fiziksel, Kimyasal	39.81147130618872,26 .629325207268266	Kanalizasyon (Belediye)
FARUK DUMAN HAZIR BETON İNŞ.TURİZM SAN.TİC.LTD.ŞTİ. BİGA İDRİSKORU BETON SANTRALİ	159	1,5	Fiziksel	40.24778898361381,27 .284237444400784	Endüstriyel Yeniden Kullanım
FARUK DUMAN HAZIR BETON İNŞ.TURİZM SAN.TİC.LTD.ŞTİ. BİGA ŞUBESİ	132	1,5	Fiziksel	40.26623597864852,27 .17696249485016	Endüstriyel Yeniden Kullanım
FERİKÖY MANDIRA SÜT SANAYİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	50	40	Fiziksel, Kimyasal, Biyolojik	39.991473362063076,2 6.960293650627133	Alıcı Ortam (Kocabaş Çayı)
HAYRETTİN ÇETİNKAYA İNŞAAT VE İNŞAAT MALZEMELERİ TURİZM SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ- GELİBOLU ŞUBESİ	172	7,5	Fiziksel	40.143895453106325,2 6.466187834739685	Endüstriyel Yeniden Kullanım
CANTÜRK AYVACIK HAZIR BETON İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ BUDAĞLAR ŞUBESİ	120	3,75	Fiziksel	39.631684097897875,2 6.37389436364174	Endüstriyel Yeniden Kullanım
AHMET TAŞKIN-GÖKÇEADA BETON	56	3,6	Fiziksel	40.18639382418101,25 .893176794052124	Endüstriyel Yeniden Kullanım

SUEZ ÇANAKKALE RR ATIK HİZMETLERİ ANONİM ŞİRKETİ SIZINTI SUYU ARITMA TESİSİ	192	192	Fiziksel, Biyolojik, Diğer İleri	40.17665593679378,26 .546820402145386	Alıcı Ortam (Buzağılık Deresi)
AYYILDIZ HAZIR BETON VE TURİZM TAAH.SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ-KORUKÖY ŞUBESİ	157,76	14	Fiziksel	40.55537468301221,26 .815805733203884	Endüstriyel Yeniden Kullanım
CVK MADEN İŞLETMELERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş. (Flotasyon ve Düzenli Depolama Tesisi)	2171,52	540	Fiziksel	39.79080092528852,27 .228997686923435	Endüstriyel Yeniden Kullanım
AYYILDIZ HAZIR BETON VE TURİZM TAAHHÜT SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ. GELİBOLU BETON ŞUBESİ	199	12	Fiziksel	40.473318009491756,2 6.679611206054688	Endüstriyel Yeniden Kullanım
FARUK DUMAN HAZIR BETON İNŞ. TURİZM SAN.TİC. LTD. ŞTİ. HAZIR BETON SANTRALİ ÇANAKKALE ŞUBESİ	490	4	Fiziksel	40.14285348040065,26 .463940143585205	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Aydınlık İnşaat Hafriyat Taahhüt Madencilik Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi - Merkez Hazır Beton Santrali	201	8,5	Fiziksel	40.14494894289901,26 .456934213638306	Endüstriyel Yeniden Kullanım
ÇÖLLÜOĞLU MADENCİLİK AKARYAKIT İNŞAAT TAŞIMACILIK TURİZM TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ SİCİL: 84360 NUMARALI KALKER OCAĞI VE KIRMA ELEME TESİSİ	115,5	5	Fiziksel	39.925315189801694,2 6.99762463569641	Endüstriyel Yeniden Kullanım
ARABACI SÜT ÜRÜNLERİ DEKORASYON İNŞAAT TURİZM NAKLİYE GIDA TARIM ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	80	63	Fiziksel, Biyolojik	40.27546577567799,26 .601687669754025	Alıcı Ortam (Umurbey Çayı)
MALKARA BİRLİK SÜT VE SÜT MAMULLERİ A.Ş. EZİNE ŞUBESİ	50	49,72	Fiziksel, Kimyasal, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.77565152377909,26 .37874790467322	Alıcı Ortam (Aldıç ve Çeşme Deresi)

GRANİTÜRK İNŞAAT MADEN NAKLİYE TURİZM AKARYAKIT KÖMÜR GIDA SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ EZİNE ŞUBESİ	43	0	Fiziksel	YOK	Endüstriyel Yeniden Kullanım
GRANİTÜRK İNŞAAT MADEN NAKLİYE TURİZM AKARYAKIT KÖMÜR GIDA SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	931	0	Fiziksel	YOK	Endüstriyel Yeniden Kullanım
ELKUM İNŞAAT.TAH.NAKAKAR YAKIT.TİC.LTD.ŞİRKETİ	89,5	89,5	Fiziksel	39.80328583685569,26 .501094102859497	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Kalekum İnş. Nak. Mad. Petrol San. ve Tic. A.Ş.- 2013/04 Ruhsat Numaralı Maden Sahası	64	64	Fiziksel	39.79918924495924,26 .491363048553463	Endüstriyel Yeniden Kullanım
PERA İÇ VE DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ ÇANAKKALE ŞUBESİ	160	40	Fiziksel	39.98375043143636,26 .887959837913513	Endüstriyel Yeniden Kullanım
KALYON İNŞ SAN VE TİC AŞ ÇANAKKALE ŞUBESİ- T2 TÜNELİ hazır beton santrali-T2 TÜNEL ÇIKIŞI ÇÖKTÜRME HAVUZU	25	25	Fiziksel	39.570240098025394,2 6.58465564250946	Endüstriyel Yeniden Kullanım
KALYON İNŞ SAN VE TİC AŞ ÇANAKKALE ŞUBESİ- T2 TÜNELİ hazır beton santrali-T2 BETON SANTRALİ ÇÖKTÜRME HAVUZU	10	3,2	Fiziksel	39.55772258568544,26 .579854488372803	Endüstriyel Yeniden Kullanım
KALYON İNŞ SAN VE TİC AŞ ÇANAKKALE ŞUBESİ- T2 TÜNELİ hazır beton santrali-T2 TÜNEL GİRİŞİ ÇÖKTÜRME HAVUZU	15	15	Fiziksel	39.57660442981346,26 .54096245765686	Endüstriyel Yeniden Kullanım
INTERTOLL TURKEY İŞLETME VE BAKIM A.Ş.- KAVAKKÖY BİM	40	2	Fiziksel	40.58954049841183,26 .84959030148093	Alıcı Ortam (Kuru Dere)
GÜNCEL İNŞAAT TURİZM VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ. ÇANAKALAN ŞUBE	39,41	1	Fiziksel	40.00655315202923,26 .409555673599243	Endüstriyel Yeniden Kullanım
ELYES GIDA TARIM VE HAYVANCILIK SÜT ÜRÜNLERİ NAKLİYE İTHALAT İHRACAT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	180	155	Fiziksel, Kimyasal, Biyolojik	39.993919091535,27.2 73661494255066	Çiftlik Deresi

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

TESİS ADI	AAT Kapasitesi (m3/gün)	Atıksu Miktarı (m3/gün)	Arıtma Türü	Koordinat	Deşarj Yeri
KEPEZ BELEDİYE BAŞKANLIĞI KENTSEL NİTELİKLİ ATIKSU ARITMA TESİSİ	7525	6500	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.103676942969585,26.364741325378418	Marmara Denizi
Gümüşçay Belediyesi Kentsel Nitelikli Atıksu Arıtma Tesisi	500	400	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.28766109182241,27.27876305580139	Hoşap Çayı
TROYA İMA SİTESİ	34	34	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.48047709072287,26.067230701446533	Alıcı Ortam
MİLLER OTO TİC. SAN. A. Ş. SÜREKOVASI İSTASYONU	20	15	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	27.894744239383726,41.228495485036554	Alıcı Ortam
Elta Elektrik Taah. İnş. Tic. Ltd. Şti.	30	30	Biyolojik	YOK	Kanalizasyon
TABAKLAR PETROL / SHELL - 2 (MERKEZ TESİS)	50	40	Fiziksel, Biyolojik	40.443975036071734,26.67724549770355	Alıcı ortam
Eceabat Belediyesi AAT	1500	1200	Fiziksel, Biyolojik	40.17830155756739,26.34716212749481	Marmara Denizi
DOĞANLAR MOBİLYA GRUBU İMALAT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ BİGA FABRİKASI ŞUBESİ	70	55	Fiziksel, Biyolojik	40.249308478437484,27.285479307174683	Alıcı ortam(kuru dere)
ASSOS KERVANSARAY OTEL	120	110	Biyolojik	39.485772982569735,26.33771004388109	Ege Denizi
Evsel Atıksu Arıtma Tesisi 3	200	138,75	Fiziksel, Biyolojik	40.4451979753734,27.133816480636597	Soğutma Suyu Kanalı
Evsel Atıksu Arıtma Tesisi 14	35	28	Fiziksel, Biyolojik	40.44888229984879,27.15798854827881	Marmara Denizi
Evsel Atıksu Arıtma Tesisi 1	450	372	Fiziksel, Biyolojik	40.43799404004141,27.134961783885956	Alıcı ortam(Aksaz Deresi)
Evsel Atıksu Arıtma Tesisi 11	300	185	Fiziksel, Biyolojik	40.437610513980964,27.137855887413025	Alıcı ortam(Aksaz Deresi)
GELİBOLU GEMİ İNŞAAT SAN. ve TİC. A.Ş.	80	24	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.32139711763662,26.575294816866517	Çanakale Boğazı
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ TERZİOĞLU KAMPÜSÜ	750	600	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.109514224663705,26.410183310508728	Alıcı ortam

ALTINGÜNEŞ TOPLU YAPI YÖNETİMİ	160	120	Fiziksel, Biyolojik	39.74061597071906,26.15101635452447	Alıcı ortam
KERVAN SÜT ÜRÜNLERİ GIDA SAN.VE TİC. LTD. ŞTİ. - BİGA İMALATHANE ŞUBESİ	20	20	Fiziksel, Biyolojik	YOK	Alıcı ortam
CALIDUS HOTEL	40	22	Biyolojik	39.51528191518937,26.436801552772522	Alıcı ortam(Zeytinli Deresi)
FATİH SİTELERİ KONUTYAPI KOOP.S.S.	300	300	Fiziksel, Biyolojik	40.30577403156817,26.554132103919983	Marmara Denizi
KAVAKKÖY BELEDİYE BAŞKANLIĞI KENTSEL NİTELİKLİ ATIKSU ARITMA TESİSİ	240	225	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	30.498620197176937,38.94946565491513	Alıcı ortam (Kavak Deresi)
SINIRLI SORUMLU ORKİDE SAHİL SİTE İŞLETME KOOPERATİFİ GELİBOLU	1000	372	Fiziksel, Biyolojik	40.50814911756438,26.686992645263672	Alıcı ortam
AYDOĞAN OTOMOTİV / TOYOTA PLAZA	16	8	Fiziksel	YOK	Alıcı ortam
Umurbey Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisi	500	500	Biyolojik	40.241647057318346,26.60660684108734	Alıcı ortam
GEYİKLİ BELEDİYESİ ATIKSU ARITMA TESİSİ	5000	330	Fiziksel, İleri Biyolojik	39.804538669346535,26.170248985290524	Alıcı ortam (DSİ ACI KANAL)
Bekarlar Lojmanı Biyolojik Paket Atıksu Arıtma Tesisi	80	80	İleri Biyolojik	39.862000165938454,26.249958872795105	Alıcı ortam (Kuru Dere)
Anasaha Biyolojik Paket Atıksu Arıtma Tesisi	80	80	Biyolojik	39.86793759755989,26.245452761650085	Alıcı ortam (Kuru Dere)
AKÇANSA ÇİMENTO SAN. VE TİC. A.Ş. ÇİMENTO ÜRETİM TESİSİ	80	80	Fiziksel, İleri Biyolojik	39.88174569720811,26.157674789428707	Alıcı ortam
BAYRAMIÇ BELEDİYESİ KENTSEL NİTELİKLİ ATIKSU ARITMA TESİSİ	3000	3000	Fiziksel, Biyolojik	39.8204690809117,26.580476760864254	Alıcı ortam (Karamenderes Çayı)
Kum ve Yağ Tutucu Fiziksel AAT	10	7	Fiziksel	27.39476591348648,37.35179730355063	Alıcı ortam
PAKET TİP BİYOLOJİK ATIKSU ARITMA TESİSİ	10	8	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	36.1115562915802,41.50627943004487	Alıcı ortam
S.S. YENİ DENİZATI SİTE İŞLETME KOOPERATİFİ	400	300	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.34734545297752,27.36371397972107	Alıcı ortam
KIRKLARELİLİLER SİTE YÖNETİCİLİĞİ	96	96	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.501416443276526,26.68036612609285	Alıcı ortam

BURNİL TURİZM VE OTEL İŞLETMECİLİĞİ SAN. VE TİC. LTD.ŞTİ. - AYVACIK ŞUBESİ	40	40	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.49091536125128,26.36870 9206526546	Alıcı ortam (Ege Denizi)
S.S. DERYA TATİL SİTESİ ARSA ve YAPI KOOPERATİFİ	50	50	Biyolojik	40.56065666799049,26.80927 723646164	Alıcı ortam
MAVİ EGE ASSOS EVLERİ TOPLU YAPI SİTE YÖNETİMİ	101	101	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.46000432563229,26.17419 7196960446	Alıcı ortam (Dere Yatağı)
ASSOS KERVANKALE GRUPTURİZM OTELCİLİK İNŞAAT TİCARET LTD. ŞTİ. DOVE HOTEL	50	45	Fiziksel, Biyolojik	39.48116399284537,26.36981 3382625576	Alıcı ortam (Ege Denizi)
OMYA MADENCİLİK SAN.VE TİC.A.Ş.KARABİGA BİGA ŞB.	20	4	Biyolojik	40.39676430557203,31.04736 3281250004	Alıcı ortam (Dereye Deşarj)
KÜÇÜKKUYU BELEDİYESİ EVSEL ATIKSU ARITMA TESİSİ	9392	5500	Fiziksel, Biyolojik	39.567844218322286,26.6062 68882751465	Alıcı ortam (Ilıca Deresi)
ASSOS HUNTERS HOTEL	40	10	Biyolojik	39.49537707919858,26.37330 472458416	Alıcı ortam (kuru dere)
BİGA BELEDİYESİ ATIKSU ARITMA TESİSİ	15906	13972	Fiziksel, İleri Biyolojik	40.24641733507197,27.22594 4995880127	Alıcı ortam (Kocabaş Çayı)
ASSOS BARBAROSSA HOTEL	100	100	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.49196666157224,26.36877 8943960933	Alıcı ortam (Ege Denizi)
GELİBOLU BELEDİYE BAŞKANLIĞI KENTSEL NİTELİKLİ ATIKSU ARITMA TESİSİ	10000	6000	Fiziksel, Biyolojik, İleri Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.41634689405625,26.65165 1859283447	Alıcı ortam (Künk Boğazı Deresi)
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ DARDANOS YERLEŞKESİ	400	360	Fiziksel, İleri Biyolojik, Dezenfeksiyon	YOK	Alıcı ortam
EGE AKLİMAN SİTESİ	120	93	Fiziksel, Biyolojik	YOK	Alıcı ortam
PGT POLİMER GELİŞTİRME TEKNOLOJİLERİ ANONİM ŞİRKETİ	100	100	Fiziksel, Biyolojik	40.26449629711783, 27.140430808067322	Alıcı ortam
BORPA METAL TİCARETVE TURİZM LTD.ŞTİ. ÇANAKKALE ŞUBESİ	50	50	Fiziksel, Biyolojik	39.50551776522458, 26.418736930882005	Alıcı ortam (Kuru Dere)
KALESERAMİK ÇANAKKALE KALEBODUR SERAMİK SAN. A.Ş. - SEMEDELİ ŞUBESİ	90	65	Biyolojik	39.988266797526016, 27.10362970825372	Alıcı ortam (Kanlıdere)

EÜAŞ 18 MART ÇAN TERMİK SANTRALI İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	40	30	Biyolojik	40.00442344306006, 27.052060067653656	Alıcı ortam (Orman)
EÜAŞ 18 MART ÇAN TERMİK SANTRALI İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	80	60	Biyolojik	40.015281946750775, 26.975507140159603	Alıcı ortam (Kocaçay Deresi)
ÇAĞKENT TATİL SİTESİ	200	120	Biyolojik	YOK	Alıcı ortam
ÇAĞKENT TATİL SİTESİ	200	0	Biyolojik	YOK	-
İÇDAŞ ELEKTRİK ENERJİSİ ÜRETİM VE YATIRIM A.Ş. - BEKİRLİ TERMİK SANTRAL-Evsel AAT	300	47,5	Fiziksel, Biyolojik	40.40040060186882, 27.052245140075684	Endüstriyel Yeniden Kullanım
KARABİGA BELEDİYESİ KENTSEL NİTELİKLİ ATIKSU ARITMA TESİSİ	500	500	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.39776077983919, 27.296676993337314	Alıcı Ortam (Koyun Deresi)
ÇANAKKALE BELEDİYESİ ATIKSU ARITMA TESİSİ	21750	17000	Fiziksel, İleri Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.141647842548906, 26.471654176712036	Alıcı Ortam (Çanakkale Çayı)
Ayvacık Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisi	1000	1000	Biyolojik	39.5900842866089, 26.405548453330994	Alıcı Ortam
ADALET BAKANLIĞI GÖKÇEADA EĞİTİM VE DİNLENME TESİSLERİ	70	60	Biyolojik	40.09846338930631, 25.755708329270416	Alıcı Ortam (Ege Denizi)
TÜMAD MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ LAPSEKİ ŞUBESİ/Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisi	40	40	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.30164289213843, 26.7801833152771	Alıcı Ortam (Kovanlık Deresi)
TÜMAD MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ LAPSEKİ ŞUBESİ/ Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisi	20	18	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.30166700449304, 26.7801833152771	Alıcı Ortam (Kovanlık Deresi)
Yenice Belediyesi Kentsel Nitelikli Atıksu Arıtma Tesisi	1000	900	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.9405739039207, 27.273387908935547	Alıcı Ortam (Kocaköy Deresi)
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ BİGA AĞAKÖY PROF. DR. RAMAZAN AYDIN YERLEŞKESİ	400	325	Fiziksel, Biyolojik	40.27865851126834, 27.151631712913513	Alıcı Ortam
ÇAN 2 TERMİK A.Ş. ÇANAKKALE ŞUBESİ/ EVSEL AAT	400	400	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.03556652033063, 26.953405737876892	Alıcı Ortam (KURU DERE YATAĞI)
ÇAN 2 TERMİK A.Ş. ÇANAKKALE ŞUBESİ/ EVSEL AAT	400	400	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.03555419860542, 26.953411102294922	Alıcı Ortam (KURU DERE YATAĞI)

DÜĞER KENT TATİL SİTESİ	60	40	Fiziksel, Biyolojik, Diğer İleri, Dezenfeksiyon	40.5781571420688, 26.835200786590576	Alıcı Ortam (Küçükmirtat Deresi)
LİZETTA TARIM VE SÜT ÜRÜNLERİ SAN. A.Ş.	200	200	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.84904267581865, 27.256516814231873	Kanalizasyon
CENAL ELEKTRİK ÜRETİM ANONİM ŞİRKETİ -BİGA ŞUBESİ/EVSEL NİTELİKLİ ATIKSU ARITMA TESİS	200	75	Biyolojik	40.42116139050417, 27.323856381672158	Alıcı Ortam
KSE MADENCİLİK İNŞ. SAN. VE TİC. A.Ş-LAPSEKİ ŞUBESİ/Portal Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisi	5	4	Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.30614834989956, 26.776983439922333	Alıcı Ortam (Kestaneli Deresi)
KSE MADENCİLİK İNŞ. SAN. VE TİC. A.Ş-LAPSEKİ ŞUBESİ/Şantiye Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisi	40	30	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.30111021942415, 26.75873637199402	Alıcı Ortam (Çörlek Deresi)
KSE MADENCİLİK İNŞ. SAN. VE TİC. A.Ş-LAPSEKİ ŞUBESİ/Portal Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisi	30	20	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.305874259084305, 26.777235567569733	Alıcı Ortam (Kestaneli Deresi)
S.T.Y. İNŞAAT TURİZM TİC.VE SAN.A.Ş. GELİBOLU ŞUBESİ KAMP ALANI	70	70	Biyolojik	40.319133661572465, 26.572317481040955	Alıcı Ortam (Çanakkale Boğazı)
DLSY Adi Ortaklığı Koruköy Otoyol Şantiyesi	40	40	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.55426334829744, 26.813137531135	Alıcı Ortam (kuru dere)
Çan Belediye Başkanlığı Kentsel Nitelikli Atıksu Arıtma Tesisi	11152	5440	Fiziksel, İleri Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.03592795661269, 27.07733988761902	Alıcı Ortam (Kocabaş Çayı)
ÜVECİK KÖY MUHTARLIĞI ATIKSU ARITMA TESİSİ/Kentsel Nitelikli Atıksu Arıtma Tesisi-2	50	30	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.878386198353354, 26.215986013412476	Alıcı Ortam (Kuru Dere)
ÜVECİK KÖY MUHTARLIĞI ATIKSU ARITMA TESİSİ/Kentsel Nitelikli Atıksu Arıtma Tesisi	100	60	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.88283655855548, 26.21309459209442	Alıcı Ortam (Kuru Dere)
TEKFEN İNŞAAT VE TESİSAT A.Ş. (GELİBOLU ŞANTIYE)	70	70	Biyolojik	42.87534713745117, 41.322165083564784	Alıcı Ortam
KOLİN-KALYON ÇANAKKALE TÜNEL YAPI ADI ORT.	30	25	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	30.308033823966984, 39.82580860985806	Alıcı Ortam

NAZLIHAN TURİZM TESİSLERİ A.Ş.- ÇANAKKALE ŞUBESİ	30	27	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.486188647321505, 26.3393980264118	Alıcı Ortam
SELİMOĞLU MÜHENDİSLİK TAAH.SAN.VE TİC. A.Ş. ASSOS EDEN GARDENS HOTEL	50	47	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.507078721090814, 26.421799063573417	Alıcı Ortam (Ege Denizi)
SINIRLI SORUMLU ÇAKIL SİTE İŞLETME KOOPERATİFİ	70	58	Fiziksel, Biyolojik	39.49800866012087, 26.391719095299777	Alıcı Ortam (Ege Denizi)
TASFİYE HALİNDE MAVİ SAROZ ARSA KONUT YAPI KOOP.S.S.	100	86,4	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.50217592104319, 26.656168699264526	Alıcı Ortam (Sahil Kuru Deresi Saroz Körfezi)
DALYAN YALILARI SİTESİ	50	30	Fiziksel, Biyolojik	39.76318479476572, 26.149287521839142	Alıcı Ortam (Ege Denizi)
KAZDAĞI TERMAL TURİZM HAYVANCILIK TARIM SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	50	50	Biyolojik	39.91562015980521, 26.974863409996033	Alıcı Ortam (Kocabaş Çayı)
Gelibolu-Ankraj Şantiyesi	160	160	Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.35067741932226, 26.620428264141083	Alıcı Ortam (Marmara Denizi)
Gelibolu-Kuru Havuz Şantiyesi	320	160	Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.32416840273303, 26.58742636442184	Alıcı Ortam (Marmara Denizi)
AMANASOS TURİZM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ AYYACIK ŞUBESİ- LONGEVİTY HOTEL	40	40	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.472309688469416, 26.216306686364987	Alıcı Ortam (Ege Denizi)
EMKA TATİL SİTESİ YÖNETİCİLİĞİ	60	60	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.5765732367247, 26.828173622270697	Alıcı Ortam (Deniz (Saroz Körfezi))
SELİMOĞLU MÜHENDİSLİK TAAH.SAN.VE TİC. A.Ş. ASSOS EDEN BEACH HOTEL	20	20	Biyolojik	39.49302000149226, 26.371044628212985	Alıcı Ortam (Ege Denizi)
ALAEDDİN KONSERVE SANAYİ VE TİC.LTD.ŞTİ. ÇANAKKALE/BİYOLOJİK AAT	20	20	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.23067616212602, 26.436108946782042	Alıcı Ortam (Marmara Denizi)
KALYON İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ - TUNEL İNŞAATI HAZIR BETON TESİSİ/ PAKET ARITMA TESİSİ	30	25	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.58222355420923, 26.5240216255188	Alıcı Ortam
KLK İNŞAAT ANONİM ŞİRKETİ - Çanakkale Şubesi	40	40	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.55491248950854,26.81509 494781494	Alıcı Ortam (Kayran Deresi)

ASSOS KADIRGA HOTEL	18	18	Biyolojik	39.48511634299421, 26.36746734375265	Alıcı Ortam (Ege Denizi)
LİMAK İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ ÇANAKKALE ŞUBESİ-Biyolojik Paket Arıtma Tesisi	100	100	Biyolojik	40.312004218516854, 26.6620534658432	Alıcı Ortam (KURU DERE YATAĞI - Karabüvet deresi)
BOZCAADA BELEDİYESİ ATIKSU ARITMA TESİSİ	1512	1512	Fiziksel, Biyolojik	39.819167095811416, 26.07328176498413	Alıcı Ortam (Ege Denizi)
Lapseki-Çardak Ortak Atıksu Arıtma Tesisi	5500	4000	Fiziksel, İleri Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.36117919058262, 26.707248687744137	Alıcı Ortam (Ulubay Deresi)
EZİNE BELEDİYE BAŞKANLIĞI KENTSEL NİTELİKLİ ATIKSU ARITMA TESİSİ	2800	2400	Fiziksel, Biyolojik	39.80038618382503, 26.344045400619503	Alıcı Ortam (Akçin Çayı)
KAYALARALTI KAMP YERİ	0	35	Biyolojik	YOK	
ASSOS DİONYOSOS HOTEL/ Atıksu Arıtma Tesisi	30	30	Fiziksel, Biyolojik	39.47429045080511, 26.225458979588435	Alıcı Ortam (Ege Denizi)
ASSOS DİONYOSOS HOTEL	30	16	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	YOK	
Mavikoy Tatil Sitesi	24	14,4	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	YOK	
TAYF EVLERİ SİTESİ YÖNETİCİLİĞİ	40	40	Biyolojik	40.576229168944444, 26.827980279922485	Alıcı Ortam (Marmara Denizi)
Dardanos Güzelyalı (İFAS) İleri Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisi	3750	1250	İleri Biyolojik, Diğer İleri, Dezenfeksiyon	40.03042406027426, 26.336814165115353	Alıcı Ortam (Marmara Denizi)
KÖRFEZ VİLLALARI 4363 PARSEL SİTE YÖNETİMİ	60	50	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	YOK	Alıcı Ortam (Kokurca Deresi)
YAKLAŞIM VİYADÜKLERİ (LAPSEKİ)	40	17	Biyolojik	40.32748924498742, 26.662471890449524	Kanalizasyon (Belediye)
OZANLAR TATİL KÖYÜ SİTE YÖNETİCİLİĞİ	40	40	Biyolojik	40.57687089909605, 26.829305291175842	Alıcı Ortam (Deniz (Saroz Körfezi))
ERENLER TATİL SİTESİYÖNETİCİLİĞİ GELİBOLU	240	240	Biyolojik	40.5216534936099, 26.717172861099243	Alıcı Ortam (Domuz Deresi)
UMURBEY TATİL SİTESİ	80	70	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.27275401394359, 26.571342944989738	Alıcı Ortam (Çatal Azmak Meccrası)
BEHRAM SİTE YÖNETİCİLİĞİ	72	72	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.456542729490806, 26.12499237053271	Kentsel Yeniden Kullanım (PARK-BAHÇE SULAMA)

YEŞİL BARIŞ SİTESİ YÖNETİCİLİĞİ	40	40	Fiziksel, Biyolojik	39.657550485179044, 26.166617274284363	Alıcı Ortam (Kuru Dere Yatağı)
DOSTLAR SİTESİ	80	72	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.50830084748398, 26.701391230944864	Alıcı Ortam (Kokurca Deresi)
ÖZ MAVİ KENT SİTESİ	116	116	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.67286665522252, 26.164562702178955	Kentsel Yeniden Kullanım (PARK- BAHÇE SULAMA)
GÜNEŞ HAFRİYAT İNŞ.NAK. MADEN YAPI MALZ.SAN. TİC.LTD.ŞTİ- Çanakkale Otoyolu Şantiyesi	20	0	Biyolojik	40.55597347834807, 26.81208848945971	Alıcı Ortam (Kayran Deresi)
NALBANTOĞLU İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET A.Ş. - GELİBOLU ŞUBESİ	20	20	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.557952555675286, 26.819037795066833	Alıcı Ortam (KURU DERE - KAYRAN DERESİ)
KANARA HOTEL	40	40	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	YOK	
KALYON İNŞAAT SAN. VE TİC. A.Ş. - T2 TUNELİ ÇIKIŞ ŞANTIYESİ KAMP ALANI	40	25	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.57110875198387, 26.580358743667603	Alıcı Ortam (Koca Deresi)
SINIRLI SORUMLU ESER TURİZM VE KONUT YAPI KOOPERATİFİ	20	17	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.501408203277755, 26.400888562093314	Alıcı Ortam
PARK TURİZM OTELCİLİK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ. BEHRAMKALE ŞUBESİ	25	0	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	YOK	
ÇOK A.Ş. - Kavakköy Otoyol Hizmet Tesisi (OHT) KM:140 - Paket AAT	80	20	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.60144860413511, 26.90565347627853	Alıcı Ortam (Kuru Dere)
MAVİ BEHRAM SİTESİ	100	100	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.50415841046327, 26.41590893257671	Alıcı Ortam (Karakaya Deresi)
SS.MEGA KENTKONUT YAPI KOOP.-1	60	43	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	YOK	
SS.MEGA KENTKONUT YAPI KOOP.-2	60	43	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	YOK	Alıcı Ortam
ÇAYIROVA CAM YAZLIK EVLERİ SİTESİ	180	112	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	YOK	-
KWANSOO ENGINEERING & CONSTRUCTION CO.,LTD.MERKEZİ GÜNEY KORE LAPSEKİ ŞUBESİ	5	0,48	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	YOK	Alıcı Ortam (Marmara Denizi)

KWANSOO ENGINEERING & CONSTRUCTION CO.,LTD.MERKEZİ GÜNEY KORE AVRUPA KULE	5	0,48	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	YOK	Alıcı Ortam (Marmara Denizi)
INTERTOLL TURKEY İŞLETME VE BAKIM A.Ş.-KAVAKKÖY BİM	10	2	Biyolojik	40.58884389449154, 26.85011065002982	Alıcı Ortam (Kuru Dere)
Çanakkale Şehitler Abidesi	200	54,9	Biyolojik	40.05120548684069, 26.21835172176361	Alıcı Ortam (Ege Denizi)
TTMP Yeniköy Plajı Evsel Atıksu Arıtma Tesisi	60	60	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.91958040237251, 26.157505810260773	Kentsel Yeniden Kullanım (park-bahçe sulama)
SEYRAN KONUT YAPI ŞİTE YÖNETİCİLİĞİ	100	78	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.51557803330804, 26.711765527725216	Alıcı Ortam (Domuz Deresi)
Tasfiye Halinde S.S. Üniversite Mensupları ve Dostları Konut Yapı Kooperatifi	90	66	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	YOK	Alıcı Ortam (Kokurca Deresi)
MERSİN ELEKTRİK ÜRETİM VE ENERJİ YATIRIMLARI A.Ş. ÇANAKKALE ŞUBESİ	20	20	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.748080151750024, 26.353747546691007	Alıcı Ortam (Eğri Deresi)
Çanakkale Destanı Tanıtım Merkezi	100	64,8	Biyolojik	40.20754962214527, 26.28081500530243	Alıcı Ortam (Çanakkale/Eceabat Köprü Deresi'ne mansaplanan kuru dere yatağı)
GÜNEŞ SİTESİ YÖNETİMKURULU	60	50,4	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.50689908741999, 26.63609504699707	Alıcı Ortam (Kuru Dere)
AVRASYA TERMİNAL İŞLETMELERİ A.Ş. ÇANAKKALE ŞUBESİ	100	100	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.15172590504057, 26.456971168499877	Alıcı Ortam (Yalama Deresi)
Mehmetçik Kılavuzluk İstasyonu	20	10	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.04204972365788, 26.190395057201385	Alıcı Ortam
ÇOK A.Ş. - Gelibolu Otoyol Hizmet Tesisi (OHT) KM:175- Paket AAT	100	70	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.39828763416367, 26.613696813365095	Alıcı Ortam (Kuru Dere)
YAHYA YEŞİL	40	40	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.52556740749011, 26.470974087751525	Alıcı Ortam (Dere)
ÇOK A.Ş. - Lapseki Otoyol Hizmet Tesisi (OHT) KM:193 - Paket AAT	100	70	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.275303770599535, 26.624128818075402	Örençiftlik Deresi
Kadırga Evleri Tatil Sitesi	30	30	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.49913611529763, 26.378763914108276	Alıcı Ortam

AEP ANADOLU ETAP PENKON GIDA VE TARIM ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC. A.Ş. - ÇANAĞKALE PLANTASYON	20	15	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.920195745265886, 26.298839449882507	Alıcı Ortam
AEP ANADOLU ETAP PENKON GIDA VE TARIM ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC. A.Ş. - ÇANAĞKALE PLANTASYON	200	200	Fiziksel, Biyolojik	39.91858908715707, 26.279250740972202	Alıcı Ortam
EVİM SAHİL SİTESİ YÖNETİCİLİĞİ	40	30	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	YOK	Ege Denizi
PAZARBAŞITURİZM İŞLVE TİC LTD ŞTİ	50	50	Fiziksel, Biyolojik	YOK	Alıcı Ortam
ETİLİ SERAMİK İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ- KORUİÇİ ŞUBESİ	40	40	Fiziksel, Biyolojik	39.99141135399254, 26.907381176915806	Alıcı Ortam
IHLAMURLAR ALTINDA SİTESİ YÖNETİMİ	40	40	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.501690874801355, 26.62385022636954	Sütlü Deresi

B.3.2. Yayıllı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

Konu ile ilgili güncel veri bulunmamaktadır.

B.3.2.2. Diğer

Konu ile ilgili güncel veri bulunmamaktadır.

B.4. Denizler

B.4.1. Deniz Kıyı Sularının Kirlilik Durumu

Ulusal deniz izleme programımız ile tüm denizlerimizde meydana gelen kirlilik ve etkileri ile kimyasal ve ekolojik kalite durumunun izlenerek ve insan faaliyetlerinden kaynaklı baskı ve etkiler değerlendirilerek ulusal deniz ve kıyı yönetimi politikalarının ve stratejilerinin belirlenmesi/gözden geçirilmesi ve alınan önlemlerin etkilerinin takibine altlık oluşturulması amaçlanmaktadır. Denizlerde kirlilik ve kalite değerlendirmeleri su yönetimi birimi bazlı üç yılda bir yapılmaktadır. Ekolojik kalite durumu ise 3 Biyolojik Kalite Elemanı (fitoplankton, makro alg ve bentik omurgasızlar) ile diğer destekleyici parametrelerin (besin elementleri; toplam fosfor, nitrat+nitrit, seki disk derinliği) ortak değerlendirmesi yapılarak ortaya konulmaktadır. 2018-2023 izleme programı ekolojik kalite durumu aşağıdaki çizelgede yer almaktadır

Çizelge 19– Kıyı su kütlelerinin ekolojik kalite değerlendirilmesi
(Sürekli İzleme Merkezi, 2024)

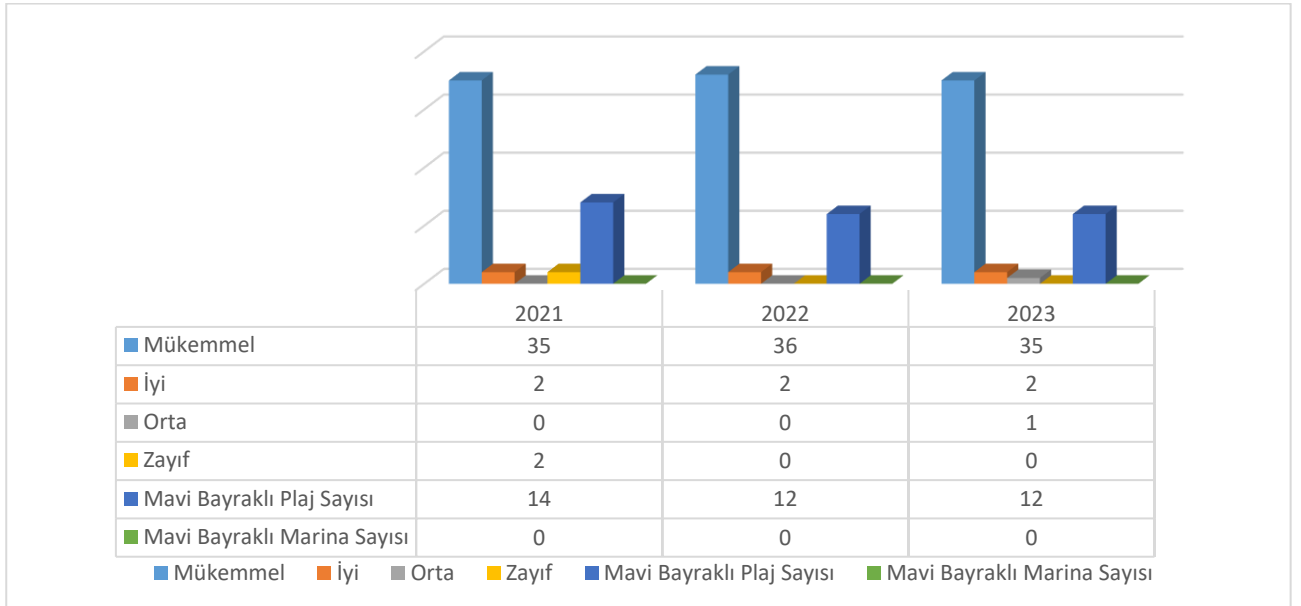
Su Yönetim Birimi Kodu	Su Yönetim Birimi Kapsadığı Alan	Ekolojik Kalite Durumu				
		2018	2019	2021	2022	2023
Ege 13-2	Kuzey Ege	İyi	Zayıf	Orta	-	-
Ege 14	Kuzey Ege	Çok iyi	Orta	Orta	-	-
Ege 15	Kuzey Ege	İyi	Orta	Orta	-	-
Ege 16-1	Kuzey Ege	İyi	Orta	Orta	-	-

Ekolojik Kalite Renk Kodlaması

Çok iyi
İyi
Orta
Zayıf
Kötü

B.4.2. Plajların Su Kalitesi ve Mavi Bayrak Durumu

Su kalitesi ölçüm sonuçlarına göre ilimizde bulunan yüzme suyu alanlarının kalite durumu ve Mavi Bayrak almaya hak kazanan plaj ve marina sayıları Grafik 4'te verilmiştir.

Grafik 27– Yıllar itibariyle plajların durumu, mavi bayrak almış plaj ve marinaların sayısı
(mavibayrak.org.tr, 2024; plaj.csb.gov.tr, 2024)

B.4.3. Acil Müdahale Planları

İlimizde acil müdahale planı hazırlaması gereken kıyı tesisi sayısı ve onaylı plana sahip kıyı tesisi sayısı Çizelge 19’da belirtilmiştir

Çizelge 20–2023 yılı itibariyle acil müdahale planı hazırlaması gereken ve onaylı plana sahip kıyı tesisi sayısı
(ÇÇŞİDİM,2024)

Şehir	Acil Müdahale Planı Hazırlaması Gereken Kıyı Tesis Adedi	Onaylı Plana Sahip Kıyı Tesis Adedi
Çanakkale	7	7

B.4.4. Atık Kabul Tesisleri ve Atık Alma Gemileri

İlimizde deniz yetki alanlarında uğraklı uğraksız gemilerde oluşan atıkların alındığı, Atık Kabul Tesisi Lisansına sahip 5 adet tesis bulunmaktadır.

Çanakkale Liman İşletmesi A. Şirketine Kepez Limanı Atık Kabul Tesisi Kepez/Çanakkale
2- İÇDAŞ Çelik Enerji Tershane ve Ulaşım Sanayi A. Şirketi Değirmencik Atık Kabul Tesisi Biga/Çanakkale

3- İÇDAŞ Elektrik Enerjisi Üretim ve Yatırım A.Ş Bekirli Atık Kabul Tesisi Biga/Çanakkale

4- AKÇANSA Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. Akçansa Limanı Atık Kabul Tesisi Kumburun Köyü/Ezine/Çanakkale

5- Cenal Elektrik Üretim A.Ş Karabiga Enerji Üretim Tesisi Liman Atık Kabul Tesisi Karabiga/Biga/Çanakkale

İlimizde ilgi yönetmelik gereği Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Çanakkale Liman Başkanlığı’ndan alınmış Denize elverişlilik belgesi ile atık alma faaliyeti için tescili yapılan ve bu Yönetmelikte tanımlanan atıkları almak, taşımak ve atık kabul tesislerine vermek amacıyla faaliyet gösteren Bozcaada demirleme sahasında konuşlanan ve İl Müdürlüğümüzden de Lisans almış Çanakkale Liman İşletmesi A. Şirketine ait 5 adet Atık Alma Gemisi bulunmaktadır.

1-KOLİN 2

2-KOLİN 3

3-KOLİN 5

4-KOLİN 7

5-DARDANOS

Bu gemiler İlimiz deniz yetki alanı sınırları içerisinde uğraklı ve uğraksız tüm gemilerden atık alma yetkisine sahiptir. Gemilerden almış oldukları atıkları Çanakkale Liman İşletmesi A. Şirketine ait Kepez Limanı atık kabul tesisine teslim etmektedir.

B.4.5. Denizdeki Balık Çiftlikleri

İlimizde denizde balık çiftliği bulunmamaktadır.

B.4.6. Deniz Çöpleri

Denizlerimize çeşitli yollarla ulaşan, doğada kalıcılık teşkil eden maddeler olarak tanımlanan deniz çöpleri, alınan tüm tedbirlere rağmen, gitgide büyüyen bir problem olarak denizlerimizi tehdit etmekte olup bu nedenle Bakanlığımız tarafından, Sıfır Atık Projesinin devamı niteliğinde olan "Sıfır Atık Mavi Hareketi", deniz çöplerine yönelik halkın bilinçlendirilmesi ve gerekli çalışmaların başlatılması çerçevesinde 10 Haziran 2019 tarihinde Cumhurbaşkanımızın eşi Sayın Emine ERDOĞAN Hanımefendinin himayelerinde başlatılmıştır ve bu çerçevede, 10.06.2019 tarihli ve 2019/09 sayılı Deniz Çöpleri İl Eylem Planlarının Hazırlanması ve Uygulanması Genelgesi yürürlüğe alınmıştır.

Bu kapsamda İlimizde Sıfır Atık Mavi Hareketini destekleyecek, deniz ve kıyılarımızın etkin bir biçimde korunmasını, deniz çöpleri ile mücadele konusuna İlimizde bütünlük bir yaklaşım getirilmesi, uygulamalarda birlikteliğin sağlanması, çalışmaların sürekli ve düzenli bir şekilde yapılması amacıyla 2019 yılı 19 no'lu Mahalli Çevre Kurulu ile Deniz Çöpleri İl Eylem Planlarının Hazırlanmasında görev alacak Kamu Kurum ve Kuruluşlarından oluşan Deniz Çöpleri Yönetim komisyon kurulmuş ve İlimizde 43 Kurum söz konusu eylem planı hazırlanması ve uygulanması hususunda yetkili kılınmıştır.

2023 yılı içerisinde İlimizde Deniz Çöpleri Eylem Planı komisyon üyeleri tarafından denizlerimizden ve sahillerden 50679 kg atık toplanılmıştır.

B.5. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu

B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

BARAJLAR (9 adet)			
BARAJIN ADI	Depolama Hacmi hm ³	Sulama Alanı (Ha)	İçme Suyu Tahsis Miktarı hm ³
1	ATIKHİSAR	2 885	25,67
2	GÖKÇEADA ZEYTİNLİKÖY	500	1,9
3	TAYFUR	İçmesuyu	4,1
4	BAYRAMIÇ	16 694	3,2
5	ÇOKAL	12 757	16,8
6	UMURBEY	3 442	
7	AYVACIK	3 178	1
8	YENİCE GÖNEN	20 746	11
9	BAYRAMDERE	987	4,4

Çizelge 21- İlçelere göre içme ve kullanma suyu şebekesi ve arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye sayısı (DSİ,2024)

İlçeler	Toplam belediye sayısı	Toplam belediye nüfusu	İçme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı	İçme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusu	İçme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)	İçme ve kullanma suyu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye sayısı	İçme ve kullanma suyu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusu	İçme ve kullanma suyu arıtma tesisi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)
TR222 Çanakkale	34	327 188	34	323 938	99	4	123 228	38
Merkez	4	121 023	4	120 224	99	1	99 438	82
Ayvacık	3	15 598	3	15 598	100	-	-	-
Bayramiç	1	13 420	1	13 420	100	-	-	-
Biga	6	45 939	6	45 874	100	1	347	1
Bozcaada	1	2 354	1	2 354	100	-	-	-
Çan	2	30 947	2	30 947	100	-	-	-
Eceabat	1	5 380	1	5 380	100	-	-	-
Ezine	3	21 851	3	21 678	99	-	-	-
Gelibolu	4	35 269	4	35 269	100	1	18 558	53
Gökçeada	1	4 885	1	4 885	100	1	4 885	100
Lapseki	3	16 773	3	14 595	87	-	-	-
Yenice	5	13 749	5	13 714	100	-	-	-

Çizelge 22-İlçelere göre belediyelerin içme ve kullanma suyu arıtma tesisi mevcut durumu (DSİ,2024)

İlçeler	Toplam Tesis Sayısı	Toplam kapasite	Toplam arıtılan miktar	Fiziksel arıtma tesisi sayısı	Fiziksel arıtma tesisi kapasitesi	Fiziksel arıtma tesisinde arıtılan miktar	Konvan-siyonel arıtma tesisi sayısı	Konvan-siyonel arıtma tesisi kapasitesi	Konvan-siyonel arıtma tesisinde arıtılan	Gelişmiş arıtma tesisi sayısı	Gelişmiş arıtma tesisi kapasitesi	Gelişmiş arıtma tesisinde arıtılan miktar
TR Türkiye	206 4 499 508	2 520 085	77	156 490	54 615	96	4 172 571	2 401 093	33	170 447	64 378	
TR222 Çanakkale	4 20 051	10 362	1	946	336	2	19 079	10 000	1	26	26	
Merkez	1 16 714	8 100	-	-	-	1	16 714	8 100	-	-	-	
Ayvacık	--	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Bayramiç	--	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Biga	1 26	26	-	-	-	-	-	-	1	26	26	
Bozcaada	--	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Çan	--	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Eceabat	--	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ezine	--	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Gelibolu	1 2 365	1 900	-	-	-	1	2 365	1 900	-	-	-	
Gökçeada	1 946	336	1	946	336	-	-	-	-	-	-	
Lapseki	--	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Yenice	--	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

Çizelge 23-İlçelere göre belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılan su miktarı
(DSİ,2024)

İlçeler	Toplam belediye sayısı	İçeren belediye sayısı	Abone sayısı	Dağıtılan su miktarı (m3/yıl)	Su satış geliri (TL) (KDV hariç)
TR Türkiye TR222 Çanakkale	2 950	2 611	21 447 147	2 579 675 519	6 284 090 432
	34	34	160 386	13 359 531	31 433 666
Merkez	4	4	50 257	5 447 637	16 258 220
Ayvacak	3	3	16 764	632 899	1 054 238
Bayramiç	1	1	7 445	363 347	678 295
Biga	6	6	22 747	1 857 778	3 768 888
Bozcaada	1	1	1 722	155 800	500 633
Çan	2	2	13 660	978 419	2 396 097
Eceabat	1	1	2 919	242 440	503 892
Ezine	3	3	10 850	646 843	911 664
Gelibolu	4	4	16 653	1 410 317	2 695 788
Gökçeada	1	1	1 232	310 554	342 957
Lapseki	3	3	9 408	616 783	1 576 011
Yenice	5	5	6 729	696 714	746 983

B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

Konu ile ilgili herhangi bir güncel veri bulunmamaktadır.

B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

Çizelge 24-İçme Suyu Amaçlı Kullanılan Barajlar
(DSİ,2024)

Baraj Adı	ATIKHİSAR BARAJI	BAYRAMDERE BARAJI	BAYRAMİÇ BARAJI	AYVACIK BARAJI	ZEYTİNLİ BARAJI	TAYFUR BARAJI
Bulunduğu İlçe	Merkez	Lapseki	Bayramiç	Ayvacak	Gökçeada	Gelibolu
Yağış Alanı (Km ²)	336.130	43.121	440.360	144.448	31.178	13.276
Kullanım Durumu	Aktif Kullanımda	Aktif Kullanımda	Aktif Kullanımda	Aktif Kullanımda	Aktif Kullanımda	Aktif Kullanımda

B.5.2. Sulama

Çizelge 25-Sulamaya Harcanan Su Miktarı
(DSİ,2024)

Baraj / Sulama Projesi Adı	Sulanan Alan (Ha.)	Harcanan Su Miktarı (hm ³)
Akçin Göleti	481,24	4,920
Alpagut Göleti	89,7	0,764
Altıkulaç Göleti	378,30	2,954
Asar Göleti	501,35	3,595
Ayıtdere Göleti	431,4	4,563
Ayvacık Barajı	368,4	4,134
Balcılar Göleti	139,0	0,841
Bayramdere Barajı	587,4	5,053
Bayramiç Barajı	4.540,7	43,479
Beybaşı Göleti	48,17	0,443
Biga Ovası	463,32	0,946
Çamköy Göleti	24,76	0,347
Çanakkale Ovası	346,91	11,759
Çınar Göleti	127	0,934
Fındıklı Göleti	45,8	0,279
Gökçeada Sulaması	287,36	2,756
Hacıpehlivanlı Göleti	168,4	0,894
Kaldırımbaşı Göleti	27,4	0,149
Karakoca Göleti	267,8	1,478
Kayatepe Göleti	198,6	2,105
Kaynarca Göleti	1.272,6	9,765
Koyunyeri Göleti	114,9	0,873
Kozçeşme Göleti	207,6	1,875
Kumkale Ovası Sağ Sahil	1.980,0	29,790
Kumkale Ovası Sol Sahil	2.214,0	21,450
Küçüklü Göleti	179,24	1,248
Örenli Göleti	84,7	0,479
Paşaköy Ovası	83.760	1,549
Taşoluk Barajı	974,3	48,547
Tavaklı Göleti	294,1	0,867
Torhasan Göleti	143,8	0,670
Tuzla Ovası	975,33	8,024
Uluköy Göleti	147	0,781
Umurbey Ovası	2.941,69	24,712
Yassıbağ Göleti	357,8	2,707
Zeytinli Göleti	82,46	0,610

B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Konu ile ilgili herhangi bir güncel veri bulunmamaktadır.

B.5.2.2. Damla, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Konu ile ilgili herhangi bir güncel veri bulunmamaktadır.

B.5.3. Endüstriyel Su Temini

Konu ile ilgili herhangi bir güncel veri bulunmamaktadır.

B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

Çizelge 26-Enerji Üretimi Amaçlı Su Kullanımı
(DSİ,2024)

Adı	Firma	İşletme Tarihi	Kurulu Güç	Enerji Üretimi (GWh/yıl)	Ünite Adedi
Gönen HES	Altek Alarko	1998	10,600	47.910	2
Bayramiç HES	Berrak Su	2017	1,900	4.800	2

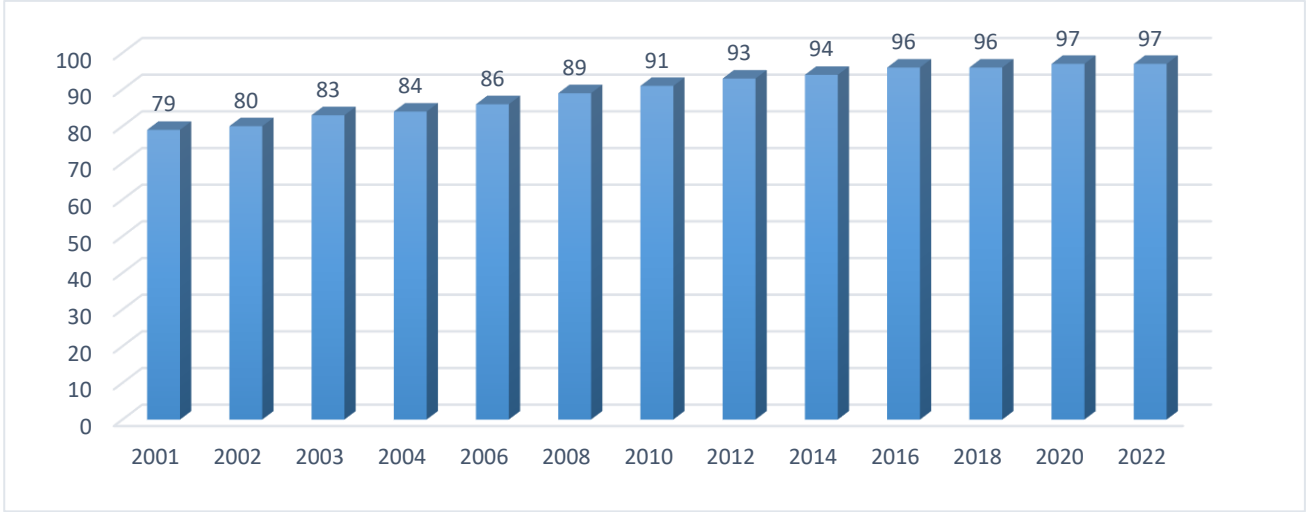
B.5.5. Rekreatif Su Kullanımı

Konu ile ilgili herhangi bir güncel veri bulunmamaktadır.

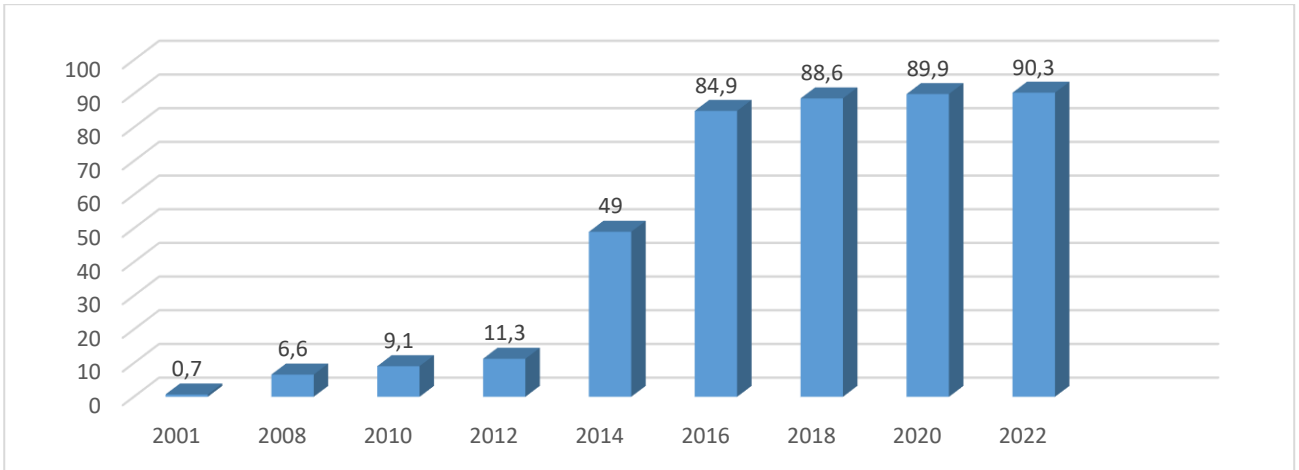
B.6. Çevresel Altyapı

B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri

Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun toplam belediye nüfusuna oranını belirten grafikler aşağıda verilmiştir.

Grafik 28 – Yıllar bazında kanalizasyon şebekesi tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam nüfusa oranı
(*tuik.gov.tr, 2024*)

Grafik 29– Yıllar bazında atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı (*tuik.gov.tr, 2024*)

Çizelge 27 – 2023 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu
(e-ÇBS, 2024)

Yerleşim Yerinin Adı	Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	Arıtılan /Deşarj Edilen Miktarı (m ³ /sn)	Deşarj Noktası	Deniz Deşarjı (var/yok)	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı (ton/yıl)	
	Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri								
İl Merkezi	Merkez	+	-	-	+	+	+	21750	+	0,197	Çanakkale Çayı	-	100.000'den fazla	150
	Güzelyalı	+	-	-	-	+	+	3750	-	0,023	Marmara Denizi	+	100.000'den fazla	600
İlçeler	Ayvacık	+	-	-	-	+	-	1000	-	0,012	Dere Yatağı	-	10.000'den fazla	10
	Bayramiç	+	-	-	+	+	-	3000	-	0,035	Karamenderes Çayı	-	10.000'den fazla	2
	Biga	+	-	-	+	+	+	15906	+	0,162	Kocabaş Çayı	-	10.000 – 100.000 arası	73
	Bozcaada	+	-	-	+	+	-	1512	-	0,018	Ege Denizi	+	2.000 – 10.000 arası	2
	Çan	+	-	-	+	+	-	11152	+	0,063	Kocabaş Çayı	-	10.000 – 100.000 arası	23,54
	Eceabat	+	-	-	+	+	-	1500	-	0,014	Marmara Denizi	+	2.000 – 10.000 arası	8,2
	Ezine	+	-	-	+	+	-	2800	-	0,028	Akçin Çayı	-	10.000'den fazla	3,65
	Gelibolu	+	-	-	+	+	+	10000	+	0,069	Künk Boğazı Deresi	-	100.000'den fazla	130
	Gökçeada	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Lapseki - Çardak	+	-	-	+	-	+	5500	+	0,035	Ulubay Deresi	-	10.000 – 100.000 arası	10
	Yenice	+	-	-	+	+	-	1000	-	0,010	Kocaköy Deresi	-	2.000 – 10.000 arası	2,5
Beldeler	Küçükkuyu	+	-	-	+	+	-	9392	+	0,064	Ilıca Deresi	-	2.000 – 10.000 arası	13,54
	Geyikli	+	-	-	+	-	+	5000	-	0,004	DŞİ Açık Kanal	-	10.000'den fazla	0,2
	Gümüşçay	+	-	-	+	+	-	500	-	0,005	Hoşap Çayı	-	10.000	12,77
	Karabiga	+	-	-	+	+	-	500	-	0,006	Koyun Deresi	-	10.000'den fazla	15
	Kepez	+	-	-	+	+	-	7525	+	0,075	Marmara Denizi	+	10.000 – 100.000 arası	16,75
	Terzialan	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Evreşe	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalkım	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 5.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

Organize Sanayi Bölgelerinin (OSB) hem çalışmakta olan hem de inşaat ya da proje aşamasında olan atıksu arıtma tesisleri ile ilgili bilgiler verilerek Çizelge 20 hazırlanmıştır.

Çizelge 28– 2023 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu

(e-ÇBS, 2024)

OSB/Serbest Bölge/Sanayi Sitesi Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı
Biga OSB	Faaliyette	900	Yok	Fiziksel+Biyolojik	1300	Ayıt Dere Mevkii
Çanakkale	Faaliyette	-	-	Belediye kanalizasyon hattına bağlı	-	-
Ezine – Gıda İhtisas	Faaliyette değil	-	-	-	-	-

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 5.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözülmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

Çizelge 29 – 2023 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı

(e-ÇBS, 2024)

Tesis Statüsü	Toplam Tesis Sayısı	AAT’si Olan Tesis Sayısı
Üretim Sektörü/Sanayi Tesisi	139	102
Turizm Tesisi veya Site Yönetimi	76	68
Diğer	34	22

B.6.3. Düzenli Depolama Tesislerinde Oluşan Sızıntı Sularının Yönetimi

Çanakkale Katı Atık Düzenli Depolama Sahasında oluşan çöp sızıntı suları; biyolojik arıtma, ultrafiltrasyon, nanofiltrasyon ve çamur susuzlaştırma ünitelerinden oluşan 96 m³/gün kapasiteli atıksu arıtma tesisinde arıtılmaktadır.

Gelibolu Yarımadası Katı Atık Düzenli Depolama sahasında oluşan çöp sızıntı suları; 32 m³/gün kapasiteli havuzda biriktirilip daha sonra Gelibolu Belediye Başkanlığına ait Kentsel Atıksu Arıtma tesisine gönderilmektedir.

B.6.4. Arıtılmış Atıksuların Yeniden Kullanılması veya Bertarafı

Çizelge 30 – 2023 yılı itibariyle yeniden kullanılan veya bertaraf edilen arıtılmış atıksu durumu

(e-ÇBS, 2024)

ARITILMIŞ ATIKSULARIN YENİDEN KULLANILMASI VEYA BERTARAFI								
Alıcı Ortama Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kanalizasyona Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kentsel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Tarımsal Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Endüstriyel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Çevresel/Ekolojik Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Başka Bir Tesise Su Kaynağı (m ³ /yıl)	Diğer Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	TOPLAM (m ³ /yıl)
32.258.089	169.371	65.340	0	1.548.891	0	0	0	34.041.691

B.7. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

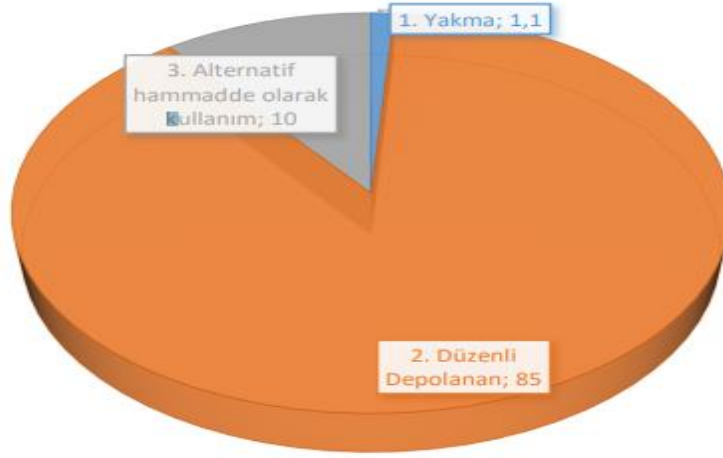
Çanakkale ilinde tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler Çizelge 23'te verilmektedir.

Çizelge 31– 2023 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler (Çanakkale İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Kirlenmiş Saha Değerlendirme ve İzleme Komisyonu, 2023)

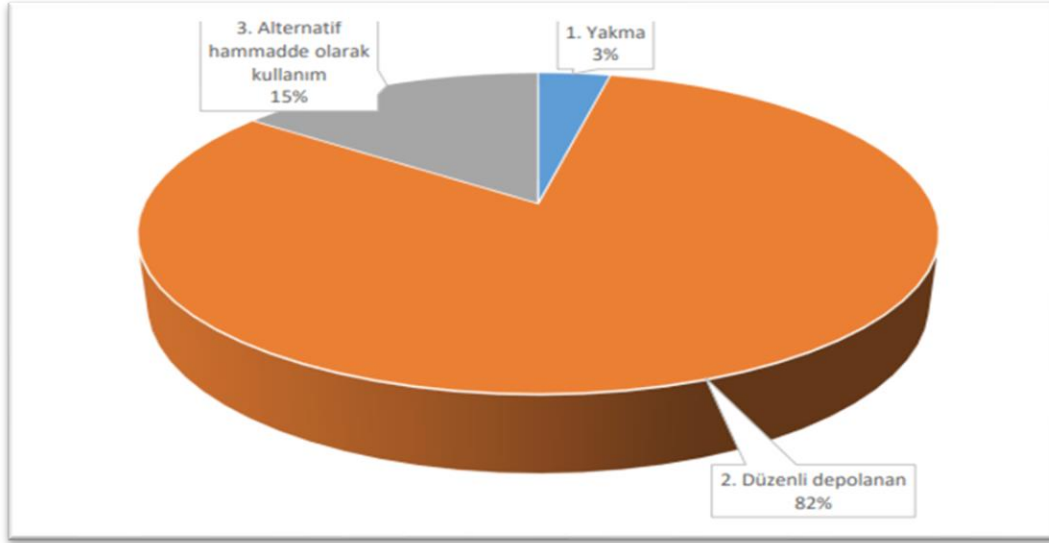
1. Tespit Edilmiş Kirlenmiş Sahanın Yeri (İlçe/Mevki)	2. Kirlenmenin Oluş Şekli	3. Sürecin Bulunduğu Aşama*	4. Temizleme Kararı Alınan Sahadaki Hedef Kirletici Gösterge Parametreleri	6.Uygulanan/Uygulanacak Olan Temizleme Yöntemi
Merkez 125Ada-96Parsel	Kaza	17/11/2023 tarihinde saha örnekleme analiz planı onaylandı	-	-

*Saha Örnekleme ve Analiz Planı, Birinci Aşama Değerlendirme, İkinci Aşama Değerlendirme, Temizleme, İzleme

B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi

Grafik 30 – 2023 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi
(Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

Grafik 31- 2023 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi
(Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

Konu ile ilgili herhangi bir güncel veri bulunmamaktadır.

B.7.4. Tarımsal Faaliyetler ile Oluşan Toprak Kirliliği

Çizelge 32 – 2023 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları

(Çanakkale İl Tarım ve Orman Müdürlüğü,2024)

Bitki Besin Maddesi	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot	20,452	280,020
Fosfor	6,787	
Potas	4,526	
TOPLAM	31,765	

Çizelge 33 - 2023 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)

(Çanakkale İl Tarım ve Orman Müdürlüğü,2024)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler	Böcekler	223	İl genelinde etken maddeler üzerinden bir alan verisi bulunmamaktadır.
Herbisitler	Yabancı otlar	276	
Fungisitler	Mantarlar	384	
Rodentisitler	Kemirgenler	8	
Nematositler	Parazitik kurtlar	0,35	
Akarisitler	Kırmızı örümcek..vb.	59	
Kışlık ve Yazlık Yağlar	Ağacın gövde, dal ve sürgünleri kaplandığında altında kalan zararlıların yumurtası ve ergini	20	
Diğer		74	
TOPLAM		1044,35	

Çizelge 34 - 2023 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları

(Kaynak, yıl)

Analizi Yapan Kurum/Kuruluş	Analiz Yapılan Yer (İlçe, Köy, Mevkii, Koordinatları)	Analiz Tarihi	Analiz Edilen Madde	Tespit Edilen Birikim Miktarı (µg/kg- fırın kuru toprak)

Bu konuda güncel veri bulunmamaktadır.

B.8. Sonuç ve Değerlendirme

Su, canlıların hayatını sürdürebilmesi için gerekli olan ve bu sebeple hayati önem taşıyan, dünya üzerindeki en mucizevi maddedir. Su özellikleri itibariyle yalnız canlı çevre üzerinde değil, cansız çevre üzerinde de oldukça etkili bir maddedir. Kayaların fiziksel olarak parçalanarak toprağın oluşması, içindeki maddelerin çözünerek toprağın verimli hale gelmesi, bitkilerin ortaya çıkması, kökten dallardaki yapraklara kadar gerekli yapı taşlarının taşınması ve fotosentez gibi doğa olayları su sayesinde gerçekleşmektedir. Sahip olduğu yaşamsal, ekonomik ve stratejik önem nedeniyle su, günümüzün ve yakın geleceğin en çok tartışılan konusu olma potansiyeli arz etmektedir.

Kaynaklar

- Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
- Ç.Ç.Ş.İ.D.İ.M. Çevre Yönetimi ve Denetiminden Sorumlu Şube Müdürlüğü-eçbs, 2023
- Çanakkale Tarım ve Orman İl Müdürlüğü,2024
- Çanakkale Sıfır Atık Mavi Eylem Planı, 2023
- TÜİK, 2023

C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları

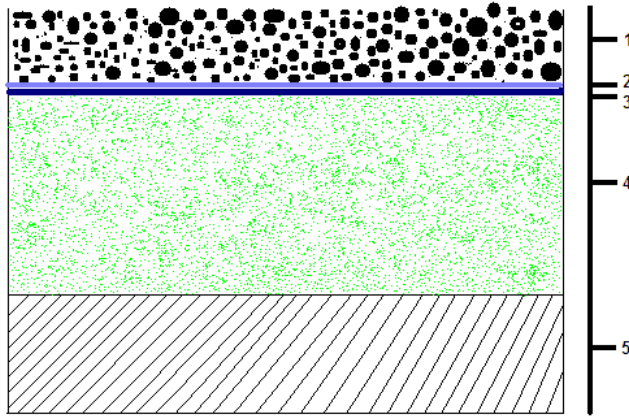
Çanakkale Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi (ÇAKAB):

Tesis, Çanakkale il merkezinin 17 km kuzeydoğusunda, Çanakkale Çimento Fabrikası'nın önceki yıllarda taş üretimi yaptığı eski bir taşocağı sahasına kurulmuş olup, toplam alanı 37 hektardır (33 hektar orman alanı, 4 hektar özel mülkiyet olup tapusu Birlikçe alınmıştır). Depolama sahasının kapasitesi 1.301.000 m³ olup, saha 3 hücreden oluşmaktadır ve ilk iki hücrede 2009 yılından beri katı atık bertarafı gerçekleştirilmektedir.

Katı Atık Düzenli Depolama Tesislerinde biriken/oluşan atık suların, toprağı ve yeraltı sularını kirletmemesi için alınan önlemler tesisin yapım amacını kapsamaktadır.

Hücre 1, Hücre 2 ve Sızıntı suyu toplama havuzunda kullanılan geçirimsizlik tabakası (Yukarıdan aşağıya doğru):

- 500 mm drenaj tabakası çakılı.
- Koruyucu jeotekstil.
- 2.0 mm kalınlığında Yüksek Yoğunluklu Polietilen (HDPE) Örtü (jeomembran).
- 25' cm.' lik tabakalar halinde sıkıştırılmış 4 tabaka 1 m kalınlığında kil.

- 1- 500 mm drenaj tabakası çakılı
- 2- Koruyucu jeotekstil
- 3- Yüksek Yoğunluklu Polietilen (HDPE) Örtü (jeomembran)
- 4- 1000 mm sıkıştırılmış kil
- 5- Zemin

Şekil 1- Geçirimsiz Tabaka Yapısı

Hücreler içerisindeki eğim açısı genel olarak 1:3' tür (yaklaşık 18°). Hücre 1 için 39.900 m³ ve Hücre 2 için 16.200 m³ kil kullanılmıştır. 1 m kalınlığındaki kil tabakası sahaya 25'şer cm.'lik tabakalar halinde serilmiş ve sıkıştırılmıştır. Kil tabakasının geçirimsizliğinin 1 x 10⁻⁹ m/sn değerini hiçbir yerde aşmadığı yapılan testlerle (Kil serim ve sıkıştırma işlemlerine ait tüm sıkıştırma ve sızdırmazlık testleri) kanıtlanmıştır.

Sıkıştırılmış kil tabakası üzerine yalıtımı sağlamak amacıyla 2.0 mm. kalınlığında yüksek yoğunluklu polietilen (HDPE) örtü serimi yapılmıştır. Bu serme işleminde eğimli bölgelerde pürüzlü membran, eğimsiz bölgelerde ise pürüzsüz membran kullanılmıştır.

Yüksek yoğunluklu polietilen (HDPE) örtü tabakasının üzerine koruyucu mahiyette jeotekstil tabakası serimi gerçekleştirilmiştir.

Son olarak 50 cm kalınlığında yıkanmış drenaj çakılı serimi yapılmıştır. Bu serme işlemi jeomembran ve jeotekstil tabakalarının gerilim katsayılarını düşürmek amacıyla sahanın düşük kotlarından yüksek kotlarına doğru gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca, düzenli depolama sahasında oluşan sızıntı suları 12.500 m³'lük sızıntı suyu dengeleme havuzunda toplanarak atık gövdesine geri devir yapılmıştır. "Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği" kapsamında sızıntı suyu analizleri akredite bir laboratuvarında yapılmıştır.

Çizelge 35- Çanakkale İli Evsel Belediye Atıkları Düzenli Deponi Tesisleri Son Durum
(ÇÇŞİDİM, 2024)

BİRLİK ADI	MEVCUT DURUM	İŞ TERMİN PLANI SÜRESİ SONU
Çanakkale Katı Atık Yönetim Birliği (ÇAKAB) (Lapseki, Umurbey, Kepez, Çardak Belediye Başkanlıkları ve İl Özel İdaresi)	04.09.2009 tarihinde faaliyete geçmiştir.	
Gelibolu Yarımadası Katı Atık Yönetim Birliği (Gelibolu, Eceabat, Evreşe, Kavakköy Belediye Başkanlıkları ve İl Özel İdaresi)	17.03.2011 tarihinde faaliyete geçmiştir.	
Biga, Çan Yenice ve Çevresi Katı Atık Yönetim Birliği (BİÇAY) (Biga, Çan, Yenice, Karabiga, Gümüşçay, Terzialan, Kalkım Belediye Başkanlıkları ve İl Özel idaresi)	07.06.2016 tarihinde inşaata başlanmıştır.	

Troas Bölgesi Belediyeleri Katı Atık Yönetim Birliği (Ezine, Ayvacık, Bayramiç, Bozcaada, Geyikli, Küçükkuyu, Belediye Başkanlıkları ve İl Özel İdaresi)	Proje İhalesi Yapıldı	
Gökçeada Belediye Başkanlığı	2009 yılında Gelibolu Yarımadası Katı Atık Yönetim Birliğine ait düzenli deponi sahasına atıkların taşınacağı taahhüt edilmesine rağmen henüz taşıma çalışmaları başlamamıştır.	

Resim 2- Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi
(Doğantepe Mevkii-Kemel Köyü, Çanakkale)

Çizelge 36- yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri
(İl ve İlçe Belediyeleri, 2024)

Büyükşehir/İl/İlçe Belediye veya Birliğin Adı	Büyükşehir Belediyesi / İlçe Belediyeleri/ Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Birlik Üyesi Olmayan İlçe Belediyeleri	Nüfus	Toplanan Atık Miktarı (ton/gün)		Sıfır atık yönetim sistemi çerçevesinde kaynağında ayrı toplanan Atık Miktarı (ton/gün)	Tesis İşletmecisi (*) (Belediye (B), Özel Sektör (OS), Belediye Şirketi (BŞ))*	Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi Türü				
				Yaz	Kış			Düzenli Depolama	Düzenli Öncesi Yapılan İşlem (Mekanik Ayırma/ Biyokurutma/ Kompost/ Biyometanizasyon,	Atık Yakma	Depo Gazından Enerji Üretimi	Diğer
Çanakale-Lapseki-Umurbey-Kepez-Çardak-İl Özel İdare Katı Atık Yönetim Birliği				233			Belediye	X	X	-	X	-
Gelibolu Yarımadası Katı Atık Yönetim Birliği				59,8			Belediye	X	-	-	-	-
Troas Bölgesi Belediyeleri Katı Atık Yönetim Birliği				60			Belediye	-	-	-	-	-
Biga, Çan Yenice ve Çevresi Katı Atık Yönetim Birliği				95			Belediye	-	-	-	-	-

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıkları

İlimizde hafriyat atıkları, inşaat ve yıkıntı atıkları depolama sahası bulunmamaktadır. Bu yüzden Çizelge 27 doldurulmamıştır.

Çizelge 37–2023 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi
(ÇÇŞİDİM, 2024)

Belediye Adı	Üretilen İnşaat /Yıkıntı Atığı Miktarı (m ³ /yıl)	Ortaya Çıkan Hafriyat Toprağı Miktarı (m ³ /yıl)	İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Yönetimi				Hafriyat Toprağı Yönetimi	
			Geri Kazanım Tesisi Adı	Geri Kazanım Tesisi Adresi	Düzenli Depolama Tesisi Adı	Düzenli Depolama Tesisi Adresi	Döküm Sahası Adı	Döküm Sahası Adresi
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
İl Geneli (Toplam)	-	-	-	-	-	-	-	-

C.3. Sıfır Atık Yönetimi

İsrafın önlenmesi doğal kaynaklarımızın daha verimli kullanılması, atık oluşum sebeplerinin gözden geçirilerek atık oluşumunun engellenmesi veya minimize edilmesi, atığın oluşması durumunda ise kaynağında ayrılarak geri dönüşüme kazandırılması noktasında mevcut sistemi daha düzenli, sistemli ve uygulanabilir bir temele oturtmak prensibiyle yola çıkılan Sıfır Atık Projesi hem Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nda hem de Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde uygulamaya geçilmiş olup uygulamanın tüm Türkiye'ye yayılması konusunda çalışmalara başlanmıştır.

İlimizde, Valimiz Sayın Orhan TAVLI' nın himayesinde çalışmalar başlatılmış olup, Bakanlığımızca belirlenen proje uygulaması süreleri dikkate alınarak İlimizde 2018-2020 yıllarında uygulanacağı bildirilmiştir.

10.05.2018 tarihinde Tüm Kamu Kurum ve Kuruluşların üst düzey yöneticilerine İl Özel İdaresi Toplantı Salonunda yapılan tanıtım toplantısında Çevre ve Şehircilik İl Müdürümüz Ömer Bolat; israfın önlenmesini, kaynakların daha verimli kullanılmasını, atık oluşum sebeplerinin gözden geçirilerek atık oluşumunun engellenmesi veya minimize edilmesi, atığın oluşması durumunda ise kaynağında ayrı toplanması ve geri kazanımının sağlanmasını kapsayan Sıfır Atık Projesiyle ilgili bilgi verilmiştir.

Sıfır Atık Projesi uygulaması hakkında tüm Kamu Kurum ve Kuruluşlarındaki ODAK NOKTALARINA 30.05.2018 tarihinde İÇDAŞ Kongre Merkezinde eğitim düzenlenmiştir.

Ülkemizdeki mevcut siyasal, sosyal ve ekonomik düzenin gelişimine katkı sağlamak amacıyla kadınlarımızın birikimlerini, yeteneklerini verimli olarak kullanabilecekleri uygun zemini sağlamak amacı güden KADEM (Kadın ve Demokrasi Derneği Merkezi) Çanakkale Temsilciliği Yönetiminin talebi üzerine İl Müdürlüğümüz tarafından "Sıfır Atık Yönetimi" konulu bilgilendirme toplantısı, 08.02.2019 ve 31.05.2019 KADEM Çanakkale Temsilciliği toplantı salonunda gerçekleştirilmiştir.

Sıfır Atık Projesinin uygulamasının en önemli aşaması olan Atıkların Bertarafı ve Geri Kazanımı konusunda projenin paydaşı olan Belediyelere, İl Özel İdaresi ve Birlik yetkililerine Sıfır Atık Paydaşlar Eğitimi düzenlendi.

Sıfır Atık Projesinin uygulamasının en önemli aşaması olan Atıkların Bertarafı ve Geri Kazanımı konusunda projenin paydaşı olan Belediyelere, İl Özel İdaresi ve Birlik yetkililerine Sıfır Atık Paydaşlar Eğitimi düzenlendi.

İlimizde Sıfır Atık Uygulaması ve Plastik Poşet kullanımının azaltılması konusunda Halkımızda farkındalığın artırılması amacıyla, İlimiz, İskele Meydanında 04.02.2019 tarihinde Bez torba, Sıfır Atık Kitapçığı ve Sıfır Atık T-shirtleri dağıtımını şeklinde bir etkinlik düzenlemiştir.

24.04.2019 tarihinde Arıburnu İlkokulu 4. Sınıf öğrencilerine “Sıfır Atık” konusyla ilgili Müdürlüğümüz 15 Temmuz Konferans Salonunda video gösterileri ve sunum yapıldı. Örnek materyallerle sıfır atık eğitimi verildi. Sunum sohbet eşliğinde; soru ve cevap şeklinde yapılmıştır. Çocuklara Sıfır Atık konulu kitap, tişört, şapka ve bez torba dağıtıldı.

Bakanlığımız ve Valiliğimiz desteğiyle yaptırılan ambalaj atıkları için özel tasarlanmış iç mekân kutuları, İlimizdeki lisanslı toplam ayırma tesislerinden temin edilen iç mekân kutuları ve atık piller için özel tasarlanmış biriktirme ekipmanları Müdürlüğümüz koridorlarında personelin ulaşabileceği noktalara yerleştirilmiştir. Ayrıca Müdürlüğümüzün bahçesine elektrik elektronik atık toplama kutusu konulmuştur.

2023 yılı içerisinde tüm muhatapların Entegre Çevre Bilgi Sistemine kayıt çalışmaları yapılmış olup, sıfır atık bilgi sistemini aktif olarak kullanmaları sağlanmıştır. Ayrıca 2022 yılı içerisinde Sıfır Atık kapsamında İlimiz genelinde öğrencilere, kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri ile ilgili kişilere eğitimler düzenlenerek veri girişlerinin sıfır atık bilgi sistemi üzerinden yapılması konusunda bilgilendirmeler yapılmıştır.

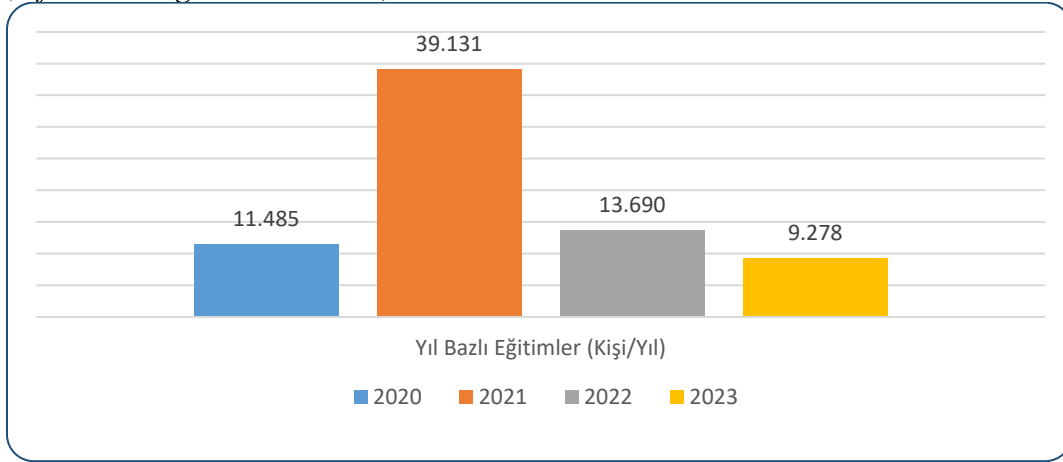
C.3.1. Eğitimler

İlde Sıfır Atık Yönetimi kapsamında verilen eğitimler ve farkındalık çalışmalar ile atık önleme ve azaltım kapsamındaki çalışmalar belirtilmeli ve düzenlenen eğitimlere ilişkin bilgiler verilmelidir. Yıl bazlı karşılaştırma için aşağıda yer alan grafik oluşturulmalıdır.

2023 yılında Sıfır Atık kapsamında il genelinde 9278 kişiye eğitim verilmiştir.

Grafik 32 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı

(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2024)

C.3.2. Atık Getirme Merkezleri

İldeki Atık Getirme Merkezleri ve Mobil Atık Getirme Merkezlerine ilişkin bilgiler verilerek aşağıdaki çizelge doldurulmalıdır.

Çizelge 38-2023 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri/ Mobil Atık Getirme Merkezleri

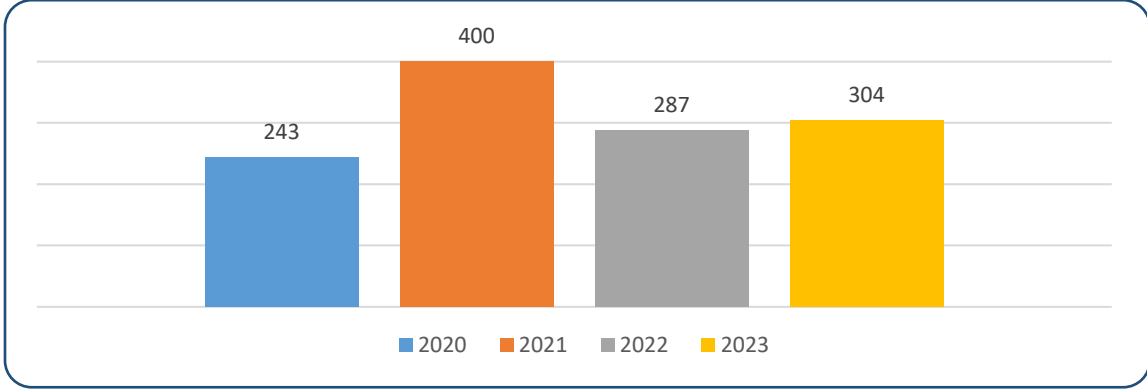
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2024)

Atık Getirme Merkezi (AGM) /Mobil AGM	Belediye/AVM	Atık Getirme Merkezi Sayısı	AGM Alan Bilgisi(m ²)	Toplanan Atık Grupları
Atık Getirme Merkezi	Çanakkale Belediyesi	1		AEEE, Bitkisel Atık Yağ, Ambalaj, Pil, Tekstil, Plastik, Cam, Ahşap
Mobil Atık Getirme Merkezi	Çanakkale Belediyesi	11		
Mobil Atık Getirme Merkezi	Umurbey Belediyesi	1		
Mobil Atık Getirme Merkezi	Çardak Belediyesi	1		
Mobil Atık Getirme Merkezi	Gelibolu Belediyesi	2		
Mobil Atık Getirme Merkezi	Ezine Belediyesi	3		
Mobil Atık Getirme Merkezi	Lapseki Belediyesi	2		
Mobil Atık Getirme Merkezi	Kepez Belediyesi	1		
Mobil Atık Getirme Merkezi	Korad Gayrimenkul Yatırım İnşaat A.Ş. Çanakkale Şubesi AVM	1		

C.3.3. Temel seviye Sıfır Atık Belgesi Alan Bina/Yerleşke Sayısı

Çizelge 39-2023 yılı itibariyle temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina/yerleşkelerin sayısı
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2024)

Kurum Türü	Sıfır Atık Belgesi Alan Bina/Yerleşke Sayısı
300 ve Üzeri Konuta Sahip Siteler	1
Akaryakıt istasyonları ve Dinlenme Tesisi	109
Alışveriş Merkezi	3
Belediye	11
ÇED Yönetmeliği Ek-1 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	35
ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	86
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	1
Diğer	38
Eğitim Kurumu ve Yurtlar	314
Havalimanı	2
İl Özel İdaresi	-
İş merkezi ve Ticari Plaza	3
Kafeterya ve Restoranlar	-
Kamu Kurum ve Kuruluşu	124
Kargo şirketleri	22
Konaklama İşletmeleri	125
Laboratuvarlar, hukuk büroları, dernek, kooperatif, çevre danışmanlık firmaları ve meslek kuruluşları, tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar	3
Liman	12
Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği kapsamında ambalajlı ürün satışı yapan yerler	3
Organize Sanayi Bölgesi	3
Sağlık Kuruluşu	17
Serbest Bölge, Sanayi Siteleri	-
Tren ve Otobüs Terminali	1
Zincir Marketler	320
Toplam Sayı	1233

Grafik 33- Yıllar itibariyle temel seviye sıfır atık belgesini alan bina/yerleşke sayısı
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2024)

C.4. Ambalaj Atıkları

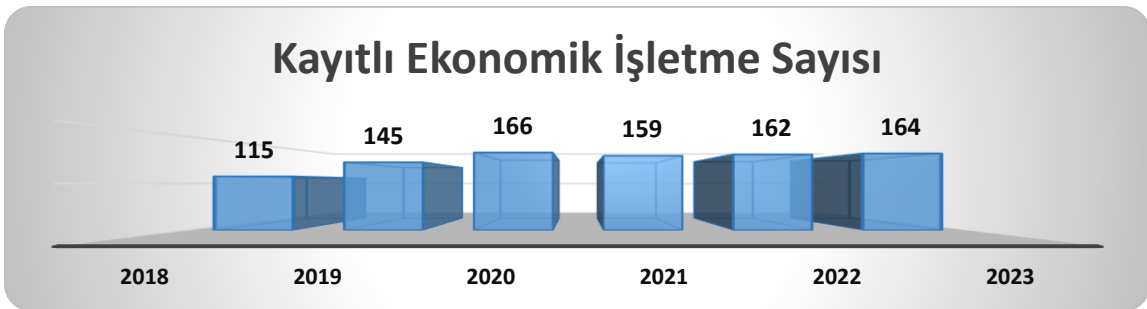
Çizelge 40-2021 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*, 2024)

Ambalaj Cinsi	Beyan Edilen Ambalaj Atığı Miktarı
Plastik	247.158
Metal	3.874
Kompozit	-
Kağıt Karton	140.372
Cam	0.480
Ahşap	323.290
Karışık	3.049.043
Toplam	3.764.217

* Atık Beyan Sisteminden alınan verilerin, yayınlanan en son Atık İstatistik Bülteni'nin ait olduğu yıl seçilerek raporlanması gerekmektedir.

Çizelge 41- Kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2024)

Piyasaya Süren İşletme Sayısı	135
Ambalaj Üreticisi Sayısı	4
Tedarikçi Sayısı	25

Grafik 34- Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2024)

Çizelge 42-2023 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı
(e-İzin Uygulaması, 2024)

Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi (TAT) Sayısı Toplam	1. Tip TAT Sayısı	2. Tip TAT Sayısı	3. Tip TAT Sayısı
4	-	1	3

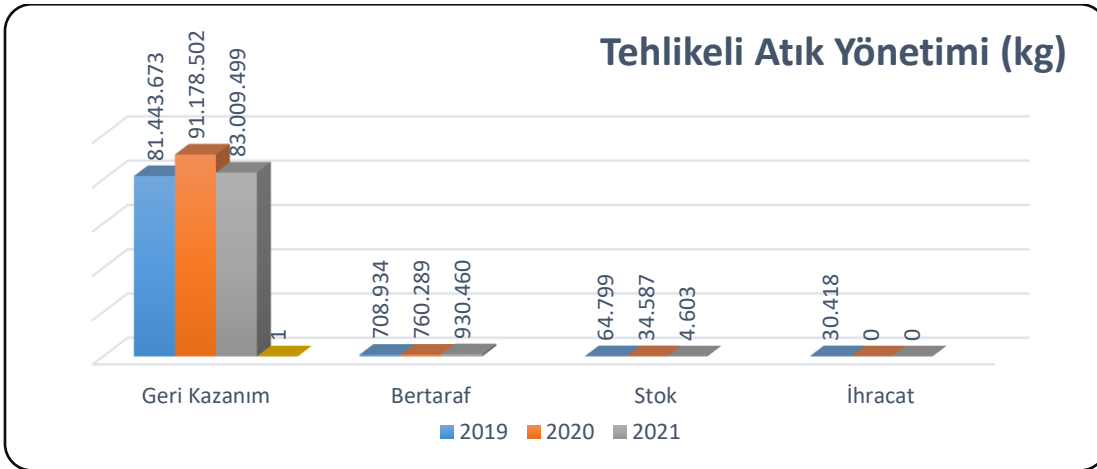
Çizelge 43-2023 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(e-İzin Uygulaması, 2024)

Ambalaj Atığı Geri Kazanım Tesisi (GKT) Sayısı Toplam*	Plastik Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kağıt-Karton Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Cam Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Metal Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Ahşap Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kompozit Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Tekstil Ambalaj Atığı GKT Sayısı
1				1			

Grafik 35-- Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(e-İzin Uygulaması, 2024)

C.5. Tehlikeli Atıklar

Grafik 36- Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*, 2024)

* Atık Beyan Sisteminden alınan verilerin, yayınlanan en son Atık İstatistik Bülteni'nin ait olduğu yıl seçilerek raporlanması gerekmektedir

Çizelge 44-2021 yılında atık işleme yöntemine göre atık miktarları*
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*, 2024)

ATIK İŞLEME YÖNTEMİ	ATIK İŞLEME YÖNTEMİ ADI	MİKTAR (kg)
R1	Enerji üretimi amacıyla başlıca yakıt olarak veya başka şekillerde kullanma	2.297.890
R2	Solvent (çözücü) ıslahı/yeniden üretim	2.008.570
R3	Solvent olarak kullanılan organik maddelerin ıslahı/ geri dönüşümü (kompost ve diğer biyolojik dönüşüm süreçleri dahil)	-
R4	Metallerin ve metal bileşiklerinin ıslahı/geri dönüşümü	68.368.848
R5	Diğer anorganik maddelerin ıslahı/geri dönüşümü	53.146
R6	Asitlerin veya bazların yeniden üretimi	-
R7	Kirliliğin azaltılması için kullanılan parçaların(bileşenlerin) geri kazanımı	-
R8	Katalizör parçalarının (bileşenlerinin) geri kazanımı	-
R9	Kullanılmış yağların yeniden rafine edilmesi veya diğer tekrar kullanımları	1.982.523
R10	Ekolojik iyileştirme veya tarımcılık yararına sonuç verecek arazi ıslahı	-
R11	R1 ile R10 arasındaki işlemlerden elde edilecek atıkların kullanımı	-
R12	Atıkların R1 ile R11 arasındaki işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak üzere değişimi	6.823.086
R13	R1 ile R12 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atıkların stoklanması (atığın üretildiği alan içinde geçici depolama, toplama hariç)	1.534.236
D1	Toprağın altında veya üstünde düzenli depolama (örn: düzenli depolama vs.)	-
D2	Arazi ıslahı (örn: sıvı veya çamur atıkların toprakta biyolojik bozulmaya uğraması vs.)	-
D3	Derine enjeksiyon (örn: pompalanabilir atıkların kuyulara, tuz kayalarına veya doğal olarak bulunan boşluklara enjeksiyonu ve benzeri)	-
D4	Yüzey doldurma (örn: Sıvı yada çamur atıkların kovuklara, havuzlara ve lagünlere doldurulması ve benzeri)	-
D5	Özel mühendislik gerektiren toprağın altında veya üstünde düzenli depolama (çevreden ve her biri ayrı olarak izole edilmiş ve örtülmüş hücreli depolama ve benzeri)	0.027
D6	Deniz/okyanus hariç bir su kütesine boşaltım	-
D7	Deniz yatakları dahil deniz/okyanuslara boşaltım	-
D8	D1 ile D12 arasında verilen işlemlerden herhangi biri ile bertaraf edilen nihai bileşiklere veya karışımlara uygulanan ve bu ekin başka bir yerinde ifade edilmeyen biyolojik işlemler	-

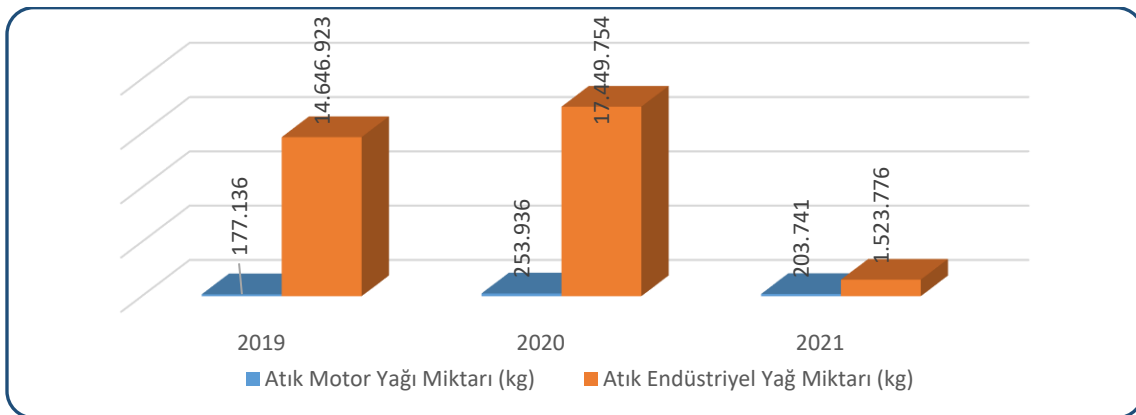
D9	D1 ile D12 arasında verilen işlemlerden herhangi biri ile bertaraf edilen nihai bileşiklere veya karışımlara uygulanan ve bu ekin başka bir yerinde ifade edilmeyen fiziksel-kimyasal işlemler (örn: buharlaştırma, kurutma, kalsinasyon ve benzeri)	731.166
D10	Yakma (karada)	196.347
D11	Yakma (deniz üstünde)	-
D12	Sürekli depolama (bir madende konteynırların yerleştirilmesi ve benzeri)	-
D13	D1 ile D12 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutulmadan önce harmanlama veya karıştırma	-
D14	D1 ile D13 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutulmadan önce yeniden ambalajlama	-
D15	D1 ile D14 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atığın üretildiği alan içinde geçici depolama (ara depolama tesisleri ve toplama işlemi hariç)	2.900

*Atık Beyan Sisteminde yer alan tehlikeli atık verisi, atık üreticilerinin gerçekleştirdikleri beyanlardan oluşmakta olup edilen yılda atık üreticisinin tesisinde oluşan ve geri kazanım/bertaraf amacıyla atık işleme tesisine gönderilen tehlikeli atık verisini içermektedir.

*Atık Beyan Sisteminden alınan verilerin, yayınlanan en son Atık İstatistik Bülteni'nin ait olduğu yıl seçilerek raporlanması gerekmektedir.

C.6. Atık Yağlar

21.12.2019 tarihli ve 30985 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Atık Yağların Yönetimi Yönetmeliği'nce atık motor yağı değişimi gerçekleştiren akaryakıt istasyonları, tamirhaneler, servisler, kamu kurum/kuruluşları, belediyeler, madencilik faaliyeti gösteren işletmeler ve diğer motor yağı değişimi yapan işletmelere Motor Yağı Değişim Noktası Belgesi verilmek suretiyle Müdürlüğümüzce belgelendirmeye başlanılmıştır. Müdürlüğümüzce 2023 yılı içerisinde 11 adet Motor Yağı Değişim Noktası Belgesi düzenlenmiştir.

Grafik 37– Yıllar itibariyle ilinde atık madeni yağ miktarları &

(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

(& Atık Yağların Yönetimi Yönetmeliği'nde yer alan B grubu yağlar; atık motor yağlarını, A grubu yağlar; endüstriyel yağları tanımlamaktadır.)

Çizelge 45-2021 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları
(Atık yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*, 2024)

Geri kazanım* (kg)	Nihai bertaraf (kg)	İhracat (kg)	Stok (kg)
1.726.092	9.650	-	1.425

*Atık Beyan Sisteminden alınan verilerin, yayınlanan en son Atık İstatistik Bülteni'nin ait olduğu yıl seçilerek raporlanması gerekmektedir.

C.7. Atık Pil ve Akümülatörler

Çizelge 46- Yıllar itibariyle atık akü ve pil miktarı (kg)*
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*, 2024)

2017	2018	2019	2020	2021
59.175	47.433	66.958	117.439	54.094

*Atık Beyan Sisteminden alınan verilerin, yayınlanan en son Atık İstatistik Bülteni'nin ait olduğu yıl seçilerek raporlanması gerekmektedir.

***Atık kodları:**

160601 Kurşunlu piller ve akümülatörler

160602 Nikel kadmiyum piller

160603 Cıva içeren piller

160604 Alkali piller (16 06 03 hariç)

160605 Diğer piller ve akümülatörler

160606 Piller ve akümülatörlerden ayrı toplanmış elektrolitler

200133 16 06 01, 16 06 02 veya 16 06 03'un altında geçen pil ve akümülatörler ve bu pilleri içeren sınıflandırılmamış karışık pil ve akümülatörler

200134 20 01 33 dışındaki pil ve akümülatörler

C.8. Bitkisel Atık Yağlar

Çizelge 47-2021 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler
(E-İzin, Yıl, Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*, 2024)

Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Lisansı Verilen Tesisi Sayısı ¹	Bitkisel Atık Yağ Miktarı (kg)		Lisans Alan Geri Kazanım Tesis Sayısı
	Kullanılmış Kızartmalık Yağ (20 01 26*)	Kullanım Ömrü Dolmuş Yağlar (20 01 25)	
-	347.802	1.360	-

Bitkisel atık yağlar için 6.6.2015 tarihinden önce verilen Bitkisel Atık Yağ Geçici Depolama İzinleri Dahil

* Atık Beyan Sisteminden alınan verilerin, yayınlanan en son Atık İstatistik Bülteni'nin ait olduğu yıl seçilerek raporlanması gerekmektedir.

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler

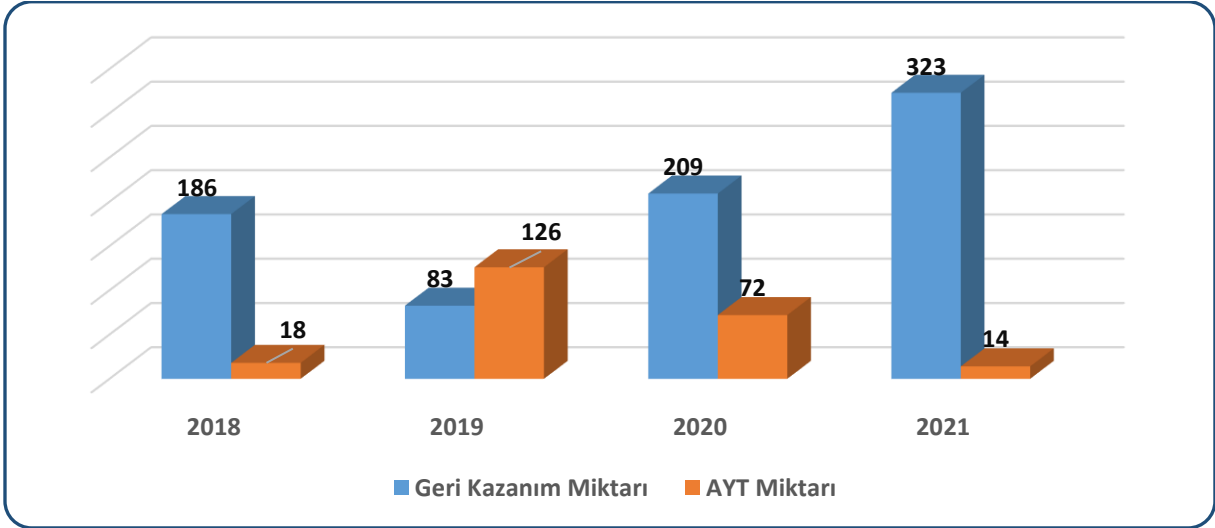
Çizelge 48-2021 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*, 2024)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)							
ÖTL Geçici Depolama Alanı Sayısı	Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Kazanım Tesisi Sayısı	Geri Kazanım Tesisi	Geri Kazanılan ÖTL (ton)	Kazanılan Miktarı	ÖTL Bertaraf Tesisi Sayısı	Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
-	-	-		323		-	-

Çizelge 49- Yıllar itibariyle beyan edilen ÖTL miktarları (ton/yıl)
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*, 2024)

	2018	2019	2020	2021
Geri Kazanım Miktarı	186	82,6	209,2	323
AYT Miktarı	17,8	125,6	72	13,9

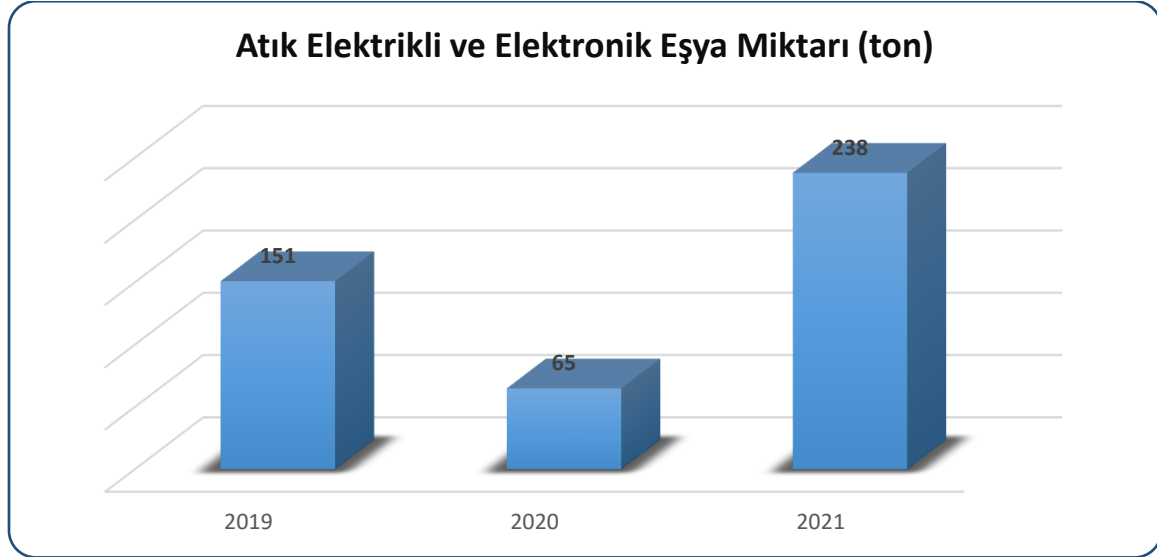
*Atık Beyan Sisteminden alınan verilerin, yayınlanan en son Atık İstatistik Bülteni'nin ait olduğu yıl seçilerek raporlanması gerekmektedir.

Grafik 38- Yıllar itibariyle beyan edilen ÖTL miktarları (ton/yıl)
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*, 2024)

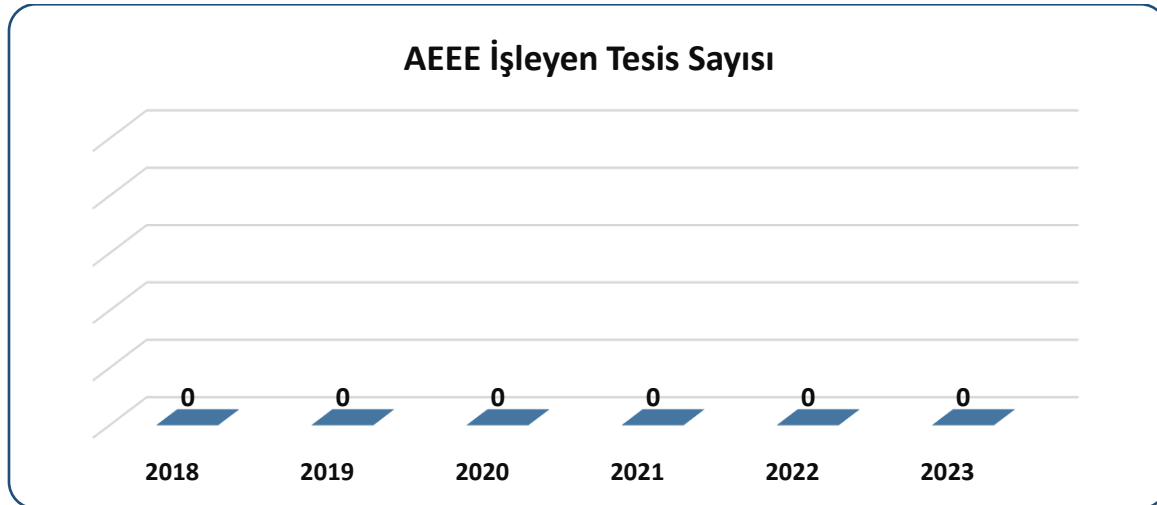
*Atık Beyan Sisteminden alınan verilerin, yayınlanan en son Atık İstatistik Bülteni'nin ait olduğu yıl seçilerek raporlanması gerekmektedir.

C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar

Grafik 39- Yıllar itibariyle beyan edilen atık elektrikli ve elektronik eşya miktarları (ton)
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*, 2024)

*Atık Beyan Sisteminden alınan verilerin, yayınlanan en son Atık İstatistik Bülteni'nin ait olduğu yıl seçilerek raporlanması gerekmektedir.

Grafik 40- Yıllar itibariyle AEEE işleyen tesis sayısı
(Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

Çizelge 50-2023 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar
(Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

AEEE'nin Biriktirildiği Atık Getirme Merkezleri ve Mobil Atık Getirme Merkezleri Sayısı	AEEE'lerin Biriktirildiği Transfer Noktası Sayısı	AEEE İşleme Tesisi Sayısı	Atık Merkezlerinde, Atık Merkezlerinde ve Transfer Biriktirilen Miktarı (ton)	Getirme Mobil Getirme ve Transfer Noktalarında AEEE	İşlenen AEEE Miktarı (ton)
1					

C.11. Ömrünü Tamamlamış Araçlar

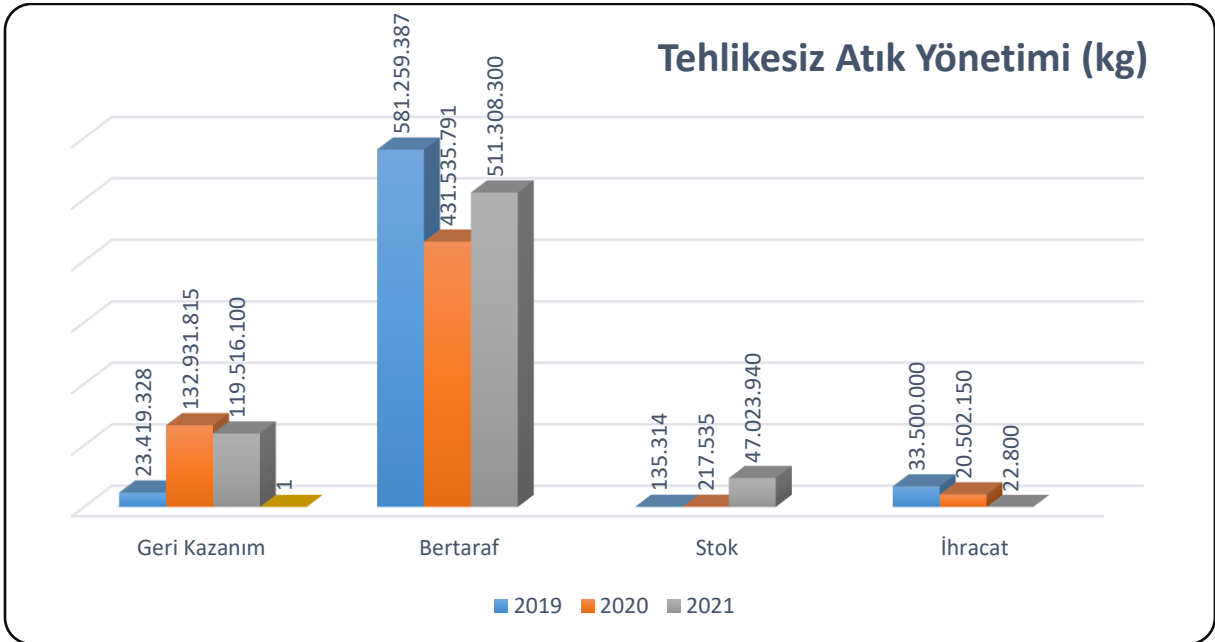
Çizelge 51- Çanakkale İlinde yer alan ÖTA Tesis sayısı (Adet)
(Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

ÖTA Teslim Yerleri Sayısı	ÖTA Geçici Depolama Alanı Sayısı	ÖTA İşleme Tesisi Sayısı
-	-	-

Çizelge 52- Yıllar itibarıyla teslim alınan ÖTA miktarı (adet)
(Ömrünü Tamamlamış Araçlar Bertaraf Takip Sistemi, 2024)

2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
-	-	-	-	-	-	-

C.12. Tehlikesiz Atıklar

Grafik 41- Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikesiz atık yönetimi
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*, 2024)

*Atık Beyan Sisteminden alınan verilerin, yayınlanan en son Atık İstatistik Bülteni'nin ait olduğu yıl seçilerek raporlanması gerekmektedir.

Çizelge 53-2021 yılı tehlikesiz atıkların miktarı ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*, 2024)

ATIK İŞLEME YÖNTE Mİ	ATIK İŞLEME YÖNTEMİ ADI	MİKTAR (Kg.)
R1	Enerji üretimi amacıyla başlıca yakıt olarak veya başka şekillerde kullanma	88.870
R2	Solvent (çözücü) ıslahı/yeniden üretim	-
R3	Solvent olarak kullanılmayan organik maddelerin ıslahı/ geri dönüşümü (kompost ve diğer biyolojik dönüşüm süreçleri dahil)	1.079.690
R4	Metallerin ve metal bileşiklerinin ıslahı/geri dönüşümü	103.551.239
R5	Diğer anorganik maddelerin ıslahı/geri dönüşümü	211.650
R6	Asitlerin veya bazların yeniden üretimi	-
R7	Kirliliğin azaltılması için kullanılan parçaların(bileşenlerin) geri kazanımı	-
R8	Katalizör parçalarının (bileşenlerinin) geri kazanımı	-
R9	Kullanılmış yağların yeniden rafine edilmesi veya diğer tekrar kullanımları	0.240
R10	Ekolojik iyileştirme veya tarımcılık yararına sonuç verecek arazi ıslahı	-
R11	R1 ile R10 arasındaki işlemlerden elde edilecek atıkların kullanımı	-
R12	Atıkların R1 ile R11 arasındaki işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak üzere değişimi	14.576.882
R13	R1 ile R12 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atıkların stoklanması (atığın üretildiği alan içinde geçici depolama, toplama hariç)	14.827
D1	Toprağın altında veya üstünde düzenli depolama (örn: düzenli depolama vs.)	-
D2	Arazi ıslahı (örn: sıvı veya çamur atıkların toprakta biyolojik bozulmaya uğraması vs.)	-
D3	Derine enjeksiyon (örn: pompalanabilir atıkların kuyulara, tuz kayalarına veya doğal olarak bulunan boşluklara enjeksiyonu ve benzeri)	-
D4	Yüzey doldurma (örn: Sıvı yada çamur atıkların kovuklara, havuzlara ve lagünlere doldurulması ve benzeri)	-
D5	Özel mühendislik gerektiren toprağın altında veya üstünde düzenli depolama (çevreden ve her biri ayrı olarak izole edilmiş ve örtülmüş hücresel depolama ve benzeri)	511.312.007
D6	Deniz/okyanus hariç bir su kütlelerine boşaltım	-
D7	Deniz yatakları dahil deniz/okyanuslara boşaltım	-
D8	D1 ile D12 arasında verilen işlemlerden herhangi biri ile bertaraf edilen nihai bileşiklere veya karışımlara uygulanan ve bu ekin başka bir yerinde ifade edilmeyen biyolojik işlemler	-
D9	D1 ile D12 arasında verilen işlemlerden herhangi biri ile bertaraf edilen nihai bileşiklere veya karışımlara uygulanan ve bu ekin başka bir yerinde ifade edilmeyen fiziksel-kimyasal işlemler (örn: buharlaştırma, kurutma, kalsinasyon ve benzeri)	-
D10	Yakma (karada)	0.250
D11	Yakma (deniz üstünde)	-
D12	Sürekli depolama (bir madende konteynırların yerleştirilmesi ve benzeri)	-
D13	D1 ile D12 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutulmadan önce harmanlama veya karıştırma	-
D14	D1 ile D13 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutulmadan önce yeniden ambalajlama	-

D15	D1 ile D14 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atığın üretildiği alan içinde geçici depolama (ara depolama tesisleri ve toplama işlemi hariç)	-
-----	--	---

*Atık Beyan Sisteminden alınan verilerin, yayınlanan en son Atık İstatistik Bülteni'nin ait olduğu yıl seçilerek raporlanması gerekmektedir.

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

Çizelge 54-2023 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi
(Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

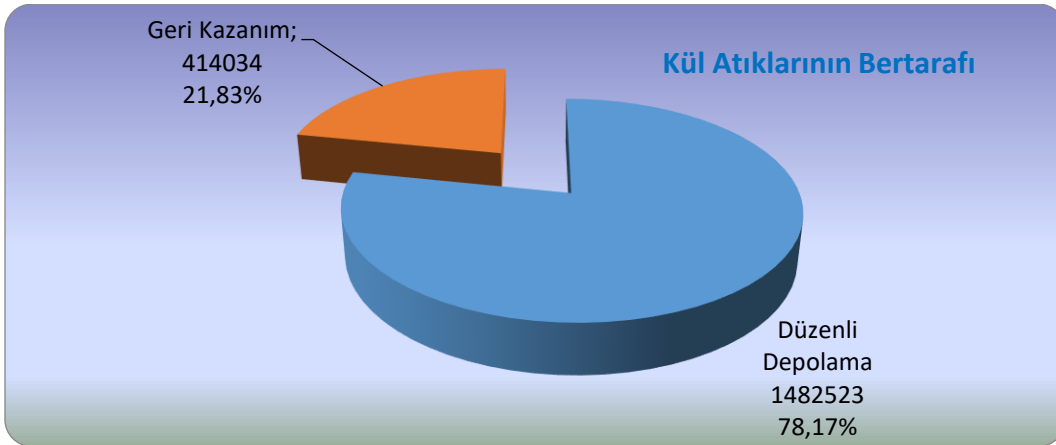
Toplam Tesis sayısı	Kullanılan Hammadde Miktarı (ton/yıl)	Cüruf (ton/yıl)	Miktarı	Bertaraf Yöntemi
İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi A.Ş.	3.148.820	458.000		Geri Kazanım. Yan Ürün Belgesi mevcut.

C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

Çizelge 55- 2023 yılı termik santrallerde kullanılan kömür, oluşan cüruf ve uçucu kül miktarı

(Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

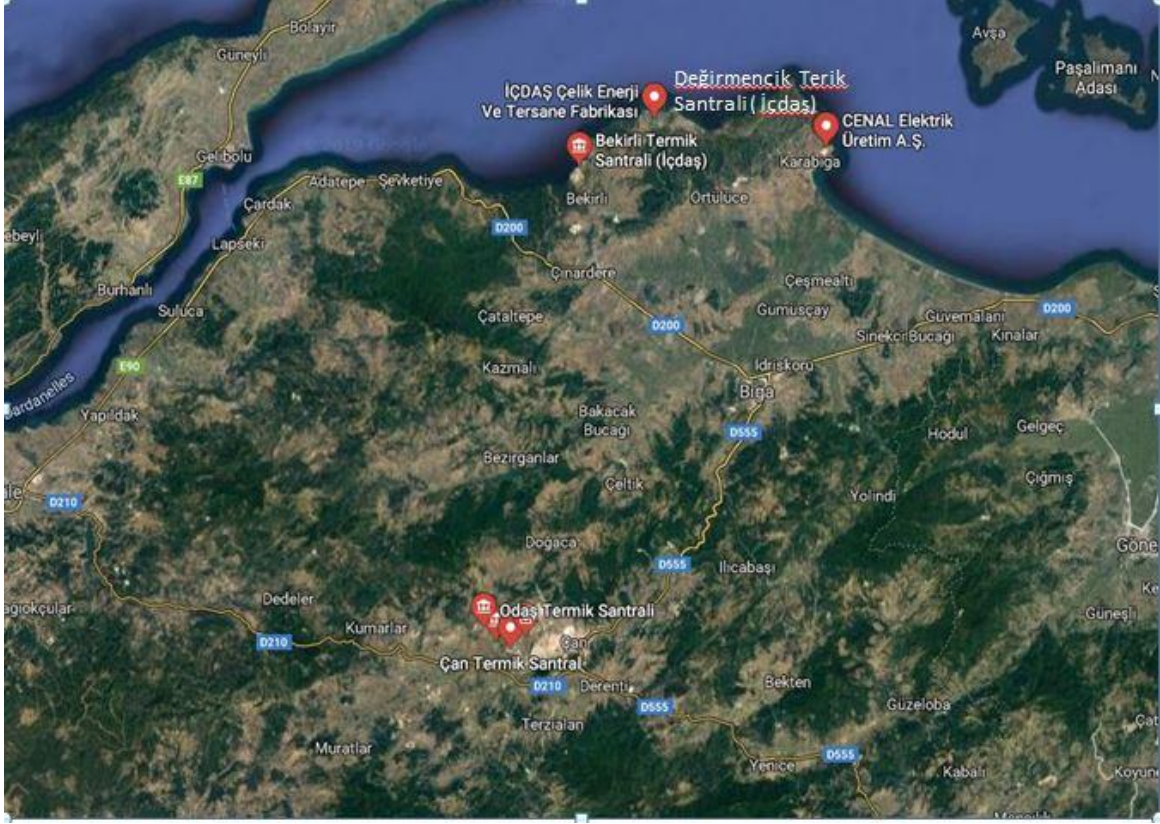
Toplam Tesis sayısı	Kullanılan Kömür Miktarı (ton/yıl)	Oluşan Uçucu Kül Miktarı (ton/yıl)	Oluşan Cüruf (ton/yıl)
İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi A.Ş. –Termik Santrali	1.209.600	388.140	82.027
İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim ve Yatırım A.Ş. – Bekirli Termik Santral	2.920.584	254.244	45.426
Çan 2 Termik Santrali	2.186.755	440.437	317.547
Çan Termik Santrali	1.624.996	507.598	343.000
Cenal Elektrik Üretim A.Ş.	2.874.096	256.609	28.512

Grafik 42-2023 yılı kül atıklarının yönetimi

(Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

Çanakkale İlinde Bulunan Termik Santraller;

Harita 4- Çanakkale ilinde bulunan termik santraller uydu görüntüsü
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Çanakkale, 2024)

Resim 3- Cenal Elektrik Üretim A.Ş (*Cenal Elektrik Üretim A.Ş., 2019*)

Resim 4- 18 Mart Çan Termik Santrali, (*Çan Termik Santrali, 2019*)

Resim 5- Bekirli Termik (İçdaş) Santrali (İçdaş Elektrik Üretim,2019)

Resim 6-Değirmencik Termik Santrali (İçdaş), (İçdaş Demir Çelik Üretim,2019)

Resim 7- Çan-2 Termik Santrali (ODAŞ), (Çan -2 Termik Santrali, 2019)

C.12.3 Atıksu Arıtma Çamurları

Arıtma çamurunun yönetimi ve endüstriden kaynaklanan arıtma çamurlarının yönetimi ile ilgili bilgiler Bölüm B.7.2’de daha ayrıntılı olarak verilmiştir.

C.13. Tıbbi Atıklar

**Çizelge 56--2023 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı
(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)**

İl/ilçe Adı	Belediyesinin		Atık		Toplanan tıbbi atık miktarı	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesisi Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Tıbbi Yönetim Planı	Tıbbi Atık araç Taşıma sayısı		Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu İl
Çanakkale	X		X		697		X	X		

**Çizelge 57 -Yıllara göre tıbbi atık miktarı
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*, 2024)**

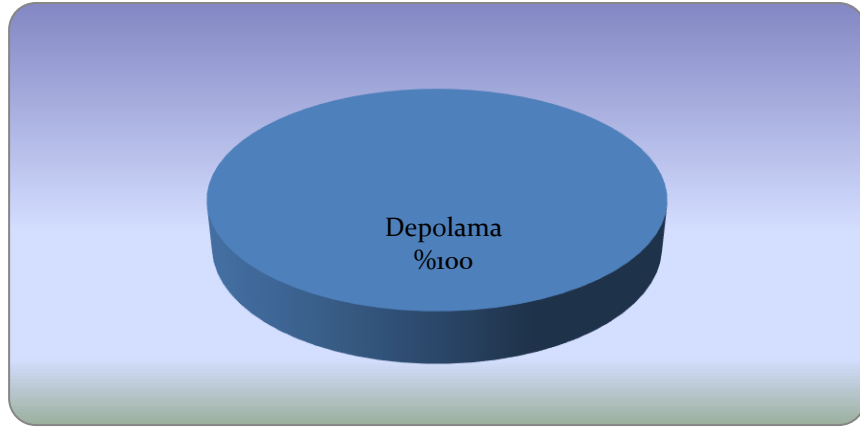
	2017	2018	2019	2020	2021
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	371	521	504	541	750,59

*Atık Beyan Sisteminden alınan verilerin, yayınlanan en son Atık İstatistik Bülteni’nin ait olduğu yıl seçilerek raporlanması gerekmektedir.

C.14. Maden Atıkları

Çizelge 58–2023 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı
(Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

İşlenen Cevherin Adı	Toplam Tesis Sayısı	Zenginleştirme Atığı Miktarı (ton/yıl)	Kategori A Tesis Sayısı	Kategori B Tesis Sayısı
Kurşun (Pb) Bakır (Cu) Çinko (Zn) ve Zenginleştirme Tesisi	2	16.689,68	-	-
Pb, Zn Zenginleştirme Tesisi	1	10.122,83	-	-
Altın-Gümüş Kompleks Tüvenan Cevher	1	1.434.967,84	-	1
Pb, Cu Zenginleştirme Tesisi	1	102.158,78	1	

Grafik 43– 2023 yılında madencilikte proses atıklarının bertarafı
(Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

	Maden Atık Depolama Tesisleri (Atık Barajı, Yığın Liçi, Asit Üreten Pasa Depolama Alanı) Sayısı	İnert Maden Atık Depolama Tesisleri Sayısı	Kapatılmış ve Rehabilit Edilmiş Maden Atık Depolama Tesisleri Sayısı (Atık Barajı, Yığın Liçi (Özütlemesi), Pasa Depolama Alanı)	Terkedilmiş Maden Atık Depolama Sahaları Sayısı (Atık Barajı, Pasa Depolama Alanı)
2022	5	-	-	-

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

İlgili yönetmelikler çerçevesinde atıkların geri dönüşümleri ilgili çalışmalar yapılmaktadır. Atıkların toplanması ve daha etkin kullanımının sağlanması konusunda ilgili kuruluşlar ve toplumun bilgilendirilmesi çalışmalarına devam edilmektedir.

Çizelge 59–2023 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı*
(Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

Düzenli Depolama Tesisi Sayısı (1. Sınıf)	-
Düzenli Depolama Tesisi Sayısı (2. Sınıf)	6
Düzenli Depolama Tesisi Sayısı (3. Sınıf)	-
Atık Yakma ve Beraber Yakma	2
Biyobozunur Atık İşleme-Mekanik Ayırma	1
Biyobozunur Atık İşleme-Biyokurutma	1
Biyobozunur Atık İşleme-Biyometanizasyon	-
Biyobozunur Atık İşleme-Kompost	-
Lisanslı Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi ve Geri Kazanım Tesisi Sayısı	1
Tehlikeli Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	2
Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Atık PİL ve Akümülatör Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Ömrünü Tamamlamış Lastik Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Ömrünü Tamamlamış Araç Geçici Depolama Alanı Sayısı	-
Ömrünü Tamamlamış Araç İşleme Tesisi Sayısı	-
Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi Sayısı	1
Tehlikesiz Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	8
Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme Tesisi Sayısı	-
Maden Atığı Bertaraf Tesisi Sayısı	2
Atık Yağ Rafinasyon Tesisi Sayısı	1

*Tabloda yer almayan ancak ilde bulunan atık işleme tesisleri tabloya eklenebilir.

Kaynaklar

- Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi
- Ambalaj Bilgi Sistemi

Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

“Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” kapsamında tehlikeli maddeleri bulunduran ya da bulundurması muhtemel kuruluşlar Yönetmeliğin bildirim maddesi uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Entegre Çevre Bilgi Sistemi altında çalışan BEKRA Bildirim Sistemine bildirimlerini yapmakla ve üst seviyeli kuruluşun işletmecisi Yönetmeliğin 13 üncü maddesi uyarınca Bakanlığımız tarafından yayımlanan Büyük Endüstriyel Kazalarda Uygulanacak Dâhili Acil Durum Planları Hakkında Tebliğde belirtilen hususları dikkate alarak bir dâhili acil durum planı hazırlamak, kuruluştaki bulundurmaya ve BEKRA Bildirim Sistemine yüklemekle yükümlüdür.

2023 yılında, BEKRA bildirimlerine göre kuruluş sayıları ve kategorileri Çizelge 50’de yer almaktadır.

Çizelge 60–2023 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı
(BEKRA Bildirim Sistemi, 2024)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	5
Üst Seviye	4
TOPLAM	9

Çizelge 61–2023 yılında BEKRA denetimi yapılan kuruluş sayısı
(BEKRA Bildirim Sistemi, 2024)

KURULUŞ	DENETİM SAYISI
Alt Seviye	5
Üst Seviye	2
Kapsam Dışı	1
TOPLAM	8

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

“Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” kapsamında ilimizde yer alan kuruluşlar ile ilgili veriler Çizelge 61’de ve yapılan denetimlere ilişkin veriler Çizelge 62’de verilmiştir.

Kaynaklar

-BEKRA Bildirim Sistemi ve E-Denetim Uygulaması

D. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ ÇALIŞMALARI

D.1. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ (PGD)

97/9196 Sayılı Türk Ürünlerinin İhracatının Artırılmasına Yönelik Teknik Mevzuatı Hazırlayacak Kurumların Belirlenmesine İlişkin Karar ile Ticaret Bakanlığı koordinatörlüğünde yayınlanan Ulusal PGD Strateji Belgesi uyarınca, Bakanlığımızın sorumlu olduğu ürün grupları hazır beton, yapı malzemeleri ve katı yakıtlardır. Bu ürün gruplarından katı yakıtlara ait piyasa gözetimi ve denetimleri 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak yayımlanan ikincil mevzuat kapsamında gerçekleştirilmektedir. Yürütülen piyasa gözetimi ve denetimi çalışmalarına dair tüm veriler üçer aylık dönemlerle değerlendirilmekte ve Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda yıllık olarak yayınlanan Ulusal PGD Raporuna kaynak teşkil etmektedir.

İl Müdürlüğümüz ve yetki devri yapılan kurum/kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen katı yakıtlara ait piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetlerine ilişkin veriler aşağıdaki çizelgede verilmektedir.

Çizelge 62–2023 yılında Katı Yakıtlara Ait Piyasa Gözetimi ve Denetimi
(Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

	PGD Sayısı (Adet)	PGD Miktarı (Ton)	İdari Yaptırım Miktarı (TL)
İl Müdürlüğü	-	-	-
Yetki Devri Yapılan Kurum	-	-	-

D.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

İlimizde 2023 yılı içerisinde katı yakıtlara ait piyasa gözetimi ve denetimi yapılmamıştır.

Kaynaklar

-Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü,2024

E. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

E.1. Flora

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Aegonychon purpurocaeruleum</i> - Göktaşkesen
Damarlı Bitkiler	<i>Comandra umbellata subsp. elegans</i> - Ergüvelek
Damarlı Bitkiler	<i>Conringia orientalis</i> - Kocatelkari
Damarlı Bitkiler	<i>Taeniatherum caput-medusae subsp. crinitum</i> - Kılçık Arpası
Damarlı Bitkiler	<i>Cakile maritima</i> - Kumteresi
Damarlı Bitkiler	<i>Picnomon acarna</i> - Kılçık diken
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus sativus</i> - Mürdümük
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus saxatilis</i> - Kaya Mürdümüğü
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus setifolius</i> - Büllü Baklası
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus sphaericus</i> - Çam Burçağı
Damarlı Bitkiler	<i>Myrtus communis subsp. communis</i> - Mersin
Damarlı Bitkiler	<i>Najas minor</i> - Küçük Superisi
Damarlı Bitkiler	<i>Nerium oleander</i> - Zakkum
Damarlı Bitkiler	<i>Nymphaea alba</i> - Nilüfer
Damarlı Bitkiler	<i>Onopordum illyricum</i> - Dolma Kenkeri
Damarlı Bitkiler	<i>Erodium malacoides</i> - Dönbaba
Damarlı Bitkiler	<i>Eryngium campestre var. virens</i> - Yer Kestanesi
Damarlı Bitkiler	<i>Eryngium creticum</i> - Göz Dikeni
Damarlı Bitkiler	<i>Eryngium maritimum</i> - Kum Boğadikeni
Damarlı Bitkiler	<i>Lotus conimbricensis</i> - Su Sepiği
Damarlı Bitkiler	<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i> - Gazalboynuzu
Damarlı Bitkiler	<i>Lotus palustris</i> - Su Gazalboynuzu
Damarlı Bitkiler	<i>Allium carinatum subsp. pulchellum</i> - Sırtlı Körmen
Damarlı Bitkiler	<i>Allium cyrilli</i> - Şeytan Sarımsağı
Damarlı Bitkiler	<i>Allium flavum subsp. tauricum</i> - toros sarısı
Damarlı Bitkiler	<i>Allium guttatum subsp. guttatum</i> - benli soğan
Damarlı Bitkiler	<i>Allium guttatum subsp. sardoum</i> - solgun soğan
Damarlı Bitkiler	<i>Allium kurtzianum</i> - Güzel Soğan
Damarlı Bitkiler	<i>Allium neapolitanum</i> - Sarmısak Çiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Allium pallens subsp. pallens</i> - Nur Soğanı
Damarlı Bitkiler	<i>Poa infirma</i> - Hatun Salkımotu
Damarlı Bitkiler	<i>Poa palustris</i> - Batakılık Salkımı
Damarlı Bitkiler	<i>Poa trivialis</i> - Kaba Salkımotu
Damarlı Bitkiler	<i>Polypogon monspeliensis</i> - Hıtır
Damarlı Bitkiler	<i>Polypogon viridis</i> - Tüylüceot
Damarlı Bitkiler	<i>Prunella laciniata</i> - Bodur Fesleğen
Damarlı Bitkiler	<i>Prunella vulgaris</i> - Gelinciklemeotu
Damarlı Bitkiler	<i>Pteridium aquilinum</i> - Eğrelti
Damarlı Bitkiler	<i>Pterocephalus pinardii</i> - Yurt Cücükotu
Damarlı Bitkiler	<i>Pterocephalus plumosus</i> - Gök Cücükotu
Damarlı Bitkiler	<i>Pyrola minor</i> - Emrudotu
Damarlı Bitkiler	<i>Pyrus amygdaliformis var. amygdaliformis</i> - Çöğür Armudu
Damarlı Bitkiler	<i>Pyrus communis subsp. communis</i> - Armut

Damarlı Bitkiler	<i>Pyrus elaeagnifolia subsp. elaeagnifolia</i> - Ahlat
Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Reseda alba subsp. alba</i> - Akgerdanlık
Damarlı Bitkiler	<i>Reseda lutea var. lutea</i> - Muhabbet Çiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Rhamnus rhodopea</i> - Balkan Cehrisi
Damarlı Bitkiler	<i>Ophrys fusca subsp. fusca</i> - Kedigözü
Damarlı Bitkiler	<i>Ophrys holoserica subsp. heterochila</i> - deşdiye salebi
Damarlı Bitkiler	<i>Ophrys iricolor</i> - Alkim Salebi
Damarlı Bitkiler	<i>Ophrys lutea subsp. minor</i> - Sarı Salep
Damarlı Bitkiler	<i>Ophrys mammosa subsp. mammosa</i> - Kedikulağı
Damarlı Bitkiler	<i>Ophrys oestrifera subsp. oestrifera</i> - sinek salebi
Damarlı Bitkiler	<i>Ophrys speculum subsp. speculum</i> - Ayna Salebi
Damarlı Bitkiler	<i>Rubia peregrina</i> - Yabani Kökboya
Damarlı Bitkiler	<i>Rubia tenuifolia subsp. tenuifolia</i> - Kızılboya
Damarlı Bitkiler	<i>Rubia tinctorum</i> - Kökboyası
Damarlı Bitkiler	<i>Ruta buxbaumii</i> - Sedefotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ruta thesioides</i> - Kır Sedefotu
Damarlı Bitkiler	<i>Listera ovata</i> - Çalı Salebi
Damarlı Bitkiler	<i>Lithospermum arvense</i> - Taşkesen
Damarlı Bitkiler	<i>Herniaria hirsuta</i> - Deli Yaran
Damarlı Bitkiler	<i>Herniaria incana</i> - Kabayaran
Damarlı Bitkiler	<i>Herniaria micrantha</i> - Sık Atyaran
Damarlı Bitkiler	<i>Diplotaxis muralis</i> - Boğaz Penki
Damarlı Bitkiler	<i>Diplotaxis viminea</i> - Sepetçi Penki
Damarlı Bitkiler	<i>Cionura erecta</i> - Babrik
Damarlı Bitkiler	<i>Helianthemum salicifolium</i> - Söğüt Güngülü
Damarlı Bitkiler	<i>Samolus valerandi</i> - Gilotu
Damarlı Bitkiler	<i>Schenkia spicata</i> - Kanton
Damarlı Bitkiler	<i>Scorpiurus subvillosus var. subvillosus</i> - Koyundücüğü
Damarlı Bitkiler	<i>Scrophularia canina subsp. bicolor</i> - İt Siracaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Scrophularia depauperata</i> - Kuru Siracaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Scrophularia scopolii var. scopolii</i> - Elköpürten
Damarlı Bitkiler	<i>Setaria verticillata var. verticillata</i> - Arnavut Darısı
Damarlı Bitkiler	<i>Sonchus asper subsp. glaucescens</i> - Eşekgevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Sonchus bulbosus subsp. microcephalus</i> - Çohuz
Damarlı Bitkiler	<i>Sonchus oleraceus</i> - Kuzugevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Stipa bromoides</i> - Kılaç
Damarlı Bitkiler	<i>Stipa capensis</i> - Kum Kılaçı
Damarlı Bitkiler	<i>Typha angustifolia</i> - Saz
Damarlı Bitkiler	<i>Typha domingensis</i> - Şeytanmumu
Damarlı Bitkiler	<i>Typha latifolia</i> - Cil
Damarlı Bitkiler	<i>Velezia quadridentata</i> - Dişli Tıgotu
Damarlı Bitkiler	<i>Vitis sylvestris</i> - Deli Asma
Damarlı Bitkiler	<i>Vulpia bromoides</i> - Titrek Kirpikliçim
Damarlı Bitkiler	<i>Vulpia ciliata subsp. ciliata</i> - Kirpikliçim
Damarlı Bitkiler	<i>Vulpia fasciculata</i> - Kum Kirpikliçimi

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Pilosella hoppeana subsp. troica</i> - er tirnakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Pilosella x auriculoides</i> - Kulak Tirnakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Malva nicaeensis</i> - İlmikotu
Damarlı Bitkiler	<i>Malva sylvestris</i> - Ebegümeçi
Damarlı Bitkiler	<i>Melissa officinalis subsp. officinalis</i> - Oğulotu
Damarlı Bitkiler	<i>Micromeria graeca subsp. graeca</i> - Boğumcuk
Damarlı Bitkiler	<i>Micromeria juliana</i> - Topukçayı
Damarlı Bitkiler	<i>Micromeria myrtifolia</i> - Boğumluçay
Damarlı Bitkiler	<i>Moenchia mantica</i> - Dördüz Otu
Damarlı Bitkiler	<i>Mollugo cerviana</i> - Yeşil Haliotu
Damarlı Bitkiler	<i>Dactylorhiza romana subsp. romana</i> - Elçik
Damarlı Bitkiler	<i>Dactylorhiza saccifera subsp. saccifera</i> - Keseli Salep
Damarlı Bitkiler	<i>Dianthus anatolicus</i> - Yabani Karanfil
Damarlı Bitkiler	<i>Dianthus calocephalus</i> - Güzel Karanfil
Damarlı Bitkiler	<i>Dianthus erinaceus var. alpinus</i> - Küme Karanfil
Damarlı Bitkiler	<i>Dianthus giganteus</i> - Deve Karanfil
Damarlı Bitkiler	<i>Dianthus ingoldbyi</i> - Şehit Karanfil
Damarlı Bitkiler	<i>Dianthus leptopetalus</i> - Gece Karanfil
Damarlı Bitkiler	<i>Dianthus lydus</i> - Kan Karanfil
Damarlı Bitkiler	<i>Dianthus pubescens</i> - Nare
Damarlı Bitkiler	<i>Silene fabaria</i> - Köse Nakıl
Damarlı Bitkiler	<i>Silene gallica</i> - Serçeçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Silene italica subsp. italica</i> - Yuğuşyüreği
Damarlı Bitkiler	<i>Silene lydia</i> - Çizgili Nakıl
Damarlı Bitkiler	<i>Halimione portulacoides</i> - Koca Betne
Damarlı Bitkiler	<i>Bunias erucago</i> - Delitürp
Damarlı Bitkiler	<i>Carex hispida</i> - Kıllı Çayırşazı
Damarlı Bitkiler	<i>Carex pendula</i> - Salkımsaparna
Damarlı Bitkiler	<i>Carex remota subsp. remota</i> - Nazlısaparna
Damarlı Bitkiler	<i>Cicer arietinum</i> - Nohut
Damarlı Bitkiler	<i>Cicer montbretii</i> - Deli Nohut
Damarlı Bitkiler	<i>Helianthemum aegyptiacum</i> - Ege Güngülü
Damarlı Bitkiler	<i>Thalictrum aquilegifolium</i> - Haseki Sedefi
Damarlı Bitkiler	<i>Thalictrum lucidum</i> - Çayırşedefi
Damarlı Bitkiler	<i>Thymus atticus</i> - Ergene Kekiği
Damarlı Bitkiler	<i>Thymus comptus</i> - Boğumlu Kekik
Damarlı Bitkiler	<i>Thymus longicaulis subsp. chaubardii</i> - dağ kekiği
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum gnaphalodes</i> - Uslu Sığırkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum hasbenlii</i> - Benli Sığırkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum lasianthum</i> - Yünlü Sığırkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum mucronatum</i> - Şapala
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum orientale subsp. orientale</i> - İbrahimotu
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum ovalifolium subsp. ovalifolium</i> - Çayır Sığırkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum parviflorum</i> - Balıkışı

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum pinnatifidum</i> - Dedengil
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum scamandrii</i> - Kazdağ Sığırkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum simavicum</i> - Simav Sığırkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum sinuatum subsp. sinuatum var. sinuatum</i> - Bodanotu
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum speciosum</i> - Zelve
Damarlı Bitkiler	<i>Kickxia lanigera</i> - Tüylü Fukaraotu
Damarlı Bitkiler	<i>Kickxia spuria subsp. integrifolia</i> - Sivri Fukaraotu
Damarlı Bitkiler	<i>Knautia integrifolia var. bidens</i> - Götürotu
Damarlı Bitkiler	<i>Lagoecia cuminoides</i> - Pülüskün
Damarlı Bitkiler	<i>Lavandula stoechas subsp. stoechas</i> - karabaş
Damarlı Bitkiler	<i>Lens culinaris subsp. odemensis</i> - Mercimek
Damarlı Bitkiler	<i>Lens ervoides</i> - İnce Mercimek
Damarlı Bitkiler	<i>Lens nigricans</i> - Kara Mercimek
Damarlı Bitkiler	<i>Hibiscus trionum</i> - Kerkede
Damarlı Bitkiler	<i>Humulus lupulus</i> - Şerbetçiotu
Damarlı Bitkiler	<i>Hyoscyamus albus</i> - Ak Banotu
Damarlı Bitkiler	<i>Hyoscyamus niger</i> - Banotu
Damarlı Bitkiler	<i>Hyoscyamus reticulatus</i> - Kumacıkotu
Damarlı Bitkiler	<i>Hypecoum pendulum</i> - Tarla Düğmeciği
Damarlı Bitkiler	<i>Hypecoum pseudograndiflorum</i> - Hıdrellezotu
Damarlı Bitkiler	<i>Iris kerneriana</i> - Çalı Süseni
Damarlı Bitkiler	<i>Iris pseudacorus</i> - Batak Süseni
Damarlı Bitkiler	<i>Iris suaveolens</i> - Bodur Süsen
Damarlı Bitkiler	<i>Kickxia commutata subsp. graeca</i> - Tarla Fukaraotu
Damarlı Bitkiler	<i>Kickxia elatine subsp. crinita</i> - Fukaraotu
Damarlı Bitkiler	<i>Papaver rhoeas</i> - Gelincik
Damarlı Bitkiler	<i>Papaver somniferum var. somniferum</i> - Afyonçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Papaver virchowii</i> - Borcanka
Damarlı Bitkiler	<i>Romulea linaresii</i> - Dibitatlı
Damarlı Bitkiler	<i>Saccharum strictum</i> - Koca Şekerkamışı
Damarlı Bitkiler	<i>Sagina maritima</i> - Arsız Saginotu
Damarlı Bitkiler	<i>Sagina procumbens</i> - Saginotu
Damarlı Bitkiler	<i>Sanicula europaea</i> - Sanikel
Damarlı Bitkiler	<i>Neatostema apulum</i> - Sarı Taşkesen
Damarlı Bitkiler	<i>Oenothera biennis</i> - Ezançiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Opuntia humifusa</i> - Basık Frenkinciri
Damarlı Bitkiler	<i>Lysimachia atropurpurea</i> - Mor Kargaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Lysimachia dubia</i> - İkiz Kargaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Lysimachia punctata</i> - Benli Kargaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Lysimachia vulgaris</i> - Kargaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Paspalum distichum</i> - Yalan Darısı
Damarlı Bitkiler	<i>Pastinaca sativa subsp. urens</i> - Şeker Havucu
Damarlı Bitkiler	<i>Phillyrea latifolia</i> - Akçakesme
Damarlı Bitkiler	<i>Pinus brutia var. eldarica</i> - Kızılçam

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Pinus brutia</i> var. <i>brutia</i> - Kızılcım
Damarlı Bitkiler	<i>Pinus brutia</i> var. <i>pendulifolia</i> - Sarkık Kızılcım
Damarlı Bitkiler	<i>Pinus halepensis</i> - Halep Çamı
Damarlı Bitkiler	<i>Pinus pinaster</i> subsp. <i>pinaster</i> - Sahil Çamı
Damarlı Bitkiler	<i>Pinus nigra</i> subsp. <i>pallasiana</i> var. <i>pallasiana</i> - Karaçam
Damarlı Bitkiler	<i>Acanthus hirsutus</i> - Kılı Ayıpençesi
Damarlı Bitkiler	<i>Achillea fraasii</i> - Çan Civanperçemi
Damarlı Bitkiler	<i>Achillea maritima</i> subsp. <i>maritima</i> - Çocukotu
Damarlı Bitkiler	<i>Achillea nobilis</i> subsp. <i>sipylea</i> - kâbe fesleğeni
Damarlı Bitkiler	<i>Achillea setacea</i> - Ayvabala
Damarlı Bitkiler	<i>Geum urbanum</i> - Meryemotu
Damarlı Bitkiler	<i>Hedypnois rhagadioloides</i> subsp. <i>cretica</i> - Sünnetlice
Damarlı Bitkiler	<i>Carex colchica</i> - Acarasazı
Damarlı Bitkiler	<i>Carex coriogyne</i> - Bitlisaz
Damarlı Bitkiler	<i>Carex cuprina</i> - Kurusaz
Damarlı Bitkiler	<i>Carex distachya</i> var. <i>phyllostachioidea</i> - İkiz Ayakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Carex distans</i> subsp. <i>distans</i> - Sina Ayakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Carex divisa</i> - Zevzirçimeni
Damarlı Bitkiler	<i>Carex flacca</i> subsp. <i>erythrostachys</i> - Boz Çayırsazı
Damarlı Bitkiler	<i>Crithmum maritimum</i> - Deniz Teresi
Damarlı Bitkiler	<i>Crocus biflorus</i> subsp. <i>biflorus</i> - ikiz çiğdem
Damarlı Bitkiler	<i>Crocus biflorus</i> subsp. <i>nubigena</i> - bulut çiğdemi
Damarlı Bitkiler	<i>Crocus cancellatus</i> subsp. <i>mazziaricus</i> - duru çiğdem
Damarlı Bitkiler	<i>Crocus candidus</i> - Ak Çiğdem
Damarlı Bitkiler	<i>Crocus chrysanthus</i> - Sarı Çiğdem
Damarlı Bitkiler	<i>Crocus demirzianus</i> - Çançiğdemi
Damarlı Bitkiler	<i>Crocus flavus</i> subsp. <i>flavus</i> - yer çiğdemi
Damarlı Bitkiler	<i>Crocus gargaricus</i> subsp. <i>gargaricus</i> - kaz çiğdemi
Damarlı Bitkiler	<i>Crocus olivieri</i> subsp. <i>olivieri</i> - hırçın çiğdem
Damarlı Bitkiler	<i>Crocus pallasii</i> subsp. <i>pallasii</i> - Som Çiğdem
Damarlı Bitkiler	<i>Crocus pulchellus</i> - Güzlâlesi
Damarlı Bitkiler	<i>Cuscuta approximata</i> - Bağboğanotu
Damarlı Bitkiler	<i>Allium reuterianum</i> - Toros Cücesi
Damarlı Bitkiler	<i>Allium scorodoprasum</i> subsp. <i>rotundum</i> - İt Soğanı
Damarlı Bitkiler	<i>Allium sibthorpiatum</i> - Küme Soğanı
Damarlı Bitkiler	<i>Allium sicutum</i> subsp. <i>dioscoridis</i> - Sultan Sarımsağı
Damarlı Bitkiler	<i>Allium sphaerocephalon</i> subsp. <i>sphaerocephalon</i> - Yılan Sarmısağı
Damarlı Bitkiler	<i>Bifora testiculata</i> - Yumurca
Damarlı Bitkiler	<i>Imperata cylindrica</i> - Çardakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Juncus acutus</i> subsp. <i>acutus</i> - Kofa
Damarlı Bitkiler	<i>Juncus bufonius</i> - Kamır
Damarlı Bitkiler	<i>Juncus capitatus</i> - Topak Kofa
Damarlı Bitkiler	<i>Juncus effusus</i> subsp. <i>effusus</i> - Has Kofa

Damarlı Bitkiler	<i>Juncus gerardii subsp. gerardii</i> - Erkek Kofa
------------------	---

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Juncus fontanesii subsp. fontanesii</i> - Allı Kofa
Damarlı Bitkiler	<i>Juncus heldreichianus subsp. heldreichianus</i> - Dombayotu
Damarlı Bitkiler	<i>Juncus hybridus</i> - Bodur Kofa
Damarlı Bitkiler	<i>Juncus inflexus subsp. inflexus</i> - Sazak
Damarlı Bitkiler	<i>Laser trilobum</i> - Kefe Kimyonu
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus annuus</i> - Dağdırılcası
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus aphaca</i> - Sarı Burçak
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus aureus</i> - Kuru Mürdümüğü
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus cicera</i> - Colban
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus digitatus</i> - Tavşankanı
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus inconspicuus var. inconspicuus</i> - Yılan Mürdümüğü
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus nissolia</i> - Çimen Burçak
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus laxiflorus subsp. laxiflorus</i> - deli burçak
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus ochrus</i> - Gambilya
Damarlı Bitkiler	<i>Cuscuta balansae</i> - Cazısı
Damarlı Bitkiler	<i>Cuscuta epithimum subsp. epithimum</i> - Cinsaçı
Damarlı Bitkiler	<i>Cuscuta scandens subsp. scandens</i> - Som Bostanbozan
Damarlı Bitkiler	<i>Cynosurus cristatus</i> - Tarakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cynosurus echinatus</i> - Top Tarakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cynosurus effusus</i> - Yel Tarakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cystopteris fragilis</i> - Gevrek Eğrelti
Damarlı Bitkiler	<i>Allium amethystinum</i> - Ege Soğanı
Damarlı Bitkiler	<i>Adonis aestivalis subsp. aestivalis</i> - kandamlası
Damarlı Bitkiler	<i>Adonis flammea</i> - Cinlâlesi
Damarlı Bitkiler	<i>Adonis microcarpa</i> - Çiçeğesor
Damarlı Bitkiler	<i>Ailanthus altissima</i> - Kokarağaç
Damarlı Bitkiler	<i>Alnus glutinosa subsp. glutinosa</i> - kızılağaç
Damarlı Bitkiler	<i>Cannabis sativa</i> - Kenevir
Damarlı Bitkiler	<i>Biserrula pelecinus</i> - Tarakyoncası
Damarlı Bitkiler	<i>Anethum graveolens</i> - Dereotu
Damarlı Bitkiler	<i>Bothriochloa ischaemum</i> - Sakalotu
Damarlı Bitkiler	<i>Fontanesia phillyreoides</i> - Cılbırtı
Damarlı Bitkiler	<i>Datisca cannabina</i> - Renkotu
Damarlı Bitkiler	<i>Daucus guttatus</i> - Benekli Havuç
Damarlı Bitkiler	<i>Dryopteris filix-mas</i> - Erkek Eğrelti
Damarlı Bitkiler	<i>Dryopteris raddeana subsp. raddeana</i> - Solucan Eğreltisi
Damarlı Bitkiler	<i>Eleocharis mitracarpa</i> - Feslisaz
Damarlı Bitkiler	<i>Eleocharis palustris subsp. palustris</i> - Delisaz
Damarlı Bitkiler	<i>Epilobium angustifolium</i> - Yakıotu
Damarlı Bitkiler	<i>Epilobium palustre</i> - Dereyakısı
Damarlı Bitkiler	<i>Epilobium parviflorum</i> - İraz Yakıotu
Damarlı Bitkiler	<i>Epilobium tetragonum subsp. tetragonum</i> - Ezberyakısı

Damarlı Bitkiler	<i>Equisetum sylvaticum</i> - Kırkanahtar
Damarlı Bitkiler	<i>Erodium acaule</i> - Leylekgagası
Damarlı Bitkiler	<i>Erodium ciconium</i> - Kocakarıiğnesi
Damarlı Bitkiler	<i>Erodium cicutarium subsp. cicutarium</i> - İğnelik
Damarlı Bitkiler	<i>Erodium gruinum</i> - Kargadıdağı

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Erodium hoefftianum</i> - Eşek İğneliği
Damarlı Bitkiler	<i>Goniolimon incanum</i> - Boz Kuduzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cornus mas</i> - Kızılcık
Damarlı Bitkiler	<i>Cornus sanguinea subsp. sanguinea</i> - Kiren
Damarlı Bitkiler	<i>Corydalis caucasica subsp. abantensis</i> - abanttarlakuşu
Damarlı Bitkiler	<i>Symphytum bulbosum</i> - Şiş Kafesotu
Damarlı Bitkiler	<i>Symphytum orientale</i> - Eşek Kafesotu
Damarlı Bitkiler	<i>Teline monspessulana</i> - Üçtelliçalı
Damarlı Bitkiler	<i>Thesium bergeri</i> - Koru Güveleği
Damarlı Bitkiler	<i>Tragopogon balcanicus</i> - Rumeli Yemliği
Damarlı Bitkiler	<i>Tragopogon porrifolius subsp. longirostris</i> - Yemlik
Damarlı Bitkiler	<i>Poa alpina subsp. fallax</i> - Yayla Salkımotu
Damarlı Bitkiler	<i>Poa annua</i> - Salkımotu
Damarlı Bitkiler	<i>Poa bulbosa</i> - Yumrulu Salkım
Damarlı Bitkiler	<i>Ophrys sphegodes subsp. herae</i> - Tavşan Salebi
Damarlı Bitkiler	<i>Ophrys tenthredinifera</i> - Böcek Salebi
Damarlı Bitkiler	<i>Ophrys umbilicata subsp. umbilicata</i> - Göbekli Salep
Damarlı Bitkiler	<i>Orobanche aegyptiaca</i> - Dinlendiren
Damarlı Bitkiler	<i>Orobanche alba subsp. alba</i> - Boğasak
Damarlı Bitkiler	<i>Orobanche minor</i> - Göveotu
Damarlı Bitkiler	<i>Orobanche mutellii</i> - Baklakıran
Damarlı Bitkiler	<i>Orobanche nana</i> - Veremotu
Damarlı Bitkiler	<i>Orthilia secunda</i> - Keklikdüğmesi
Damarlı Bitkiler	<i>Oryzopsis coerulescens</i> - Gök Pirinçotu
Damarlı Bitkiler	<i>Oryzopsis miliacea subsp. miliaceae</i> - Yiğit Pirinçotu
Damarlı Bitkiler	<i>Oryzopsis miliacea subsp. thomassii</i> - Yiğit Pirinçotu
Damarlı Bitkiler	<i>Paliurus spina-christi</i> - Karaçalı
Damarlı Bitkiler	<i>Parnassia palustris</i> - Yürek yaprağı
Damarlı Bitkiler	<i>Petrosimonia brachiata</i> - Çatalacı
Damarlı Bitkiler	<i>Phacelurus digitatus</i> - Dikparmakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Phalaris brachystachys</i> - Dallı Kanyaş
Damarlı Bitkiler	<i>Phalaris canariensis</i> - Kuşyemi
Damarlı Bitkiler	<i>Phalaris coerulescens</i> - Gök Kanyaş
Damarlı Bitkiler	<i>Phalaris minor</i> - Cüce Kanyaş
Damarlı Bitkiler	<i>Phalaris paradoxa</i> - Topuzlu Kanyaş
Damarlı Bitkiler	<i>Thymus sipyleus</i> - Sipil Kekiği
Damarlı Bitkiler	<i>Thymus zygioides var. lycaonicus</i> - Bodur Kekiği
Damarlı Bitkiler	<i>Thymus zygioides var. zygioides</i> - Bodur Kekiği
Damarlı Bitkiler	<i>Tordylium aegaeum</i> - Ege Davulotu
Damarlı Bitkiler	<i>Tordylium apulum</i> - Kafkalıda

Damarlı Bitkiler	<i>Tordylium officinale</i> - Yaban Davulotu
Damarlı Bitkiler	<i>Tribulus terrestris</i> - Çobançökerten
Damarlı Bitkiler	<i>Triticum baeoticum</i> - Yabani Siyez
Damarlı Bitkiler	<i>Umbilicus rupestris</i> - Göbekotu

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Urospermum dalechampii</i> - Zor Acıyemlik
Damarlı Bitkiler	<i>Urospermum picroides</i> - Acıyemlik
Damarlı Bitkiler	<i>Utricularia australis</i> - Durgun Sumiğferi
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum antinori</i> - Sıska Sığırkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum xanthophoeniceum</i> - Sülün Sığırkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Zostera marina</i> - Denizotu
Damarlı Bitkiler	<i>Zostera noltii</i> - Bodur Denizotu
Damarlı Bitkiler	<i>Silene sedoides</i> - Yatık Nakıl
Damarlı Bitkiler	<i>Silene skorpilii</i> - Balkan Nakılı
Damarlı Bitkiler	<i>Silene tenuiflora</i> - İnce Nakıl
Damarlı Bitkiler	<i>Silene vulgaris var. vulgaris</i> - Ecibücü
Damarlı Bitkiler	<i>Sinapis arvensis</i> - Hardal
Damarlı Bitkiler	<i>Schoenus nigricans</i> - İnekgözü
Damarlı Bitkiler	<i>Securigera cretica</i> - Ada Köriği
Damarlı Bitkiler	<i>Securigera parviflora</i> - Bahçetacı
Damarlı Bitkiler	<i>Securigera securidaca</i> - Kanca Köriği
Damarlı Bitkiler	<i>Senecio nemorensis subsp. nemorensis</i> - Kuru Kanaryaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Senecio vernalis</i> - Kanaryaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Senecio vulgaris</i> - Taşakçilotu
Damarlı Bitkiler	<i>Silene anatolica</i> - Daruzara
Damarlı Bitkiler	<i>Silene colorata subsp. colorata</i> - Kum Nakılı
Damarlı Bitkiler	<i>Silene compacta</i> - Kanlıbasıra Otu
Damarlı Bitkiler	<i>Silene conica</i> - Sivri Nakıl
Damarlı Bitkiler	<i>Silene dichotoma subsp. dichotoma</i> - Çatal Nakıl
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum aschersonii</i> - Çan Sığırkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Pinus pinea</i> - Fıstık Çamı
Damarlı Bitkiler	<i>Pisum sativum subsp. elatius var. elatius</i> - Bezelye
Damarlı Bitkiler	<i>Portulaca oleracea</i> - Semizotu
Damarlı Bitkiler	<i>Potamogeton berchtoldii</i> - Deli Susümbülü
Damarlı Bitkiler	<i>Potamogeton crispus</i> - Susümbülü
Damarlı Bitkiler	<i>Potamogeton nodosus</i> - Düğmeli Suotu
Damarlı Bitkiler	<i>Prasium majus</i> - Çalibaba
Damarlı Bitkiler	<i>Puccinellia intermedia</i> - Sağır Tuzçimi
Damarlı Bitkiler	<i>Buglossoides arvensis subsp. sibthorpiana</i> - Tarla Taşkeseni
Damarlı Bitkiler	<i>Bellis annua</i> - Akbubeçlik
Damarlı Bitkiler	<i>Bellis perennis</i> - Koyungözü
Damarlı Bitkiler	<i>Carpinus betulus</i> - Gürge
Damarlı Bitkiler	<i>Carpinus orientalis</i> - İstiriç
Damarlı Bitkiler	<i>Castanea sativa</i> - Kestane

Damarlı Bitkiler	<i>Centranthus calcitrapae</i> - Taş Mahmuzu
Damarlı Bitkiler	<i>Centranthus ruber</i> - Yamaç Mahmuzu
Damarlı Bitkiler	<i>Cerastium brachypetalum subsp. roeseri</i> - Gevşek Boynuzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cerastium comatum</i> - Boz Boynuzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cerastium dubium</i> - Mızrak Boynuzotu

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Cerastium fontanum</i> - Kuru Boynuzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cerastium glomeratum</i> - Boynuzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cerastium pumilum</i> - Eğri Boynuzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cerastium semidecandrum</i> - Çengel Boynuzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Micropyrum tenellum</i> - Cüce Buğdayotu
Damarlı Bitkiler	<i>Microthlaspi perfoliatum</i> - Giyle
Damarlı Bitkiler	<i>Milium vernale subsp. vernale</i> - Yayla Darısı
Damarlı Bitkiler	<i>Papaver arenarium</i> - Karagöz
Damarlı Bitkiler	<i>Papaver argemone subsp. argemone</i> - kum haşhaşı
Damarlı Bitkiler	<i>Papaver dubium subsp. dubium</i> - köpekyığı
Damarlı Bitkiler	<i>Papaver dubium subsp. laevigatum</i> - Köpekyığı
Damarlı Bitkiler	<i>Papaver pilosum subsp. strictum</i> - dağ gelinciği
Damarlı Bitkiler	<i>Papaver lacerum</i> - Kara Gelincik
Damarlı Bitkiler	<i>Dracunculus vulgaris</i> - Yılanbıcağı
Damarlı Bitkiler	<i>Echinophora tenuifolia subsp. sibthorpiana</i> - Sarıçördük
Damarlı Bitkiler	<i>Fumana arabica</i> - Arap Güneşotu
Damarlı Bitkiler	<i>Fumana laevis</i> - Yaban Güneşotu
Damarlı Bitkiler	<i>Chondrilla juncea</i> - Karakavuk
Damarlı Bitkiler	<i>Aristolochia bodamae</i> - Develiotu
Damarlı Bitkiler	<i>Aristolochia clematitis</i> - Lohusaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Aristolochia pallida</i> - Sarıcaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Aristolochia sempervirens</i> - Sarıasma
Damarlı Bitkiler	<i>Anogramma leptophylla</i> - Maydanoz Eğreltisi
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis aciphylla var. aciphylla</i> - İğne Papatyası
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis arvensis</i> - Tarla Papatyası
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis auriculata</i> - Akbaba Çiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis cotula</i> - Hozan Çiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis cretica subsp. leucanthemoides</i> - akbabaçça
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis cretica subsp. pontica</i> - laz papatyası
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis cretica subsp. tenuiloba</i> - ince papatya
Damarlı Bitkiler	<i>Helictotrichon compressum</i> - Yassı Yulaf
Damarlı Bitkiler	<i>Clypeola jonthlaspi</i> - Akçeotu
Damarlı Bitkiler	<i>Polygala anatolica</i> - Yılanyoncası
Damarlı Bitkiler	<i>Polygala monspeliaca</i> - Mart Sütotu
Damarlı Bitkiler	<i>Polystichum aculeatum</i> - Sivri Pilunç
Damarlı Bitkiler	<i>Polystichum setiferum</i> - Kızıl Pilunç
Damarlı Bitkiler	<i>Convolvulus arvensis</i> - Tarla Sarmaşığı
Damarlı Bitkiler	<i>Convolvulus elegantissimus</i> - Mahmudeotu

Damarlı Bitkiler	<i>Convolvulus lineatus</i> - Top Yayılğan
Damarlı Bitkiler	<i>Convolvulus pentapetaloides</i> - Beş Yayılğan
Damarlı Bitkiler	<i>Petrorhagia alpina subsp. olympica</i> - Dağferacesi
Damarlı Bitkiler	<i>Petrorhagia armerioides</i> - Yalı Zarçıçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Petrorhagia dubia</i> - Zarkaranfil
Damarlı Bitkiler	<i>Misopates orontium</i> - Asi Balıkağzı

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Morus alba</i> - Ak Dut
Damarlı Bitkiler	<i>Parentucellia latifolia subsp. latifolia</i> - Üçdilotu
Damarlı Bitkiler	<i>Parentucellia viscosa</i> - Salgılı Üçdilotu
Damarlı Bitkiler	<i>Peganum harmala</i> - Üzerlik
Damarlı Bitkiler	<i>Tamarix parviflora</i> - Deli Ilgın
Damarlı Bitkiler	<i>Tamarix smyrnensis</i> - Ilgın
Damarlı Bitkiler	<i>Tamarix tetrandra</i> - Gezik
Damarlı Bitkiler	<i>Taraxacum aleppicum</i> - Halep Hindibası
Damarlı Bitkiler	<i>Taraxacum hellenicum</i> - Leblebiotu
Damarlı Bitkiler	<i>Taraxacum hybernum</i> - Kış Çıtlığı
Damarlı Bitkiler	<i>Peucedanum arenarium subsp. urbanii</i> - şehir rezenesi
Damarlı Bitkiler	<i>Sherardia arvensis</i> - Gökörenotu
Damarlı Bitkiler	<i>Solanum alatum</i> - Karagöğündürme
Damarlı Bitkiler	<i>Solanum americanum</i> - İtüzümü
Damarlı Bitkiler	<i>Solanum dulcamara</i> - Sofur
Damarlı Bitkiler	<i>Spergularia bocconeii</i> - Sadırlı Remilotu
Damarlı Bitkiler	<i>Spergularia marina</i> - Sahil Remilotu
Damarlı Bitkiler	<i>Spergularia media</i> - Kuş Remilotu
Damarlı Bitkiler	<i>Spergularia rubra</i> - Remilotu
Damarlı Bitkiler	<i>Sternbergia lutea</i> - Karanergis
Damarlı Bitkiler	<i>Stellaria holostea</i> - Urgancık
Damarlı Bitkiler	<i>Stellaria pallida</i> - Kuşmak
Damarlı Bitkiler	<i>Pycreus flavescens</i> - Samanberdi
Damarlı Bitkiler	<i>Taraxacum minimum</i> - Karağcak
Damarlı Bitkiler	<i>Taraxacum scaturiginosum</i> - Kıvırcıvır
Damarlı Bitkiler	<i>Taraxacum serotinum</i>
Damarlı Bitkiler	<i>Theligionum cynocrambe</i> - Kuşyüreği
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium angustifolium</i> - Nefel
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium arvense var. arvense</i> - Tavşanayağı
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium campestre subsp. campestre var. campestre</i> - Üçgül
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium caudatum</i> - Ana Üçgül
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium clusii var. clusii</i> - Ters Üçgül
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium echinatum</i> - Kirpi Üçgülü
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium fergan-karaeri</i> - Efe Tırfılı
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium globosum</i> - Yumak Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium glomeratum</i> - Topuz Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium grandiflorum</i> - Hanım Üçgülü

Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium hirtum</i> - Deli Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium hybridum var. hybridum</i> - Melez Üçgül
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium incarnatum var. molinierii</i> - Kan Yoncası
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium isthmocarpum</i> - Güdük Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium leucanthum</i> - Yapışık Üçgül
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium repens var. repens</i> - Ak Üçgül
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium michelianum var. balansae</i> - Uzundiş
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium nervulosum</i> - Seyrek Üçgül
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium pauciflorum</i> - Sülün Üçgülü
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium pilulare</i> - Boncuk Üçgül
Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium pratense var. pratense</i> - Çayır Üçgülü
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium purpureum var. purpureum</i> - Mor Üçgül
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium resupinatum var. resupinatum</i> - Anadolu Üçgülü
Damarlı Bitkiler	<i>Gratiola officinalis</i> - Hüdaverdiotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cyclamen hederifolium</i> - Kandilkökü
Damarlı Bitkiler	<i>Cruciata laevipes</i> - Sarılıkotu
Damarlı Bitkiler	<i>Filago arvensis</i> - Keçeotu
Damarlı Bitkiler	<i>Filago eriocephala</i> - Deli Keçeotu
Damarlı Bitkiler	<i>Neotinea maculata</i> - Benli Çamsalebi
Damarlı Bitkiler	<i>Ceratocephala falcata</i> - Yelotu
Damarlı Bitkiler	<i>Galium floribundum subsp. floribundum</i> - kıvrık iplikçik
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis pseudocotula</i> - Acem Papatyası
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis rigida</i> - Diri Papatya
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis tomentosa subsp. tomentosa</i> - Sahil Papatyası
Damarlı Bitkiler	<i>Briza maxima</i> - Kuşyüreği
Damarlı Bitkiler	<i>Asparagus acutifolius</i> - Tilkişen
Damarlı Bitkiler	<i>Asparagus aphyllus subsp. orientalis</i> - İzmiye
Damarlı Bitkiler	<i>Briza media</i> - Zembilotu
Damarlı Bitkiler	<i>Briza minor</i> - Küçükzembil
Damarlı Bitkiler	<i>Asparagus verticillatus</i> - Gilemşe
Damarlı Bitkiler	<i>Asperugo procumbens</i> - Nevazilotu
Damarlı Bitkiler	<i>Calicotome villosa</i> - Keçiboğan
Damarlı Bitkiler	<i>Aubrieta deltoidea</i> - Köşeli Obrizya
Damarlı Bitkiler	<i>Bartsia trixago</i> - Karaballıbaba
Damarlı Bitkiler	<i>Amaranthus albus</i> - Kömüş Mancarı
Damarlı Bitkiler	<i>Amaranthus deflexus</i> - Sarkıkibik
Damarlı Bitkiler	<i>Amaranthus retroflexus</i> - Tilkikuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Anagallis arvensis var. arvensis</i> - Farekulağı
Damarlı Bitkiler	<i>Anagallis arvensis var. caerulea</i> - Farekulağı
Damarlı Bitkiler	<i>Anagallis foemina</i> - Bağırsakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Onobrychis aequidentata</i> - Dişlek Korunga
Damarlı Bitkiler	<i>Onobrychis caput-galli</i> - Pitrak Korunga
Damarlı Bitkiler	<i>Onobrychis gracilis</i> - Zarif Korunga
Damarlı Bitkiler	<i>Onobrychis oxyodonta var. armena</i> - Kır Korungası
Damarlı Bitkiler	<i>Onobrychis oxyodonta var. oxyodonta</i> - Kır Korungası
Damarlı Bitkiler	<i>Onosma aucheriana</i> - Emcek

Damarlı Bitkiler	<i>Limonium gmelinii</i> - Çardaksüpürgesi
Damarlı Bitkiler	<i>Limonium sinuatum</i> - Deniz Lavantası
Damarlı Bitkiler	<i>Limonium virgatum</i> - Kuduzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Linaria chalepensis</i> var. <i>chalepensis</i> - Halep Nevruzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Linaria pelisseriana</i> - Mor Nevruzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Linaria simplex</i> - Yalın Nevruzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Lobularia maritima</i> - Ak Kuduzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Lonicera caprifolium</i> - Hanımeli
Damarlı Bitkiler	<i>Lonicera etrusca</i> var. <i>etrusca</i> - Dokuzdon
Damarlı Bitkiler	<i>Lonicera implexa</i> subsp. <i>implexa</i> - Fakirurganı
Damarlı Bitkiler	<i>Rapistrum rugosum</i> - Kedi Turpu
Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Rosmarinus officinalis</i> - Biberiye
Damarlı Bitkiler	<i>Rubus canescens</i> var. <i>glabratus</i> - Çobankösteği
Damarlı Bitkiler	<i>Rubus sanctus</i> - Böğürtlen
Damarlı Bitkiler	<i>Salix alba</i> subsp. <i>alba</i> - Ak Söğüt
Damarlı Bitkiler	<i>Salix amplexicaulis</i> - Çifte Söğüt
Damarlı Bitkiler	<i>Salix caprea</i> - Sorgun
Damarlı Bitkiler	<i>Salsola kali</i> - Döngöle
Damarlı Bitkiler	<i>Salsola soda</i> - Deniz Fasülyesi
Damarlı Bitkiler	<i>Salsola tragus</i> subsp. <i>tragus</i> - Kum Döngölesi
Damarlı Bitkiler	<i>Satureja cuneifolia</i> - Kayakekiği
Damarlı Bitkiler	<i>Onosma echioides</i> - Oğlandüşüren
Damarlı Bitkiler	<i>Onosma graeca</i> - Ada Şincarı
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium scabrum</i> - Hıyar Dücük
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium spumosum</i> - Kese Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium stellatum</i> var. <i>adpressum</i> - Yıldız Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium stellatum</i> var. <i>stellatum</i> - Yıldız Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium subterraneum</i> - Yeraltı Üçgülü
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium sylvaticum</i> - Orman Üçgülü
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium tenuifolium</i> - Eğri Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium tomentosum</i> var. <i>tomentosum</i> - Yünlü Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium uniflorum</i> subsp. <i>uniflorum</i> - Deli Dirfil
Damarlı Bitkiler	<i>Trigonella foenum-graecum</i> - Çemenotu
Damarlı Bitkiler	<i>Trigonella gladiata</i> - Hülbe
Damarlı Bitkiler	<i>Trigonella monspeliaca</i> - Som Çemenotu
Damarlı Bitkiler	<i>Trigonella spicata</i> - Başak Boyotu
Damarlı Bitkiler	<i>Trigonella spruneriana</i> - Koç Boyotu
Damarlı Bitkiler	<i>Turgenia latifolia</i> - Karaheci
Damarlı Bitkiler	<i>Valantia hispida</i> - Kılı Örenotu
Damarlı Bitkiler	<i>Valantia muralis</i> - Örenotu
Damarlı Bitkiler	<i>Vincetoxicum tmoleum</i> - Hıyaluk
Damarlı Bitkiler	<i>Viscum album</i> subsp. <i>abietis</i> - Ökseotu
Damarlı Bitkiler	<i>Viscum album</i> subsp. <i>album</i> - Ökseotu
Damarlı Bitkiler	<i>Satureja icarica</i> - Ada Kekikiği
Damarlı Bitkiler	<i>Satureja thymbra</i> - Halilibrahim Zahteri
Damarlı Bitkiler	<i>Saxifraga hederacea</i> var. <i>hederacea</i> - Ciliz Taşkıran

Damarlı Bitkiler	<i>Sclerochloa dura</i> - Mıcırotu
Damarlı Bitkiler	<i>Scolymus hispanicus subsp. hispanicus</i> - Şevketi Bostan
Damarlı Bitkiler	<i>Sedum album</i> - Çobankavurgası
Damarlı Bitkiler	<i>Sedum cespitosum</i> - Bodur Damkoruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Sedum confertiflorum</i> - Küme Koruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Sedum hispanicum</i> - Damkoruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Sedum lydium</i> - Ege Koruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Sedum pallidum</i> - Koyunörmece
Damarlı Bitkiler	<i>Sedum sediforme</i> - Yalı Koruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Campanula lyrata subsp. lyrata</i> - memek
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia paralias</i> - Kum Sütleğeni
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia peplis</i> - Kıyı Sütleğeni
Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Campanula macrostachya</i> - Peker Çanı
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia peplus var. minima</i> - Bahçe Sütleğeni
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia peplus var. peplus</i> - Bahçe Sütleğeni
Damarlı Bitkiler	<i>Asphodelus aestivus</i> - Kirgiçkökü
Damarlı Bitkiler	<i>Campanula trachelium subsp. athoa</i> - Kovan Çanı
Damarlı Bitkiler	<i>Cachrys cristata</i> - Tepeli Çarşambaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Astragalus angustiflorus subsp. anatolicus</i> - ana geven
Damarlı Bitkiler	<i>Abies nordmanniana subsp. equi-trojani</i> - kazdağı göknarı
Damarlı Bitkiler	<i>Abutilon theophrastii</i> - İmamkavuğu
Damarlı Bitkiler	<i>Agrostemma githago</i> - Buğday Karamuğu
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia exigua subsp. exigua</i> - Güdük Sütleğen
Damarlı Bitkiler	<i>Campanula rapunculus subsp. lambertiana</i> - Firenk Salatası
Damarlı Bitkiler	<i>Astragalus macrocephalus subsp. finitimus</i> - topaç geven
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia seguieriana subsp. niciciana</i> - Tasmaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia seguieriana subsp. seguieriana</i> - Tasmaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Anthriscus caucalis</i> - Deligimi
Damarlı Bitkiler	<i>Anthyllis hermanniae</i> - Akıllı Geven
Damarlı Bitkiler	<i>Anthyllis vulneraria subsp. praepropera</i> - süslü çobangülü
Damarlı Bitkiler	<i>Arctium minus</i> - Löşlek
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia oblongata</i> - Tüylü Sütleğen
Damarlı Bitkiler	<i>Arthrocnemum macrostachyum</i> - Acigeren
Damarlı Bitkiler	<i>Melanortocarya obtusifolia</i> - Gök Sormuk
Damarlı Bitkiler	<i>Galium incanum subsp. incanum</i> - külah iplikçiği
Damarlı Bitkiler	<i>Galium lovcense</i> - Çalı iplikçiği
Damarlı Bitkiler	<i>Heracleum platytaenium</i> - Öğrekotu
Damarlı Bitkiler	<i>Galium odoratum</i> - Orman iplikçiği
Damarlı Bitkiler	<i>Colutea cilicica</i> - Patlangaç
Damarlı Bitkiler	<i>Malcolmia chia</i> - Ekinteresi
Damarlı Bitkiler	<i>Malcolmia flexuosa</i> - Kaya Şebboyu
Damarlı Bitkiler	<i>Mesembryanthemum nodiflorum</i> - Makasotu
Damarlı Bitkiler	<i>Minuartia erythrosepala var. erythrosepala</i> - Dağ Tıstısı
Damarlı Bitkiler	<i>Minuartia garckeana</i> - Dağ Koruotu
Damarlı Bitkiler	<i>Minuartia globulosa</i> - Top Tıstıs
Damarlı Bitkiler	<i>Minuartia glomerata</i> - Küme Tıstıs

Damarlı Bitkiler	<i>Minuartia hybrida subsp. hybrida</i> - çayır tıstısı
Damarlı Bitkiler	<i>Minuartia juressi subsp. asiatica</i> - izmir tıstısı
Damarlı Bitkiler	<i>Minuartia mesogitana subsp. kotschyana</i> - uysal tıstısı
Damarlı Bitkiler	<i>Datura stramonium</i> - Boru Çiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Digitalis ferruginea subsp. ferruginea</i> - Arıkovanı
Damarlı Bitkiler	<i>Digitalis lanata</i> - Yünlü Yüksükotu
Damarlı Bitkiler	<i>Digitalis trojana</i> - Kapıdağı Yüksükotu
Damarlı Bitkiler	<i>Dioscorea communis</i> - Dolanbaç
Damarlı Bitkiler	<i>Ephedra distachya subsp. distachya</i> - denizüzümü
Damarlı Bitkiler	<i>Ephedra foeminea</i> - Borotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ephedra major subsp. major</i> - Hum
Damarlı Bitkiler	<i>Filago gallica</i> - Çatal Keçeotu
Damarlı Bitkiler	<i>Filago pygmaea</i> - Kısa Keçeotu
Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Galium tricornutum</i> - Havotu
Damarlı Bitkiler	<i>Filago pyramidata</i> - Ateşpamuğu
Damarlı Bitkiler	<i>Galium trojanum</i> - Kazdağı Yoğurtotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cupressus sempervirens</i> - Servi
Damarlı Bitkiler	<i>Galium verum subsp. verum</i> - Boyalık
Damarlı Bitkiler	<i>Fragaria vesca</i> - Dağ Çileği
Damarlı Bitkiler	<i>Gynandrisis sisyrrinchium</i> - Keklik Çiğdemi
Damarlı Bitkiler	<i>Cynanchum acutum subsp. acutum</i> - Bacırgan
Damarlı Bitkiler	<i>Cynoglossum creticum</i> - Pisikettiği
Damarlı Bitkiler	<i>Cynoglossum montanum</i> - Dağ Köpek dili
Damarlı Bitkiler	<i>Cyperus capitatus</i> - Şehvetotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cyperus difformis</i> - Göcelebüken
Damarlı Bitkiler	<i>Cyperus glaber</i> - Kösnüotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cyperus longus subsp. longus</i> - Karatopalak
Damarlı Bitkiler	<i>Cyperus michelianus subsp. michelianus</i> - Hasırotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cyperus rotundus</i> - Topalak
Damarlı Bitkiler	<i>Astragalus spruneri</i> - Pembe Geven
Damarlı Bitkiler	<i>Crataegus orientalis subsp. orientalis</i> - alıç
Damarlı Bitkiler	<i>Galium spurium subsp. spurium</i> - Arsız İplikçik
Damarlı Bitkiler	<i>Lythrum maritimum</i> - Aklarotu
Damarlı Bitkiler	<i>Xeranthemum cylindraceum</i> - Deli Kâğıtçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia agraria</i> - Sütlengeç
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia aleppica</i> - Haşul
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia altissima var. altissima</i> - Kabargaç
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia amygdaloides subsp. amygdaloides</i> - zerana
Damarlı Bitkiler	<i>Ornithogalum armeniacum</i> - Soryaz
Damarlı Bitkiler	<i>Ornithogalum comosum</i> - Göze Sasal
Damarlı Bitkiler	<i>Ornithogalum fimbriatum</i> - Kirpi Sasal
Damarlı Bitkiler	<i>Ornithogalum narbonense</i> - Akbaldır
Damarlı Bitkiler	<i>Ornithogalum nutans</i> - Tükrükotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ornithogalum pyrenaicum</i> - Eşek Susamı
Damarlı Bitkiler	<i>Ornithogalum sigmaideum</i> - Sakarca
Damarlı Bitkiler	<i>Ornithogalum sphaerocarpum</i> - Salkım Sakarca

Damarlı Bitkiler	<i>Ornithogalum umbellatum</i> - Sunbala
Damarlı Bitkiler	<i>Neslia paniculata subsp. thracica</i> - Tophardal
Damarlı Bitkiler	<i>Nicotiana tabacum</i> - Tütün
Damarlı Bitkiler	<i>Pancreatium maritimum</i> - Kum Zambağı
Damarlı Bitkiler	<i>Paronychia argentea var. argentea</i> - Gümüş Etyaran
Damarlı Bitkiler	<i>Astragalus cylleneus</i> - Sandras Geveni
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia retusa</i> - Bitik Sütleğen
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia rigida</i> - Sütleğen
Damarlı Bitkiler	<i>Astragalus haarbachii</i> - Çarık Geveni
Damarlı Bitkiler	<i>Astragalus hamosus</i> - Koçboynuzu
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia glareosa</i> - Kırım Sütleğeni
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia helioscopia subsp. helioscopia</i> - Feribanotu
Damarlı Bitkiler	<i>Juniperus communis var. saxatilis</i> - Bodur Ardıç
Damarlı Bitkiler	<i>Juniperus excelsa subsp. excelsa</i> - Boz Ardıç
Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Juniperus foetidissima</i> - Kokar Ardıç
Damarlı Bitkiler	<i>Juniperus oxycedrus subsp. oxycedrus</i> - katran ardıcı
Damarlı Bitkiler	<i>Lythrum salicaria</i> - Hevhulma
Damarlı Bitkiler	<i>Lythrum tribracteatum</i> - Üçaklarotu
Damarlı Bitkiler	<i>Lythrum volgense</i> - Uşak Aklarotu
Damarlı Bitkiler	<i>Malvella sherardiana</i> - Hubazi
Damarlı Bitkiler	<i>Anchusa hybrida</i> - Tatlıbaba
Damarlı Bitkiler	<i>Anchusa azurea var. azurea</i> - Sığırdili
Damarlı Bitkiler	<i>Bolboschoenus maritimus subsp. maritimus</i> - Sandalyesazı
Damarlı Bitkiler	<i>Campanula delicatula</i> - Narin Çan
Damarlı Bitkiler	<i>Campanula erinus</i> - Çatal Çançiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Borago officinalis</i> - Hodan
Damarlı Bitkiler	<i>Astragalus trojanus</i> - Çanakkale Geveni
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia stricta</i> - Katı Sütleğen
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia taurinensis</i> - Tilki Sütleğeni
Damarlı Bitkiler	<i>Calystegia sepium subsp. sepium</i> - Çit Sarmaşığı
Damarlı Bitkiler	<i>Ballota acetabulosa</i> - Hoş Nemnem
Damarlı Bitkiler	<i>Ballota nigra subsp. anatolica</i> - gıripotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ballota nigra subsp. nigra</i> - yalancı ısırgan
Damarlı Bitkiler	<i>Cardamine bulbifera</i> - Dişlikök
Damarlı Bitkiler	<i>Cardamine graeca</i> - Ada Köpükotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cardamine hirsuta</i> - Kıllı Kodim
Damarlı Bitkiler	<i>Galanthus elwesii var. elwesii</i> - Kardelen
Damarlı Bitkiler	<i>Galanthus gracilis</i> - İnce Kardelen
Damarlı Bitkiler	<i>Galanthus trojanus</i> - Truva Kardeleni
Damarlı Bitkiler	<i>Catabrosa aquatica</i> - Çipil
Damarlı Bitkiler	<i>Catananche lutea</i> - Karadişotu
Damarlı Bitkiler	<i>Galium album subsp. pycnotrichum</i> - Ak İplikçik
Damarlı Bitkiler	<i>Galium aparine</i> - Çobansüzgeci
Damarlı Bitkiler	<i>Galium brevifolium subsp. insulare</i> - sünnetlice
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia anacampseros var. anacampseros</i> - Sütlüağı
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia chamaesyce</i> - Şebrem

Damarlı Bitkiler	<i>Pontechium maculatum</i> - Al Engerekotu
Damarlı Bitkiler	<i>Populus tremula subsp. tremula</i> - Titrek Kavak
Damarlı Bitkiler	<i>Linum usitatissimum</i> - Keten
Damarlı Bitkiler	<i>Lapsana communis subsp. intermedia var. intermedia</i> - Şebrek
Damarlı Bitkiler	<i>Limonium angustifolium</i> - Sahil Karanfili
Damarlı Bitkiler	<i>Galium palustre</i> - Su İplikçiği
Damarlı Bitkiler	<i>Galium paschale</i> - Gök İplikcik
Damarlı Bitkiler	<i>Cormus domestica</i> - Üvez
Damarlı Bitkiler	<i>Tuberaria guttata</i> - Karagözgülü
Damarlı Bitkiler	<i>Tuberaria lipopetala</i> - Yağlı Karagöz
Damarlı Bitkiler	<i>Tuberaria plantaginea</i> - Kıyı Karagözü
Damarlı Bitkiler	<i>Viola alba subsp. dehnhardtii</i> - meşe menekşesi
Damarlı Bitkiler	<i>Viola kitaibeliana</i> - Yabani Menekşe
Damarlı Bitkiler	<i>Viola odorata</i> - Kokulu Menekşe
Damarlı Bitkiler	<i>Viola suavis</i> - Akgöz Menekşe
Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Viola tricolor</i> - Hercai Menekşe
Damarlı Bitkiler	<i>Xanthium spinosum</i> - Pıtrak
Damarlı Bitkiler	<i>Xanthium strumarium subsp. strumarium</i> - Koca Pıtrak
Damarlı Bitkiler	<i>Polycarpon tetraphyllum</i> - Kırkınciotu
Damarlı Bitkiler	<i>Polygonatum multiflorum</i> - Mührüsüleyman
Damarlı Bitkiler	<i>Potentilla inclinata</i> - Eğri Parmakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Potentilla micrantha</i> - Cüce Parmakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Potentilla recta</i> - Su Parmakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Potentilla reptans</i> - Reşatınotu
Damarlı Bitkiler	<i>Elymus hispidus subsp. hispidus</i> - Elimotu
Damarlı Bitkiler	<i>Tanacetum parthenium</i> - Beyaz Papatya
Damarlı Bitkiler	<i>Teucrium chamaedrys subsp. lydium</i> - bodurmahmut
Damarlı Bitkiler	<i>Teucrium divaricatum subsp. divaricatum</i> - mürcüotu
Damarlı Bitkiler	<i>Teucrium flavum subsp. hellenicum</i> - sarı yavşan
Damarlı Bitkiler	<i>Teucrium lamiifolium subsp. lamiifolium</i> - kumacıotu
Damarlı Bitkiler	<i>Teucrium montanum subsp. montanum</i> - Dağdalak
Damarlı Bitkiler	<i>Teucrium orientale var. orientale</i> - Kirveotu
Damarlı Bitkiler	<i>Teucrium polium subsp. polium</i> - Acıyavşan
Damarlı Bitkiler	<i>Torilis arvensis subsp. elongata</i> - Dercikotu
Damarlı Bitkiler	<i>Torilis arvensis subsp. purpurea</i> - Dercikotu
Damarlı Bitkiler	<i>Torilis leptophylla</i> - İnce Dercikotu
Damarlı Bitkiler	<i>Torilis nodosa</i> - Boncuklu Dercikotu
Damarlı Bitkiler	<i>Stachys cretica subsp. bulgarica</i> - kızıl deliçay
Damarlı Bitkiler	<i>Vaccaria hispanica</i> - Ekin Ebesi
Damarlı Bitkiler	<i>Viola alba subsp. alba</i> - ak menekşe
Damarlı Bitkiler	<i>Viburnum tinus</i> - Filburnu
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus dissectus subsp. sibthorpii</i> - hoş kebikeç
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus arvensis</i> - Mustafaçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Stachys cretica subsp. lesbiaca</i> - şabıla
Damarlı Bitkiler	<i>Stachys cretica subsp. smyrnaea</i> - izmir deliçayı
Damarlı Bitkiler	<i>Stachys obliqua</i> - Sarı Çayçe

Damarlı Bitkiler	<i>Stachys thirkei</i> - Kestere
Damarlı Bitkiler	<i>Stachys tmolea</i> - Sürmeli Çayçe
Damarlı Bitkiler	<i>Styrax officinalis</i> - Ayıfındığı
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus brutius</i> - Buladanotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus constantinopolitanus</i> - Kâğıthane Çiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus ficaria subsp. ficariiformis</i> - Arpacıksalebi
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus gracilis</i> - Narin Yağçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus isthmicus subsp. stepporum</i> - kır köstebekotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus lateriflorus</i> - Yamuk Çırnıkotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus marginatus</i> - Çırnıkotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus muricatus</i> - Kutsaldefne
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus neapolitanus</i> - Çiçeğezzer
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus ophioglossifolius</i> - Çamur Yağotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus paludosus</i> - Koyunüçgülü
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus pedatus subsp. trojanus</i> - kale yağotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus peltatus subsp. fucoides</i> - Su Yağlıçanağı
Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus repens</i> - Tiktakdana
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus reuterianus</i> - Has Dügünçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus rumelicus</i> - Rumeli Yağotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus sartorianus</i> - Pisik Yağotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus sceleratus</i> - Batak Dügünçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus trichophyllus</i> - Suluçanak
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus velutinus</i> - Kadife Yağotu
Damarlı Bitkiler	<i>Nonea echioides</i> - Kirpi Sormuğu
Damarlı Bitkiler	<i>Orchis italica</i> - Teketaşağı
Damarlı Bitkiler	<i>Orchis morio subsp. picta</i> - Gelincik Salebi
Damarlı Bitkiler	<i>Orchis papilionacea subsp. messenica</i> - Dilçıkık
Damarlı Bitkiler	<i>Orchis provincialis</i> - Katrancık
Damarlı Bitkiler	<i>Orchis punctulata</i> - Selef
Damarlı Bitkiler	<i>Orchis purpurea subsp. purpurea</i> - Hasancık
Damarlı Bitkiler	<i>Orchis simia</i> - Salep Püskülü
Damarlı Bitkiler	<i>Orlaya daucoides</i> - Dilkanatan
Damarlı Bitkiler	<i>Osyris alba</i> - Morcak
Damarlı Bitkiler	<i>Avena sterilis subsp. sterilis</i> - Şifan
Damarlı Bitkiler	<i>Hypericum triquetrifolium</i> - Pırpırotu
Damarlı Bitkiler	<i>Hypericum vesiculosum</i> - Gelibolu Kantaronu
Damarlı Bitkiler	<i>Isolepis cernua var. cernua</i> - Kinotu
Damarlı Bitkiler	<i>Koeleria pyramidata</i> - Kırnal
Damarlı Bitkiler	<i>Legousia pentagonia</i> - Kadınaynası
Damarlı Bitkiler	<i>Leontice leontopetalum</i> - Kırbaş
Damarlı Bitkiler	<i>Leucojum aestivum subsp. aestivum</i> - gölsoğanı
Damarlı Bitkiler	<i>Limodorum abortivum var. abortivum</i> - Saçuzatan
Damarlı Bitkiler	<i>Lithodora hispidula subsp. hispidula</i> - Ebruli Çalı
Damarlı Bitkiler	<i>Lupinus albus subsp. albus</i> - Termiye
Damarlı Bitkiler	<i>Lupinus angustifolius subsp. angustifolius</i> - Acıbakla
Damarlı Bitkiler	<i>Lupinus micranthus</i> - Domuz Baklası

Damarlı Bitkiler	<i>Luzula campestris</i> - Luzulotu
Damarlı Bitkiler	<i>Luzula forsteri subsp. caspica</i> - Gevşek Luzul
Damarlı Bitkiler	<i>Luzula nodulosa</i> - Dügmeli Luzul
Damarlı Bitkiler	<i>Medicago constricta</i> - Demet Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Medicago disciformis</i> - Yassı Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Medicago falcata</i> - Kart Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Medicago intertexta var. ciliaris</i> - Kirpi Yoncası
Damarlı Bitkiler	<i>Medicago marina</i> - Sahil Yoncası
Damarlı Bitkiler	<i>Bellevalia speciosa</i> - Saplı Sümbül
Damarlı Bitkiler	<i>Bellevalia trifoliata</i> - Öküz Sümbülü
Damarlı Bitkiler	<i>Capparis sicula subsp. sicula</i> - Delikarpuzu
Damarlı Bitkiler	<i>Capparis spinosa</i> - Kebere
Damarlı Bitkiler	<i>Galatella linosyris</i> - Çalı Galateli
Damarlı Bitkiler	<i>Carthamus dentatus</i> - Kınadiken
Damarlı Bitkiler	<i>Carthamus lanatus</i> - Sarıdiken
Damarlı Bitkiler	<i>Cephalanthera damasonium</i> - Ormankuşçuğu
Damarlı Bitkiler	<i>Cephalanthera epipactoides</i> - Ana Çamçiçeği
Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Cephalanthera longifolia</i> - Kuğu Salebi
Damarlı Bitkiler	<i>Cephalanthera rubra</i> - Çamçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Cephalanthera x schaberi</i> - Melez Çamçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Cerasus avium</i> - Kiraz
Damarlı Bitkiler	<i>Chrozophora tinctoria</i> - Siğilotu
Damarlı Bitkiler	<i>Chrysopogon gryllus subsp. gryllus</i> - Buzağıotu
Damarlı Bitkiler	<i>Festuca callieri subsp. callieri</i> - çarşak yumağı
Damarlı Bitkiler	<i>Cistus creticus</i> - Laden
Damarlı Bitkiler	<i>Cistus laurifolius</i> - Karağan
Damarlı Bitkiler	<i>Cistus salviifolius</i> - Kartli
Damarlı Bitkiler	<i>Festuca heterophylla</i> - Dağ Çayırı
Damarlı Bitkiler	<i>Elymus panormitanus</i> - Koru Buğdayı
Damarlı Bitkiler	<i>Elymus repens</i> - Sabankıran
Damarlı Bitkiler	<i>Enarthrocarpus arcuatus</i> - Orakturpu
Damarlı Bitkiler	<i>Fumaria densiflora</i> - Ergendöşeği
Damarlı Bitkiler	<i>Fumaria kralikii</i> - Gül Şahtere
Damarlı Bitkiler	<i>Erica arborea</i> - Funda
Damarlı Bitkiler	<i>Erica manipuliflora</i> - Püren
Damarlı Bitkiler	<i>Fumaria macrocarpa subsp. macrocarpa</i> - Koca Şahtere
Damarlı Bitkiler	<i>Fumaria parviflora</i> - Tarla Şahteresi
Damarlı Bitkiler	<i>Fumaria petteri subsp. thuretii</i> - Kaya Şahteresi
Damarlı Bitkiler	<i>Helminthotheca echioides</i> - Billurdüğme
Damarlı Bitkiler	<i>Euonymus latifolius subsp. latifolius</i> - iğaçacı
Damarlı Bitkiler	<i>Montia arvensis</i> - Montiya
Damarlı Bitkiler	<i>Phleum exaratum subsp. exaratum</i> - Meşe İtkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Phleum subulatum subsp. subulatum</i> - Tel İtkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Physocaulis nodosus</i> - Hacikuş
Damarlı Bitkiler	<i>Nasturtium officinale</i> - Suteresi
Damarlı Bitkiler	<i>Calepina irregularis</i> - Top Hardal

Damarlı Bitkiler	<i>Myosoton aquaticum</i> - Vergelotu
Damarlı Bitkiler	<i>Atropa belladonna</i> - Güzelavratotu
Damarlı Bitkiler	<i>Beckmannia eruciformis</i> - Toparлак
Damarlı Bitkiler	<i>Medicago polymorpha</i> var. <i>vulgaris</i> - Kırkyonca
Damarlı Bitkiler	<i>Medicago rigidula</i> var. <i>rigidula</i> - Kaba Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Medicago sativa</i> subsp. <i>sativa</i> - Karayonca
Damarlı Bitkiler	<i>Medicago truncatula</i> var. <i>longiaculeata</i> - Şufen
Damarlı Bitkiler	<i>Medicago turbinata</i> var. <i>aculeata</i> - Boncuk Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Medicago turbinata</i> var. <i>turbinata</i> - Boncuk Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Mercurialis annua</i> - Parşen
Damarlı Bitkiler	<i>Mercurialis perennis</i> - Köpekmarulu
Damarlı Bitkiler	<i>Glaucium corniculatum</i> var. <i>corniculatum</i> - Çömlekçatlatan
Damarlı Bitkiler	<i>Glaucium flavum</i> - Gündürmelâlesi
Damarlı Bitkiler	<i>Zea mays</i> - Mısır
Damarlı Bitkiler	<i>Hypericum aucheri</i> - Koramanotu
Damarlı Bitkiler	<i>Hypericum calycinum</i> - Koyunkıran
Damarlı Bitkiler	<i>Hypericum cerastioides</i> - Küçük Kantaron
Damarlı Bitkiler	<i>Hypericum empetrifolium</i> - Çobanyaprağı
Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Hypericum montbretii</i> - Çay Kantaronu
Damarlı Bitkiler	<i>Hypericum olympicum</i> - uludağ kantaronu
Damarlı Bitkiler	<i>Hypericum perforatum</i> - Binbirdelik Otu
Damarlı Bitkiler	<i>Hypericum perforatum</i> - Kantaron
Damarlı Bitkiler	<i>Medicago orbicularis</i> - Paralık
Damarlı Bitkiler	<i>Ferulago sylvatica</i> - Koru Kişnişi
Damarlı Bitkiler	<i>Ferulago trachycarpa</i> - Kuzukemirdi
Damarlı Bitkiler	<i>Ferulago trojana</i> - Kale Kişnişi
Damarlı Bitkiler	<i>Conium maculatum</i> - Baldıran
Damarlı Bitkiler	<i>Ulmus canescens</i> - Karangiç
Damarlı Bitkiler	<i>Ulmus glabra</i> - Dağ Karaağacı
Damarlı Bitkiler	<i>Ulmus minor</i> - Ova Karaağacı
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica acinifolia</i> - Benlik
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica anagallis-aquatica</i> - Sugedemesi
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica anagalloides</i> subsp. <i>anagalloides</i> - Camak
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica arvensis</i> - Ekin Mavişi
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica chamaedrys</i> - Cancan
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica cymbalaria</i> - Venüşçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica elmaliensis</i> - Elmalı Mavişi
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica hederifolia</i> - Baharmavisi
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica jacquinii</i> - Çalı Mavişi
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica officinalis</i> - Oropaçayı
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica persica</i> - Cırcamuk
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica polita</i> - Mavişot
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica samuelssonii</i> - Tarla Mavişi
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica triloba</i> - Üç Maviş
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica triphyllos</i> - Bahçe Mavişi
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia bithynica</i> - Öküz Baklası

Damarlı Bitkiler	<i>Vicia cracca subsp. stenophylla</i> - Kuş Fiği
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia parviflora</i> - Çiçek Baklası
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia peregrina</i> - Kavli
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia sativa subsp. amphicarpa</i> - akfiğ
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia sativa subsp. nigra</i> - eşek gürülü
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia villosa subsp. eriocarpa</i> - Dağ Efereği
Damarlı Bitkiler	<i>Ziziphora capitata</i> - Anuk
Damarlı Bitkiler	<i>Ziziphora clinopodioides</i> - Dağ Reyhanı
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurium erythraea subsp. rumelicum</i> - Kırmızı Kantaron
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurium erythraea subsp. erythraea</i> - Kırmızı Kantaron
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurium erythraea subsp. turcicum</i> - Kırmızı Kantaron
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurium maritimum</i> - Sarı Gelindüğmesi
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurium pulchellum</i> - Pembe Tukul
Damarlı Bitkiler	<i>Ferulago confusa</i> - Günlükotu
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurium tenuiflorum subsp. acutiflorum</i> - İnce Gelindüğmesi
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurium tenuiflorum subsp. tenuiflorum</i> - İnce Gelindüğmesi
Damarlı Bitkiler	<i>Ferulago humilis</i> - Kilkuyruk
Damarlı Bitkiler	<i>Ferulago macroscadia</i> - Kedi Kişnişi
Damarlı Bitkiler	<i>Ferulago pauciradiata</i> - Etekli Kişniş
Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Alopecurus arundinaceus</i> - Kamış Tilkikuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Alopecurus geniculatus</i> - Yassı Tilkikuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Alopecurus myosuroides subsp. myosuroides</i> - tarla tilkikuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Alopecurus pratensis</i> - Çayır Tilkikuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Alopecurus rendlei</i> - Sahil Tilkikuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Alopecurus setarioides</i> - Kılı Tilkikuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Biscutella didyma</i> - Çitçitotu
Damarlı Bitkiler	<i>Althaea cannabina</i> - Gülhannaz
Damarlı Bitkiler	<i>Althaea hirsuta</i> - Gülhatmi
Damarlı Bitkiler	<i>Althaea officinalis</i> - Deli Hatmi
Damarlı Bitkiler	<i>Alyssum erosulum</i> - Çentikli Kevke
Damarlı Bitkiler	<i>Blackstonia perfoliata subsp. perfoliata</i> - Deli Şıra
Damarlı Bitkiler	<i>Alyssum foliosum var. megalocarpum</i> - Sarmaş Kuduzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Alyssum minutum</i> - Gillik Kuduzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Alyssum murale subsp. murale var. murale</i> - seki kuduzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Blechnum spicant</i> - Tarak Eğreltisi
Damarlı Bitkiler	<i>Alyssum pinifolium</i> - Gazi Kevkesi
Damarlı Bitkiler	<i>Alyssum simplex</i> - Sade Kuduzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Alyssum smyrnaeum</i> - İzmir Kuduzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Alyssum umbellatum</i> - Şişkin Kevke
Damarlı Bitkiler	<i>Amygdalus communis</i> - Badem
Damarlı Bitkiler	<i>Amygdalus webbii</i> - Karabadem
Damarlı Bitkiler	<i>Anacyclus clavatus</i> - Nezle Otu
Damarlı Bitkiler	<i>Crucianella angustifolia</i> - İnce Haçotu
Damarlı Bitkiler	<i>Crucianella imbricata</i> - Kurak Haçotu
Damarlı Bitkiler	<i>Crypsis aculeata</i> - Tuzlu Bakakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Crypsis schoenoides</i> - Bakakotu

Damarlı Bitkiler	<i>Cydonia oblonga</i> - Ayva
Damarlı Bitkiler	<i>Acer campestre subsp. campestre</i> - Ova Akçaağacı
Damarlı Bitkiler	<i>Acer hyrcanum subsp. keckianum</i> - kazdağı akçaağacı
Damarlı Bitkiler	<i>Acer negundo</i> - İsfendan
Damarlı Bitkiler	<i>Adiantum capillus-veneris</i> - Baldırıkara
Damarlı Bitkiler	<i>Posidonia oceanica</i> - Erişte
Damarlı Bitkiler	<i>Staphisagria macrosperma</i> - Bitotu
Damarlı Bitkiler	<i>Spergula pentandra</i> - Delice Kişniş
Damarlı Bitkiler	<i>Hainardia cylindrica</i> - İnce Kuyrukotu
Damarlı Bitkiler	<i>Apium graveolens</i> - Kereviz
Damarlı Bitkiler	<i>Apium nodiflorum</i> - Bendik
Damarlı Bitkiler	<i>Brachypodium distachyon</i> - Tekkilcan
Damarlı Bitkiler	<i>Brachypodium sylvaticum</i> - Kuru Kılcanı
Damarlı Bitkiler	<i>Arenaria filicaulis subsp. filicaulis</i> - Gevrek Kumotu
Damarlı Bitkiler	<i>Arenaria serpyllifolia subsp. leptocladus</i> - Tarla Kumotu
Damarlı Bitkiler	<i>Arenaria serpyllifolia subsp. serpyllifolia</i> - Tarla Kumotu
Damarlı Bitkiler	<i>Fraxinus angustifolia subsp. angustifolia</i> - Sivri Dişbudak
Damarlı Bitkiler	<i>Gastridium phleoides</i> - Bodur Bekârotu
Damarlı Bitkiler	<i>Fraxinus ornus subsp. ornus</i> - çiçekli dişbudak
Damarlı Bitkiler	<i>Delphinium fissum subsp. anatolicum</i> - özge hezaren
Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Schoenoplectus tabernaemontani</i> - Ayna Semerotu
Damarlı Bitkiler	<i>Secale anatolicum</i> - Anadolu Çavdarı
Damarlı Bitkiler	<i>Secale cereale var. ancestrale</i> - Tüylü Çavdar
Damarlı Bitkiler	<i>Secale sylvestre</i> - Kum Çavdarı
Damarlı Bitkiler	<i>Selaginella denticulata</i> - Dişli Selagin
Damarlı Bitkiler	<i>Sideritis lanata</i> - İpekçayı
Damarlı Bitkiler	<i>Sideritis montana subsp. remota</i> - Karaçay
Damarlı Bitkiler	<i>Sideritis trojana</i> - Sarıkız Çayı
Damarlı Bitkiler	<i>Sorbus aucuparia</i> - Kuş Üvezi
Damarlı Bitkiler	<i>Sorbus torminalis var. torminalis</i> - Pitlicen
Damarlı Bitkiler	<i>Sorbus umbellata</i> - Geyik Elması
Damarlı Bitkiler	<i>Sporobolus virginicus</i> - Puslu Çorakçimi
Damarlı Bitkiler	<i>Arabidopsis thaliana</i> - Fenotu
Damarlı Bitkiler	<i>Rhododendron luteum</i> - Zifin
Damarlı Bitkiler	<i>Roemeria hybrida subsp. hybrida</i> - Pitpitotu
Damarlı Bitkiler	<i>Rorippa sylvestris subsp. sylvestris</i> - Çakandura
Damarlı Bitkiler	<i>Rostraria cristata var. glabriflora</i> - Gagaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Sarcocornia perennis</i> - Koca Geren
Damarlı Bitkiler	<i>Scilla bifolia</i> - Orman Sümbülü
Damarlı Bitkiler	<i>Asperula involucrata</i> - Akça Belumotu
Damarlı Bitkiler	<i>Asperula rumelica</i> - Çatalı Belumotu
Damarlı Bitkiler	<i>Asperula sintenisii</i> - Kazdağı Belumu
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus arvensis</i> - Tarla Bromu
Damarlı Bitkiler	<i>Asplenium adiantum-nigrum</i> - Kara Saçakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Asplenium ceterach</i> - Dalakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Asplenium onopteris</i> - Kalkan Eğreltisi

Damarlı Bitkiler	<i>Asplenium ruta-muraria</i> - Duvar Saçağı
Damarlı Bitkiler	<i>Asplenium scolopendrium</i> - Geyikdili
Damarlı Bitkiler	<i>Asplenium septentrionale</i> - Devesakalı
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus diandrus</i> - Kılıçkotu
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus hordeaceus subsp. hordeaceus</i> - Başakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus hordeaceus subsp. molliformis</i> - Başakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus intermedius</i> - Damiyeotu
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus japonicus subsp. japonicus</i> - İyeotu
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus lanceolatus</i> - Kılıç Bromu
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus madritensis</i> - Kırmızı Brom
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus rigidus</i> - Sert Brom
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus riparius</i> - Meşe Kılcanı
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus scoparius</i> - İbubuk Ekini
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus secalinus</i> - Çavdar Bromu
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus sipyleus</i> - Sipil Kılcanı
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus squarrosus</i> - Kirpikli Damiye
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus sterilis</i> - Sağır İlcan
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus tectorum</i> - Kır Bromu
Damarlı Bitkiler	<i>Callitriche stagnalis</i> - Göl Dilbersaçı
Damarlı Bitkiler	<i>Avena barbata subsp. barbata</i> - Narin Yulaf
Damarlı Bitkiler	<i>Alchemilla hirsutiflora</i> - Yıldıznişanı
Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Aethionema arabicum</i> - Arap Taşçantası
Damarlı Bitkiler	<i>Aethionema saxatile subsp. athoum</i> - çatlak kayagülü
Damarlı Bitkiler	<i>Bunium ferulaceum</i> - İncirop
Damarlı Bitkiler	<i>Alyssoides utriculata</i> - Deli Kuduzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Amelanchier ovalis subsp. ovalis</i> - Kurtağacı
Damarlı Bitkiler	<i>Anacamptis pyramidalis</i> - Sivrisalep
Damarlı Bitkiler	<i>Conyza albida</i> - Ak Çakalotu
Damarlı Bitkiler	<i>Conyza bonariensis</i> - Çakalotu
Damarlı Bitkiler	<i>Conyza canadensis</i> - Selviotu
Damarlı Bitkiler	<i>Coriandrum sativum</i> - Kişniş
Damarlı Bitkiler	<i>Festuca ustulata</i> - Kaz Yumağı
Damarlı Bitkiler	<i>Cota altissima</i> - Köpek Papatyası
Damarlı Bitkiler	<i>Cota austriaca</i> - Babuçça
Damarlı Bitkiler	<i>Cota tinctoria var. tinctoria</i> - Boyacı Papatyası
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurea odyssei</i> - Dirgen Sarıbaş
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurea polyclada</i> - Yedidüğme
Damarlı Bitkiler	<i>Fritillaria bithynica</i> - Deli Lâle
Damarlı Bitkiler	<i>Dipsacus laciniatus</i> - Feşçitarağı
Damarlı Bitkiler	<i>Doronicum orientale</i> - Kaplanotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ecballium elaterium</i> - Eşek Hıyarı
Damarlı Bitkiler	<i>Echinaria capitata</i> - Dikenbaşotu
Damarlı Bitkiler	<i>Heliotropium europaeum</i> - Akrep Otu
Damarlı Bitkiler	<i>Fritillaria sibirnyi</i> - Garip Lâle
Damarlı Bitkiler	<i>Eleusine indica</i> - Kazotu
Damarlı Bitkiler	<i>Heliotropium hirsutissimum</i> - Aygün Çiçeği

Damarlı Bitkiler	<i>Eragrostis cilianensis</i> - Meşe Yulaflı
Damarlı Bitkiler	<i>Eragrostis minor</i> - Bodur Yulaf
Damarlı Bitkiler	<i>Eragrostis pilosa</i> - Killi Yulaf
Damarlı Bitkiler	<i>Heliotropium suaveolens</i> - Itırlı Bambul
Damarlı Bitkiler	<i>Heliotropium supinum</i>
Damarlı Bitkiler	<i>Cirsium creticum subsp. creticum</i> - eşekçalısı
Damarlı Bitkiler	<i>Cirsium nerimaniae</i> - Ada Kangalı
Damarlı Bitkiler	<i>Carpobrotus acinaciformis</i> - Buzçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Caucalis platycarpus</i> - Kavkal
Damarlı Bitkiler	<i>Cedrus libani var. libani</i> - Katranağacı
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurea athoa</i> - Kız Sarıbaşı
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurea cuneifolia</i> - Kırkdüğme
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurea diffusa</i> - Akdüğme
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurea iberica</i> - Deligözdikeni
Damarlı Bitkiler	<i>Linum austriacum subsp. austriacum</i> - Zeyrek
Damarlı Bitkiler	<i>Linum bienne</i> - Deli Keten
Damarlı Bitkiler	<i>Linum catharticum</i> - Arsız Keten
Damarlı Bitkiler	<i>Linum corymbulosum</i> - Koru Keteni
Damarlı Bitkiler	<i>Linum nodiflorum</i> - Yaban Keten
Damarlı Bitkiler	<i>Linum strictum var. spicatum</i> - Tok Keten
Damarlı Bitkiler	<i>Cirsium steirolepis</i> - Kaz Kangalı
Damarlı Bitkiler	<i>Clematis cirrhosa</i> - Bahar Sarmaşığı
Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Clematis flammula</i> - Hamilmiskin
Damarlı Bitkiler	<i>Clematis vitalba</i> - Akasma
Damarlı Bitkiler	<i>Clematis viticella</i> - Yakmuk
Damarlı Bitkiler	<i>Clinopodium graveolens subsp. graveolens</i> - Filiskin
Damarlı Bitkiler	<i>Clinopodium nepeta subsp. glandulosum</i> - Kedi Fesleğeni
Damarlı Bitkiler	<i>Clinopodium vulgare subsp. arundanum</i> - Yabani Fesleğen
Damarlı Bitkiler	<i>Cnicus benedictus</i> - Topdiken
Damarlı Bitkiler	<i>Consolida aconiti</i> - Kurtmahmuzu
Damarlı Bitkiler	<i>Consolida hellespontica</i> - Süvari Mahmuzu
Damarlı Bitkiler	<i>Consolida orientalis</i> - Morçiçek
Damarlı Bitkiler	<i>Consolida phrygia subsp. phrygia</i> - ak mahmuz
Damarlı Bitkiler	<i>Consolida regalis subsp. paniculata</i> - Çatal Mahmuzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Gonocytisus angulatus</i> - Yağlı Borcak
Damarlı Bitkiler	<i>Corylus avellana var. avellana</i> - Fındık
Damarlı Bitkiler	<i>Corylus colurna</i> - Türk Fındığı
Damarlı Bitkiler	<i>Crupina crupinastrum</i> - Gelindöndüren
Damarlı Bitkiler	<i>Crupina vulgaris</i> - Kır Gelindöndüreni
Damarlı Bitkiler	<i>Cyanus depressus</i> - Gökbaş
Damarlı Bitkiler	<i>Carduus tmoleus subsp. tmoleus</i> - Bozdağ Kangalı
Damarlı Bitkiler	<i>Ferula communis subsp. communis</i> - atkasnağı
Damarlı Bitkiler	<i>Carlina corymbosa</i> - Kırkbaş Dikeni
Damarlı Bitkiler	<i>Carlina graeca</i> - Ergene Dikeni
Damarlı Bitkiler	<i>Carlina lanata</i> - Keygana
Damarlı Bitkiler	<i>Acantholimon ulicinum var. ulicinum</i> - Kardikeni

Damarlı Bitkiler	<i>Aegilops biuncialis</i> - İkikilçık
Damarlı Bitkiler	<i>Aegilops caudata</i> - Karaot
Damarlı Bitkiler	<i>Aegilops geniculata</i> - Konbaş
Damarlı Bitkiler	<i>Aegilops neglecta</i> - Tüylü Buğday
Damarlı Bitkiler	<i>Aegilops triuncialis subsp. triuncialis</i> - Üçkilçık
Damarlı Bitkiler	<i>Aegilops umbellulata</i> - Hanım Buğdayı
Damarlı Bitkiler	<i>Aira elegantissima subsp. ambigua</i> - Tül Çiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Aira elegantissima subsp. elegantissima</i> - Tül Çiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Bituminaria bituminosa</i> - Asfaltotu
Damarlı Bitkiler	<i>Gladiolus italicus</i> - Kılıçotu
Damarlı Bitkiler	<i>Aremonia agrimonoides</i> - Kasıkotu
Damarlı Bitkiler	<i>Arundo donax</i> - Kargı
Damarlı Bitkiler	<i>Calamagrostis arundinacea</i> - Kandiraotu
Damarlı Bitkiler	<i>Calamagrostis epigeios</i> - Bekârotu
Damarlı Bitkiler	<i>Calendula arvensis</i> - Portakal Nergisi
Damarlı Bitkiler	<i>Draba muralis</i> - Ak Dolama
Damarlı Bitkiler	<i>Draba verna</i> - Çırçırotu
Damarlı Bitkiler	<i>Echinops microcephalus</i> - Papazkalpağı
Damarlı Bitkiler	<i>Echinops ritro</i> - Topuz
Damarlı Bitkiler	<i>Echinops spinosissimus subsp. spinosissimus</i> - Eşekköftesi
Damarlı Bitkiler	<i>Elymus elongatus subsp. elongatus</i> - putaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Elymus elongatus subsp. turcicus</i> - puslu putaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Elymus farctus subsp. farctus</i> - cicora
Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Elymus farctus subsp. rechingeri</i> - kum cicorası
Damarlı Bitkiler	<i>Anagyris foetida</i> - Zivircik
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurea salonitana</i> - Keşan Dikeni
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurea solstitialis subsp. solstitialis</i> - çakırdikeni
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurea spinosa var. spinosa</i> - Denizgeveni
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurea urvillei subsp. armata</i> - kötürüm
Damarlı Bitkiler	<i>Cerintho major</i> - Alacakız
Damarlı Bitkiler	<i>Cerintho minor subsp. minor</i> - Cücegözü
Damarlı Bitkiler	<i>Cerintho retorta</i> - Mumotu
Damarlı Bitkiler	<i>Hedysarum varium subsp. varium</i> - Batalak
Damarlı Bitkiler	<i>Chaerophyllum byzantinum</i> - Hılakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cytinus hypocistis subsp. orientalis</i> - İnekmemesi
Damarlı Bitkiler	<i>Dactylis glomerata subsp. hispanica</i> - Domuzayrığı
Damarlı Bitkiler	<i>Circaea lutetiana</i> - Kankurutan
Damarlı Bitkiler	<i>Cirsium arvense</i> - Köygöçüren
Damarlı Bitkiler	<i>Cyanus segetum</i> - Gelintacı
Damarlı Bitkiler	<i>Asyneuma rigidum subsp. sibthorpiatum</i> - uludeğnek
Damarlı Bitkiler	<i>Asyneuma virgatum subsp. cichoriiforme</i> - özgedegnek
Damarlı Bitkiler	<i>Athyrium filix-femina</i> - Yel Eğreltisi
Damarlı Bitkiler	<i>Atriplex halimus</i> - Sarmak
Damarlı Bitkiler	<i>Atriplex tatarica var. tatarica</i> - Unluca
Damarlı Bitkiler	<i>Ruppia cirrhosa</i> - Sülüklü Ördekotu
Damarlı Bitkiler	<i>Sambucus ebulus</i> - Mürver Otu

Damarlı Bitkiler	<i>Sambucus nigra</i> - Ağaç Mürver
Damarlı Bitkiler	<i>Scandix australis subsp. grandiflora</i> - Kışkış
Damarlı Bitkiler	<i>Scandix pecten-veneris</i> - Zühretarağı
Damarlı Bitkiler	<i>Scandix stellata</i> - Dağ Kışkışı
Damarlı Bitkiler	<i>Erysimum idae</i> - Kaz Zarifesi
Damarlı Bitkiler	<i>Erysimum leucanthemum</i> - Bayır Zarifesi
Damarlı Bitkiler	<i>Erysimum repandum</i> - Çatal Zarife
Damarlı Bitkiler	<i>Frankenia hirsuta</i> - Tülpembe
Damarlı Bitkiler	<i>Asyneuma limonifolium subsp. limonifolium</i> - tavşanekmeği
Damarlı Bitkiler	<i>Hordelymus europaeus</i> - Odun Arpası
Damarlı Bitkiler	<i>Hornungia petraea</i> - Tırık Tere
Damarlı Bitkiler	<i>Hornungia procumbens</i> - Az Tırıktere
Damarlı Bitkiler	<i>Hylotelephium telephium</i> - Mandakulağı
Damarlı Bitkiler	<i>Ilex aquifolium</i> - Çobanpüskülü
Damarlı Bitkiler	<i>Inula britannica</i> - Çayır Andızı
Damarlı Bitkiler	<i>Inula germanica</i> - Ekin Andızotu
Damarlı Bitkiler	<i>Inula graveolens</i> - Deli Sariot
Damarlı Bitkiler	<i>Inula viscosa</i> - Sümenit
Damarlı Bitkiler	<i>Lavatera punctata</i> - Saracak
Damarlı Bitkiler	<i>Prunus divaricata var. divaricata</i> - Yunus Eriği
Damarlı Bitkiler	<i>Prunus spinosa</i> - Çakal Eriği
Damarlı Bitkiler	<i>Quercus cerris</i> - Saçlımeşe
Damarlı Bitkiler	<i>Quercus coccifera</i> - Kermes Meşesi
Damarlı Bitkiler	<i>Quercus frainetto</i> - Macar Meşesi
Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Quercus hartwissiana</i> - İstiranca Meşesi
Damarlı Bitkiler	<i>Quercus ilex</i> - Pırnal Meşesi
Damarlı Bitkiler	<i>Quercus infectoria subsp. infectoria</i> - Mazı Meşesi
Damarlı Bitkiler	<i>Quercus ithaburensis subsp. macrolepis</i> - Palamut Meşesi
Damarlı Bitkiler	<i>Quercus petraea subsp. iberica</i> - ballık meşesi
Damarlı Bitkiler	<i>Quercus pubescens subsp. pubescens</i> - Tüylü Meşe
Damarlı Bitkiler	<i>Quercus robur subsp. robur</i> - Saplı Meşe
Damarlı Bitkiler	<i>Quercus trojana subsp. trojana</i> - makedonya meşesi
Damarlı Bitkiler	<i>Scorzonera laciniata subsp. laciniata</i> - Parım
Damarlı Bitkiler	<i>Scorzonera sublanata</i> - Topalan
Damarlı Bitkiler	<i>Scutellaria albida subsp. albida</i> - Akkaside
Damarlı Bitkiler	<i>Solidago virgaurea subsp. virgaurea</i> - Altınbaşak Çiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Sorghum bicolor</i> - Süpürge Darısı
Damarlı Bitkiler	<i>Sorghum halepense var. halepense</i> - Ekin Süpürgesi
Damarlı Bitkiler	<i>Spiranthes spiralis</i> - İnci Salebi
Damarlı Bitkiler	<i>Carduus nutans subsp. trojanus</i> - yıldıröz dikenli
Damarlı Bitkiler	<i>Carduus getulus</i> - Yitik Kenger
Damarlı Bitkiler	<i>Carduus nutans subsp. falcato-incurvus</i> - eğri eşekdikeni
Damarlı Bitkiler	<i>Carduus nutans subsp. leiophyllus</i> - kerbeş
Damarlı Bitkiler	<i>Carduus pycnocephalus subsp. albidus</i> - Soymaç
Damarlı Bitkiler	<i>Carduus pycnocephalus subsp. arabicus</i> - Soymaç
Damarlı Bitkiler	<i>Quercus vulcanica</i> - Kasnak Meşesi

Damarlı Bitkiler	<i>Ridolfia segetum</i> - Sarı Maydanoz
Damarlı Bitkiler	<i>Paronychia chionaea subsp. chionea var. chionaea</i> - Deli Kepekotu
Damarlı Bitkiler	<i>Phagnalon graecum</i> - Bozçalı
Damarlı Bitkiler	<i>Pholiurus pannonicus</i> - Bağcıkotu
Damarlı Bitkiler	<i>Phragmites australis</i> - Kamyş
Damarlı Bitkiler	<i>Phyla canescens</i> - Limonotu
Damarlı Bitkiler	<i>Phyla nodiflora</i> - Suçileği
Damarlı Bitkiler	<i>Picris olympica</i> - Ulu Şiro
Damarlı Bitkiler	<i>Picris pauciflora</i> - Kum Şirosu
Damarlı Bitkiler	<i>Pimpinella tragium subsp. lithophila</i> - Teke Anasonu
Damarlı Bitkiler	<i>Plumbago europaea</i> - Karakına
Damarlı Bitkiler	<i>Telephium imperati subsp. orientale</i> - Zulzula
Damarlı Bitkiler	<i>Thymbra capitata</i> - Acıkekik
Damarlı Bitkiler	<i>Thymbra spicata subsp. spicata</i> - Zahter
Damarlı Bitkiler	<i>Trachystemon orientalis</i> - Kaldirik
Damarlı Bitkiler	<i>Tragus racemosus</i> - Kızıl Kirpikotu
Damarlı Bitkiler	<i>Tripleurospermum baytopianum</i> - Sultan Papatyası
Damarlı Bitkiler	<i>Tripleurospermum oreades var. oreades</i> - Hoşhoş
Damarlı Bitkiler	<i>Tripleurospermum parviflorum</i> - Beybunik
Damarlı Bitkiler	<i>Tripleurospermum rosellum var. rosellum</i> - Gül Gödesi
Damarlı Bitkiler	<i>Tyrimnus leucographus</i> - Dulkarigömleği
Damarlı Bitkiler	<i>Ventenata subenervis subsp. subenervis</i> - tarla ventenotu
Damarlı Bitkiler	<i>Verbena officinalis var. officinalis</i> - Mineçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Verbena supina</i> - Güvercinotu
Damarlı Bitkiler	<i>Marrubium peregrinum</i> - Yabaniderme
Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Marrubium vulgare</i> - Karaderme
Damarlı Bitkiler	<i>Melica ciliata subsp. transsilvanica</i> - Kirpikli İnci
Damarlı Bitkiler	<i>Melica ciliata subsp. ciliata</i> - Kirpikli İnci
Damarlı Bitkiler	<i>Melica uniflora</i> - Seyrek İnciotu
Damarlı Bitkiler	<i>Molineriella minuta</i> - Bodur Saçotu
Damarlı Bitkiler	<i>Robinia pseudoacacia</i> - Yalancı Akasya
Damarlı Bitkiler	<i>Ruscus aculeatus</i> - Tavşanmemesi
Damarlı Bitkiler	<i>Ruscus hypoglossum</i> - Atdili
Damarlı Bitkiler	<i>Hieracium phaeochristum</i> - Ak Şahinotu
Damarlı Bitkiler	<i>Hieracium scamandris</i> - Parlak Şahinotu
Damarlı Bitkiler	<i>Sanguisorba minor subsp. balearica</i> - Çayırdüğmesi
Damarlı Bitkiler	<i>Sanguisorba minor subsp. minor</i> - Çayırdüğmesi
Damarlı Bitkiler	<i>Sanguisorba verrucosa</i> - Sincanotu
Damarlı Bitkiler	<i>Saponaria calabrica</i> - Kaya Sabunotu
Damarlı Bitkiler	<i>Saponaria mesogitana</i> - Köpürge
Damarlı Bitkiler	<i>Saponaria officinalis</i> - Sabunotu
Damarlı Bitkiler	<i>Delphinium peregrinum</i> - Tel Hezaren
Damarlı Bitkiler	<i>Helichrysum stoechas subsp. barrelieri</i> - Kudama
Damarlı Bitkiler	<i>Descurainia sophia</i> - Sadırotu
Damarlı Bitkiler	<i>Melilotus indicus</i> - Otuzlu Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Melilotus officinalis</i> - Kokulu Yonca

Damarlı Bitkiler	<i>Melilotus sulcatus</i> - Koçboynuzu
Damarlı Bitkiler	<i>Mentha aquatica</i> - Su Nanesi
Damarlı Bitkiler	<i>Mentha longifolia subsp. typhoides</i> - dere nanesi
Damarlı Bitkiler	<i>Thymelaea passerina</i> - Çekem
Damarlı Bitkiler	<i>Thymelaea tartonraira</i> - Ezentere
Damarlı Bitkiler	<i>Tilia platyphyllos</i> - Yaz İhlamuru
Damarlı Bitkiler	<i>Tilia rubra subsp. caucasica</i> - Kafkas İhlamuru
Damarlı Bitkiler	<i>Tilia tomentosa</i> - Gümüşi İhlamur
Damarlı Bitkiler	<i>Tremastelma palaestinum</i> - Kirpi Uyuzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Tripodion tetraphyllum</i> - Kumtırılı
Damarlı Bitkiler	<i>Periploca graeca var. vestita</i> - Gariplerurganı
Damarlı Bitkiler	<i>Hieracium idae</i> - Sütü Şahinotu
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia cuspidata</i> - Ege Baklası
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia ervilia</i> - Küşne
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia grandiflora var. grandiflora</i> - Koca Bakla
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia hirsuta</i> - Bozfiğ
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia hybrida</i> - Melez Bakla
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia lathyroides</i> - Çamfiği
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia lutea var. hirta</i> - Sarı Bakla
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia melanops</i> - Sülük Fiği
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia narbonensis var. narbonensis</i> - Kocafiğ
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia pannonica var. pannonica</i> - Macar Fiği
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia pannonica var. purpurascens</i> - Macar Fiği
Damarlı Bitkiler	<i>Hordeum bulbosum</i> - Boncuk Arpa
Damarlı Bitkiler	<i>Hordeum geniculatum</i> - Yatık Arpa
Damarlı Bitkiler	<i>Hordeum marinum</i> - Sahil Arpası
Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Hordeum murinum subsp. leporinum</i> - kılçık arpa
Damarlı Bitkiler	<i>Hordeum spontaneum</i> - Yabani Arpa
Damarlı Bitkiler	<i>Lactuca muralis</i> - Divar Marulu
Damarlı Bitkiler	<i>Lactuca saligna</i> - Deli Marul
Damarlı Bitkiler	<i>Lactuca serriola</i> - Eşekhelvası
Damarlı Bitkiler	<i>Lagurus ovatus</i> - Tavşankuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Laurus nobilis</i> - Defne
Damarlı Bitkiler	<i>Sisymbrium polyceratium</i> - Sülün Bülbülotu
Damarlı Bitkiler	<i>Sisymbrium officinale</i> - Ergelen Hardalı
Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella balansae</i> - Kaya Kuzugevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella carinata</i> - Sandal Kuzugevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella turgida</i> - Yar Kuzugevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella vesicaria</i> - Kuzugevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella locusta</i> - Nazlı Kuzugevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella obtusiloba</i> - Gül Kuzugevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella orientalis</i> - Ana Kuzugevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella discoidea</i> - Ekin Kuzugevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella echinata</i> - Kirpi Gevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella hirsutissima</i> - Yünlü Kuzugevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella coronata</i> - Taçlı Kuzugevreği

Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella costata</i> - Maki Kuzugevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella dentata</i> - Dişli Kuzugevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Vinca herbacea</i> - Bikir Çiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Aeluropus littoralis</i> - Sahil Ayırığı
Damarlı Bitkiler	<i>Anthoxanthum aristatum</i> - Killi Kokuotu
Damarlı Bitkiler	<i>Anthoxanthum odoratum subsp. odoratum</i> - Kokuotu
Damarlı Bitkiler	<i>Amblyopyrum muticum var. muticum</i> - Narin Buğday
Damarlı Bitkiler	<i>Alcea biennis</i> - Fatmaanagülü
Damarlı Bitkiler	<i>Alkanna tinctoria subsp. tinctoria</i> - havaciva otu
Damarlı Bitkiler	<i>Ammannia coccinea</i> - Kızıl Amanotu
Damarlı Bitkiler	<i>Lemna gibba</i> - Yamuk Sumercimeği
Damarlı Bitkiler	<i>Lemna minor</i> - Sumercimeği
Damarlı Bitkiler	<i>Malabaila aurea</i> - Mandaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Asphodeline liburnica</i> - Buk
Damarlı Bitkiler	<i>Asphodeline lutea</i> - Sarı Çiriş
Damarlı Bitkiler	<i>Mentha pulegium</i> - Yarpuz
Damarlı Bitkiler	<i>Mentha spicata subsp. condensata</i> - Eşek Nanesi
Damarlı Bitkiler	<i>Opopanax hispidus</i> - Kaymacık
Damarlı Bitkiler	<i>Oryza sativa</i> - Çeltik
Damarlı Bitkiler	<i>Osmunda regalis</i> - Kıral Eğretilisi
Damarlı Bitkiler	<i>Pistacia lentiscus</i> - Sakız Ağacı
Damarlı Bitkiler	<i>Pistacia palaestina</i> - Çöğre
Damarlı Bitkiler	<i>Pistacia terebinthus</i> - Menengiç
Damarlı Bitkiler	<i>Pistacia vera</i> - Antep Fıstığı
Damarlı Bitkiler	<i>Dorycnium graecum</i> - Ak Kaplanotu
Damarlı Bitkiler	<i>Dorycnium hirsutum</i> - Killi Kaplanotu
Damarlı Bitkiler	<i>Dorycnium pentaphyllum subsp. herbaceum</i> - zehirli yonca
Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Echinochloa crus-galli</i> - Darıcan
Damarlı Bitkiler	<i>Echium angustifolium</i> - Agres
Damarlı Bitkiler	<i>Echium italicum</i> - Kurtkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Echium plantagineum</i> - Kirkbatıran
Damarlı Bitkiler	<i>Arbutus andrachne</i> - Sandal Ağacı
Damarlı Bitkiler	<i>Arbutus unedo</i> - Kocayemiş
Damarlı Bitkiler	<i>Arabis verna</i> - Mor Kazteresi
Damarlı Bitkiler	<i>Aurinia saxatilis subsp. orientalis</i> - egeincisi
Damarlı Bitkiler	<i>Arrhenatherum elatius subsp. elatius</i> - Çayıryulafı
Damarlı Bitkiler	<i>Arrhenatherum palaestinum</i> - Kirk Çayıryulafı
Damarlı Bitkiler	<i>Asterolinon linum-stellatum</i> - Kargacıkotu
Damarlı Bitkiler	<i>Asplenium obovatum</i> - Bağrıkkara
Damarlı Bitkiler	<i>Asplenium trichomanes subsp. quadrivalens</i> - Saçakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Asplenium trichomanes subsp. trichomanes</i> - Saçakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Asplenium x ticinense</i> - Kıрма Saçakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Beta maritima var. grisea</i> - Kıyı Pancarı
Damarlı Bitkiler	<i>Beta maritima var. maritima</i> - Kıyı Pancarı
Damarlı Bitkiler	<i>Beta maritima var. pilosa</i> - Kıyı Pancarı
Damarlı Bitkiler	<i>Beta trojana</i> - Pamukçu Pancarı

Damarlı Bitkiler	<i>Bombycilaena discolor</i> - Kisaayaklı
Damarlı Bitkiler	<i>Brassica nigra</i> - Kara Hardal
Damarlı Bitkiler	<i>Polypodium interjectum</i> - Kaya Elverdisi
Damarlı Bitkiler	<i>Polypodium vulgare var. cambricum</i> - Benli Eğreli
Damarlı Bitkiler	<i>Polypodium vulgare var. vulgare</i> - Benli Eğreli
Damarlı Bitkiler	<i>Matthiola sinuata</i> - Oyali Şebboy
Damarlı Bitkiler	<i>Matthiola tricuspidata</i> - Öküz Şebboyu
Damarlı Bitkiler	<i>Matthiola incana</i> - Şebboy
Damarlı Bitkiler	<i>Paraceterach marantae</i> - Telek Eğreltisi
Damarlı Bitkiler	<i>Phlomis pungens var. hirta</i> - Silvanok
Damarlı Bitkiler	<i>Phlomis fruticosa</i> - Parşamba
Damarlı Bitkiler	<i>Morina persica var. persica</i> - Merdivençiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Olea europaea subsp. europaea</i> - Zeytin
Damarlı Bitkiler	<i>Notobasis syriaca</i> - Yavan Kenger
Damarlı Bitkiler	<i>Noccaea ochroleuca</i> - Davraz Dağarcığı
Damarlı Bitkiler	<i>Persica vulgaris</i> - Şeftali
Damarlı Bitkiler	<i>Sesamum indicum</i> - Susam
Damarlı Bitkiler	<i>Pedicularis comosa var. sibthorpii</i> - Hotozlu Bitotu
Damarlı Bitkiler	<i>Plantago scabra</i> - Sınirsek
Damarlı Bitkiler	<i>Plantago lanceolata</i> - Damarlıca
Damarlı Bitkiler	<i>Plantago major subsp. intermedia</i> - Sinirotu
Damarlı Bitkiler	<i>Plantago holosteum</i> - Beşdamarotu
Damarlı Bitkiler	<i>Plantago lagopus</i> - Kırkdamarotu
Damarlı Bitkiler	<i>Plantago coronopus subsp. commutata</i> - Boğaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Plantago coronopus subsp. coronopus</i> - Boğaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Plantago cretica</i> - Bağayaprağı
Damarlı Bitkiler	<i>Gagea chrysantha</i> - Alyıldız
Damarlı Bitkiler	<i>Gagea bohemica</i> - Sarıyıldız
Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Gagea peduncularis</i> - Karga Sarımsağı
Damarlı Bitkiler	<i>Gagea pratensis</i> - Çayır Yıldızı
Damarlı Bitkiler	<i>Glebionis coronaria</i> - Alagömeç
Damarlı Bitkiler	<i>Glebionis segetum</i> - Kasımçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Hippocrepis unisiliquosa subsp. unisiliquosa</i> - Atnalı
Damarlı Bitkiler	<i>Hippocrepis ciliata</i> - Zarif Gevrecik
Damarlı Bitkiler	<i>Hippocrepis emerus subsp. emeroides</i> - Gevrecik
Damarlı Bitkiler	<i>Glinus lotoides</i> - Haliotu
Damarlı Bitkiler	<i>Hirschfeldia incana</i> - Nadas Turpu
Damarlı Bitkiler	<i>Hypochaeris achyrophorus</i> - Sarı Hindiba
Damarlı Bitkiler	<i>Hypochaeris glabra</i> - Dağmarulu
Damarlı Bitkiler	<i>Hypochaeris radicata</i> - Dağmarulu
Damarlı Bitkiler	<i>Isoetes durieui</i> - Petek Çimeğreli
Damarlı Bitkiler	<i>Jasminum fruticans</i> - Boruk
Damarlı Bitkiler	<i>Jasminum officinale</i> - Yasemin
Damarlı Bitkiler	<i>Lycopersicon esculentum</i> - Domates
Damarlı Bitkiler	<i>Lappula squarrosa</i> - Sülün Gürke
Damarlı Bitkiler	<i>Leymus racemosus subsp. sabulosus</i> - Sahil Çavdar

Damarlı Bitkiler	<i>Lamium purpureum</i> var. <i>purpureum</i> - Ballıbaba
Damarlı Bitkiler	<i>Lamium moschatum</i> subsp. <i>moschatum</i> - lünlünotu
Damarlı Bitkiler	<i>Lamium garganicum</i> subsp. <i>striatum</i> var. <i>striatum</i> - tel balıcak
Damarlı Bitkiler	<i>Lamium maculatum</i> - Benli Balıcak
Damarlı Bitkiler	<i>Lamium amplexicaule</i> var. <i>amplexicaule</i> - Baltutan
Damarlı Bitkiler	<i>Leontodon crispus</i> subsp. <i>asper</i> var. <i>asper</i> - Aslandişi
Damarlı Bitkiler	<i>Lepidium spinosum</i> - Dikentere
Damarlı Bitkiler	<i>Lepidium coronopus</i> - Dejinik
Damarlı Bitkiler	<i>Lepidium draba</i> - Diğnik
Damarlı Bitkiler	<i>Lepidium graminifolium</i> - Circirotu
Damarlı Bitkiler	<i>Lepidium latifolium</i> - Nujdar
Damarlı Bitkiler	<i>Ligustrum vulgare</i> - Kurtbağrı
Damarlı Bitkiler	<i>Eupatorium cannabinum</i> - Koyuntırpağı
Damarlı Bitkiler	<i>Cynodon dactylon</i> var. <i>dactylon</i> - Köpekdişi
Damarlı Bitkiler	<i>Cynodon dactylon</i> var. <i>villosus</i> - Köpekdişi
Damarlı Bitkiler	<i>Daphne oleoides</i> subsp. <i>oleoides</i> - Gövçek
Damarlı Bitkiler	<i>Elaeagnus angustifolia</i> var. <i>angustifolia</i> - İğde
Damarlı Bitkiler	<i>Halocnemum strobilaceum</i> - Çuvan
Damarlı Bitkiler	<i>Bupleurum asperuloides</i> - Tarla Şeytanayağı
Damarlı Bitkiler	<i>Bupleurum trichopodum</i> - Yalancı Şeytanayağı
Damarlı Bitkiler	<i>Bupleurum odontites</i> - Damarlı Şeytanayağı
Damarlı Bitkiler	<i>Bupleurum flavum</i> - Sarı Şeytan
Damarlı Bitkiler	<i>Bupleurum intermedium</i> - Şeytanarası
Damarlı Bitkiler	<i>Bupleurum euboicum</i> - Kum Şeytanayağı
Damarlı Bitkiler	<i>Colchicum soboliferum</i> - Koyungöğsü
Damarlı Bitkiler	<i>Colchicum bivonae</i> - Öksüzöğlan
Damarlı Bitkiler	<i>Colchicum boissieri</i> - Sürincan
Damarlı Bitkiler	<i>Colchicum burtii</i> - Tüylü Mahrut
Damarlı Bitkiler	<i>Capsella bursa-pastoris</i> - Çobançantası
Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Capsella rubella</i> - Ayşecik
Damarlı Bitkiler	<i>Carum carvi</i> - Kimyon
Damarlı Bitkiler	<i>Plantago afra</i> - Ateşyapağı
Damarlı Bitkiler	<i>Plantago bellardii</i> - Babadeşen
Damarlı Bitkiler	<i>Oxalis corniculata</i> - Sarı Ekşiyonca
Damarlı Bitkiler	<i>Platanus orientalis</i> - Çınar
Damarlı Bitkiler	<i>Polygonum patulum</i> subsp. <i>pulchellum</i> - Atmercimeleği
Damarlı Bitkiler	<i>Polygonum patulum</i> subsp. <i>patulum</i> - Atmercimeleği
Damarlı Bitkiler	<i>Polygonum lapathifolium</i> - Tirşon
Damarlı Bitkiler	<i>Polygonum maritimum</i> - Sicimlik
Damarlı Bitkiler	<i>Polygonum equisetiforme</i> - Urganotu
Damarlı Bitkiler	<i>Polygonum bistorta</i> subsp. <i>bistorta</i> - Çimen Eveleği
Damarlı Bitkiler	<i>Origanum vulgare</i> subsp. <i>hirtum</i> - Karakınık
Damarlı Bitkiler	<i>Origanum onites</i> - Bilyalı Kekik
Damarlı Bitkiler	<i>Cressa cretica</i> - Reçine Çiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Cymodocea nodosa</i> - Sudüğümü
Damarlı Bitkiler	<i>Genista anatolica</i> - Kandaş Dikeni

Damarlı Bitkiler	<i>Genista carinalis</i> - Kırtıl Çalısı
Damarlı Bitkiler	<i>Genista januensis subsp. lydia</i> - Yer Borcağı
Damarlı Bitkiler	<i>Fimbristylis bisumbellata</i> - İkiz Telberdi
Damarlı Bitkiler	<i>Glyceria notata</i> - Kıvrık Tatlıçim
Damarlı Bitkiler	<i>Ficus carica subsp. carica</i> - İncir
Damarlı Bitkiler	<i>Galega officinalis</i> - Keçisedefi
Damarlı Bitkiler	<i>Primula acaulis subsp. acaulis</i> - Çuhaçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Primula acaulis subsp. rubra</i> - Çuhaçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Pulicaria vulgaris</i> - Ak Yaraotu
Damarlı Bitkiler	<i>Moneses uniflora</i> - Gelinperçemi
Damarlı Bitkiler	<i>Muscari armeniacum</i> - Gâvurbaşı
Damarlı Bitkiler	<i>Muscari comosum</i> - Morbaş
Damarlı Bitkiler	<i>Muscari latifolium</i> - Kaz Sümbülü
Damarlı Bitkiler	<i>Muscari neglectum</i> - Arapüzümü
Damarlı Bitkiler	<i>Nigella arvensis var. glauca</i> - Tarla Çörekotu
Damarlı Bitkiler	<i>Nigella arvensis var. involucrata</i> - Tarla Çörekotu
Damarlı Bitkiler	<i>Nigella damascena</i> - Şam Çörekotu
Damarlı Bitkiler	<i>Nigella elata</i> - Deli Çörekotu
Damarlı Bitkiler	<i>Oenanthe aquatica</i> - Deniz Rezenesi
Damarlı Bitkiler	<i>Oenanthe pimpinelloides</i> - Deli Maydanoz
Damarlı Bitkiler	<i>Oenanthe silaifolia</i> - Attohumu
Damarlı Bitkiler	<i>Equisetum arvense</i> - Atkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Equisetum hyemale</i> - Ulamotu
Damarlı Bitkiler	<i>Equisetum palustre</i> - Kırkbacak
Damarlı Bitkiler	<i>Equisetum ramosissimum</i> - Kırkkilitou
Damarlı Bitkiler	<i>Equisetum telmateia</i> - Deredoruk
Damarlı Bitkiler	<i>Sisymbrium orientale</i> - Tarla Bülbülotu
Damarlı Bitkiler	<i>Sisymbrium altissimum</i> - Ergelenotu
Damarlı Bitkiler	<i>Scirpoides holoschoenus subsp. holoschoenus</i> - Vurla
Damarlı Bitkiler	<i>Raphanus raphanistrum subsp. raphanistrum</i> - Eşek Turpu
Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Rhus coriaria</i> - Sumak
Damarlı Bitkiler	<i>Rosa pulverulenta</i> - Bodur Gül
Damarlı Bitkiler	<i>Rosa sempervirens</i> - İtburnu
Damarlı Bitkiler	<i>Rosa canina</i> - Kuşburnu
Damarlı Bitkiler	<i>Salicornia emericii</i> - Deniz Börülcesi
Damarlı Bitkiler	<i>Salicornia patula</i> - Bodur Geren
Damarlı Bitkiler	<i>Scleranthus annuus subsp. verticillatus</i> - Kinavel
Damarlı Bitkiler	<i>Scleranthus perennis subsp. marginatus</i> - Kaz Kinavel
Damarlı Bitkiler	<i>Smilax excelsa</i> - Dikenucu
Damarlı Bitkiler	<i>Sarcopoterium spinosum</i> - Abdestbozan
Damarlı Bitkiler	<i>Spartium junceum</i> - Katırtırnağı
Damarlı Bitkiler	<i>Serapias bergonii</i> - İnce Sağırkulağı
Damarlı Bitkiler	<i>Suaeda prostrata</i> - Yatık Cirim
Damarlı Bitkiler	<i>Tulipa undulatifolia</i> - Kıvrık Lâle
Damarlı Bitkiler	<i>Tulipa orphanidea</i> - Doğandili
Damarlı Bitkiler	<i>Tolpis barbata</i> - Koru Kiskısı

Damarlı Bitkiler	<i>Taxus baccata</i> - Porsuk
Damarlı Bitkiler	<i>Urtica pilulifera</i> - Dalağan
Damarlı Bitkiler	<i>Urtica urens</i> - Cılağan
Damarlı Bitkiler	<i>Urtica dioica subsp. dioica</i> - Isırgan
Damarlı Bitkiler	<i>Turritis laxa</i> - Sırıktete
Damarlı Bitkiler	<i>Vaccinium myrtillus</i> - Ayıüzümü
Damarlı Bitkiler	<i>Malope malacoides</i> - Köynik
Damarlı Bitkiler	<i>Coronilla scorpioides</i> - Akrep Burçağı
Damarlı Bitkiler	<i>Hymenocarpus circinnatus</i> - Pulluot
Damarlı Bitkiler	<i>Ononis spinosa subsp. leiosperma</i> - Kayışkıran
Damarlı Bitkiler	<i>Ononis viscosa subsp. breviflora</i> - Sidikli Siyek
Damarlı Bitkiler	<i>Ononis pubescens</i> - Havlı Örsele
Damarlı Bitkiler	<i>Ononis pusilla</i> - Yaltak Dikeni
Damarlı Bitkiler	<i>Ononis reclinata</i> - Şeytantaburesi
Damarlı Bitkiler	<i>Ononis spinosa subsp. antiquorum</i> - Kayışkıran
Damarlı Bitkiler	<i>Ornithopus compressus</i> - Kuşayağı
Damarlı Bitkiler	<i>Cercis siliquastrum subsp. hebecarpa</i> - Erguvan
Damarlı Bitkiler	<i>Elatine alsinastrum</i> - İnce Solucanotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ricinus communis</i> - Hintyağı
Damarlı Bitkiler	<i>Chenopodium album subsp. album var. album</i> - Aksirken
Damarlı Bitkiler	<i>Chenopodium ambrosioides</i> - Sirken
Damarlı Bitkiler	<i>Rumex acetosella</i> - Kuzukulağı
Damarlı Bitkiler	<i>Rumex bucephalophorus subsp. bucephalophorus</i> - Çipir
Damarlı Bitkiler	<i>Rumex conglomeratus</i> - Ekşikulak
Damarlı Bitkiler	<i>Rumex crispus</i> - Labada
Damarlı Bitkiler	<i>Rumex patientia</i> - Efelek
Damarlı Bitkiler	<i>Rumex cristatus</i> - Lapuşa
Damarlı Bitkiler	<i>Rumex tuberosus subsp. creticus</i> - humadotu
Damarlı Bitkiler	<i>Rumex pulcher</i> - Ekşilik
Damarlı Bitkiler	<i>Rumex tuberosus subsp. tuberosus</i> - kuzukıkırdağı
Damarlı Bitkiler	<i>Myosotis incrassata</i> - Deli Kuşgözü
Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Myosotis litoralis</i> - Kum Boncukotu
Damarlı Bitkiler	<i>Myosotis arvensis subsp. arvensis</i> - Kardeşboncuğu
Damarlı Bitkiler	<i>Myosotis ramosissima</i> - Kuşgözü
Damarlı Bitkiler	<i>Myosotis refracta subsp. refracta</i> - Yünlü Kuşgözü
Damarlı Bitkiler	<i>Lathraea squamaria</i> - Gizliot
Damarlı Bitkiler	<i>Lycopus europaeus</i> - Kurtayağı
Damarlı Bitkiler	<i>Salvia aethiopis</i> - Habeş Adaçayı
Damarlı Bitkiler	<i>Salvia argentea</i> - Boz Şalba
Damarlı Bitkiler	<i>Salvia amplexicaulis</i> - Ekin Şalbası
Damarlı Bitkiler	<i>Salvia pinnata</i> - Çanak Şalbası
Damarlı Bitkiler	<i>Salvia verbenaca</i> - Elmakekiği
Damarlı Bitkiler	<i>Salvia viridis</i> - Zarif Şalba
Damarlı Bitkiler	<i>Salvia tomentosa</i> - Şalba
Damarlı Bitkiler	<i>Salvia verticillata subsp. verticillata</i> - Dadırak
Damarlı Bitkiler	<i>Salvia virgata</i> - Fatmanaotu

Damarlı Bitkiler	<i>Vitex agnus-castus</i> - Hayıt
Damarlı Bitkiler	<i>Ajuga chamaepitys subsp. palaestina</i> - dallımayasıl
Damarlı Bitkiler	<i>Ajuga laxmannii</i> - Bozmayasıl
Damarlı Bitkiler	<i>Ajuga salicifolia</i> - Sivrimayasıl
Damarlı Bitkiler	<i>Ajuga chamaepitys subsp. chia</i> - acıgıcı
Damarlı Bitkiler	<i>Ajuga chamaepitys subsp. glareosa</i> - çakılmayasılı
Damarlı Bitkiler	<i>Ajuga chamaepitys subsp. cuneatifolia</i> - kayamayasılı
Damarlı Bitkiler	<i>Ajuga orientalis</i> - Dağmayasılı
Damarlı Bitkiler	<i>Hedera helix</i> - Duvar Sarmaşığı
Damarlı Bitkiler	<i>Foeniculum vulgare</i> - Rezene
Damarlı Bitkiler	<i>Smyrniolum olusatrum</i> - Deli Kereviz
Damarlı Bitkiler	<i>Catapodium marimum</i> - Kum Telekotu
Damarlı Bitkiler	<i>Catapodium rigidum subsp. rigidum var. majus</i> - Telekotu
Damarlı Bitkiler	<i>Catapodium rigidum subsp. rigidum var. rigidum</i> - Telekotu
Damarlı Bitkiler	<i>Dasypyrum villosum</i> - Kızılev
Damarlı Bitkiler	<i>Digitaria sanguinalis</i> - Kızıl Çatalotu
Damarlı Bitkiler	<i>Holcus lanatus</i> - Kadifeotu
Damarlı Bitkiler	<i>Lolium rigidum var. rigidum</i> - Sert Çim
Damarlı Bitkiler	<i>Lolium temulentum var. temulentum</i> - Delice Çim
Damarlı Bitkiler	<i>Lolium perenne</i> - Çim
Damarlı Bitkiler	<i>Lolium temulentum var. arvense</i> - Delice Çim
Damarlı Bitkiler	<i>Parapholis incurva</i> - Eğri Kiremitotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ammophila arenaria subsp. arundinacea</i> - Sahilotu
Damarlı Bitkiler	<i>Agrostis castellana subsp. byzantina</i> - Titrek Tavusotu
Damarlı Bitkiler	<i>Iberis carnosa</i> - Mor Beğendiotu
Damarlı Bitkiler	<i>Teesdalia coronopifolia</i> - Çobançadırı
Damarlı Bitkiler	<i>Alliaria petiolata</i> - Sarmısak Hardalı
Damarlı Bitkiler	<i>Camelina rumelica</i> - Ketentere
Damarlı Bitkiler	<i>Alisma lanceolatum</i> - Kurbağakaşığı
Damarlı Bitkiler	<i>Alisma plantago-aquatica subsp. plantago-aquatica</i> - Çobandüdüğü
Damarlı Bitkiler	<i>Arum elongatum</i> - Yılandüğü
Damarlı Bitkiler	<i>Arum italicum</i> - Domuz Lahanası
Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Arum maculatum</i> - Yılanekmeği
Damarlı Bitkiler	<i>Arum rupicola var. rupicola</i> - Dağsorsalı
Damarlı Bitkiler	<i>Zannichellia palustris subsp. palustris</i> - Sukılı
Damarlı Bitkiler	<i>Fagus orientalis</i> - Kayın
Damarlı Bitkiler	<i>Fagus sylvatica</i> - Avrupa Kayını
Damarlı Bitkiler	<i>Juglans regia</i> - Ceviz
Damarlı Bitkiler	<i>Cichorium intybus</i> - Hindiba
Damarlı Bitkiler	<i>Cichorium pumilum</i> - Dünek
Damarlı Bitkiler	<i>Crepis zacintha</i> - Yamaç Kiskısı
Damarlı Bitkiler	<i>Crepis commutata</i> - Deli Kiskıs
Damarlı Bitkiler	<i>Crepis foetida subsp. rhoeadifolia</i> - Kohum
Damarlı Bitkiler	<i>Crepis macropus</i> - Ak Kiskıs
Damarlı Bitkiler	<i>Crepis micrantha</i> - Yedi Kiskıs
Damarlı Bitkiler	<i>Crepis multiflora</i> - İzmir Kiskısı

Damarlı Bitkiler	<i>Crepis pulchra subsp. pulchra</i> - Zarif Kiskis
Damarlı Bitkiler	<i>Crepis reuteriana subsp. reuteriana</i> - Avlan Kiskısı
Damarlı Bitkiler	<i>Crepis rubra</i> - Pembe Kiskis
Damarlı Bitkiler	<i>Crepis sancta subsp. nemausensis</i> - Yaban Kiskısı
Damarlı Bitkiler	<i>Crepis setosa</i> - Kılçıklı Kiskis
Damarlı Bitkiler	<i>Geropogon hybridus</i> - Melez Yemlik
Damarlı Bitkiler	<i>Jurinea mollis</i> - Yaban Göbeği
Damarlı Bitkiler	<i>Rhagadiolus stellatus</i> - Çatlakçanak
Damarlı Bitkiler	<i>Tussilago farfara</i> - Öksürükotu
Damarlı Bitkiler	<i>Asteriscus spinosus</i> - Dikenotu
Damarlı Bitkiler	<i>Artemisia annua</i> - Kâbe Süpürgesi
Damarlı Bitkiler	<i>Artemisia santonicum subsp. patens</i> - Deniz Yavşanı
Damarlı Bitkiler	<i>Artemisia campestris var. campestris</i> - Kara Yavşan
Damarlı Bitkiler	<i>Cardopatum corymbosum</i> - Kurtludiken
Damarlı Bitkiler	<i>Jasione heldreichii</i> - Gökçeçiçek
Damarlı Bitkiler	<i>Anemone blanda</i> - Dağlâlesi
Damarlı Bitkiler	<i>Anemone coronaria</i> - Manisalâlesi
Damarlı Bitkiler	<i>Anemone hortensis</i> - Gülâlâ
Damarlı Bitkiler	<i>Lycium chinense</i> - Termiye Çalısı
Damarlı Bitkiler	<i>Lycium europaeum</i> - Sincan Dikeni
Damarlı Bitkiler	<i>Epipactis helleborine subsp. helleborine</i> - Bindallıçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Epipactis persica</i> - Acem Danakıranı
Damarlı Bitkiler	<i>Prospero autumnale</i> - Güz Sümbülü
Damarlı Bitkiler	<i>Parietaria judaica</i> - Duvarfesleğeni
Damarlı Bitkiler	<i>Parietaria lusitanica</i> - Kaya Sırçaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Malus sylvestris subsp. orientalis var. orientalis</i> - ekşi elma
Damarlı Bitkiler	<i>Agrimonia eupatoria subsp. eupatoria</i> - Fitikotu
Damarlı Bitkiler	<i>Valeriana dioscoridis</i> - Çobanzurnası
Damarlı Bitkiler	<i>Valeriana officinalis</i> - Kediotu
Damarlı Bitkiler	<i>Scabiosa argentea</i> - Yazı Süpürgesi
Damarlı Bitkiler	<i>Scabiosa atropurpurea</i> - Mor Uyuzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Scabiosa reuteriana</i> - Efe Uyuzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Scabiosa sicula</i> - Ada Uyuzotu
Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Gentiana asclepiadea</i> - Sütü Güşad
Damarlı Bitkiler	<i>Myriophyllum spicatum</i> - Sucivanperçemi
Damarlı Bitkiler	<i>Paeonia arietina</i> - Şakayık
Damarlı Bitkiler	<i>Paeonia mascula subsp. bodurii</i> - beyaztombak
Damarlı Bitkiler	<i>Paeonia peregrina</i> - Bocur
Damarlı Bitkiler	<i>Geranium columbinum</i> - Güvercin İtırı
Damarlı Bitkiler	<i>Geranium dissectum</i> - Dilimli İtır
Damarlı Bitkiler	<i>Geranium asphodeloides subsp. asphodeloides</i> - yaramerhemi
Damarlı Bitkiler	<i>Geranium molle</i> - Yumuşak İtır
Damarlı Bitkiler	<i>Geranium purpureum</i> - Ebedön
Damarlı Bitkiler	<i>Geranium lucidum</i> - Dakkaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Geranium tuberosum</i> - Çakmuz
Damarlı Bitkiler	<i>Geranium pusillum</i> - İncegeliınçarşafı

Damarlı Bitkiler	<i>Geranium pyrenaicum</i> - Gelinçarşafı
Damarlı Bitkiler	<i>Geranium rotundifolium</i> - Helilok

Kaynaklar

<https://nuhungemisi.tarimorman.gov.tr/public/istatistik>

E.2. Fauna

Canlı Grubu	Tür
ÇİFTYAŞAR	<i>Pelobates syriacus</i> - Toprak Kurbağası
ÇİFTYAŞAR	<i>Lissotriton vulgaris</i> - Küçük Semender
ÇİFTYAŞAR	<i>Bufo variabilis</i> - Değişken Desenli Gece Kurbağası
ÇİFTYAŞAR	<i>Triturus ivanbureschi</i> - Pürtüklü Semender
ÇİFTYAŞAR	<i>Ommatotriton ophryticus</i> - Kuzey Şeritli Semenderi
ÇİFTYAŞAR	<i>Pelophylax ridibundus</i> - Ova Kurbağası
ÇİFTYAŞAR	<i>Rana dalmatina</i> - Çevik Kurbağa
ÇİFTYAŞAR	<i>Bufo bufo</i> - Siğilli Kurbağa
ÇİFTYAŞAR	<i>Hyla orientalis</i> - Ağaç Kurbağası
Canlı Grubu	Tür

İÇ SU BALIKLAR	<i>Gobio gobio</i> - Derekeyası
İÇ SU BALIKLAR	<i>Rhodeus amarus</i> - Acıbalık
İÇ SU BALIKLAR	<i>Pseudorasbora parva</i>
İÇ SU BALIKLAR	<i>Knipowitschia caucasica</i> - Kayabalığı
İÇ SU BALIKLAR	<i>Oncorhynchus mykiss</i> - Alabalık Türü
İÇ SU BALIKLAR	<i>Liza ramada</i> - Ceran
İÇ SU BALIKLAR	<i>Liza aurata</i> - Altınbaş Kefal
İÇ SU BALIKLAR	<i>Dicentrarchus labrax</i> - Çizgili Mercan
İÇ SU BALIKLAR	<i>Lithognathus mormyrus</i>
İÇ SU BALIKLAR	<i>Luciobarbus lydianus</i>
İÇ SU BALIKLAR	<i>Perca fluviatilis</i> - Tatlısu Levregi
İÇ SU BALIKLAR	<i>Syngnathus abaster</i>
İÇ SU BALIKLAR	<i>Cyprinus carpio</i> - Adi Pullu
İÇ SU BALIKLAR	<i>Esox lucius</i> - Turna Balığı
İÇ SU BALIKLAR	<i>Gambusia holbrooki</i> - Sivrisinek Balığı
İÇ SU BALIKLAR	<i>Aphanius fasciatus</i>
İÇ SU BALIKLAR	<i>Anguilla anguilla</i> - Yılan Balığı
İÇ SU BALIKLAR	<i>Clupeonella muhlisi</i> - Cüce Ringa
İÇ SU BALIKLAR	<i>Capoeta bergamae</i> - Siraz
İÇ SU BALIKLAR	<i>Pegusa impar</i>
İÇ SU BALIKLAR	<i>Silurus glanis</i> - Yayın Balığı
İÇ SU BALIKLAR	<i>Vimba vimba</i> - Kara Balık
İÇ SU BALIKLAR	<i>Zosterisessor ophiocephalus</i>
İÇ SU BALIKLAR	<i>Platichthys flesus</i> - Dere Pisisi
İÇ SU BALIKLAR	<i>Mugil cephalus</i> - Has Kefal
İÇ SU BALIKLAR	<i>Cobitis fahirae</i> - Taşyiyen
İÇ SU BALIKLAR	<i>Phoxinus phoxinus</i> - Ot Balığı
İÇ SU BALIKLAR	<i>Alburnus istanbulensis</i>
İÇ SU BALIKLAR	<i>Sardina pilchardus</i>
İÇ SU BALIKLAR	<i>Leuciscus cephalus</i>
İÇ SU BALIKLAR	<i>Barbus oligolepis</i>
İÇ SU BALIKLAR	<i>Carassius gibelio</i> - Kırmızı Havuz Balığı
İÇ SU BALIKLAR	<i>Salmo macrostigma</i>
İÇ SU BALIKLAR	<i>Atherina boyeri</i> - Gümüş Balığı
İÇ SU BALIKLAR	<i>Gobius niger</i>
Canlı Grubu	Tür
KUŞ	<i>Alaudala rufescens</i> - Çorak Toygarı
KUŞ	<i>Tetrax tetrax</i> - Mezgeldik
KUŞ	<i>Leipicus medius</i> - Ortanca Ağaçkakan
KUŞ	<i>Netta rufina</i> - Macar Ördeği
KUŞ	<i>Hirundo rustica</i> - Kır Kırlangıcı
KUŞ	<i>Hydrocoloeus minutus</i> - Küçük Martı
KUŞ	<i>Spilopelia senegalensis</i> - Küçük Kumru
KUŞ	<i>Sterna hirundo</i> - Sumru
KUŞ	<i>Sternula albifrons</i> - Küçük Sumru
KUŞ	<i>Columba livia</i> - Kaya Güvercini
KUŞ	<i>Columba oenas</i> - Gökçe Güvercin

KUŞ	<i>Columba palumbus</i> - Tahtalı
KUŞ	<i>Dryobates minor</i> - Küçük Ağaçkakan
KUŞ	<i>Muscicapa striata</i> - Benekli Sinekkapan
KUŞ	<i>Melanocorypha calandra</i> - Boğmaklı Toygar
KUŞ	<i>Streptopelia decaocto</i> - Kumru
KUŞ	<i>Streptopelia turtur</i> - Üveyik
KUŞ	<i>Lymnocyptes minimus</i> - Küçük Suçulluğu
KUŞ	<i>Carduelis carduelis</i> - Saka
KUŞ	<i>Ciconia ciconia</i> - Leylek
KUŞ	<i>Cecropis daurica</i> - Kızıl Kırlangıç
KUŞ	<i>Cercotrichas galactotes</i> - Çalibülbülü
KUŞ	<i>Parus major</i> - Büyük Baştankara
KUŞ	<i>Otus scops</i> - İshakkuşu
KUŞ	<i>Tachymarptis melba</i> - Akkarınlı Sağan
KUŞ	<i>Riparia riparia</i> - Kum Kırlangıcı
KUŞ	<i>Pernis apivorus</i> - Arı Şahini
KUŞ	<i>Phasianus colchicus</i> - Sülün
KUŞ	<i>Alcedo atthis</i> - Yalıçapkını
KUŞ	<i>Phylloscopus collybita</i> - Çıvgın
KUŞ	<i>Phylloscopus nitidus</i> - Yeşil Çıvgın
KUŞ	<i>Phylloscopus orientalis</i> - Boz Çıvgın
KUŞ	<i>Phylloscopus sibilatrix</i> - Orman Çıvgını
KUŞ	<i>Phylloscopus trochilus</i> - Söğütbülbülü
KUŞ	<i>Tringa erythropus</i> - Kara Kızılback
KUŞ	<i>Tringa glareola</i> - Orman Düdükçünü
KUŞ	<i>Tringa nebularia</i> - Yeşilback
KUŞ	<i>Tringa ochropus</i> - Yeşil Düdükçün
KUŞ	<i>Tringa stagnatilis</i> - Bataklık Düdükçünü
KUŞ	<i>Tringa totanus</i> - Kızılback
KUŞ	<i>Sylvia atricapilla</i> - Karabaşlı Ötleğen
KUŞ	<i>Sylvia borin</i> - Boz Ötleğen
KUŞ	<i>Sylvia cantillans</i> - Bıyıklı Ötleğen
KUŞ	<i>Sylvia communis</i> - Akgerdanlı Ötleğen
KUŞ	<i>Sylvia crassirostris</i> - Akgözlü Ötleğen
KUŞ	<i>Sylvia curruca</i> - Küçük Akgerdanlı Ötleğen
KUŞ	<i>Sylvia melanocephala</i> - Maskeli Ötleğen
Canlı Grubu	Tür
KUŞ	<i>Sylvia nisoria</i> - Çizgili Ötleğen
KUŞ	<i>Sylvia ruppeli</i> - Karboğazlı Ötleğen
KUŞ	<i>Ciconia nigra</i> - Kara Leylek
KUŞ	<i>Dendrocopos leucotos</i> - Aksırtlı Ağaçkakan
KUŞ	<i>Dendrocopos major</i> - Orman Alaca Ağaçkakanı
KUŞ	<i>Dendrocopos syriacus</i> - Alaca Ağaçkakan
KUŞ	<i>Gallinula chloropus</i> - Sutavuğu
KUŞ	<i>Gyps fulvus</i> - Kızıl Akbaba
KUŞ	<i>Ardeola ralloides</i> - Alaca Balıkçıl
KUŞ	<i>Arenaria interpres</i> - Taşçeviren

KUŞ	<i>Fringilla coelebs</i> - İspinoz
KUŞ	<i>Fringilla montifringilla</i> - Dağ İspinozu
KUŞ	<i>Cyanistes caeruleus</i> - Mavi Baştankara
KUŞ	<i>Coracias garrulus</i> - Gökkuzgun
KUŞ	<i>Psittacula eupatria</i> - İskender Papağanı
KUŞ	<i>Burhinus oedicephalus</i> - Kocagöz
KUŞ	<i>Chroicocephalus genei</i> - İnceagalı Martı
KUŞ	<i>Circus aeruginosus</i> - Saz Delicesi
KUŞ	<i>Circus cyaneus</i> - Gökçe Delice
KUŞ	<i>Circus macrourus</i> - Bozkır Delicesi
KUŞ	<i>Circus pygargus</i> - Çayır Delicesi
KUŞ	<i>Cisticola juncidis</i> - Yelpazekuyruk
KUŞ	<i>Mergus serrator</i> - Tarakdiş
KUŞ	<i>Serinus serinus</i> - Küçük İskete
KUŞ	<i>Pelecanus crispus</i> - Tepeli Pelikan
KUŞ	<i>Pelecanus onocrotalus</i> - Ak Pelikan
KUŞ	<i>Phoenicopterus roseus</i> - Flamingo
KUŞ	<i>Pica pica</i> - Saksağan
KUŞ	<i>Platalea leucorodia</i> - Kaşıkçı
KUŞ	<i>Clamator glandarius</i> - Tepeli Guguk
KUŞ	<i>Gulosus aristotelis</i> - Tepeli Karabatak
KUŞ	<i>Apus apus</i> - Ebabil
KUŞ	<i>Apus pallidus</i> - Boz Ebabil
KUŞ	<i>Cygnus cygnus</i> - Ötücü Kuğu
KUŞ	<i>Cygnus olor</i> - Kuğu
KUŞ	<i>Stercorarius parasiticus</i> - Korsanmartı
KUŞ	<i>Sitta europaea</i> - Sivacı
KUŞ	<i>Sitta krueperi</i> - Anadolu Sivacısı
KUŞ	<i>Sitta neumayer</i> - Kaya Sivacısı
KUŞ	<i>Loxia curvirostra</i> - Çaprazgaga
KUŞ	<i>Porzana porzana</i> - Benekli Suyelvesi
KUŞ	<i>Hippolais icterina</i> - Sarı Mukallit
KUŞ	<i>Hippolais olivetorum</i> - Zeytin Mukallidi
KUŞ	<i>Hydrobates pelagicus</i> - Fırtınakırlangıcı
KUŞ	<i>Ichthyaetus audouinii</i> - Ada Martısı
KUŞ	<i>Ichthyaetus melanocephalus</i> - Akdeniz Martısı
KUŞ	<i>Ixobrychus minutus</i> - Küçük Balaban
Canlı Grubu	Tür
KUŞ	<i>Bubo bubo</i> - Puhu
KUŞ	<i>Mareca penelope</i> - Fiyu
KUŞ	<i>Mareca strepera</i> - Boz Ördek
KUŞ	<i>Lanius collurio</i> - Kızılsırtlı Örümcekkuşu
KUŞ	<i>Lanius minor</i> - Karaalınlı Örümcekkuşu
KUŞ	<i>Lanius nubicus</i> - Maskeli Örümcekkuşu
KUŞ	<i>Lanius senator</i> - Kızılbaşlı Örümcekkuşu
KUŞ	<i>Anas acuta</i> - Kılkuş
KUŞ	<i>Anas crecca</i> - Çamurcun

KUŞ	<i>Anas platyrhynchos</i> - Yeşilbaş
KUŞ	<i>Oenanthe finschii</i> - Aksırtlı Kuyrukkakan
KUŞ	<i>Oenanthe hispanica</i> - Karakulaklı Kuyrukkakan
KUŞ	<i>Oenanthe isabellina</i> - Boz Kuyrukkakan
KUŞ	<i>Oenanthe oenanthe</i> - Kuyrukkakan
KUŞ	<i>Oenanthe pleschanka</i> - Alaca Kuyrukkakan
KUŞ	<i>Oxyura leucocephala</i> - Dikkuyruk
KUŞ	<i>Crex crex</i> - Bildircinkılavuzu
KUŞ	<i>Oriolus oriolus</i> - Sariasma
KUŞ	<i>Merops apiaster</i> - Arıkuşu
KUŞ	<i>Recurvirostra avosetta</i> - Kılıçgaga
KUŞ	<i>Remiz pendulinus</i> - Çulhakuşu
KUŞ	<i>Puffinus yelkouan</i> - Yelkovan
KUŞ	<i>Spatula clypeata</i> - Bayağı Kaşık-gaga
KUŞ	<i>Spatula querquedula</i> - Çıkrıkçın
KUŞ	<i>Periparus ater</i> - Çam Baştankarası
KUŞ	<i>Poecile lugubris</i> - Akyanaklı Baştankara
KUŞ	<i>Poecile palustris</i> - Kayın Baştankarası
KUŞ	<i>Milvus migrans</i> - Kara Çaylak
KUŞ	<i>Himantopus himantopus</i> - Uzunbacak
KUŞ	<i>Caprimulgus europaeus</i> - Çobanaldatan
KUŞ	<i>Locustella fluviatilis</i> - Ağaç Kamışçını
KUŞ	<i>Locustella luscinioides</i> - Bataklık Kamışçını
KUŞ	<i>Neophron percnopterus</i> - Küçük Akbaba
KUŞ	<i>Calidris pugnax</i> - Döğüşkenkuş
KUŞ	<i>Glareola pratincola</i> - Bataklıklırlangıcı
KUŞ	<i>Garrulus glandarius</i> - Alakarga
KUŞ	<i>Passer domesticus</i> - Serçe
KUŞ	<i>Passer hispaniolensis</i> - Söğüt Serçesi
KUŞ	<i>Passer montanus</i> - Ağaç Serçesi
KUŞ	<i>Pastor roseus</i> - Ala Sığırcık
KUŞ	<i>Botaurus stellaris</i> - Balaban
KUŞ	<i>Asio flammeus</i> - Kır Baykuşu
KUŞ	<i>Asio otus</i> - Kulaklı Orman Baykuşu
KUŞ	<i>Haliaeetus albicilla</i> - Akkuyruklu Kartal
KUŞ	<i>Ptyonoprogne rupestris</i> - Kaya Kırlangıcı
KUŞ	<i>Rallus aquaticus</i> - Sukılavuzu
KUŞ	<i>Aegithalos caudatus</i> - Uzunkuyruklu Baştankara
Canlı Grubu	Tür
KUŞ	<i>Cettia cetti</i> - Kamışbülbulü
KUŞ	<i>Upupa epops</i> - İbibik
KUŞ	<i>Strix aluco</i> - Alaca Baykuş
KUŞ	<i>Sturnus vulgaris</i> - Sığırcık
KUŞ	<i>Tachybaptus ruficollis</i> - Küçük Batağan
KUŞ	<i>Tadorna ferruginea</i> - Angit
KUŞ	<i>Tadorna tadorna</i> - Suna
KUŞ	<i>Corvus corax</i> - Kuzgun

KUŞ	<i>Corvus cornix</i> - Leş Kargası
KUŞ	<i>Corvus frugilegus</i> - Ekin Kargası
KUŞ	<i>Corvus monedula</i> - Küçük Karga
KUŞ	<i>Chloris chloris</i> - Florya
KUŞ	<i>Circaetus gallicus</i> - Yılan Kartalı
KUŞ	<i>Calidris alba</i> - Ak Kumkuşu
KUŞ	<i>Calidris alpina</i> - Karakarınlı Kumkuşu
KUŞ	<i>Falco tinnunculus</i> - Kerkenez
KUŞ	<i>Falco vespertinus</i> - Ala Doğan
KUŞ	<i>Alauda arvensis</i> - Tarlakuşu
KUŞ	<i>Falco columbarius</i> - Boz Doğan
KUŞ	<i>Falco eleonora</i> - Ada Doğanı
KUŞ	<i>Falco naumanni</i> - Küçük Kerkenez
KUŞ	<i>Falco peregrinus</i> - Gök Doğan
KUŞ	<i>Falco subbuteo</i> - Delice Doğan
KUŞ	<i>Gelochelidon nilotica</i> - Gülen Sumru
KUŞ	<i>Hieraaetus pennatus</i> - Küçük Kartal
KUŞ	<i>Delichon urbicum</i> - Ev Kırlangıcı
KUŞ	<i>Calidris falcinellus</i> - Sürmeli Kumkuşu
KUŞ	<i>Calidris ferruginea</i> - Kızıl Kumkuşu
KUŞ	<i>Calidris minuta</i> - Küçük Kumkuşu
KUŞ	<i>Calidris temminckii</i> - Sarıbacaklı Kumkuşu
KUŞ	<i>Chlidonias hybrida</i> - Bıyıklı Sumru
KUŞ	<i>Chlidonias leucopterus</i> - Akkanatlı Sumru
KUŞ	<i>Chlidonias niger</i> - Kara Sumru
KUŞ	<i>Bucephala clangula</i> - Altıngöz
KUŞ	<i>Anser albifrons</i> - Sakarca
KUŞ	<i>Irania gutturalis</i> - Taşbülbulü
KUŞ	<i>Jynx torquilla</i> - Boyunçeviren
KUŞ	<i>Phalaropus lobatus</i> - Deniz Düdükçünü
KUŞ	<i>Rissa tridactyla</i> - Karaayaklı Martı
KUŞ	<i>Zapornia parva</i> - Batakık Suyelvi
KUŞ	<i>Zapornia pusilla</i> - Küçük Suyelvi
KUŞ	<i>Microcarbo pygmaeus</i> - Küçük Karabatak
KUŞ	<i>Haematopus finschi</i> - Poyrazkuşu
KUŞ	<i>Coturnix coturnix</i> - Bildircin
KUŞ	<i>Ficedula albicollis</i> - Halkalı Sinekkapan
KUŞ	<i>Ficedula hypoleuca</i> - Kara Sinekkapan
KUŞ	<i>Ficedula parva</i> - Küçük Sinekkapan
Canlı Grubu	Tür
KUŞ	<i>Ficedula semitorquata</i> - Alaca Sinekkapan
KUŞ	<i>Cuculus canorus</i> - Guguk
KUŞ	<i>Accipiter brevipes</i> - Yaz Atmacası
KUŞ	<i>Accipiter gentilis</i> - Çakırkuşu
KUŞ	<i>Accipiter nisus</i> - Atmaca
KUŞ	<i>Calonectris diomedea</i> - Boz Yelkovan
KUŞ	<i>Anser anser</i> - Boz Kaz

KUŞ	<i>Aquila chrysaetos</i> - Kaya Kartalı
KUŞ	<i>Aquila heliaca</i> - Şah Kartal
KUŞ	<i>Buteo buteo</i> - Şahin
KUŞ	<i>Buteo rufinus</i> - Kızıl Şahin
KUŞ	<i>Lullula arborea</i> - Orman Toygarı
KUŞ	<i>Troglodytes troglodytes</i> - Çitkuşu
KUŞ	<i>Phalacrocorax carbo</i> - Karabatak
KUŞ	<i>Pandion haliaetus</i> - Balık Kartalı
KUŞ	<i>Panurus biarmicus</i> - Bıyıklı Baştankara
KUŞ	<i>Mergellus albellus</i> - Sütlabi
KUŞ	<i>Anthus campestris</i> - Kır İncirkuşu
KUŞ	<i>Anthus cervinus</i> - Kızılgerdanlı İncirkuşu
KUŞ	<i>Anthus pratensis</i> - Çayır İncirkuşu
KUŞ	<i>Anthus spinoletta</i> - Dağ İncirkuşu
KUŞ	<i>Anthus trivialis</i> - Ağaç İncirkuşu
KUŞ	<i>Alectoris chukar</i> - Kınalı Keklik
KUŞ	<i>Pluvialis apricaria</i> - Altın Yağmurcun
KUŞ	<i>Pluvialis squatarola</i> - Gümüş Yağmurcun
KUŞ	<i>Podiceps auritus</i> - Kulaklı Batağan
KUŞ	<i>Podiceps cristatus</i> - Bahri
KUŞ	<i>Podiceps nigricollis</i> - Karaboyunlu Batağan
KUŞ	<i>Fulica atra</i> - Sakarmeke
KUŞ	<i>Emberiza caesia</i> - Kızıl Kirazkuşu
KUŞ	<i>Emberiza calandra</i> - Tarla Çintesi
KUŞ	<i>Emberiza cirrus</i> - Bahçe Çintesi
KUŞ	<i>Emberiza citrinella</i> - Sarı Çinte
KUŞ	<i>Emberiza hortulana</i> - Kirazkuşu
KUŞ	<i>Emberiza melanocephala</i> - Karabaşlı Çinte
KUŞ	<i>Emberiza schoeniclus</i> - Bataklik Çintesi
KUŞ	<i>Monticola solitarius</i> - Gökardıç
KUŞ	<i>Monticola saxatilis</i> - Taşkızılı
KUŞ	<i>Coccothraustes coccothraustes</i> - Kocabaş
KUŞ	<i>Motacilla cinerea</i> - Dağ Kuyruksallayanı
KUŞ	<i>Motacilla citreola</i> - Sarıbaşlı Kuyruksallayan
KUŞ	<i>Motacilla flava</i> - Sarı Kuyruksallayan
KUŞ	<i>Charadrius alexandrinus</i> - Akça Cılıbit
KUŞ	<i>Charadrius dubius</i> - Halkalı Küçük Cılıbit
KUŞ	<i>Charadrius hiaticula</i> - Halkalı Cılıbit
KUŞ	<i>Egretta garzetta</i> - Küçük Ak Balıkçıl
KUŞ	<i>Luscinia luscinia</i> - Benekli Bülbül
Canlı Grubu	Tür
KUŞ	<i>Luscinia megarhynchos</i> - Bülbül
KUŞ	<i>Motacilla alba</i> - Ak Kuyruksallayan
KUŞ	<i>Gavia arctica</i> - Karagerdanlı Dalgıç
KUŞ	<i>Saxicola rubetra</i> - Çayır Taşkuşu
KUŞ	<i>Saxicola torquatus</i>
KUŞ	<i>Certhia brachydactyla</i> - Bahçe Tırmaşıkkuşu

KUŞ	<i>Certhia familiaris</i> - Orman Tırmaşıkkuşu
KUŞ	<i>Iduna pallida</i> - Ak Mukallit
KUŞ	<i>Acrocephalus arundinaceus</i> - Büyük Kamışçın
KUŞ	<i>Acrocephalus melanopogon</i> - Bıyıklı Kamışçın
KUŞ	<i>Acrocephalus palustris</i> - Çalı Kamışçını
KUŞ	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i> - Kindıra Kamışçını
KUŞ	<i>Acrocephalus scirpaceus</i> - Saz Kamışçını
KUŞ	<i>Cinclus cinclus</i> - Derekuşu
KUŞ	<i>Galerida cristata</i> - Tepeli Toygar
KUŞ	<i>Calandrella brachydactyla</i> - Bozkır Toygarı
KUŞ	<i>Regulus ignicapilla</i> - Sürmeli Çalıkuşu
KUŞ	<i>Regulus regulus</i> - Çalıkuşu
KUŞ	<i>Erithacus rubecula</i> - Kızılgerdan
KUŞ	<i>Phoenicurus ochruros</i> - Kara Kızılkuyruk
KUŞ	<i>Phoenicurus phoenicurus</i> - Kızılkuyruk
KUŞ	<i>Linaria cannabina</i> - Ketenkuşu
KUŞ	<i>Spinus spinus</i> - Karabaşlı İskete
KUŞ	<i>Prunella modularis</i> - Dağbülbülü
KUŞ	<i>Clanga clanga</i> - Büyük Orman Kartalı
KUŞ	<i>Clanga pomarina</i> - Küçük Orman Kartalı
KUŞ	<i>Vanellus spinosus</i> - Mahmuzlu Kızkuşu
KUŞ	<i>Vanellus vanellus</i> - Kızkuşu
KUŞ	<i>Hydroprogne caspia</i> - Hazar Sumrusu
KUŞ	<i>Larus cachinnans</i> - Hazar Martısı
KUŞ	<i>Larus canus</i> - Küçük Gümüş Martı
KUŞ	<i>Larus fuscus</i> - Karasırtlı Martı
KUŞ	<i>Larus michahellis</i> - Gümüş Martı
KUŞ	<i>Larus ridibundus</i> - Karabaş Martı
KUŞ	<i>Actitis hypoleucos</i> - Dere Düdükçünü
KUŞ	<i>Numenius arquata</i> - Kervançulluğu
KUŞ	<i>Numenius phaeopus</i> - Sürmeli Kervançulluğu
KUŞ	<i>Gallinago gallinago</i> - Suçulluğu
KUŞ	<i>Limosa lapponica</i> - Kıyı Çamurçulluğu
KUŞ	<i>Limosa limosa</i> - Çamurçulluğu
KUŞ	<i>Athene noctua</i> - Kukumav
KUŞ	<i>Tyto alba</i> - Peçeli Baykuş
KUŞ	<i>Grus grus</i> - Turna
KUŞ	<i>Dryocopus martius</i> - Kara Ağaçkakan
KUŞ	<i>Picus viridis</i> - Yeşil Ağaçkakan
KUŞ	<i>Morus bassanus</i> - Sümsükkuşu
KUŞ	<i>Nycticorax nycticorax</i> - Gece Balıkçılı
Canlı Grubu	Tür
KUŞ	<i>Ardea alba</i> - Büyük Ak Balıkçıl
KUŞ	<i>Ardea cinerea</i> - Gri Balıkçıl
KUŞ	<i>Ardea purpurea</i> - Erguvani Balıkçıl
KUŞ	<i>Plegadis falcinellus</i> - Çeltikçi
KUŞ	<i>Turdus philomelos</i> - Öter Ardıç

KUŞ	<i>Turdus pilaris</i> - Tarla Ardıcı
KUŞ	<i>Turdus viscivorus</i> - Ökse Ardıcı
KUŞ	<i>Turdus iliacus</i> - Kızıl Ardıç
KUŞ	<i>Turdus merula</i> - Karatavuk
KUŞ	<i>Aythya ferina</i> - Elmabaş Patka
KUŞ	<i>Aythya fuligula</i> - Tepeli Patka
KUŞ	<i>Aythya marila</i> - Karabaş Patka
KUŞ	<i>Aythya nyroca</i> - Pasbaş Patka
KUŞ	<i>Thalasseus sandvicensis</i> - Karagagalı Sumru
KUŞ	<i>Scolopax rusticola</i> - Çulluk
Canlı Grubu	Tür
SÜRÜNGEN	<i>Eryx jaculus</i> - Mahmuzlu Yılan
SÜRÜNGEN	<i>Lacerta trilineata</i> - İri Yeşil Kertenkele
SÜRÜNGEN	<i>Lacerta viridis</i> - Yeşil Kertenkele
SÜRÜNGEN	<i>Dolichophis caspius</i> - Hazer Yılanı
SÜRÜNGEN	<i>Dolichophis jugularis</i> - Kara Yılan
SÜRÜNGEN	<i>Anguis fragilis</i> - Yılan Kertenkele
SÜRÜNGEN	<i>Coronella austriaca</i> - Avusturya Yılanı
SÜRÜNGEN	<i>Hemorrhois nummifer</i> - Sikkeli Yılan
SÜRÜNGEN	<i>Eirenis modestus</i> - Uysal Yılan
SÜRÜNGEN	<i>Elaphe sauromates</i> - Sarı Yılan
SÜRÜNGEN	<i>Emys orbicularis</i> - Benekli Kaplumbağa
SÜRÜNGEN	<i>Mauremys rivulata</i> - Çizgili Kaplumbağa
SÜRÜNGEN	<i>Zamenis situla</i> - Ev Yılanı
SÜRÜNGEN	<i>Pseudopus apodus</i> - Oluklu Kertenkele
SÜRÜNGEN	<i>Montivipera xanthina</i> - Şeritli Engerek
SÜRÜNGEN	<i>Hemidactylus turcicus</i> - Türk Keleri
SÜRÜNGEN	<i>Testudo graeca</i> - Tosbağa
SÜRÜNGEN	<i>Testudo hermanni</i> - Trakya Tosbağası
SÜRÜNGEN	<i>Stellagama stellio</i> - Dikenli Keler
SÜRÜNGEN	<i>Anatololacerta anatolica</i> - Anadolu Kaya Kertenkelesi
SÜRÜNGEN	<i>Podarcis muralis</i> - Duvar Kertenkelesi
SÜRÜNGEN	<i>Podarcis siculus</i> - İstanbul Kertenkelesi
SÜRÜNGEN	<i>Podarcis tauricus</i> - Trakya Kertenkelesi
SÜRÜNGEN	<i>Mediodactylus kotschy</i> - İnce Parmaklı Keler
SÜRÜNGEN	<i>Malpolon insignitus</i> - Çukur Başlı Yılan
SÜRÜNGEN	<i>Natrix natrix</i> - Yarı Sucul Yılan, Küpeli Yılan
SÜRÜNGEN	<i>Natrix tessellata</i> - Su Yılanı
SÜRÜNGEN	<i>Ophisops elegans</i> - Yılan Gözlü Kertenkele
SÜRÜNGEN	<i>Trachemys scripta</i> - Kırmızı Yanaklı Su Kaplumbağası
SÜRÜNGEN	<i>Xerotyphlops vermicularis</i> - Kör Yılan
Canlı Grubu	Tür
SÜRÜNGEN	<i>Heremites auratus</i> - Tıknaç Kertenkele
SÜRÜNGEN	<i>Ablepharus kitaibelii</i> - İnce Kertenkele
SÜRÜNGEN	<i>Platyceps collaris</i> - Toros Yılanı
SÜRÜNGEN	<i>Platyceps najadum</i> - İnce Yılan, Ok Yılanı

SÜRÜNGEN	<i>Telescopus fallax</i> - Kedi Gözlü Yılan
Canlı Grubu	Tür
MEMELİ	<i>Talpa europaea</i> - Avrupa Köstebeği
MEMELİ	<i>Talpa levantis</i> - Akdeniz Köstebeği
MEMELİ	<i>Sus scrofa</i> - Yaban Domuzu
MEMELİ	<i>Cricetulus migratorius</i> - Cüce Avurtlak
MEMELİ	<i>Mus domesticus</i> - Ev Faresi
MEMELİ	<i>Mus macedonicus</i> - Sarı Ev Faresi
MEMELİ	<i>Spermophilus citellus</i> - Avrupa Yersincabı
MEMELİ	<i>Spermophilus xanthopymnus</i> - Anadolu Yersincabı (Gelengi)
MEMELİ	<i>Vulpes vulpes</i> - Tilki
MEMELİ	<i>Meles meles</i> - Porsuk
MEMELİ	<i>Crocidura leucodon</i> - Beyazdışlı Böcekçil
MEMELİ	<i>Crocidura suaveolens</i> - Beyazdışlı Küçük Böcekçil
MEMELİ	<i>Dryomys nitedula</i> - Hasancık
MEMELİ	<i>Nannospalax leucodon</i> - Beyazdışlı Körfare
MEMELİ	<i>Nannospalax xanthodon</i> - Körfare
MEMELİ	<i>Miniopterus schreibersii</i> - Uzunkanatlı Yarasa
MEMELİ	<i>Sciurus anomalus</i> - Anadolu Sincabı
MEMELİ	<i>Sciurus vulgaris</i> - Kızıl Sincap
MEMELİ	<i>Monachus monachus</i> - Akdeniz Foku
MEMELİ	<i>Mustela nivalis</i> - Gelincik
MEMELİ	<i>Mustela putorius</i> - Kokarca
MEMELİ	<i>Lepus europaeus</i> - Yabani Tavşan
MEMELİ	<i>Canis aureus</i> - Çakal
MEMELİ	<i>Barbastella barbastellus</i> - Basıkburunlu Yarasa
MEMELİ	<i>Canis lupus</i> - Kurt
MEMELİ	<i>Apodemus flavicollis</i> - Sarıboyunlu Ormanfaresi
MEMELİ	<i>Apodemus mystacinus</i> - Kayafaresi
MEMELİ	<i>Apodemus sylvaticus</i> - Dağfaresi
MEMELİ	<i>Apodemus witherbyi</i> - Ormanfaresi
MEMELİ	<i>Microtus guentheri</i> - Akdeniz Tarlafaresi
MEMELİ	<i>Microtus levis</i> - Tarlafaresi
MEMELİ	<i>Microtus subterraneus</i> - Küçük Kazıcıfare
MEMELİ	<i>Myotis alcathoe</i> - Balkan Bıyıklı Yarasası
MEMELİ	<i>Myotis bechsteinii</i> - Büyükkulaklı Yarasa
MEMELİ	<i>Myotis blythii</i> - Küçük Farekulaklı Yarasa
MEMELİ	<i>Myotis capaccinii</i> - Uzunayaklı Yarasa
MEMELİ	<i>Myotis daubentonii</i> - Su Yarasası
MEMELİ	<i>Myotis emarginatus</i> - Kirpikli Yarasa
MEMELİ	<i>Myotis myotis</i> - Büyük Farekulaklı Yarasa
MEMELİ	<i>Myotis mystacinus</i> - Siyahbıyıklı Yarasa
Canlı Grubu	Tür
MEMELİ	<i>Myotis nattereri</i> - Saçaklı Yarasa
MEMELİ	<i>Neomys anomalus</i> - Bataklik Böcekçili
MEMELİ	<i>Pipistrellus kuhlii</i> - Beyazşeritli Yarasa

MEMELİ	<i>Pipistrellus pipistrellus</i> - Cüce Yarasa
MEMELİ	<i>Pipistrellus pygmaeus</i> - Akdeniz Cüce Yarasa
MEMELİ	<i>Suncus etruscus</i> - Etrüsk Böcekçili
MEMELİ	<i>Tadarida teniotis</i> - Serbestkuyruklu Yarasa
MEMELİ	<i>Rattus norvegicus</i> - Keme / Göçmen Sıçan
MEMELİ	<i>Rattus rattus</i> - Sıçan
MEMELİ	<i>Ursus arctos</i> - Boz Ayı
MEMELİ	<i>Vormela peregusna</i> - Alaca Sansar
MEMELİ	<i>Glis glis</i> - Yediuyur
MEMELİ	<i>Lynx lynx</i> - Vaşak
MEMELİ	<i>Erinaceus concolor</i> - Kirpi
MEMELİ	<i>Erinaceus roumanicus</i> - Balkan Kirpisi
MEMELİ	<i>Oryctolagus cuniculus</i> - Ada Tavşanı
MEMELİ	<i>Hyaena hyaena</i> - Çizgili Sirtlan
MEMELİ	<i>Nyctalus lasiopterus</i> - Büyük Ağaç Yarasa
MEMELİ	<i>Nyctalus leisleri</i> - Küçük Ağaç Yarasa
MEMELİ	<i>Nyctalus noctula</i> - Ağaç Yarasa
MEMELİ	<i>Rhinolophus euryale</i> - Akdeniz Nalburunluyarasa
MEMELİ	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i> - Büyük Nalburunluyarasa
MEMELİ	<i>Rhinolophus hipposideros</i> - Küçük Nalburunluyarasa
MEMELİ	<i>Rhinolophus mehelyi</i> - Mehely Nalburunluyarasa
MEMELİ	<i>Myomimus roachi</i> - Faremsi Yediuyur
MEMELİ	<i>Capreolus capreolus</i> - Karaca
MEMELİ	<i>Sorex araneus</i> - Orman Böcekçili
MEMELİ	<i>Sorex minutus</i> - Küçük Böcekçil
MEMELİ	<i>Martes foina</i> - Kaya Sansarı
MEMELİ	<i>Martes martes</i> - Ağaç Sansarı
MEMELİ	<i>Cervus elaphus</i> - Kızılgeyik
MEMELİ	<i>Felis silvestris</i> - Yaban Kedisi
MEMELİ	<i>Plecotus auritus</i> - Kahverengi Uzunkulaklı Yarasa
MEMELİ	<i>Plecotus austriacus</i> - Gri Uzunkulaklı Yarasa
MEMELİ	<i>Lutra lutra</i> - Susamuru

Kaynaklar

[-https://nuhungemisi.tarimorman.gov.tr/public/istatistik](https://nuhungemisi.tarimorman.gov.tr/public/istatistik)

E.3. Ormanlar, Milli Parklar ve Tabiat Parkları

E.3.1. Ormanlar

Ormanlar; insanlığa gıda, yakıt, barınak, temiz hava ve su, ilaç, gelir kaynağı, istihdam, dinlenme, peyzaj gibi maddi ve manevi birçok ekonomik, ekolojik ve sosyokültürel faydalar sunan tabii bir kaynaktır. Bir ekosistem olarak orman, belirli bir kapalılıkta ağaçlar, diğer bitki ve hayvan topluluğu ile topraktaki gözle görülmeyen diğer organizmaların cansız çevreyle belli bir denge içinde karşılıklı olarak birbirleriyle etkileşimde bulunduğu canlı bir sistem ve topluluktur. Bu paha biçilemeyen tabii kaynağın maddi- manevi faydalarının ve hizmetlerinin

kiyamete kadar sürmesi, tabiatına uygun olarak sürdürülebilirlik ilkesi ile idare edilmesine bağlıdır.

Çanakkale Orman Bölge Müdürlüğü faaliyet alanları içerisinde son yıllarda yapılan Orman Amenajman Planlarında ormanların sadece odun üretimine dayalı olan planlama şekli değiştirilerek ekosistem tabanlı fonksiyonel planlama modeli uygulamaya konulmuş; ormanların ekolojik, ekonomik ve sosyal fonksiyonlarını dikkate alan fonksiyonel amenajman planlarına göre ormancılık faaliyetleri yönlendirilmiştir.

Ormanların; su rejimini düzenleme, toprak koruma ve çevre kirliliğini önleme gibi yaşamsal işlevlerinin yanında, biyolojik çeşitliliğin korunmasındaki yeri ve rolü de son derece önemlidir. Toplum talepleri ve bölge ormanlarının yapısı dikkate alınarak orman yönetiminin; biyolojik ve teknik özellikleri ile ekolojik, ekonomik, sosyal, kültürel ve yönetsel boyutlarının bir ekosistem bütünlüğü içerisinde ele alınması günümüz ormancılık anlayışının temel yaklaşımıdır.

Ormanlarımız, en küçük işletme birimi olan orman işletme şefliği bazında, 10-20 yıllık dönüş süreleri ile hazırlanan orman amenajman planları ile işletilmektedir. Amenajman planlama çalışmaları sırasında ormanlardaki örnek alanlarda; alan, servet, artım, ağaç türü, verimlilik ve kapalılık durumlarını içeren envanter çalışmaları yapılmakta ve bu veriler sayısal ortamda değerlendirilerek amenajman planları hazırlanmaktadır.

- Çanakkale ilinin orman alanı, **güncellenen amenajman planlarına göre 513.195 hektar** olup ilimiz yüzölçümünün **% 52' si ormandır**. Çanakkale ili ormanlarının **% 75' i normal, % 75'i bozuk ormanlardan** oluşmaktadır.
- Ağaçlandırma çalışmaları kapsamında; 2003-2023 yılları arasında 103.311 hektar arazide çalışma yapılarak 128.507.500 adet fidan toprakla buluşturulmuştur.

Ormanlık alanın % 30' unu yapraklı ormanlar (meşe, kayın, kızılğaç, kestane, gürgen gibi ağaç türleri), % 51' ini iğne yapraklı (ibrelili) ormanlar (kızılçam, karaçam, sarıçam, göknar, ladin, sedir gibi ağaç türleri), % 19' unu ise ibrelili+yapraklı karışık ormanlar oluşturmaktadır. Ormanlarda yayılış alanı olarak en fazla kızılçam yayılış göstermekte, ondan sonra alan büyüklüğü sırasına göre karaçam, meşe, kayın, kestane, göknar, akçağaç, çınar, kavak, sedir, ihlamur, ardıç, akasya, gürgen, defne ve dişbudak gelmektedir.

Kaynaklar

Çanakkale Orman Bölge Müdürlüğü

E.3.2. Milli Parklar

Troya Tarihi Milli Parkı; Çanakkale İli sınırları içerisinde yer almaktadır ve 13517.2 ha büyüklüğündedir. 02.12.1998 tarihinde Dünya Kültür Mirası Listesine dahil edilmiştir. Milli Park içerisinde 6 köy bulunmaktadır.

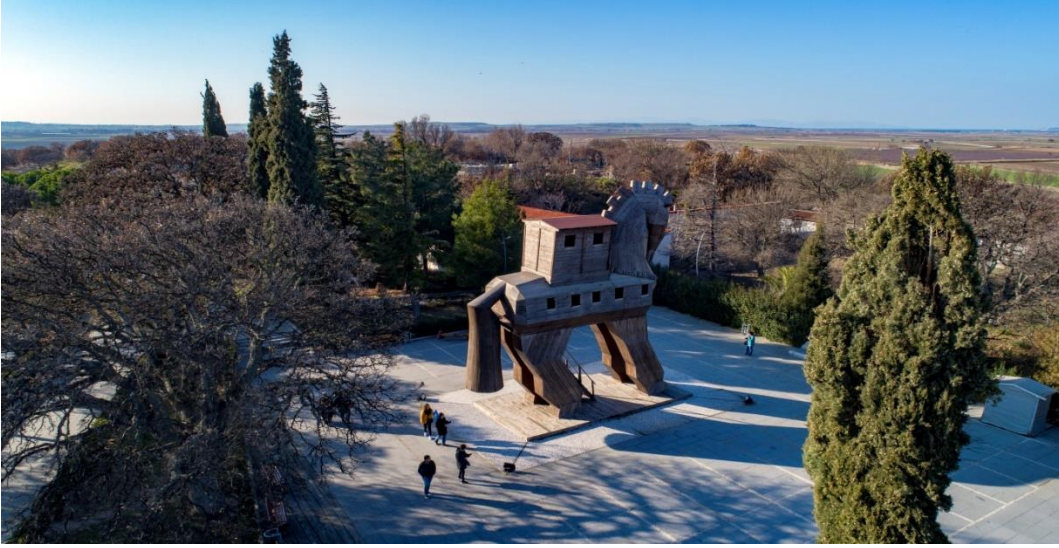
Troya Tarihi Milli Parkının ana değeri Truva Antik Kenti ve arkeolojik zenginlikleridir. Alanda kızılçam ormanları, Karamenderes Nehri Deltası yer almaktadır.

Resim 8- Troya Tarihi Milli Parkı Girişi

Resim 9- Troya Tarihi Milli Parkı

Resim 10-Temsili Truva Atı (Troya Tarihi Milli Parkı)

Resim 11-Troya Tarihi Milli Parkı

Resim 12- Troya Tarihi Milli Parkı

Kaynaklar

E.3.3. Tabiat Parkları

AYAZMAPINARI TABİAT PARKI

Ayazmapınarı Tabiat Parkı; Çanakkale İli, Bayramiç İlçesi, Evciler Köyü sınırları içerisinde, Evciler Köyü'ne yaklaşık 7 km mesafede ve 5.85 ha büyüklüğündedir.

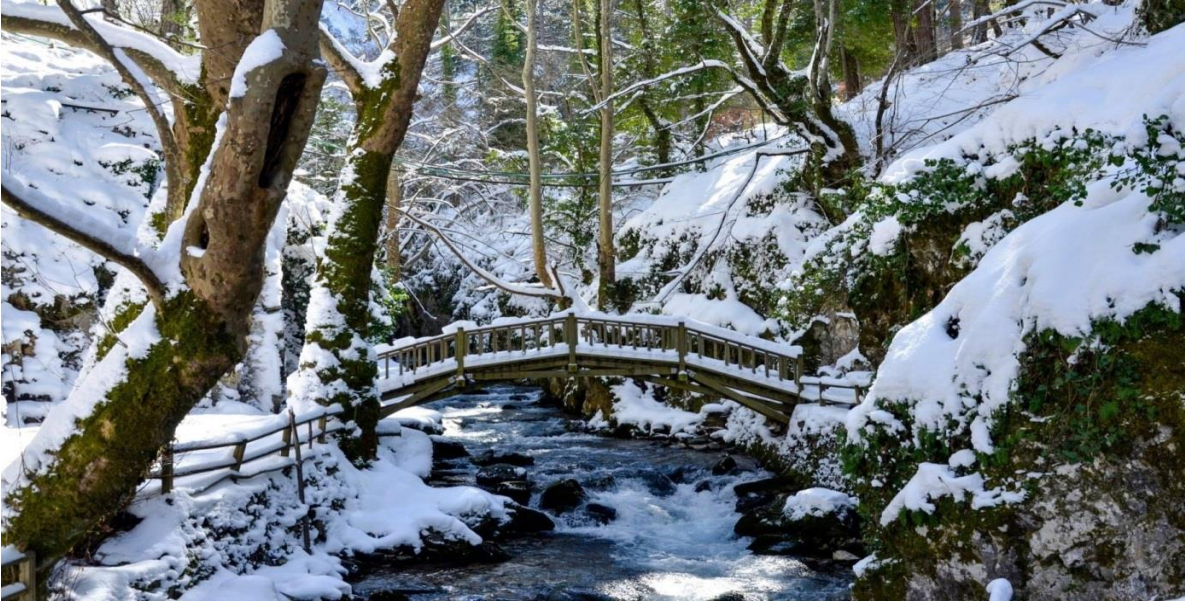
Ayazmapınarı Tabiat Parkı, genelde karaçam ağaçlarından oluşan doğal orman dokusu, şehre çok yakın konumda olmayışıyla temiz havası ve şehrin gürültüsünden uzak, açık hava rekreasyon faaliyetlerine olanak sağlaması, özellikle yaz mevsiminin sıcaklığından bunalanların serinleyebileceği bir ortam olması ve Tabiat Parkının tam bir doğal görsel şölen ile Çanakkale İlinin özellikli alanlarından biridir.

Resim 13-Ayazma Pınarı Tabiat Parkı Girişi

Resim 14- Ayazma Pınarı Tabiat Parkı

Resim 15- Ayazma Pınarı Tabiat Parkı

Resim 16- Ayazma Pınarı Tabiat Parkı

Resim 17- Ayazma Pınarı Tabiat Parkı

Kaynaklar

-Ayazmapınarı Tabiat Parkı UDGP, Çanakkale Tabiat Turizmi Master Planı

E.4. Çayır ve Mera

İLÇELER	MERA ALANI (hektar)
MERKEZ	662
AYVACIK	8246
BAYRAMİÇ	529
BİGA	8932
BOZCAADA	182
ÇAN	604
ECEABAT	616
EZİNE	1578
GELİBOLU	2339

GÖKÇEADA	9002
LAPSEKİ	154
YENİCE	194
TOPLAM	33038

E.5. Sulak Alanlar

GÖKÇEADA LAGÜNÜ

Gökçeada Lagünü; Çanakkale İli, Gökçeada ilçe merkezine 10 km uzaklıkta yer almaktadır ve 3491 ha büyüklüğündedir. Ulusal Önele Haiz Sulak Alandır.

Gökçeada Lagünü, su kuşları açısından barınak ve beslenme özelliği taşımaktadır. Burada göç dönemlerinde flamingo, angıt, suna, ördek türleri, yağmurcun türleri, kumkuşu türleri ve martı türleri gibi birçok türe rastlanmıştır. Gökçeada Lagününü ve çevresinde 181 kuş türü, 184 bitki türü, 2 memeli türü, 2 çiftyaşar türü, 2 sürüngen türü bulunmaktadır.

Resim 18-Gökçeada Lagünü

Resim 19- Gökçeeda Lagünü

Resim 20- Gökçeeda Lagünü

Resim 21- Gökçeada Lagünü

ÇARDAK LAGÜNÜ

Çardak Lagünü; Çanakkale Merkez İlçenin 42 km kuzey doğusunda Lapseki İlçesi, Çardak Beldesinin bitişiğinde bulunmaktadır ve 190 ha büyüklüğündedir.

Morfolojik olarak kıyı oku ve lagün olarak şekillenen bu bölge önemli bir kuş yaşam alanı olup, 1. Derece doğal sit statüsünde kıyısal denizel bir sulak alandır. Kuşların barınma, beslenme ve üremeleri için İldeki en önemli alanlardan biridir.

Resim 22-Çardak Lagünü

Resim 23- Çardak Lagünü

ARAPLAR BOĞAZI

Araplar Boğazı; Çanakkale Merkez İlçenin 34 km kadar güneyinde bulunmakta olup Çanakkale-İzmir Karayolu ile Pınarbaşı köyü arasında çayın yaptığı mendereslerden oluşan önemli bir kuş yaşam alanıdır ve 60 ha büyüklüğündedir.

Karasal sulak alan olup, sürekli akan dere, nehir, ırmaklar tipi sulak alan özelliği gösterir. Sürekli tatlı su sazlıkları ve çevresinde orman vejetasyonu bulunduğu için kuş türleri için önemli bir alandır. Birçok kuş türünün barınma, beslenme ve üreme alanını oluşturur. Alan I.derece doğal sit durumundadır.

Resim 24-Araplar Boğazı

Resim 25-Araplar Boğazı

KUMKALE DELTASI

Kumkale Deltası; Çanakkale Merkez İlçenin 27 km kadar güney batısında bulunmaktadır ve 40 ha büyüklüğündedir. Karasal sulak alan olup, sürekli dere, nehir, ırmak tipi özellik gösterir. Ayrıca sürekli tatlı su sazlıkları ve gölcükleri tipi özelliği de gösterir. Su ve kıyı kuşları için İlin en önemli bir alanlarından. Barındırdığı sazlıklar, azmaklar ve göletler birçok kuş türü için beslenme ve üreme alanı oluşturmaktadır.

Resim 26-Kumkale Deltası

Resim 27- Kumkale Deltası

KARABİGA-KOCABAŞ ÇAYI DELTASI

Karabiga-Kocabaş Çayı Deltası: Çanakkale Merkez İlçenin 105 km kuzey doğusunda bulunmaktadır ve 1050 ha büyüklüğündedir. Karasal sulak alan olup, sürekli karasal deltalar ve sürekli tatlı su sazlık/gölcük özelliği göstermesi yanında sürekli dere, nehir, ırmak özelliği de gösterir. En elverişli delta, kuşlar için beslenme, yuvalama, sığınak durumundadır.

Resim 28- Karabiga-Kocabaş Çayı Deltası

Resim 29- Karabiga-Kocabaş Çayı Deltası

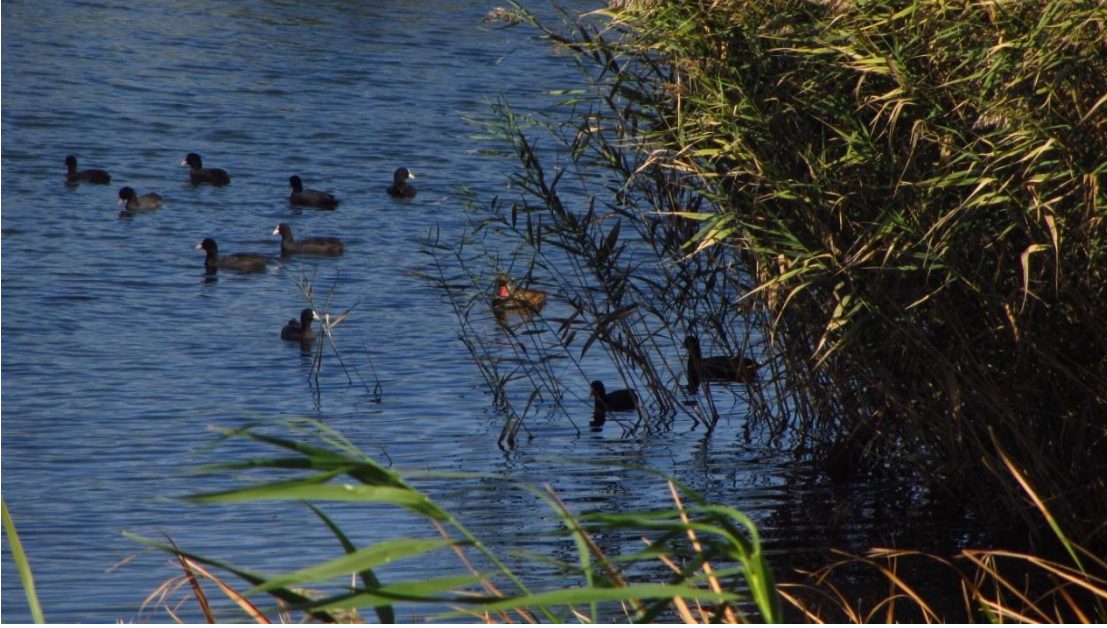
TUZLA DELTASI VE AZMAKLARI

Tuzla Deltası ve Azmakları; Çanakkale Merkez İlçenin 95 km kadar güney-güney batısında Ayvacık İlçesi Gülpınar Beldesinin 5 km. kadar kuzeyinde, Kumbağlar Mevkiinde bulunmaktadır ve 300 ha büyüklüğündedir.

Karasal sulak alan olup, sürekli dere, nehir, ırmak tipi özellik gösterir. Ayrıca sürekli tatlı su sazlıkları ve göçlükleri tipi özelliği de gösterir. Su ve kıyı kuşları için ilin önemli sulak alanlarındandır. Barındırdığı sazlıklar, azmaklar ve göletler birçok kuş türü için beslenme ve üreme alanı oluşturmaktadır.

Resim 30-Tuzla Deltası ve Azmakları

Resim 31- Tuzla Deltası ve Azmakları

BÜYÜK VE KÜÇÜK KEMİKLİ TUZ (SUVLA) GÖLÜ

Büyük ve Küçük Kemikli Tuz (Suvla) Gölü: Çanakkale Merkez İlçenin 25 km kadar kuzeyinde Küçük ve Büyükanafarta Köylerinin 3,5 km. kadar batısında bulunmaktadır ve 220 ha büyüklüğündedir.

Denizel ve kıyusal sulak alan olup, kıyusal acı/tuzlu lagün tipindedir. Kuşlar için önemli bir sulak alandır.

Resim 32- Büyük ve Küçük Kemikli Tuz (Suvla) Gölü

KAVAK DELTASI

Kavak Deltası; Çanakkale Merkez İlçenin 75 km kuzey doğunda Gelibolu İlçesi, Kavak Beldesinin hemen batısında bulunmaktadır ve 1400 ha büyüklüğündedir.

Delta iki farklı sulak alan özelliği göstermektedir. Birincisi denizel ve kıyısal sulak alan olup, kum ve çakıllı sahiller ile bataklıklar oluştururken, ikinci olarak karasal sulak alan içinde mevsimsel ve geçici Tatlısu gölleri ve mevsimsel Tatlısu sazlıklarını barındırır. Kavak Deltası, hem önemli bir kumul vejetasyona sahip doğal bir ekosistemdir, hem de önemli bir kuş yaşam alanıdır.

Resim 33-Kavak Deltası

Resim 34-Kavak Deltası

Kaynaklar

-Gökçeada Lagünü SAYP, Çanakkale Tabiat Turizmi Master Planı, Sulak Alanlar Envanter Kitabı

-Çanakkale İl Tarım ve Orman Müdürlüğü,2024

E.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

E.6.1. Tabiat Anıtları

Bu konuda güncel bilgi bulunmamaktadır.

E.6.2. Tabiatı Koruma Alanları

Bu konuda güncel bilgi bulunmamaktadır.

E.6.3. Anıt Ağaçlar

1 nolu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 109. maddesi 1. fıkrasının b bendine göre "Tabiat varlıkları ve doğal sit alanları ile özel çevre koruma bölgelerinin tespit, tescil, onay, değişiklik ve ilanına dair usul ve esasları belirlemek ve bu alanların sınırlarını tespit ve tescil etmek, yönetmek ve yönetilmesini sağlamak," Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nün görevidir. Bu kapsamda tabiat varlığı olan anıt ağaçların tespit, tescil ve ilan süreçlerini yürütme görevi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel

Müdürlüğü'ne verilmiştir. Bu amaçla 19.07.2012 tarih ve 28358 sayılı "Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik" yayınlanmıştır. Söz konusu yönetmeliğin 11. maddesinin 2. Fıkrasında yer alan "(2) Anıt ağaçların tespit edilmesine yönelik hususlar ilke kararı ile belirlenir." hükmü doğrultusunda "Tabiat Varlığı Olarak Belirlenecek Anıt Ağaçların Tespitine İlişkin 01.07.2022 tarihli ve 117 sayılı İlke Kararı" doğrultusunda anıt ağaçların tespiti gerçekleştirilir ve bu kapsamda Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonlarınca alınan tescil kararları onaylanmak üzere Bakanlığımıza gönderilir. Bakan onayı ile tescil işlemi tamamlanır. (Ancak Danıştay 6. Daire Başkanlığı'nın 2022/7308 esas kararı ile ilke kararı ile ilgili yürütmenin durdurulmasına karar verilmiştir.)

117 sayılı İlke Kararı'na göre anıt ağaçlar 3 gruba ayrılır:

1– Kültürel Anıt Ağaçlar

1.1. Tarihi Anıt Ağaçlar

1.2. Mistik Anıt Ağaçlar

1.3. Folklorik Anıt Ağaçlar

2- Boyutsal Anıt Ağaçlar

3- Görsel Anıt Ağaçlar

İlimiz sınırları içerisinde yer alan tescilli anıt ağaçlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır

SIRA NO	İLİ	İLÇESİ	MAHALLE/KÖY	MEVKİİSİ VE YERİ	ADA	PARSEL	TÜRÜ	SAYISI	TESCİL TARİH/SAYI
1	ÇANAKKALE	MERKEZ	KURŞUNLU, DÖRTYOL	ÇANAKKALE-ÇAN YOLU ÜZERİNDE			245 ADET ÇINAR	244	27.07.2008/3829
2	ÇANAKKALE	MERKEZ		KAYSERİLİ AHMET PAŞA CADDESİ ESKİ BELEDİYE HİZMET BİNASI ÖNÜ KAFETERYA ARASI			MANOLYA	1	27.11.2004/440
3	ÇANAKKALE	MERKEZ		PANAYIR YERİ ALANI İÇİNDE, SARIÇAY CADDESİ TARAFINDA ESKİ ÇINARLIK MEVKKİNDE			ÇINAR	1	27.11.2004/440
4	ÇANAKKALE	MERKEZ		PANAYIR YERİ ALANI İÇİNDE, SARIÇAY CADDESİ TARAFINDA, ESKİ ÇINARLIK MEVKKİNDE, CUMA PAZARINDA BULUNAN SATIŞ STANDLARI İÇİNDE			ÇINAR	1	27.11.2004/440
5	ÇANAKKALE	MERKEZ		PANAYIR YERİ ALANI İÇİNDE, SARIÇAY CADDESİ TARAFINDA ESKİ ÇINARLIK MEVKKİNDE, ÜRETİCİ PAZARININ KURULDUĞU ALANDA			ÇINAR	1	27.11.2004/440
6	ÇANAKKALE	MERKEZ		HALK BAHÇESİNDE, ZİVERİYE SOKAK TARAFINDA, TARIM İL MÜDÜRLÜĞÜ LOJMANLARI ÖNÜ, 11 NOLU YEŞİL ADA			KARAAĞAÇ	0	27.11.2004/440
7	ÇANAKKALE	MERKEZ		HALK BAHÇESİNDE, BÜYÜKÇAYIR OLARAK ADLANDIRILAN YEŞİL ALANDA 14 NOLU YEŞİL ADA			KARAAĞAÇ	1	27.11.2004/440
8	ÇANAKKALE	MERKEZ		HAKL BAHÇESİNDE, HAVUZUN YANINDA, HAVUZA SU SAĞLAYAN SARNICIN HEMEN KARŞISINDA, 6 NOLU YAŞIL ADA			KARAAĞAÇ	0	27.11.2004/440
9	ÇANAKKALE	MERKEZ		HAKL BAHÇESİNDE, HAVUZUN BAŞINDA, 22 NOLU YAŞIL ADA			DALLI SERVİ	1	27.11.2004/440
10	ÇANAKKALE	MERKEZ		HALK BAHÇESİNDE, MAHMETÇİK BULVARI TARAFINDA, 5 NOLU YEŞİL ADA			KARAAĞAÇ	0	27.11.2004/440
11	ÇANAKKALE	MERKEZ		HALK BAHÇESİNDE, KAYSERİLİ AHMET PAŞA CADDESİNDE, ESKİ ESO BİNASININ YANINDA 2 NOLU YEŞİL ADA			ÇINAR	1	27.11.2004/440
12	ÇANAKKALE	MERKEZ	KURŞUNLU	KÖY İÇİ MEVKKİNDE BULUNAN KÖY MEZARLIĞINDA		184	MEŞE	1	15.10.2003/2464
13	ÇANAKKALE	MERKEZ	KURŞUNLU	KÖY İÇİ MEVKKİNDE BULUNAN KÖY MEZARLIĞINDA		184	ÇINAR	2	15.10.2003/2464
14	ÇANAKKALE	MERKEZ	ELMACIK	TÜRKMEN KONAĞI MEVKİLİ	111	43	ÇINAR	1	21.10.2021/1371
15									
16	ÇANAKKALE	BAYRAMIÇ	DAĞOBA	KÖYİÇİ MEVKKİ		438	ÇINAR	3	03.12.1998/5057
17									
18	ÇANAKKALE	BAYRAMIÇ	MERKEZ	KARŞIYAKA KÖPRÜSÜ-ÇİFTE HAMAM ARASI PAZAR MEYDANINDA YER ALAN ÇINAR AĞACI			ÇINAR	1	12.05.2010/4891
19	ÇANAKKALE	BAYRAMIÇ	MERKEZ	KARŞIYAKA KÖPRÜSÜ-ZEYTİNLİK SOKAK ÜZERİNDEKİ KÖPRÜ ARASINDA YER ALAN BULUNAN 2 ADET ÇINAR AĞACI			ÇINAR	2	12.05.2010/4891
20									
21	ÇANAKKALE	BAYRAMIÇ	MERKEZ	ZEYTİNLİK CADDESİ ÜZERİNDE BULUNAN KÖPRÜ YANINDAKİ ÇINAR AĞACI			ÇINAR	1	12.05.2010/4891
22	ÇANAKKALE	BAYRAMIÇ	MERKEZ	ÇARŞI CAMİİ ŞARDIRVANNI YANINDAKİ ÇINAR AĞACI			ÇINAR	1	12.05.2010/4891
23	ÇANAKKALE	BAYRAMIÇ	MERKEZ	HACI BALI DEDE MERZARI YANINDAKİ ÇINAR AĞACI			ÇINAR	1	12.05.2010/4891
24	ÇANAKKALE	BAYRAMIÇ	MERKEZ	MURADIYE MAH. SAĞLIK SAK. ÜST BAŞINDAKİ 3 ADET ÇAM AĞACI			ÇAM	3	12.05.2010/4891
25	ÇANAKKALE	BİGA	YEŞİLKÖY	KARAPIRINAL MEVKİLİ KIRKGEÇİT DERESİ ÜZERİNDE			ÇINAR	8	28.04.2010/4849
26	ÇANAKKALE	BİGA	SARIKAYA	KUYUPINAR MEVKKİNDE BİGA-ÇAN KARAYOLU ÜZERİNDE			ÇINAR	4	21.09.2010/5050
27	ÇANAKKALE	BİGA	GÜVEMALAN	KÖYİÇİ MEVKİLİ	152	3	ÇINAR	1	20.06.2017/7091
28	ÇANAKKALE	BOZCAADA	ALAYBEY	KAPTAN BAYIRI	374	94-40	ÇAM	1	26.01.2002/765
29	ÇANAKKALE	ÇAN	KALBURCU	DEĞİRMENDERE		626,627 VE 628	ÇINAR	5	14.04.2000/6055-26.12.1999/5854
30	ÇANAKKALE	ECEBAT	YOLAĞZI	KÖYİÇİ MEVKİLİ			ÇINAR	1	17.06.1991/1784
31	ÇANAKKALE	ECEBAT	YALOVA	KÖYİÇİ MEVKİLİ			ÇINAR	1	17.06.1991/1784 28.11.2018/215 KARARLAR VE 12.12.2018/233800 OLUR
32	ÇANAKKALE	EZİNE	PINARBAŞI	TARİHİ BAYRAM YERİ			PALAMUT MEŞESİ	1	27.12.1992/2902
33	ÇANAKKALE	GELİBOLU	EVREŞE	KEŞANOĞLU MAHALLESİ SÜLEYMANİYE CADDESİ ÜZERİNDE			ÇINAR	1	28.03.1996/2941
34	ÇANAKKALE	GELİBOLU	BAYRAMIÇ				ÇINAR	1	17.06.1991/1784
35	ÇANAKKALE	GELİBOLU	KOCAÇEŞME				ÇINAR	1	17.06.1991/1784
36	ÇANAKKALE	GELİBOLU	SÜLAYMANİYE				ÇINAR	1	17.06.1991/1784
37	ÇANAKKALE	GELİBOLU	TAYFUR	KÖYİÇİ MEVKİLİ			ÇINAR	1	17.06.1991/1784
38	ÇANAKKALE	GELİBOLU	BAYIR	KÖYİÇİ MEVKİLİ			ÇINAR	1	17.06.1991/1784
39	ÇANAKKALE	GELİBOLU	CAMİKEBİR	FİKRİ SİNAN CAD.	93	9 ÖNÜ	ÇINAR	1	9.2.1994/1724
40	ÇANAKKALE	GELİBOLU		MESCİD SK.	202	1	ÇINAR	1	9.2.1994/1724
41	ÇANAKKALE	GELİBOLU	CAMİKEBİR	ULUCAMİNİN DOĞUSUNDA	119	1	ÇINAR	3	09.02.1994/1724
42	ÇANAKKALE	GELİBOLU	CAMİKEBİR	ÇARŞI MEYDANI PAZAR HAMAMI BATISINDA	116		ÇINAR	0	09.02.1994/1724
43	ÇANAKKALE	GELİBOLU	CAMİKEBİR	26-305 ADALAR ARASI	26-305		ÇINAR	2	09.02.1994/1724
44	ÇANAKKALE	GELİBOLU	CAMİKEBİR	PAZARYERİ 3-4 PARSEL ÖNÜ	104	3-4	ÇINAR	1	09.02.1994/1724
45	ÇANAKKALE	GELİBOLU	YAZICI ZADE	198 ADA ÖNÜ	190 ADA BATISI		ÇINAR	3	09.02.1994/1724
46	ÇANAKKALE	GELİBOLU	CAMİKEBİR	7 PARSEL ÖNÜ	101	1	ÇINAR	1	09.02.1994/1724
47	ÇANAKKALE	GÖKÇEADA	KALEKÖY	KALAKÖY OKUL ÖNÜ			ÇINAR	1	16.11.1992/2813
48	ÇANAKKALE	GÖKÇEADA	DEREKÖY	KÖYİÇİ MEVKİLİ	240	1 PARSEL ÖNÜNDEKİ YOLDA	ÇINAR	1	08.05.2018-79885
49	ÇANAKKALE	GÖKÇEADA	BADEMİLİ	KÖYİÇİ MEVKİLİ	105	16	ÇINAR	1	08.05.2018-79908
50	ÇANAKKALE	GÖKÇEADA	FATİH	ÇİFTLİK	204	1	ÇINAR	1	06.05.2018-77382
51	ÇANAKKALE	GÖKÇEADA	TEPEKÖY	İSPILYA	316	57	ÇINAR	1	09.05.2018-77422
52	ÇANAKKALE	LAPSEKİ	MERKEZ	PAZAR YERİ MEYDANI ESKİ SAĞLIK OCAĞI MEYDANI	9	159	ÇINAR	4	27.01.2002/778

Resim 35- Çanakkale Merkez Kordon Bölgesi’nde yer alan tescilli Manolya Ağacı
(Kaynak:<https://www.canakkalebienali.com/kent-ekolojisi/manolya-mubadele/>)

E.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri

Özel Çevre Koruma Bölgeleri, Akdeniz’in Kirliliğe Karşı Korunması (Barselona), sözleşmesinin taraf ülkelere getirdiği bir yükümlülük gereği ülkemiz ve dünya ölçeğinde ekolojik öneme haiz ancak sanayi, turizm ve yapılaşma gibi baskılar nedeniyle bozulma veya yok olma riski altında oldukları için Bakanlar Kurulu Kararı ile özel koruma altına alınan alanlardır.

İlimiz sınırlarının içerisinde bulunduğu 2 adet Özel Çevre Koruma Bölgesi yer almaktadır.

Çizelge 63- Çanakkale İlinin dahil olduğu ÖÇK Bölgeleri (2023)

No	Korunan Alanın Adı	Koruma Statüsü	Tescil Tarihi	Alan Büyüklüğü (HA)
1	SAROS KÖRFEZİ	ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ	2010/1089	72984.1
2	MARMARA DENİZİ	ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ	04.11.2021/4758	1223096.12

Saros Körfezi, içinde barındırdığı zengin balık çeşitleri nedeniyle deniz biyologları ve dalış meraklıları arasında büyük ve doğal bir akvaryum olarak nitelendirilir. Kaptan Cousteau 1970’li yıllarda gemisi “Calipso” ile Türkiye’yi ziyareti sırasında bu Körfezde dalış yapmış “Kızıl Denizin Kuzey” versiyonu olarak nitelendirmiştir.

Resim 36- Saros Özel Çevre Koruma Bölgesi

(Kaynak:<https://ockb.csb.gov.tr/saros-korfezi-ozel-cevre-koruma-bolgesi-i-2758>)

05.11.2021 tarih ve 31650 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 04.11.2021 tarih 4758 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile, ilimizin de dahil olduğu, Marmara Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilmiştir.

Resim 37- Marmara Özel Çevre Koruma Bölgesi

(Kaynak:<https://www.gazeteduvar.com.tr/canakkale-bogazindaki-musilaj-goruntulendi-egeye-yayiliyor-galeri-1525310>)

E.6.5. Doğal Sit Alanları

Doğal sit alanları, 2863 sayılı Kanununun 3.Maddesinin a bendinde yer alan tanımlara göre; Jeolojik devirlere ait olup, ender bulunmaları nedeniyle olağanüstü özelliklere sahip yer üstünde, yeraltında veya su altında bulunan korunması gerekli alanlardır.

İlimiz sınırları içerisinde yer alan tescilli doğal sit alanları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

ÇANAKKALE TVK BÖLGE KOMİSYONU				
No	Korunan Alanın Adı	Koruma Statüsü	Tescil Tarihi	Alan Büyüklüğü (HA)
1	GÖKÇEADA DOĞAL SİT ALANLARI	1.DERECE DOĞAL SİT	24.5.2002/1016	9563.71
		2.DERECE DOĞAL SİT	24.5.2002/1016	632.24
		3.DERECE DOĞAL SİT	24.5.2002/1016	4710.1
2	BOZCAADA DOĞAL SİT ALANLARI	1.DERECE DOĞAL SİT	26.09.2003/2434	777.6
		3.DERECE DOĞAL SİT	26.09.2003/2434	2595.4
3	BEHRAMKALE ASOS ANTİK KENTİ VE KADIRGA ALANLARI	1.DERECE DOĞAL SİT	11.08.1992/2633	401.8
		2.DERECE DOĞAL SİT	11.08.1992/2633	521.9
		3.DERECE DOĞAL SİT	11.08.1992/2633	183.7
4	YEŞİLYURT DOĞAL SİT ALANI	1.DERECE DOĞAL SİT	30.09.1991/2022	599.1
5	ADATEPE DOĞAL SİT ALANI	1.DERECE DOĞAL SİT	27.12.1992/2900	376.5
6	YENİÇAM DOĞAL SİT ALANI	1.DERECE DOĞAL SİT	03.12.1998/5056	444.9
7	AYVACIK TUZLA GRUP 06-10,11 SİT KODLU ALAN	NİTELİKLİ DOĞAL KORUMA ALANI	13.07.2023/6868498	506.37
		SÜRDÜRÜLEBİLİR KORUMA VE KONTROLLÜ KULLANIM ALANI	13.07.2023/6868498	6.84
8	KUMBURNU DOĞAL SİT ALANLARI	1.DERECE DOĞAL SİT	30.09.1991/2022	376.9
		3.DERECE DOĞAL SİT	30.09.1991/2022	8.2
9	KÖSEDERE DOĞAL SİT ALANI	3.DERECE DOĞAL SİT	12.12.1997/4404	237.3
10	SOKAKAĞZI DOĞAL SİT ALANI	3.DERECE DOĞAL SİT	12.12.1997/4403	368.6
11	ARAPLAR BOĞAZI DOĞAL SİT ALANI	1.DERECE DOĞAL SİT	14.05.2004/2995	728.2
12	KIRKGÖZLER PINARI DOĞAL SİT ALANLARI	1.DERECE DOĞAL SİT	07.08.1996/3320	22.2
		3.DERECE DOĞAL SİT	07.08.1996/3320	33.5
13	KEMERDERE DOĞAL SİT ALANI	1.DERECE DOĞAL SİT	28.02.1993/3050	68.7
14	OVACIK (MERSİNÇEŞME) DOĞAL SİT ALANI	1.DERECE DOĞAL SİT	12.06.1999/5442	37.3
15	KARAMENDERES DELTASI VE BATAKLIĞI	1.DERECE DOĞAL SİT	26.05.1995/2414	280.8
16	SARIÇAY DERE YATAĞI YAKIN ÇEVRESİ	3.DERECE DOĞAL SİT	26.05.1995/2416	28.2
17	SARAYCIK DOĞAL SİT ALANI	1.DERECE DOĞAL SİT	21.07.1995/2597	129.7
18	İNTEPE DOĞAL SİT ALANI	3.DERECE DOĞAL SİT	25.02.2000/5950	30.8
19	ÇARDAK LAGÜN GÖLÜ DOĞAL SİT ALANI	1.DERECE DOĞAL SİT	06.08.1996/3298	155.9
20	HOYRAT GÖLÜ DOĞAL SİT ALANI	1.DERECE DOĞAL SİT	13.11.1995/2211	359
21	ÇAN ALTIKULAÇ GRUP 11-35,36 SİT KODLU ALAN	NİTELİKLİ DOĞAL KORUMA ALANI	25.01.2023/5622585	1193.62
		SÜRDÜRÜLEBİLİR KORUMA VE KONTROLLÜ KULLANIM ALANI	25.01.2023/5622585	605.14
22	YENİCE ÇALKÖY GRUP 11-30 SİT KODLU ALAN	NİTELİKLİ DOĞAL KORUMA ALANI	25.09.2020/202220	8.3
		SÜRDÜRÜLEBİLİR KORUMA VE KONTROLLÜ KULLANIM ALANI	25.09.2020/202220	62.9
23	ÇAN BÜYÜKPAŞA GRUP 11-29 SİT KODLU ALAN	NİTELİKLİ DOĞAL KORUMA ALANI	13.08.2020/170650	99.8
		SÜRDÜRÜLEBİLİR KORUMA VE KONTROLLÜ KULLANIM ALANI	13.08.2020/170650	236.2
34	YENİCE DAVUTKÖY GRUP11-31 SİT KODLU ALAN	NİTELİKLİ DOĞAL KORUMA ALANI	25.09.2020 /202224	116.7
35	GELİBOLU YARIMADASI DOĞAL SİT ALANLARI	1.DERECE DOĞAL SİT	19.04.1992/2412	33886.9
		3.DERECE DOĞAL SİT	19.04.1992/2412	21645.8
36	17 ETBAR 01 GELİBOLU YARIMADASI 1. KISIM SİT ALANLARI	KESİN KORUNACAK HASSAS ALAN	18.03.2019/64711	1297.2
		NİTELİKLİ DOĞAL KORUMA ALANI	18.03.2019/64711	8404.1
		SÜRDÜRÜLEBİLİR KORUMA VE KONTROLLÜ KULLANIM ALANI	18.03.2019/64711	26929.6

Doğal sit alanlarının korunarak gelecek nesillere aktarılması, bilimsel kriterler ışığında alanın sahip olduğu biyo-ekolojik (flora, fauna, habitat), jeolojik, hidrojeolojik, jeomorfolojik değerlerin ve peyzaj değerlerinin belirlenmesi ve önerilerin ortaya konulması amacıyla “Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik” ve “Doğal Sit Alanlarının Değerlendirilmesine İlişkin Teknik Esaslar”

çerçevesinde doğal sit alanlarında dört mevsimi kapsayan “Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Projeleri” tamamlanmış olup, tescile yönelik iş ve işlemler devam etmektedir.

E.7. Sonuç ve Değerlendirme

Bu konuda güncel bilgi bulunmamaktadır.

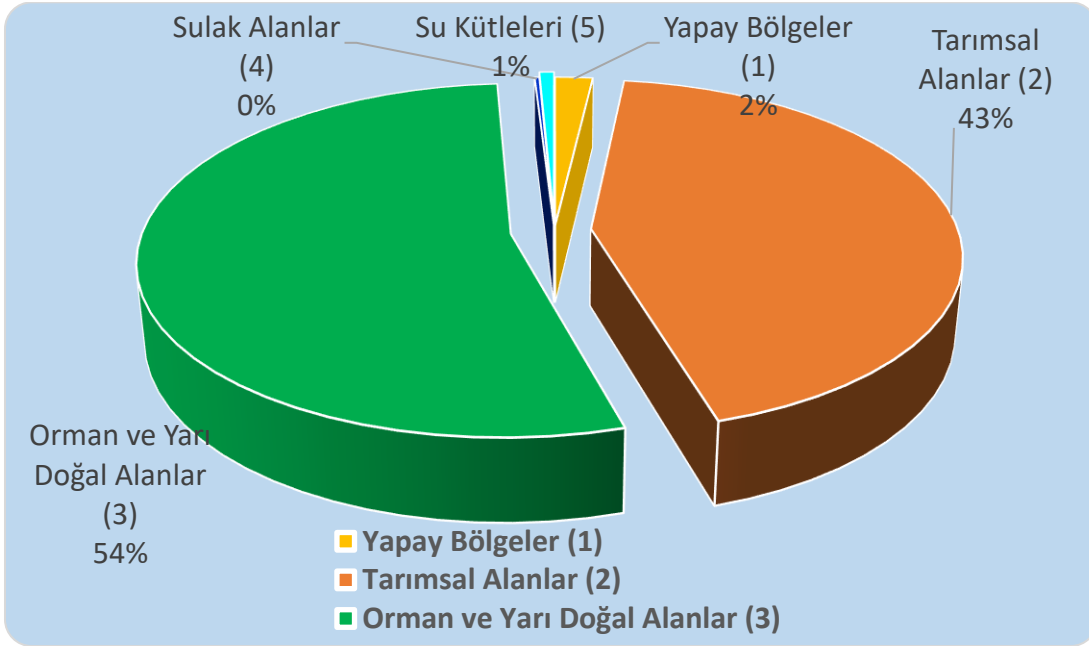
Kaynaklar

- <https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/27/Milli-Parklar>
- <https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/31/Sulak-Alanlar>
- <https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/28/Tabiat-Parklari>
- <https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/29/Tabiat-Anitlari>
- <https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/30/Tabiat-Koruma-Alanlari>
- <https://ockb.csb.gov.tr/>
- Tabiat Varlıklarını Korumadan Sorumlu Şube Müdürlüğü

F. ARAZİ KULLANIMI

F.1. Arazi Kullanım Verileri

Çanakkale iline ait tarım arazileri, ormanlar, çayır/mera, su kütleleri, yerleşim yerleri ve yapay alanlar aşağıda Grafik 21' de gösterilmektedir.

Grafik 44- Arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması
(<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr>, 2024)

Çizelge 64- Arazi kullanım sınıflandırması
(<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr>, 2024)

Arazi Sınıfı	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ									
	1990		2000		2006		2012		2018	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1) Yapay Alanlar	13179.80	1.34	16115.80	1.64	17580.91	1.79	17632.25	1.80	18623.26	1.90
2) Tarımsal Alanlar	399810.27	40.73	391980.16	39.94	426220.12	43.41	428226.27	43.61	427594.92	43.55
3) Orman ve Yarı Doğal Alanlar	563106.83	57.37	566135.57	57.68	529980.87	53.97	526941.51	53.67	526203.71	53.59
4) Sulak Alanlar	2319.99	0.24	2366.15	0.24	2359.84	0.24	2269.71	0.23	2263.57	0.23
5) Su Yapıları	3083.10	0.31	4902.32	0.50	5762.36	0.59	6834.35	0.70	7218.64	0.74
TOPLAM	981500	99.99	981500	100	981904	100	981904	100.01	981904	100.00

F.2. Mekânsal Planlama

F.2.1. Çevre Düzeni Planı

"Balıkesir - Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı" 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7.Maddesi uyarınca, Bakanlık Makamı'nın 20/08/2014 tarihli ve 13549 sayılı Olur'u ile onaylanmıştır.

20/08/2014 tarihinde onaylanmış olan Balıkesir - Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı, askı sürecindeki itirazların değerlendirilmesi sonrasında 16/02/2015 tarihinde Bakanlık Makamı'nca onaylanmıştır.

644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7.maddesi uyarınca 16.02.2015 tarihinde onaylanmış olan "Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı"na ilişkin askı sürecinde iletilen itirazlar değerlendirilerek, 05.06.2015 tarihinde Bakanlık Makamınca onaylanmıştır.

"Balıkesir - Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı" Plan Değişikliği ve Plan hükmü Değişiklikleri;

- 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7.maddesi uyarınca "Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği" ([Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#), [Plan Hükümleri](#)) 01.07.2016 tarihinde Bakanlık Makamınca onaylanmıştır.
- 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7.maddesi uyarınca "Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği" ([I16 Plan Paftası](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 17.02.2016 tarihinde Bakanlık Makamınca onaylanmıştır.
- 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7.maddesi uyarınca "Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği" ([Plan Hükmü Değişikliği](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 02.04.2018 tarihinde Bakanlık Makamınca onaylanmıştır.
- "Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği" ([H18 Plan Paftası](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 13.08.2018 tarihinde onaylanmıştır.
- "Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği" ([H19 Plan Paftası](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 13.08.2018 tarihinde onaylanmıştır.
- "Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği" ([I17 Plan Paftası](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 11.07.2019 tarihinde onaylanmıştır.
- "Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği" ([I19 Plan Paftası](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No'lu

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 26.07.2019 tarihinde onaylanmıştır.

- “Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği” ([H18 Plan Paftası](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 15.11.2019 tarihinde onaylanmıştır.
- “Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği” ([Plan Hükümleri](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 19.02.2020 tarihinde onaylanmıştır.
- “Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği” ([H18 Plan Paftası](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 19.02.2020 tarihinde onaylanmıştır.
- “Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği” ([H16 Plan Paftası](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 22.07.2020 tarihinde onaylanmıştır.
- “Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği” ([H18 Plan Paftası](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 09.09.2020 tarihinde onaylanmıştır.
- “Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği” ([H18 Plan Paftası](#), [Plan Hükümleri](#), [Plan Açıklama Raporu](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 06.11.2020 tarihinde onaylanmıştır.
- “Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği” ([I19 Plan Paftası](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 10.12.2020 tarihinde onaylanmıştır.
- “Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği” ([Plan Hükümleri](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 07.05.2021 tarihinde onaylanmıştır.
- “Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği” ([H16 Plan Paftası](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 17.06.2021 tarihinde onaylanmıştır.
- “Askeri Yasak ve Güvenlik Bölgesi (Özel Güvenlik Bölgesi)” amaçlı “Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği” ([H18 Plan Paftası](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 25.08.2021 tarihinde onaylanmıştır.
- “Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği” ([H17](#), [H19](#), [I19](#), [I20](#), [I21](#), [J17](#) Plan Paftaları, [Plan Hükümleri](#), [Plan](#)

[Açıklama Raporu](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No’lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 102. maddesi uyarınca 02.11.2021 tarihinde onaylanmıştır.

- “Organize Tarım ve Hayvancılık Alanı” amaçlı “Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği” ([H19 Plan Paftası](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No’lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 102. maddesi uyarınca 13.12.2021 tarihinde onaylanmıştır.
- “Kentsel Gelişme Alanı” amaçlı “Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği” ([H19 Plan Paftası](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No’lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 102. maddesi uyarınca 12.01.2022 tarihinde onaylanmıştır.
- “Kentsel ve Bölgesel Sosyal Altyapı Alanı” amaçlı “Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği” ([H18 Plan Paftası](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No’lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 102. maddesi uyarınca 21.03.2022 tarihinde onaylanmıştır.
- “Eko-turizm Alanları” plan hükmüne yönelik düzenlemeleri içeren “Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği” ([Plan Hükümleri](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No’lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 102. maddesi uyarınca 06.05.2022 tarihinde onaylanmıştır.
- “Organize Sanayi Bölgesi” amaçlı “Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği” ([H19 Plan Paftası](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No’lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 102. maddesi uyarınca 23.05.2022 tarihinde onaylanmıştır.
- “Organize Sanayi Bölgesi” amaçlı “Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği” ([H19 Plan Paftası](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No’lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 102. maddesi uyarınca 23.05.2022 tarihinde onaylanmıştır.
- Çanakkale İli, Gelibolu İlçesi, Evreşe Beldesi ile Adilhan ve Kocaçeşme Köylerine yönelik düzenlemeleri içeren “Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği” ([G17 Plan Paftası](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No’lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 102. maddesi uyarınca 02.06.2022 tarihinde onaylanmıştır.
- “Kentsel Servis Alanı” ve “Kentsel Bölgesel Yeşil ve Spor Alanı” amaçlı “Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği” ([H18 Plan Paftası](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No’lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 102. maddesi uyarınca 09.08.2022 tarihinde onaylanmıştır.
- “Teknoloji Geliştirme Bölgesi” amaçlı “Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği” ([H17 Plan Paftası](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No’lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 102. maddesi uyarınca 13.10.2022 tarihinde onaylanmıştır.
- 8.21.2 numaralı plan hükmüne yönelik düzenlemeleri içeren “Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği” ([8.21.2 no.lu plan hükmü](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No’lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 102. maddesi uyarınca 17.12.2022 tarihinde onaylanmıştır.

- “Eko-turizm Alanları” plan hükmüne yönelik düzenlemeleri içeren “Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği” ([Plan Hükümleri](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No’lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 102. maddesi uyarınca 19.12.2022 tarihinde onaylanmıştır.
- “Organize Sanayi Bölgesi” amaçlı “Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği” ([H19 Plan Paftası](#), [Plan Değişikliği Gerekçe Raporu](#)) 1. No’lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 102. maddesi uyarınca 14.06.2023 tarihinde onaylanmıştır.

Harita 5-- Çanakkale ilinin Çevre Düzeni Planı (<https://mpgm.csb.gov.tr/balikesir-canakkale-planlama-bolgesi-1-100.000-olcekli-cevre-duzeni-plani-i-82273>, 2024)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

Mekânsal planlama ve imar kanunu kapsamında yapılan talepler, Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından incelenerek değerlendirilmektedir.

Kaynaklar

- Tarım ve Orman Bakanlığı (<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr/>),2024
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (<https://mpgm.csb.gov.tr/balikesir-canakkale-planlama-bolgesi-1-100.000-olcekli-cevre-duzeni-plani-i-82273>),2024

G. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

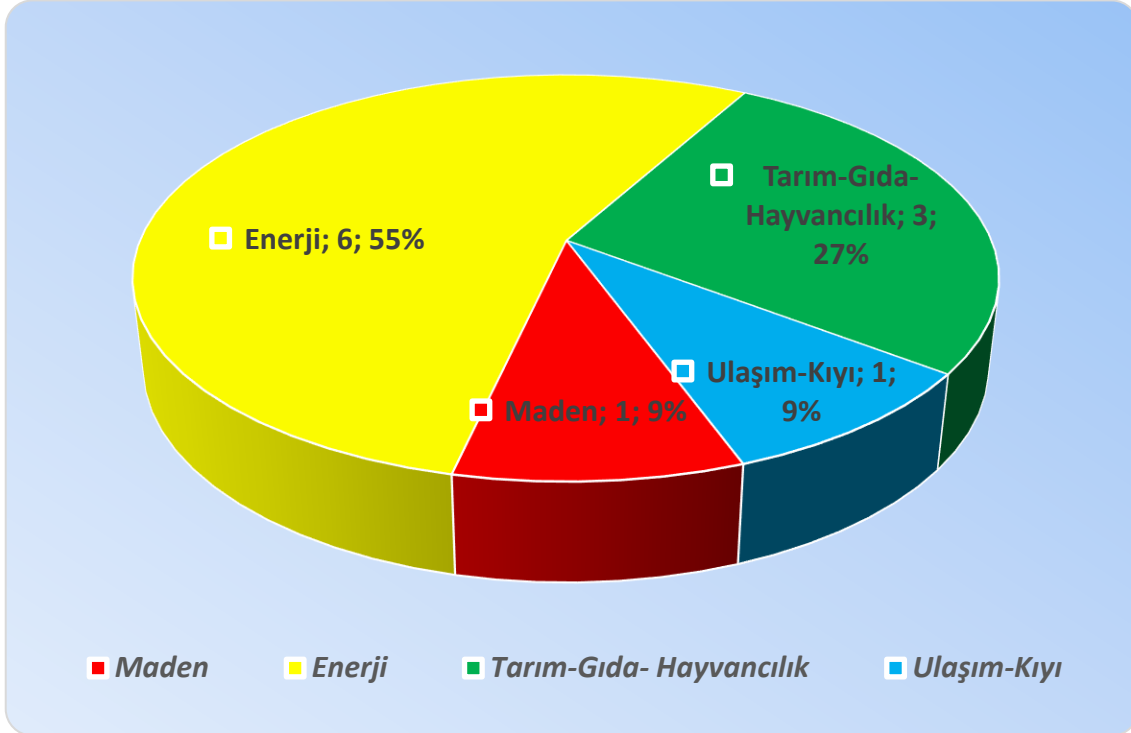
G.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi İşlemleri

2023 yılı içerisinde “ÇED Yönetmeliği” kapsamında alınan kararların sayıları ve sektörel dağılımları Çizelge-66, Grafik -22 ve Grafik -23 da yer almaktadır.

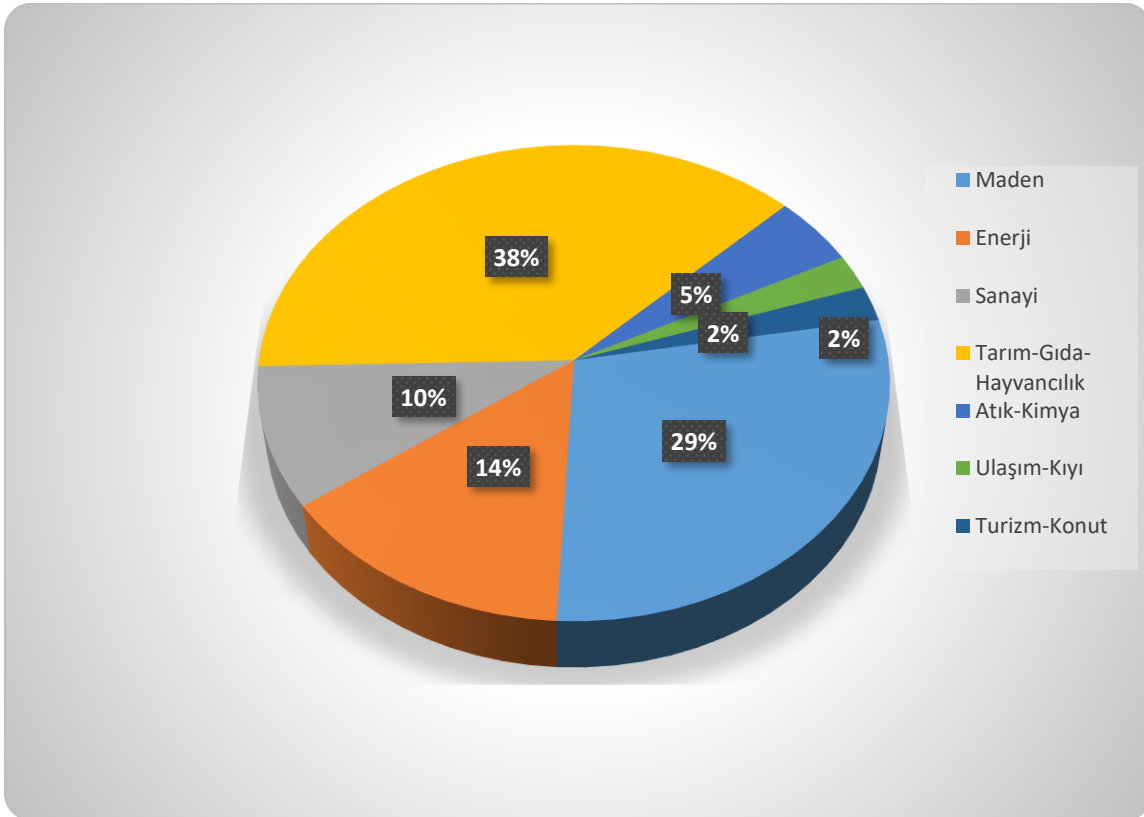
Çizelge 65- Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2023 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı*
(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2024)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım- Gıda- Hayvancılık	Atık- Kimya	Ulaşım- Kıyı	Turizm- Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	12	6	3	16	2	1	1	41
ÇED Gereklidir	-	-	-	1	-	-	-	1
ÇED Olumlu Kararı	1	6	-	3	-	1	-	11
ÇED Olumsuz Kararı	-	-	-	-	-	-	-	0
İade/İptal	6	6	-	2	-	-	-	14

* ÇED Yönetmeliğine tabi faaliyetlerin bir kısmı birden fazla ili kapsadığı durumlarda her il ayrı ayrı bildirimde bulunduğu için ÇED karar sayılarında mükerrerlikler oluşmaktadır. Bilindiği üzere ÇED Yönetmeliğine tabi faaliyetlerin ÇED sürecinin yürütülmesinde Bakanlığımızca ÇED sürecini yürütecek koordinatör il e-ÇED sisteminden ilgili Daire Başkanlığınca belirlendiğinden koordinatör il olarak belirlenen ilin ÇED kararını tabloya işlemesi gerekmektedir.

Grafik 45- 2023 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2024)

Grafik 46-2023 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2024)

Çizelge 66-- Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2014-2023 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 2024)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda-Hayvancılık	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
28	36	48	58	19	30	49	268

Çizelge 67– 2014-2023 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 2024)

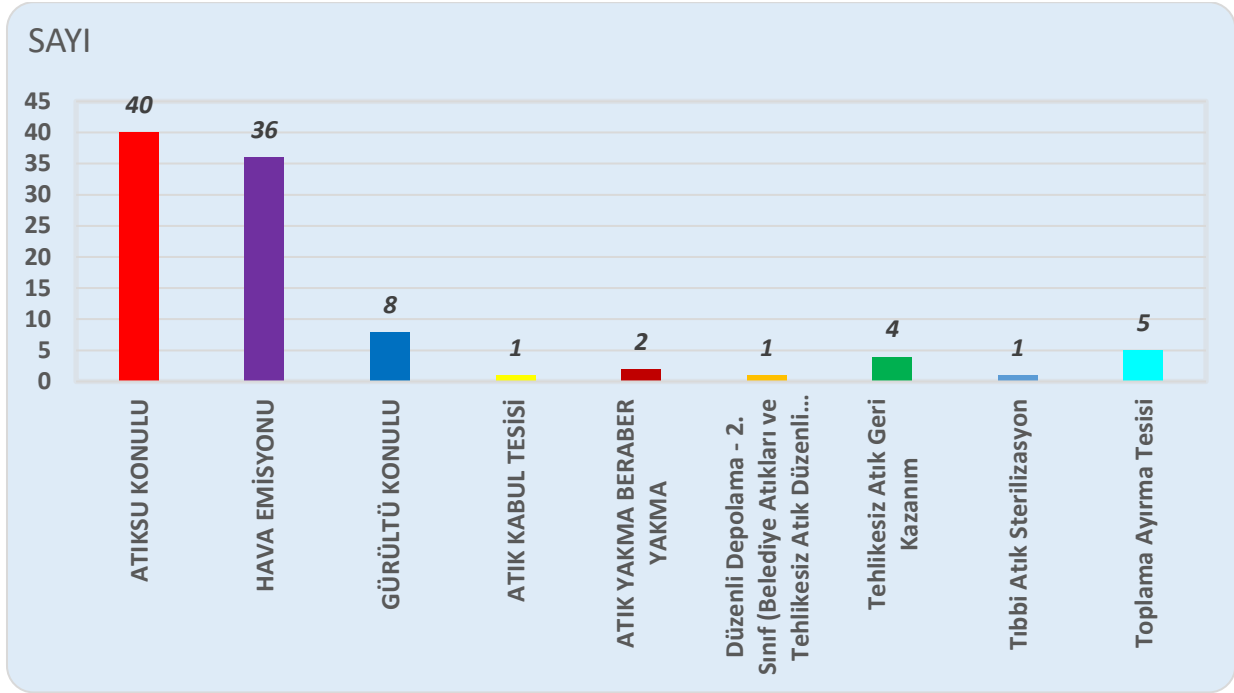
Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
115	31	8	13	9	3	2	181

G.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

2023 yılı içerisinde “Çevre İzin Lisans Yönetmeliği” kapsamında alınan verilen Geçici Faaliyet Belgesi, Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisans Belgesi ile Çevre İzni Muafiyeti sayıları Çizelge-69’ da yer almaktadır.

Çizelge 68-- 2023 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları
(e-İzin Yazılımı, 2024)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	5	29	34
Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisans Belgesi	6	71	77
Çevre İzni Muafiyet Sayısı	159		159

Grafik 47-- 2024 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı

(e-izin yazılımı, 2024)

G.3. Sonuç ve Değerlendirme

2872 Sayılı Çevre Kanununun 10. Maddesine istinaden yayımlanarak yürürlüğe giren ÇED Yönetmeliğinin Ek-1 Listesi kapsamında yer alan faaliyetlere Bakanlığımızca ÇED Olumlu/ÇED Olumsuz kararları; Ek-2 Listesi kapsamında yer alan faaliyetlere de Valilikler tarafından ÇED Gerekli Değildir/ÇED Gereklidir kararları verilmektedir. E-Çed sisteminde yapılan incelemede, Çanakkale İli' nde, Bakanlığımızca 11 proje için ÇED Olumlu kararı; Ek-2 Listesi kapsamında yer alan projeler için de, Valiliğimizce 42 proje için ÇED Gerekli Değildir kararı verilmiş olup verilen kararlarda Madencilik ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık faaliyetleri; Çevre İzin Lisans yönetmeliği kapsamında; 77 adet Çevre İzin Lisans Belgesi verilmiş olup atıksu deşarjı ve hava emisyonu konulu çevre izinleri ön plana çıkmaktadır.

Kaynaklar

-e-ÇED Yazılımı, 2024

-e-İzin Yazılımı, 2024

H. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

H.1. Çevre Denetimleri

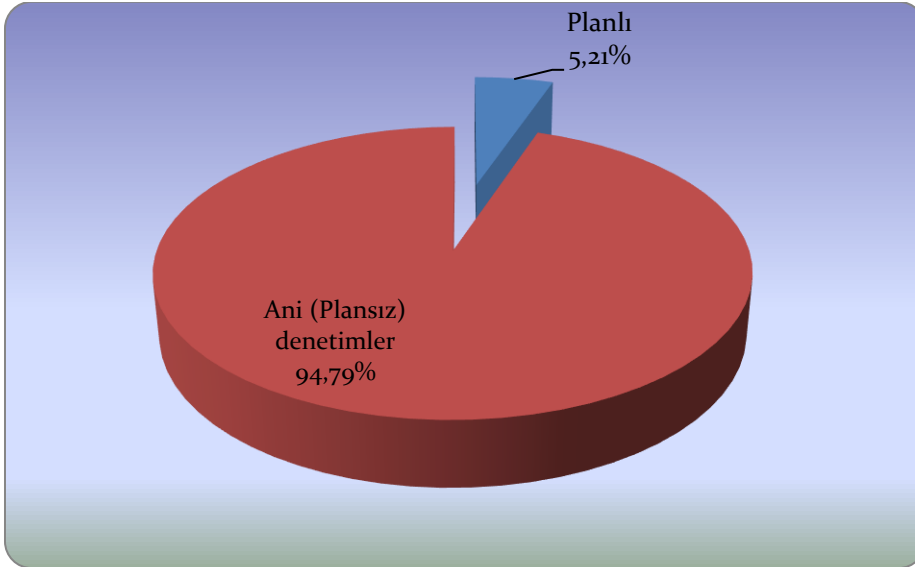
Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde İl Müdürlüğü tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

- izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık ya da ÇŞİDİM tarafından gerek görülen durumlarda,
- ihbar veya şikâyet sonrasında

ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİDİM tarafından yapılan denetimlerdir.

Çizelge 69- 2023 yılında ÇŞİDİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı
(e-denetim yazılımı, 2024)

Denetimler	Toplam
Planlı denetimler	37
Plansız (ani+şikayet) denetimler	673
Genel toplam	710

Grafik 48– ÇŞİDİM tarafından 2023 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı

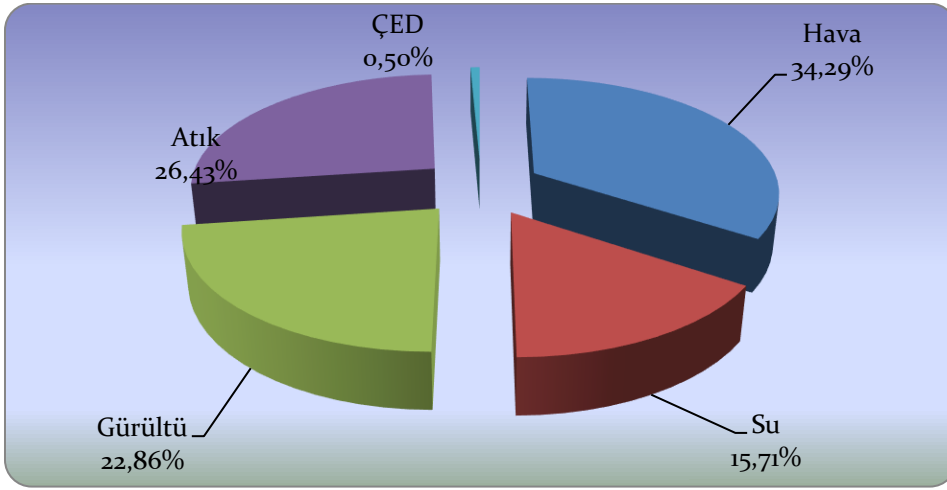
(e-denetim yazılımı, 2024)

H.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge 70–2023 yılında ÇŞİDİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	48	22	-	37	-	32	1	140
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	48	22	-	37	-	32	1	140
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	% 100	% 100	-	% 100	-	% 100	% 100	% 100

Grafik 49 –2023 yılında ÇŞİDİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı

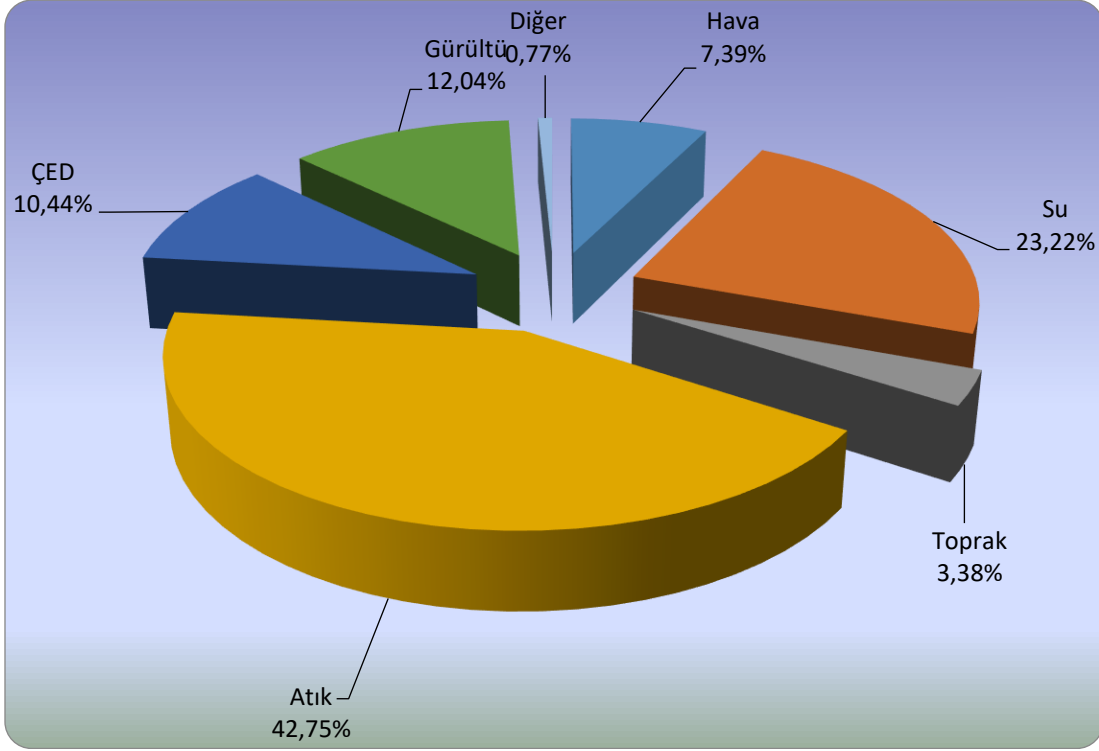
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

H.3. İdari Yaptırımlar

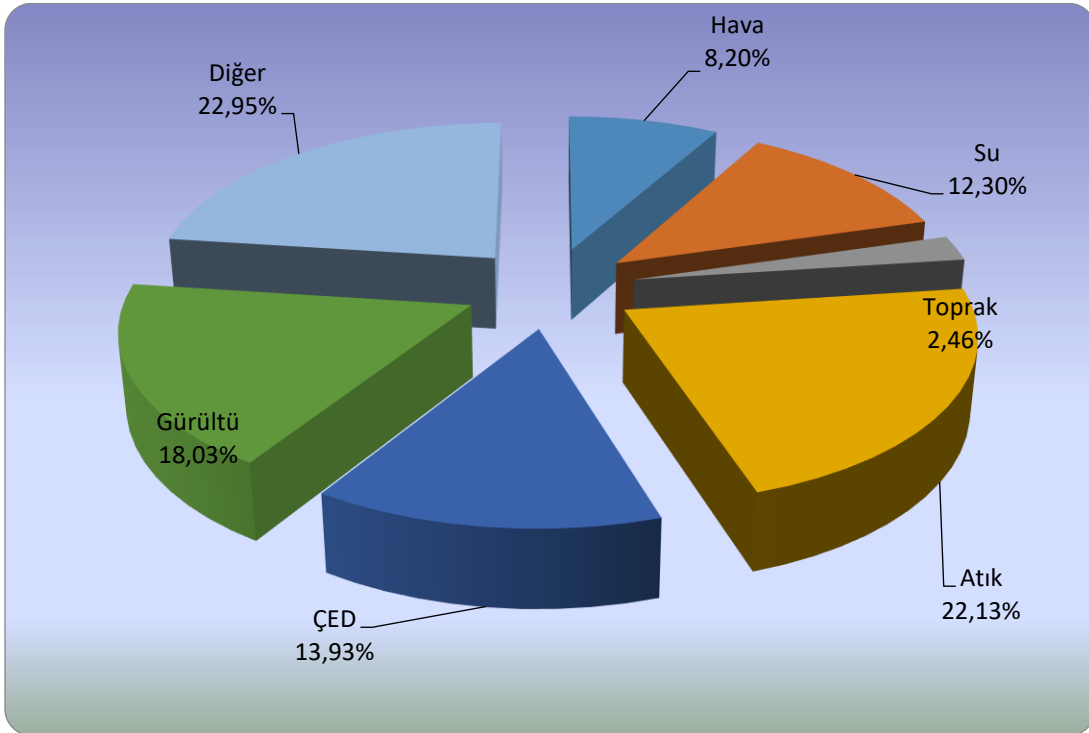
Çizelge 71–2023 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı

(e-denetim yazılımı, 2024)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	1.924.450,00	6.044.778,00	879.564,00	11.129.250,00	-	3.133.751,00	2.718.450,64	200.179,9	26.030.423,54
Uygulanan Ceza Sayısı	10	15	3	27	-	22	17	28	122

Grafik 50–2023 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2024)

Grafik 51 - 2023 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2024)

H.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

2023 yılı içerisinde 16 adet işletmeye durdurma kararı alınmıştır. Durdurma kararı verilen faaliyetlerin 11 tanesi ÇED süreci tamamlanmadan faaliyete geçmesinden 5 tanesi de Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği'ne aykırı faaliyet göstermek ve Geçici Faaliyet Belgesi olmadan faaliyet göstermekten dolayı uygulanmıştır.

H.5. Sonuç ve Değerlendirme

İl Müdürlüğümüzce gelen tüm şikayetler ile ilgili yerinde denetim yapılarak cevap verilmektedir. 2872 Sayılı Çevre Kanunu'na aykırı faaliyet gösterenlere ilgili idari yaptırım kararı uygulanmaktadır.

Kaynaklar

- Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü,2024
- e-Denetim Yazılımı

I. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

2023 yılı içerisinde Çevre Haftası Programı kapsamında Milli Eğitim İl Müdürlüğü katkılarıyla kıyı temizliği yapılmış, ilkokul öğrencilerine Sıfır Atık konulu eğitim düzenlenmiş, Çanakkale Kordon Dardanos Sahil arasında bisiklet turu yapılmış olup yıl içerisinde Kurum/Kuruluşların düzenlediği tüm çevre etkinliklerine katılım sağlanmıştır.

Kaynaklar

-Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü,2024